

ගොවිනැහෙට මුල්තැන

ඩීලෝල් වගාච

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශනයකි

විළවල් වගාව

කාණිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
2018

ව්‍යුත්‍යාලු වගාච

විෂය උපදේශකත්වය (දෙවන මූල්‍යාලය)

පී. මාලනි	කේ.ඒ.ඩී.විස්.ඩී. කහදුවආරච්චි
චඩ්.ඩී.ඩී.ඩී. නිලන්ති	ආර්.ඩී.විස්. ඉටෝපත්ති
උම්.ඩී. සුමනරත්න	එච්.ඩී.එච්. නිරාන්
එච්.ඩී.රේ. ප්‍රේමරත්න	එච්.ඩී.එච්.වී.රේ. වෙළෙළෙම
චඩ්.ඩී.ඩී.ඩී. විරුද්‍යතා	එන්.ඩී.චඩ්.ඩී. බණ්ඩාර
පීටනි මාරසිංහ	කේ. පුෂ්පාංගි
කේ.ඩී.ඩී.චඩ්.ඩී. නිගාන්ත	ගොමා හෙරිට්ආරච්චි
පුද්දා රණවිර	අමෙර්දා මායක්කඩුව
කේ.ඩී. සේවන්ද	එන්.ආර්.ඩීන්. සිල්වා
එච්.ඩී.ඩී.ඩී. කුමාර	එන්.ඩී.ඩී.ඩී.රේ.චේ. නානායක්කාර
චේ.ඩී.ඩී.ඩී.යු. සේනාරත්න	

සභාප්‍රම හා සංස්කරණය

උම්.කේ.ඒ. හෙරිට්ආරච්චි
චේ. පෙරියාම්

සම්බන්ධිකරණය

උම්.ආර්.ඩී. හේර්න්

පරිගණක පිටු සභාප්‍රම

නිලුනි මධුපිකා

පිටකවර තිර්මාණය

අධින බස්නායක

නිෂ්පාදන කළමණාකරණ

ආර්.යු. රුපස්සර

මූල්‍යාලය

කාමිකර්ම ප්‍රකාශන ඒකකයේ මූල්‍යාලය

ප්‍රකාශක

නොරතුරු හා සන්නිවේදන අංශයේ කාමි ප්‍රකාශන ඒකකය
කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

විෂය උපදේශකන්වය (පළමු මුද්‍රණය)

ඒ. පාලමකුමුර
චි.පී.චිස්. රත්නපාල
චි. සිරවරිධන
චින්. පරරාජයිංහම
චි. ගන්මුගනාදන්
චි. වේරෝයේකර
චි.චිස්.යු. ලියනගේ
ආර්. රාඛිතිජ්‍යාන්
රංජනි පිරිස්

ආචාර්ය එච්.එම්. ආරියරත්න
ඒ. මාලති
චි.චිම්. ගුණායේකර
චි.පී.සි. බාබු
චිස්. රීස්වරපවිච්චම
චිස්. බත්ස්බාර
චි.චිම්. බාලසුඩුමනියම
චිච්.චි.චිම්.පී. දැයාවංග
ආචාර්ය ජේ.චි.චිම්. විජේවරිධන
ආචාර්ය කේ.චිම්. සාරානන්ද

සංස්කරණය (පළමු මුද්‍රණය)

කේ.චින්. මාන්කේරිටරේ

සැකකුම (පළමු මුද්‍රණය)

චිඛ්.චි.පී. සිසිර කුමාර
චිම්.කේ.චි.චිම්. ක්‍රියන්තා මැණිකේ

පරශෙෂක කටයුතු (පළමු මුද්‍රණය)

මාලා පෙරේරා
දේවිකා විනෝදනී
ලසන්තා විරයිංහ

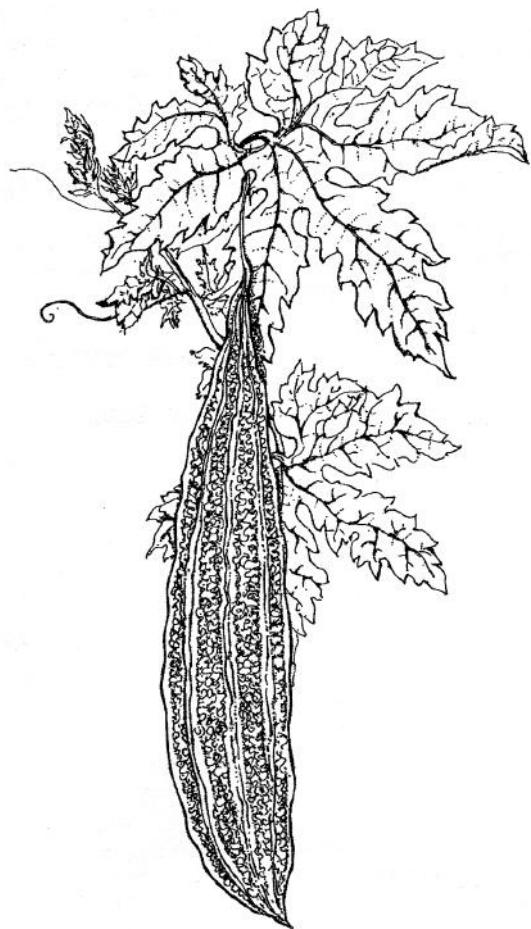
චිත්‍ර (පළමු මුද්‍රණය)

ඩම්මිකා විජේසූන්දර
ඉන්දුති හින්ටිගල
නිඟාන්ත ජයසිංහ
ලලින් කුමාර
ජයසිරිලාල් ප්‍රනාන්ද

පටුන

කර්වීල	1
පනෝල	6
වැටකාත්	10
පිපිසුද්ධා	13
වරිවක්කා	18
කැකිරි	22
නුමිකර්වීල	24
ගෝවා	28
රාඛ	34
කැරටී	36
බටි රැසි	40
ලික්ස්	44
සලාද	49
තක්කාලි	53
මාලී මිරිස්	66
වමිබටු	73
එළඹටු	82
නිබිබටු	86
බන්ධික්කා	90
බය්වී	94
දිමිල	100
මැස	103
එළවලී තවාන් පාලනය	108
එළවලී අපනේ යාම වළක්වා ගැනීම	121
එළවලී වගාව සඳහා කාබනික හා රසායනික පොහොර භාවිතයේ වැදගත්කම	126

කරවිල

කරවිල අප රටෙහි ඉතා ජනප්‍රිය එළවුලවක් වන අතර එය උද්ඒනිද විද්‍යාත්මකව *Momordica charantia* (මොමෝචිකා බාරන්ටීයා) ලෙස හඳුන්වයි. එය Cucurbitaceae (කුකර්බිටිසි) කුලයට අයත්වේ. එහි පවතින මාෂයිය ගුණ නිසා කරවිල ආහාරයට ගැනීම පිළිබඳව මැතක සිට විශේෂ උත්ත්සුවක් ඇති වි තිබේ.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

මූහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 1200 පමණ උස් වූ පුද්ග දක්වා මෙය සාර්ථකව වගාකළ හැකිය.

පක

කාබනික ද්‍රව්‍ය බහුල, හොඳින් ජලය බැසියන පස් වඩා සුදුසුය. පසෙහි තිබිය යුතු පි.එච්.අගය 5.5 - 7.5 කි.

නිරදේශීත ප්‍රහේදු

වීම්.සී. 43

මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ලා කොළ පැහැති කරල් මතුපිට දත් වැනි නෙරුම් පිහිටා ඇත.

නින්නවේලි සුදු

තරමක් විගාල කරල් සුදු පැහැතිය. කරල් මතුපිට දිග අතට අඛණ්ඩව විහිදුන නෙරුම් ඇත.

මාතලේ ත්‍රිණ්

මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ තද කොළ පැහැති එල හටගනී. කරල් මතුපිට අඛණ්ඩ දාර සහිතය.

නිරෝග

නව දෙමුහුම් ප්‍රහේදයකි. ලා කොළ පාටය. කරල් දිග සෙන්ටීමිටර් 30 පමණ වේ. කරල් මතුපිට අඛණ්ඩ සුම්මත දාර සහිතය.

බිජ අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රැම් 6 කි.

පරතරය

මිටර් 1.5 x මිටර් 1

බිජ සැකකීම්

සෙන්ටිමිටර් 20-30 ක් පමණ ගැහුරට පස පෙරලා කැට පොඩිකර ගන්න. සෙන්ටිමිටර් 30x30x30 ප්‍රමාණයේ වළවල් නිසි පරතරයට සකසා දිරාපත් වූ කාබනික පොහොර හා මතුපිට පස් වලින් පුරවන්න.

සිටුවීම්

මහ - ඔක්තෝම්බර් - නොවැම්බර් මාස වලදී
යල - අප්‍රේල් - මැයි මාස වලදී

එක් වළක බිජ 3 බැහින් සෙන්ටිමිටර් 2 - 3 ක් ගැහුරන් සිටුවනු ලැබේ.

බිජ යෙදීමේදී බිජ අතර තරමක පරතරයක් තිබිය යුතුය. බිජ පැළවී සති 2 ක් ගත්තු පසු එක් වළක පැළ 2 බැහින් ඉතිරිකර ඉතිරි පැළය ගලවා දමන්න. බිජ සිටුවීමට පෙර රයක් ජලයේ පෙගවීමෙන් ප්‍රාග්ධනය ඉක්මන් කර ගත හැකිය.

මෙයට අමතරව කුඩා පොලිතින් බදුන්වල බිජ සිටුවා සකසා ගන්නා පැළ සිටුවීම ද කළ හැකිය. මෙමගින් අයහපත් කාලගුණීක තත්ත්ව යටතේ බිජ සිටුවීමෙන් සිදුවීය හැකි හානි වළකි.

වැල් ප්‍රතුණු කිරීම

බිජ සිටුවා සති 3 පමණ ගත්තු පසුව මිටර් 2 ක් පමණ උස ගක්තිමත් මැස්සක් (පන්දලමක්) වෙත වැල් යොමු කරන්න. පන්දලමට පහළින් වැළෙහි හට ගන්නා පාර්ශ්වීක අංකුර ඉවත් කරන්න.

පොහොර යෙදීම

වළවල් සැකකීමේදී යෙදු කාබනික පොහොරවලට අමතරව පහත සඳහන් අන්දමට රසායනික පොහොර ද වගාවට යොදන්න.

යෙදීය යුතු කාලය	යුතිය කි.ගු. / හෙක්.	ඩුරිය කි.ගු. / හෙක්.	ඉන්ව පොස්ජේට් කි.ගු. / හෙක්.	මියුරියේට් පොහොර දැන්වීම්
මූලික පොහොර	75	200	60	
පැළ මතුවී සති 4 පසු	75	-	60	
පැළ මතුවී සති 8 පසු	75	-	60	

ඡල කමිතාදානය

වගාවට ප්‍රමාණවත් වන පරිදි පසෙහි තෙතමනය නිසි ලෙස පවත්වා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී ජල සම්පාදනය කරන්න. පසෙහි අනවශ්‍ය පරිදි ජලය එක් රස්වීම වගාවට අහිතකරය. වියලි කාලවලදී වැල් අවට වූනක් යෙදීමෙන් පස ඉක්මණීන් වියලි යාම වළකි.

වලු පැඹුරි තාලනය

පැල කුඩා කාලයේදී වළවල් අසල වල් පැල උදුරා දමන්න. වගාවේ පසු කාලයේදී මුල් වලට හානි තොවන පරිදි වල් පැල උදුලිගා ඉවත් කරන්න.

කෙම් තාලනය

මුල් මස්සා

කරලේ වර්ධනයේ ඔහුම අවස්ථාවකදී ඉල් මැස්සාගේ හානියට ලක්විය හැකිය. ඉල් මැස්සාගේ ගැහැණු සතුන් කරල මතුපිට සිදුරු කර බිත්තර දමනු ලැබේ. ඉන් පිටවන කිටයින් කරවිල කරල තුළ මාංගලය ආහාරයට ගනිමින් සිදුකරන හානිය නිසා කරල් කුණු වී වැටියයි.

භාවනය

- පෙර කන්නයේ ඉතිරිව ඇති බෝග අවශ්‍යෙෂ විනාශ කිරීම.
- වගාව අවට ඇති වෙනත් ධාරක ගාක ඉවත් කිරීම (කේත්වක්කා, ලේඛ, තියං වැටකාං)
- ක්‍රුළියෝ යෙදු පෙරමෝන උගුල් යොදා කාම් ගහණය පාලනය කිරීම. අක්කරයට උගුල් 04 ක් පමණ ස්ථානගත කළ යුතුය.
- හානි වූ කරල් කළ පොලිතින් බැගයකට එකතු කර කට බැඳ අවවේ තැබීම හෝ ගැහුරින් වළ දැමීම.
- හැකි තරම් එල ආවරණය කිරීම. මේ සඳහා තුනී පොලිතින්,

සිනකම් කඩදාසි හෝ රේදී යොදා ගත හැකිය. පොලිතින් ආවරණය එලයට වඩා අගල් 6 ක් පමණ දිග විය යුතුය. එහි යටි කෙළවර විවෘතව තැබිය යුතුය.

- පෞරීන ඇමු/ ස්පිනොසාඩ් කාම් නාශකය ජලය මිලිලිටර 400 මිලිලිටර 20/ ජලය ලිටර 16 අනුපාතයට මිශ්‍රකළ යුතුය. මෙම මිශ්‍රණය වාණිජ වගාවක් සඳහා හෙක්වයාරයකට ස්ථාන 200 - 400 ක් වන ලෙස යොදන්න. ගෙවතු සඳහා ඉහත මිශ්‍රණයෙන් මිලිලිටර 25 ට ජලය ලිටර 1 ක් වන අනුපාතයට සාදා ගන්න. එක් ස්ථානයකට ඉසින මිශ්‍රණය ප්‍රමාණය මිලිලිටර 200 - 400ක් මල් පිශීම ආරම්භ වී අස්ථින්න අවසන් වන තුරු දින 5 - 7 ට වරක් උදේ 7 - 9 අතර කාලය තුළ පත්‍ර වල යටි පැන්තට යොදන්න. වර්ෂාවට සේදී ගියහොත් නැවත ඉසින්න.

ග්‍රු මස්සා

මෙම කාම්යාගේ කිටයා කරවිල වැළ තුළ සිට සිදුකරන හානිය නිසා එහි වැඩිම බාලවී කුරු වේ. කිටයා හානි කරන ස්ථානයෙහි වැළ ප්‍රවේශමෙන් දෙකට පලා බැඳු විට මෙම කිටයින් නිරීක්ෂණය කළ හැකිය.

භාග්‍ය

ප්‍රධාන කදෙහි හෝ අතුවල ඉදිමීමක් සේ පවතින ගබු මැස්සාගේ භානිය පිළිබඳව අවධානයෙන් සිටින්න. මූලික භානි කිරීම වලදී හැකි නම් ගඩුවට යටින් කපා එම කොටස් පුළුස්සා දමන්න. භානිය වැඩි අවධා වලදී ප්‍රාග්‍රෑනොගාස් කාම් තාක්‍රය හෝ තයෝසයික්ලාම් කෘමිනාගකය භාවිතා කළ හැක. (වැඩි විස්තර සඳහා කෘමිනාගක නිරද්‍යෙය බලන්න)

රෝග පාලනය

යටිපුස් රෝගය

පත්‍ර මත කහ පැහැති කෝණාකාර පුල්ලි හටගනී. මෙම පුල්ලි පසුව දුම්බුරු පැහැ වේ. අඟ් - සුදු පැහැති දිලිර ඩීජු පැහැති පත්‍රයේ යටි පැත්තේ හට ගනී. නිරද්‍යෙන් දිලිර තාක්‍රයක් මේ සඳහා යොදන්න. (පිපිංක්සා වගාවේ රෝග පාලනය බලන්න.)

මේ සඳහා නිශ්චේදිත දුලීස් නායක

පිටිපුස් රෝගය

වැඩි පරිසර උෂ්ණත්වයක් පවතින අවස්ථාවලදී වැළදිය හැකි රෝග යකි. රෝගී පත්‍ර කහපාට වේ. පත්‍රයේ දෙපසම සුදු පැහැති බ්‍ර්‍යාණු දැකගත හැකිය.

මේ සඳහා නිශ්චේදිත දුලීස් නායක

දිලිරනාගකය	ඡලය ලිටර්
ඇශ්‍රුටුයිපොල් 25% SC (Flutriafol) සාන්ද තෙතලෝදය, 25%	මිලිලිටර 10
පොටැසියම් බයිකාබනේට් 82% කුබු	ගැම 15
කැබේරියෝටොප්	ගැම 20
කෙරොක්සිම් මිතයිල් (Krescxim methyl) 500g/EC	මිලිලිටර 14

විවිත වෛරස් රෝගය

දිලිරනාගකය	ඡලය ලිටර්
මැන්කොසබ් 64% + මෙටලැක්සිල් 8% WP	ගැම 12.5
මෙටරය්ම් 55% + පයිරක්ලොස්ටොට්න් 5% WG	ගැම 20
අ/සොස්ටොට්න් 250g/1 SC	මිලිලිටර 10
කෙරොක්සිම් මිතයිල් 500g/1EC	මිලිලිටර 14

මෙම රෝගය කුඩාත්තන් නිසා පැතිරේ. කොළ භා කහ පැහැති විවිතයක් පත්‍ර මත ඇති වේ. රෝගී පත්‍ර රෝග්ල් වී විකාති වේ. වැළ්වල වර්ධනය බාල වේ. ගාක කුරු වේ. රෝගී වැළ් දුටු විගස ගලවා විනාශ කරන්න. කුඩාත්තන් පාලනය මගින් රෝගය පැතිරීම පාලනය කෙරේ. නිරද්‍යෙන් කෘමිනාගක පැළ සිටවා දින 10 සිට අස්වනු තෙළන අවධිය ආරම්භ වන තෙක් දින 10 - 12 කට වරක් යොදන්න.

මේ සඳහා තීරණයිත කෙටිනායක

කෙටිනායකය	පෙනෙන ප්‍රශ්න	පෙනෙන ප්‍රශ්න
බිජුපොලෝසින් 10% WP	ගැමී 9.6	
සල්ගොක්සන්ලෝස් 50% WG	ගැමී 4.8	
පයිමෙටලෝසින් 50% WG	ගැමී 8	
ඇබමැක්ටීන් 18g/ LEC	මිලිටර් 9.6	
ප්‍රාග්ධනාගොස් 50%/EC	මිලිටර් 48	

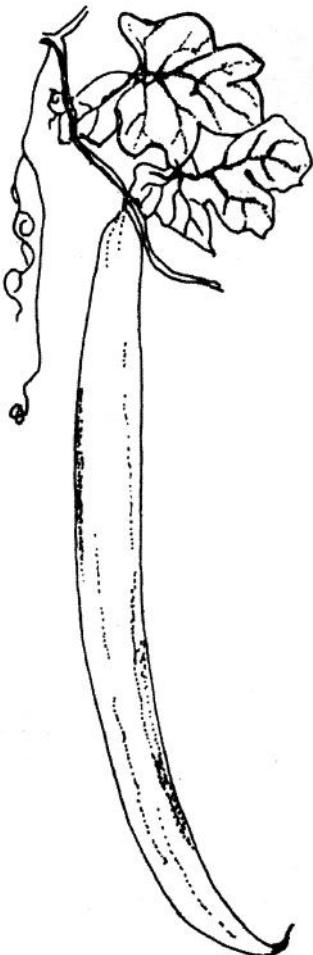
අක්වැන්න නෙළුම

හොඳින් වැඩි මෝරා ඇති අවස්ථාවේ කරල් නෙළාගන්න. වගාචට දින 60 - 75 වූ විට පළමු අස්වැන්න ලැබේ. ඉන්පසු දින 4 කට පමණ වරක් බැගින් අස්වනු වාර 10 - 14 පමණ ලබාගත හැකිය.

අක්වැන්න

හෙක්ටයාරයකට ටොන් 20 පමණ අස්වැන්නක් ලබාගත හැකිය. කරල්වලට භානි නොවන පරිදි අසුරා වෙළඳපොළට යවන්න.

ජතොල

ශ්‍රී ලංකිකයන් අතර ජනප්‍රිය එළවුල් බෝගයක් වන පතේශ්ල සම්බවය වී ඇත්තේ නිවර්තන ආසියාවේය. එය උද්ඩිඛිද විද්‍යාත්මකව *Trichosanthes cucumerina* (ලුයිකොසැන්තස් කියුකමෙරිනා) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර Cucurbitaceae (කුකර්බිටිසි) කුලයට අයත්වේ. මාතලේ, තුවර, රත්නපුර, හම්බන්තොට, කුරුණෑගල වැනි දිස්ත්‍රික්කවල විශාල වශයෙන් මෙම බෝගය වගා කරයි.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

ලුණුපුම් දේශගුණික තත්ත්ව පියකරන හෝගයකි. සෙල්සියස් අංශක 25 ට වඩා වැඩි උප්පන්ත්ව වලදී වර්ධනය වැඩි වේ. මූහුදු මට්ටමේ සිට මිටර් 500 පමණ උසක් දක්වා වූ ප්‍රදේශවල සාර්ථකව වගාකළ හැකිය. වියලි කළාපයේ යල් කන්නයේදී ද තෙත් කළාපයේ වසර පුරාම ද පතේශ්ල වගා කළ හැකිය. කෙසේ වුවද තද වර්ෂා කාල මගහැර වගා කිරීමෙන් වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගත හැකිය.

පක

කාබනික ඉව්‍ය මැනවින් අඩංගු හොඳින් ජලය බැසුයන පසක් වගාව සඳහා වඩා සුදුසුය. පෙසහි තිබිය යුතු පි.එච්. අගය 5.5 - 7.5 පමණ වේ.

නිරදේශීත ප්‍රශේද

ව.එ.ෂ. 2

මිටරයකට වඩා දිග කරල් අඟ සුදු පාටය. මේරීමත් සමග කරල්වල තද කොල පාට ඉරි ඇති වේ.

ඩම්.අසි. (කෙටි)

අඟ සුදු පැහැති කරල මිටර් 1/2 පමණ දිගය.

නින්නවේලි

කරලක දිග මීටර 3/4 පමණ වේ. මාංසල බවින් වැඩි මෙම කරල් අත් සුදු පාටය. මේරිමත් සමග කරල් සුදු පැහැති ඉරි ඇතිවේ.

බිජ අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට - කිලෝග්‍රැම 4 කි.

පරතරය

මීටර 1.5 x 1.5 කි.

බිජ සැකකීම්

ඉඩිම හොඳින් සි සා කැට පොඩි කරගන්න. නියමිත පරතරයට සෙන්ටීමීටර 30x30x30 ප්‍රමාණයේ වලවල් සකසා ගන්න.

සිටුවීම්

දිරාපත් වූ කාබනික ද්‍රව්‍ය සහ මතුපිට පස් මිශ්‍රකර වල පුරවාගන්න. සකසාගත් වලෙහි එකිනෙකට තරමක් දුරින් බීජ 3 පමණ සෙන්ටී මීටර 2 - 3 පමණ ගැශ්‍රිරින් සිටුවා හොඳින් ජලය සපයන්න. දින 5-8 දි බිජ පුරෝගනය වේ.

නැඳු තුන් කිරීම්

සිටුවා සති 2 කට පසු එක් වලක තිරෝගි පැළ 2 ක් ඉතිරිවන සේ අනෙක් පැළ ගලවා ඉවත් කරන්න.

වැලු ප්‍රහුණු කිරීම

මීටර 2 පමණ උස ශක්තිමත් පන්දලමකට වැල් යොමු කරන්න. පන්දලමට පහතින් වැළෙහි ප්‍රධාන කදෙන් හටගන්නා පාර්ශ්වීක අතු ඉවත් කරන්න.

ගැහැණු හා පිරිම් මල් එකම වැළේ වෙන් වෙන්ව හට ගනී. රාත්‍රී කාලයේදී මල් පිළේ.

පොකොර යෙදීම්

හොඳින් දිරු කාබනික පොහොර හෙක්ටයාරයට වොන් 10 ක් යොදන්න.

මූලික පොහොර යෙදීම සිටුවීමට දින 1 - 2 කට පෙර සිදු කර පසට මිගු කරන්න.

යෙදිය යුතු කාලය	යුරිය කි.ගු. / හෙක්.	ඩින්ව පොකොරී කි.ගු. / හෙක්.	මිශ්‍රියෙට් පොහොරී කි.ගු. / හෙක්.
මූලික පොහොර	75	195	60
පැළ මතුවී සති 4	75		60
පැළ මතුවී සති 8	75		60

ඡල කම්තාදානය

බීජ පුරෝගනය වන තෙක් දිනපතාම පාහේ ජලය සපයන්න. ඉන්පසු අවශ්‍යතාවය අනුව වරින් වර ජලය සපයන්න. වැල් වටා වසුනක් යෙදීමෙන් වියලි කාලගුණික තත්ත්ව පවතින විට පස වියලි යාම අඩුකර ගත හැකිය.

වල් පැලැටි තාලනය

බෝගයේ මූල් අවස්ථාවේ දී වල්පැල පාලනය පිළිබඳ සැලකිලිමත් වන්න. වැළැ හොඳින් වැඩි මැස්ස ආචරණය කරගත් පසුව වල් පැලැටි පාලනය එතරම් ගැටළුවක් නොවේ.

කම් තාලනය

මල් මස්සා

ඉල් මැස්සාගේ සුහුමුල් ගැහැණු සතුන් කරල සිදුරු කර එහි බිත්තර දමයි. ඉන් පිටත කිටයින් කරලේ මාංගලය ආහාරයට ගනිමන් වැඩි. කරලේ වර්ධනය ඔහුම අවස්ථාවකදී හානි සිදුකළ හැකිය. ඉල් මැස්සාගේ කිටයින් කරල තුළ සිදුකරන හානිය නිසා කරල් කුණු වී යයි. වැළැ අවට පොලට රේක්කයකින් ඇශිස්සීමෙන් පිළා අවස්ථාව රිනාය කළ හැකිය. හානි වූ කරල් වගාවෙන් ඉවත් කර විනාශකර දමන්න. කුඩා අවධියේදීම කරල් තුනී පොලතීනයකින් හෝ කඩාසි මගින් ආචරණය කිරීමෙන් කරල් වලට හානි කිරීම පාලනය කර ගත හැක. (කරවිල වගාවේ ඉල් මැස්සා පාලනය පිළිබඳ බලන්න.)

මිට අමතරව අවුලකපෝරා කුරුමිණියන්, හබල්පාද මකුණන් හා එහිලැක්නා කුරුමිණියන් නිසාද වගාවට හානි සිදුවිය හැක.

මූල ගැටිති වටපණු හානිය නිසා ගාකයේ වර්ධනයට අවශ්‍ය පෝෂක හා ජලය ලබා ගැනීම අඩු වේ. මෙහිදී ගාක මැලවුණු ස්වභාවයක් පෙන්වීම, පත්‍ර කුඩා වීම හා වර්ධනය බාල වී කුරු ගාක ඇති වීම මගින් හානිය හඳුනාගත හැකියි. අඛණ්ඩව කාබනික පොහොර යෙදීම මගින් පසේ තෙතමනය දියුණු කර එහි ඇති හිතකර පිට ගහණය වැඩි කිරීම තුළින් වටපණු හානිය අවම කරගත හැකිය. මිට අමතරව පත්‍රේල වගාවේ, ගඩු මැස්සාගේ හානිය සුලහව දක්නට ලැබේ. ගඩු සැදෙන මූල් අවස්ථාවේම එම රිකිලි කඩා ඉවත් කරන්න. හානිය උග්‍ර නම් පමණක් ප්‍රාප්‍රේනාගොස් කෘමිනාගකය දින 14 කට වරක් යොදන්න.

රෝග තාලනය

පත්‍රේල වගාවන් සඳහා යටුපුස් රෝගය හා පිටි ප්‍රස් රෝගය දරුණු ලෙස වැළඳිය හැකිය. එවිට නිරද්‍යිත දිලිර තාශකයක් පත්‍රවලට යොදන්න. මෑද කුණුවීම නිසා වැළෙහි පාදස්ථ කොටසට හානි ඇතිව්වහොත් පසෙහි ජලවහනය දියුණු කරන්න. පස බුරුල්කර වාතනය දියුණු කරන්න. (වට්ටක්කා රෝග පාලනය බලන්න)

අක්වනු තොළීම

සිටුවා දින 60 - 75 දී අස්වනු නෙලීම
ආරම්භ කළ හැකිය. දින 4 කට වරක් පමණ
බැඳීන් අස්වනු නෙලාගත හැකිය.

අක්වනා කැකීම

උසස් වගා පාලන තත්ත්ව යටතේ
හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රැම් 20,000 පමණ
අස්වැන්නක් ලබාගත හැකිය.

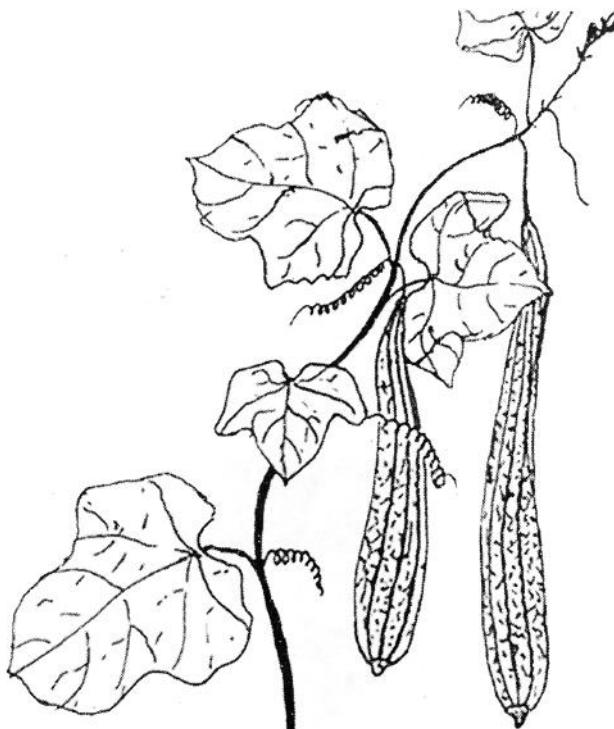
අක්වනා කැකීම

නෙලාගත් කරල්වලට තුවාල වීම
වලකා ගැනීම සඳහා ලැණු පැදුරු හෝ
පොල් අතුවලින් ආවරණයකර මිටි බදින්න.
හොඳින් පරිහරණය කරන ලද කරල් දින
7 - 10 පමණ ගුණාත්මය පහත නොවැටී
තබා ගත හැකිය.

ගබඩා කාලය සති 2 පමණ තබා
ගැනීම සඳහා මසල්සීයස් අංගක 16
උෂ්ණත්වයේ, සාපේක්ෂ ආර්ද්‍රතාවය
85 - 90% ගබඩා කළ හැකිය.

වැටකොල්

දේශගුණික අවශ්‍යතා

වැටකොල් ඉතා ජනප්‍රිය එළවුල් බෝගයකි. එය උද්ඒනිද විද්‍යාත්මකව *Luffa acutangula* (ලුප්පා ඇකීයුටෙන්ගියුලා) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර Cucurbitaceae (කුකර්බන්වේසි) කුලයට අයත්වේ. වැටකොල් පහතරට තෙත්, වියලි හා අතරමැදි කළාපයන්හි ද ආර්ථික බෝගයක් වගයෙන් වග කෙරේ.

ලංඡන දේශගුණික තත්ත්ව ප්‍රියකරන බෝගයකි. මූහුදු මට්ටමේ සිට මීටර 500ක් පමණ උස් වූ ප්‍රදේශ දක්වා සාර්ථකව වැටකොල් වගාකළ හැකිය. තද වර්ෂාව සහිත කාලගුණික තත්ත්ව වගාවට හිතකර නොවේ.

ජය

ඉතා හොඳින් ජලය බැස යන කාබනික ද්‍රව්‍ය අඩංගු වැලි ලෝම් පසක් වගාවට වඩා සූදුසූය. පසේහි පි.එච්. අගය 5.5 - 7.5 පමණ වීම යෝග්‍ය වේ.

වග කාලය

තෙත් කළාපයේ වසර පුරාම ද වියලි කළාපයේ මහ කන්නයේදී ද ප්‍රධාන වගයෙන් වැටකොල් වගාකෙරේ. යල් කන්නයේ ජල සම්පාදනය යටතේ වියලි කළාපය ප්‍රදේශවල මෙම බෝගය සාර්ථකව වගාකළ හැකිය. කෙසේ වුවද තද වර්ෂාව සහිත කාලගුණික තත්ත්ව පවතින කාල සීමාවන් මගහරවා වගාකළ යුතුය.

නිරදේශීක ප්‍රශ්නය

LA 33

අදුරු තද කොළ පැහැති දිගටි කරල් හටගන්නා ප්‍රහේදයකි. පළමු අස්වැන්න

දින 60-70 කදී ලබාගත හැක. අස්වීන්න හෙක්ටයාරයට මොන් 20 කි.

ආසිර

සෙන්ටීමිටර් 30 පමණ දිගකින් යුත් කොළ පැහැති කරල් හටගනී. පළමු අස්වීන්න දින 60 - 70 දී ලබාගත හැක. හෙක්ටයාරයකට මොන් 8 පමණ සාමාන්‍ය අස්වීන්නක් ලබාගත හැකිය.

ගේනෝරෑච් ආර

සිවුවා දින 30 කින් පමණ මල් පිපිම ආරම්භ වේ. පළමු අස්වීන්න දින 45 කදී නෙලාගත හැක. දිගටි, ලාකොළ පැහැති කරල් හටගනී. දින 90 ක් පමණ අස්වීන්න ලබාගත හැක. අස්වීන්න හෙක්ටයාරයට මොන් 30 කි.

බිජ අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රැම් 3

පරතරය

පේලි අතර සහ පැල අතර පරතරය මේටර් 1.5 කි. (මේටර් 1.5 x මේටර් 1.5)

බම් සැකකීම්

සෙන්ටීමිටර් 30 ක් පමණ ගැහුරට බිම පෙරලා කැට පොඩි කර ගන්න. වළවල් තියමිත පරතරයට සකසා ගන්න. වගාව තුළ අනවශ්‍ය පරිදි ජලය රඳා සිටීම වළකා

ගැනීම සඳහා ගැහුරු කානු කිහිපයක්ද සකස් කර ගන්න.

බිජ සුවුරුම

බිජ පැය 24 ක් පමණ ජලයෙන් පොගවන්න. එක් වලක එකිනෙකට තරමක් දුරින් බිජ 3 - 4 පමණ සිටුවන්න. ඉන්පසු සිටුවූ බිජවලට හොඳින් ජලය සපයන්න.

වැළ තුන් කිරීම

බිජ පැළවී සති 2 පමණ ගතවූ පසුව එක් ස්ථානයක නිරෝගී පැළ 2 පමණක් ඉතිරිකර සෙසු පැළ ගලවා දමන්න.

වැළ තුන් කිරීම

වැටකොළ වගාවකින් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීම සඳහා මේටර් 2 පමණ උස පන්දලමකට වැල් යොමුකළ යුතුයි. මේ සඳහා මේටර් 3 පමණ පරතරයට ගක්තිමත් කණු සිවුවා සිරස් අතට හෝ තිරස් අතට ලණුවලින් හෝ කමින්වලින් පන්දලම සකසා ගත හැකිය. පන්දලම දක්වා වැළෙහි ප්‍රධාන කළෙන් හට ගන්නා අංකුර ඉවත් කරන්න.

ජොජොර යේදීම

හොඳින් දිරු කාබනික පොහොර හෙක්ටයාරයට මොන් 10 ක් පමණ යොදන්න. මෙයට අමතරව පහත සඳහන් අන්දමට රසායනික පොහොරද යොදන්න. මූලික පොහොර බිජ සිටුවීමට දින 2 - 3 කට පෙර යොදන්න.

යෙදිය යුතු කාලය	හුරිය කි.ගු./ හෙක්.	ඩින්ව පොස්පේට් කි.ගු./ හෙක්.	මූහුරියෝට් ඔග් පොටැඡ් කි.ගු./ හෙක්.
මූලික පොහොර	75	195	60
පැල මතුවී සති 4 පසු	75	-	60
පැල මතුවී සති 8 පසු	75	-	60

වැළැඳුවා තාලනය

වැටකොඥ වලට ඇත්තේ නොගැනීම් මූල පද්ධතියකි. එනිසා වල් පැලැට් පාලනය කිරීමේදී මූල්වලට හානි නොවන පරිදි කටයුතු කිරීමට වගබලා ගන්න.

කෘම් තාලනය මුල් මැස්සා

ඉල් මැස්සාගේ කීටයින් විසින් වැටකොඥ කරල තුළ සිදුකරන හානිය නිසා කරල් කුණුවී යයි. මෙම හානිය වලකා ගැනීමට කෘම්නාගක යෙදීම අත්‍යාච්‍යා නොවේ. සෙන්ටීමිටර් 15 පළල හා සෙන්ටීමිටර් 40 පමණ දිග දෙපැත්තෙන්ම විවෘත වූ පොලිතින් කැබලිවලින් ලපටි කරල් ආවරණය කරන්න. මෙම පොලිතින් කැබලි ගෝනී ලැබු වලින් නවුවට හෝ වැලට ගැටසන්න. එමගින් එල ආරක්ෂා වේ. (කරවිල වගාවේ ඉල් මැස්සා පාලනය සඳහා වූ කරුණු බලන්න)

අවුලකපෝරා කෘමිය

හෝගයේ පත්‍ර වලට හා මූල් වලට හානි කරයි. හොඳින් බිම් සැකසීම, පස

හිරැඹ්ලියට නිරාවරණය කිරීම මගින් කෘම් ගහණය අඩු කර ගත හැකිය.

හානිය මූල් අවස්ථාවේදීම පාලනය කළ යුතුයි. මේ සඳහා නිරදේශීත කෘම්නාගකයක් යොදන්න. (පිළිස්ක්‍රාව වගාව බලන්න)

රෝග තාලනය

පසෙහි දිග කාලයක් ජලය රදා පැවතුනෙනාත් පාමුල පුදේශය දිලිර වර්ග තීසා කුණු වීමකට හානිය විය හැකිය. නිරදේශීත දිලිරනාගකක් වැළ පාමුල පුදේශයට යෙදීම හා පසෙහි ජලවහනය දියුණු කිරීම මගින් මෙම තත්ත්වය මග හරවා ගත හැකිය. (වට්ටක්කා වගාවේ රෝග පාලනය බලන්න.)

අකවැන්න නෙළුම්

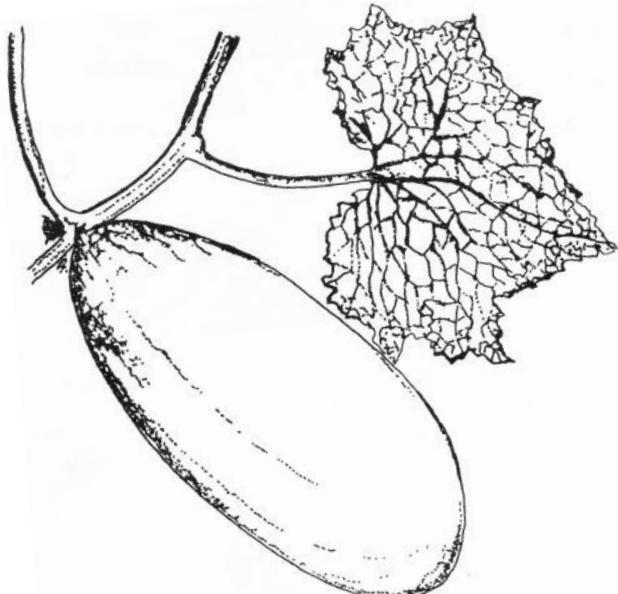
අස්වනු නෙළුමට පෙර දින සවස හොඳින් හෝගයට ජලය යොදන්න. මල් පිළි දින 14 කින් පමණ අස්වැන්න ලබාගත හැක. කරලට හානි නොවන පරිදි නවුව සමගම අස්වැන්න නෙළන්න. හෝගයේ වයස දින 60-70 දී පළමු අස්වැන්න ලබා ගත හැකිය. ඉන්පසු දින 4 පමණ වරක් බැගින් මාස 1 1/2-2 පමණ කාලයක් තුළදී අස්වනු වාර 10-15 පමණ නෙළාගැනීමට පිළිවන.

අකවැන්න කැකසීම

නෙළාගත් කරල් මතට තද හිරැ රස් වැට්ටෙන් වළකාගන්න. කරල්වලට හානි නොවන සේ හොඳින් වාතාග්‍රය ලැබෙන පරිදි කුඩාවල අසුරන්න.

ඩේශගුණික අවශ්‍යතා

දේශගුණික අවශ්‍යතා

පිළිකුංකා පහතරට එළව්ලවක් ලෙස මෙරට වැසියන් අතර ඉතා ජනප්‍රිය එළව්ල හෝගයකි. එය උද්ඒකිද විද්‍යාත්මකව *Cucumis sativus* (කියුකුමිස් සැටයිවස්) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර Cucurbitaceae (කුකර්ඩ්වීටිසි) කුලයට අයත් වේ. සම්පූද්‍යායික ලෙස පිසගත් ආහාරයක් වශයෙන් හා සලාද ආකාරයට සකසනු ලැබේ.

නොත් ක්‍රාපයේ වසර පුරාම ද වියලි ක්‍රාපයේ මහ කන්නයේදී ද වගාකළ හැකිය. මෙම හෝගය මූහුදු මට්ටමේ සිට මේර 1000 පමණ උස් වූ පුදේග දක්වා වගාකළ හැකිය. උෂ්ණ පරිසර තත්ත්ව ප්‍රිය කරන හෝගයකි. හෝගයේ වර්ධනය සාර්ථක වීම සඳහා පැවතිය යුතු ප්‍රශ්නය උෂ්ණත්වය සෙන්ටිලෝජිඩ් අංගක 30 ක් පමණ වේ.

තක

විවිධ ආකාරයේ පස් වර්ග පවතින ඉඩම්වල පිළිකුංකා වගාකළ හැකිය. කාබනික ද්‍රව්‍ය මැනවීන් අඩංගු හොඳින් ජලවහනය වන පස වගාව සඳහා වඩා සුදුසුය. පසෙහි දිගු කාලයක් ජලය රඳා පැවතීමේ තත්ත්වයට බෝගය ඉතා සංවේදිය. සුදුසු පි.එච්. අගය 5.5-7.5 වේ.

නිරදේශීත ප්‍රහෙද

එම්.වඩ්. 58

ගෙඩිය කහපාටය. කජ පැහැති නෙරුම් ඇත. තරමක් විශාල ගෙඩි, සිලින්චරාකාරය.

වැමිපියන්

මධ්‍යම විශාලත්වයක් සහිත ගෙඩිය නොමේරු අවධියේ තද කොළ පාට වන අතර මේරුවේ දුම්බුරු පැහැතිය. ගෙඩි දිගටිය.

කළුපිටිය වසරී

තරමක් විශාල ගෙඩිය, ක්‍රිම් පැහැතිය. මේරුවේ කහ දුම්බුරු පැහැතිය.

හෝච් ග්‍රින්

දෙමුහුම් ප්‍රහේදයකි. සාමාන්‍ය විශාලත්වයක් සහිත, සිලින්චරාකාර ගෙඩිය කොළ හා කහ පැහැය මිශ්‍ර බාහිර වර්ණය ඇත. දිගටි ඒකාකාර විෂ්කම්ජයකින් යුත්තය.

ගන්නොරුව වසරී

දෙමුහුම් ප්‍රහේදයකි. සාමාන්‍ය විශාලත්වයන් සහිත සිලින්චරාකාර ගෙඩිය ඒකාකාර විෂ්කම්ජයකින් යුත්තය. බාහිර වර්ණය ක්‍රිම් සුදු පැහැතිය.

බිජ අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රැම් 1 කි. ගැමීම් එකක බිජ 30-40 අඩංගු වේ.

පරතරය

තනි වගාවක් සඳහා මේරු 1 x මේරු 1 පරතරය ප්‍රමාණවත්තය. බණ්ඩක්කා සමග මිශ්‍ර වගාවක් ලෙස ද පිළිස්ක්දා වගාකළ හැකිය. එවිට ලබන්ද යුතු පරතරය මේරු 1.2 x මේරු 0.9 (සෙන්ට්මේරු 120 x 90) කි. මෙහිදී එකම වලෙනි හෝග දෙකටම අයත් බිජ සිටුවන්න.

බිම් කැකසීම

ඉඩමේ වල්පැල ඉවත්කර සෙන්ට්මේරු 30x30x30 ප්‍රමාණයේ වළවල් නියමිත පරතරයට සකසන්න.

දිරාපත් වූ කාබනික පොහොර කිලෝ ගැමීම් 3 ක් පමණ, මත්පිට පස් සමග කළවම් කර වළවල් පුරවා ගන්න. පොලව මට්ටමේ සිට සෙන්ට්මේරු 10 ක් පමණ උසට සිටින සේ මෙම මිශ්‍රණයෙන්ම වළවල් මුදුන්කර ගන්න.

පැල තුළි කිරීම

බිජ සිටුවා සති 2 කදී සිදුකරයි. මෙහිදී එක වළක නිරෝගී සරුවට වැඩිහු පැල 2 ක් පමණක් ඉතිරිවන ලෙස වැඩි පැල ගලවා දමන්න.

පොහොර ගේට්ටිම

යෙදිය සුදු කාලය	සුදු අංකය / හෙක්.	නිත්ව පොස්ථේරී කි.ගු. / හෙක්.	මිශ්‍රිතයේ සුඡර් පොවැත් කි.ගු. / හෙක්.
මූලික පොහොර	75	200	60
පැල මතුවී සති 4 පසු	75		60
පැල මතුවී සති 8 පසු	75		60

ජල කම්මිතාදානය

හෝගයට අනවශ්‍ය පරිදි ජලය සැපයීම සුදුසු නැත. පසේහි තෙතමනය වැඩි වූ විට වැළැ හා ගෙඩි කුණුවී යා හැකිය. එනිසා වගාව යටත් පරිදි ජලය හැරවීම නොකරන්න.

වැළ පාමුලට අතින් ජලය ලබාදීම හෝ කාණු දිගේ වගාවට ජලය ලබාදී සෙමින් පසට උරාගැනීමට සැලැස්වීම හෝ කරන්න. වගාවේ පිදුරු වැනි වෘත්තක් යෙදීමෙන් පස වියලියාම අඩුකර ගත හැකිය.

තරාගනය

මල් පරාගනය වන්නේ ප්‍රධාන වශයෙන් මී මැස්සන් සහ අනෙකුත් කාම් සතුන් මගිනි. ගෙඩි හටගන්නා මල් ඇතිවන්නේ පිරිම් මල් හටගැනීම ආරම්භ වූවාට පසුවය. වැඩි උෂ්ණත්වය සහ දිග

දිවාකාල පැවතීම මගින් ගෙඩි හටගන්නා මල් ඇතිවීම ප්‍රමාද කරයි.

වලු පැළ තාලුනය

බෝගය විසින් පොලව ආවරණය කර වැඩෙන තෙක් වගාවේ වල් පැල පාලනය කිරීම පිළිබඳව සැලකිලිමත් වන්න. පිදුරු හෝ වියලි තණකාල වැනි වෘත්ත යෙදීමෙන් ද වල් පැළවල වර්ධනය පාලනය කරගත හැකිය.

කෘම් තාලුනය

අඩුලකපෝරා කුරුමිනියා

වැළුණු කරුමිනියා විසින් පත් හා මල් ආදිය ආහාරයට ගනී. එමගින් ලපටි පැල සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශ විය හැකිය. එසේම පැල ලපටි කාලයේදී කිටයින්ගේ හානියට ද ගොදුරු විය හැකිය. නිරදේශීත කාමිනාභකයක් අවශ්‍ය විට, සති 2 කට වරක් බැහින් යොදන්න.

මේ සඳහා නිශ්චේදිත කෘම්නායක

කෘම්නායකය	දියකළ සුදු ප්‍රමාණය
දින 10 කට වරක් කුඩා පැල අවධියේ	
ක්ලේර්න්නැනිල්ප්‍රෝරෝල් 185g/1SC	මිලිලිටර 32/ ජලය ලිටර 16
ස්පිනෝස්පාඩ් 25g/ 1 SP	මිලිලිටර 16/ ජලය ලිටර 16
ලොකු වැළ සඳහා දින 14 ට වරක්	
තයෝසයික්ලාම් 50% SP	ග්‍රෑම 25/ ජලය ලිටර 10

ඩිජිලැක්නා කුරුමෙනියා

වැඩිණු කාමීයා සහ කිටයා පත්‍ර ආභාරයට ගනී. හානිය උගු වීමට පෙර කෂමින් එකතු කර ඉවත් කරන්න.

මුළු මැස්සා

කිටයින් විසින් ගෙඩි ඇතුළත සිදුකරන හානිය නිසා ගෙඩි කුණුවේ වැවීයයි.

මුළුමැස්සා පාලනය

- පිලා අවධිය විනාශ කිරීමට පස අවශ්සන්න.
- හානිවූ ගෙඩි වශාවෙන් ඉවත්කර විනාශකර දමන්න.
- ගෙරෝමෝන උගුල සහ ප්‍රෝටීන ඇම හාවිතා කිරීම මගින් පාලනය කරගත හැක. මෙය වඩා සාර්ථක වනුයේ යායේ ගොවීන් සියලුදෙනා එකතු වී හාවිතා කිරීම මගින්.

රතු මයිටාවන්

පතු තුරා යුතු උරාවීම නිසා පතුවල කොළ පැහැය අඩුවී, දුම්රි පැහැ වී, පහසුවෙන් කැබේන සුළු ස්වභාවයකට පත් වේ. නිරදේශීන මයිටානාශකයක් ඉසීමෙන් පාලනය කරගත හැක.

කුඩාන්තා හා සුදු මැස්සා

විවිත වෙරස් රෝගය පතුරවන වාහකයන් වේ. පැළ අවධියේදී නම් රෝගි

ගාක ගලවා විනාශකර දමන්න. වෙරස් රෝග පාලන පැකෙශය වශාවේ මල් පිපෙන අවධිය දක්වා යොදන්න. වැඩිපුර විස්තර සඳහා කරවිල වශාවේ කාමීනාශක නිරදේශය බලන්න.

රෝග පාලනය

යටි පුස් රෝගය

වර්ඡා කාල වලදී වැළඳිය හැකි දරුණුම රෝගයයි. රෝගය දරුණුවත්ම පතු හැලි යයි. පළමුව කහපැහැති කේසාකාර පුලුල හටගත් පසුව දුම්රිපාට වේ.

මේ සඳහා නිශ්චේදිත දිලිංජායක

දිලිංගායකය	ඡලය ලිටර 10 ක දියකළ යුතු ප්‍රමාණය
මැන්කොසේඩ් 64% + මෙටලැක්සිල් 8% WP	ගැම් 12.5
මෙටරිම් 55% + පයිරක්ලොස්ටොනින් 5% WG	ගැම් 20
ඇසොස්ටොනින් 250g/1SC	මිලිලිටර 10
කෙරොක්සිම් මිනියල් (Ker- soxim methyl) 500g/ 1 EC	මිලිලිටර 14

පිරිපුස් රෝගය

වැඩි පරිසර උෂ්ණත්වයක් පවතින අවස්ථාවලදී වැළඳිය හැකි රෝග යකි. රෝගි පතු කහපාට වේ. පතුයේ දෙපසම සුදු පැහැති බේජාණු දැකගත හැකිය.

මේ සඳහා තිරයේකින දැලීත්තායක

දිලිරනායකය	ඡලය ලටර 10ක දියකළ ශුණ ප්‍රමාණය
Flutriafol 25% SC (ග්ලුට්‍රෑයිපොල් සාන්ද තෙතලෝයිය)	මිලිලිටර 10
පොටැසියම් බයිකාබනෙන්ට 82% කුඩා	ගැමී 15
කැබේරියෝටොප්	ගැමී 20
Krescxim methyl කේරොක්සිම් මිතයිල් 500g/ EC	මිලිලිටර 14

මඳ කුණු වීම

කදෙනි පාමුල සහ පොලව සමග ස්ථරික වී ඇති ගෙඩිවල මැදු කුණුවේමක් ඇති වේ. වගාව තුළ ජලවහනය දියුණු කරන්න.

අන්තුරක්නොස් රෝගය

බේගයේ සියලුම වායව කොටස්වලට වැළදිය හැකිය. පත්‍රවල පලමුවෙන් කුඩා කහපාට පුලුලි හෝ තෙත් පැල්ලම් ඇතිවි පසුව කුමයෙන් විශාල වේ. විශාල පුලුලිවල මැද සිදුරුවේ. ගෙඩිවල ගිණු තෙත් පැල්ලම් හට ගනී.

නිරදේශිත දිලිරනායකයක් නිරදේශිත අන්දමට යොදන්න.

අකවැනී නොලිම

ගෙඩි කහ පැහැවී ඇතිවිට නෙලාගන්න. පිහියක් වැනි ආයුධයකින් ගෙඩියේ නවුව කපාගන්න. වැල්වල පාර්ශ්වික ගාබා සියල්ල වැඩිමට ඉඩ හැරියවිට හටගන්නා ගෙඩි, ප්‍රමාණයෙන් කුඩාවේ. අස්වනු නෙළන වාර ගණන වැඩිකළ විට වැඩි අස්වන්නක් ලබා ගත හැකිය.

අකවැනී

හෙක්ටයාරයකට කිලෝගැමී 20,000 - 25,000 කි.

අකවැනී කැක්සීම

නෙලාගත් ගෙඩිවල ගුණාත්මය අඩු නොවී සතියක් පමණ කාලයක් තබාගත හැකිය. මෙයට වඩා කළේ ගත්තු ගෙඩි හැකිලිමට පටන්ගන්නා අතර අප්‍රසන්න රසයක්ද ඇති කරයි.

වට්ටක්කා

ශ්‍රී ලංකිකයන් අතර ඉතා ජනප්‍රිය පෙර්මණ ගුණයෙන් ඉතා ඉහළ එළවල බෝගයකි. මෙය උද්ඒළඳ විද්‍යාත්මකව *Cucurbita maxima* (කිසුකබිටා මැක්සිමා) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර *Cucurbitaceae* (කුකර්බිටිවේසි) කාලයට අයත්වේ. රසවත් ව්‍යාංජනයක් ලෙස මෙන්ම විවිධ ආහාර සකසා ගැනීම සඳහා ද ගත හැකිය. අඩු වියදමකින් වැඩි ආදායමක් ලබාගත හැකි වීමත්, හොඳින් මෙරු ගෙඩි සැහෙන කාලයක් සාර්ථකව ගබඩාකරගත හැකිවීමත් මෙම බෝගයේ විශේෂ ලක්ෂණයකි.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 500 දක්වා වූ ප්‍රදේශවල වියලි හා අතරමැදි කළාපයේ වගාකළ හැකි බෝගයකි.

ජක

හොඳින් ජලය බැස යන කාබනික ද්‍රව්‍ය අඩ්ංගු පසක හොඳින් වැවේ. යෝග්‍ය පි.එච්. පරාසය 5.5 - 7.5 වේ.

නිරදේශීත ප්‍රශ්නය

ඒ.එන්.කේ. රජ්‍යාලු

ගෙඩි ඒකාකාරි හැඩයකින් යුක්තය. ප්‍රමාණයෙන් කුඩාය. (කිලෝග්‍රැම 2 - 2 1/2) කෙටි කාලීන ප්‍රහේදයකි. (මාස 2 - 2 1/2) කෙටි වර්ෂා කාලයක් වගා කිරීමට යෝග්‍යයි. කූමුරු ඉඩම්වල, කන්න අතර කාලයේද වගාවට පූදුස්‍යය. පිට පොත්ත සනය, මදය කහ පාටය. ප්‍රවාහනය කිරීමට ඉතා යෝග්‍ය වේ.

පද්ධතා

කෙටි කාලීන ප්‍රහේදයකි. දිගට හැඩැනී ගෙඩි පිට පොත්ත තද කොළ පැහැනිය. මෙරු විට තැකිලි කොළ පැහැයක් ගනී. ගෙඩි කුඩාය. කිලෝග්‍රැම 1 ක් පමණය. මදය සණකමිය. වැල් පැතිරි නොවැඩේ. අඩු පරතරයකින් වගා කළ හැක.

දේශීය වර්ග

හැඩය හා ප්‍රමාණය විවිධාකාරය. වර්ගා ජලයෙන් නම්, කන්නයට පමණක් වගාකළ හැකිය. මදයේ පැහැය, කහ සිට තැඹිලි දක්වා වෙනස් වේ.

බිත් අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට බිජ කිලෝග්‍රැම 01 සි.

තරතරය

ඒ.එන්.කේ. රුහුණු - මිටර 2.5 x මිටර 2.5	
දේශීය වර්ග	- මිටර 3 x මිටර 3
පද්මා	- මිටර 1.5 - මිටර 1.5

බම් සැකකීම්

සෙන්ටීමිටර 20 - 30 ගැහුරට පස පෙරලා තරමක් රඳ වයනයක් ඇතිවන පරිදි කැට පොඩිකර ගන්න. දිග පළල හා ගැහුර සෙන්ටීමිටර 30 බැහිත්වන පරිදි වළවල් සකස්කර ගන්න.

හොඳින් දිරු කාබනික ද්‍රව්‍ය කිලෝග්‍රැම 05 ක් එක් වළකට එකතුකර මතුපිට පස් සමග මිශ්‍ර කරන්න. එම මිශ්‍රණයෙන්ම පොලොව මට්ටමේ සිට සෙන්ටීමිටර 10 ක් උසට මුදුන් කරන්න.

සිටුවීමේ කාලය

රුහුණු වර්ගය

ජලය සැපයීම කළ හැකිනම් ඕනෑම කාලයක සිටුවීම කළ හැක.

දේශීය වර්ග

නියම කන්නයට වගා කිරීම වචා සාර්ථකය.

බිත් සිටුවීම

යල - මැයි මාසය තුළ

මහ - ඔක්තෝබර් මාසය තුළ

පොකාර යේදීම

යෙදිය යුතු කාලය	යුරිය කි.ගු. / හෙක්.	නිත්ව සුපර පොස්පේට් කි.ගු. / හෙක්.	මිශ්‍රිතයේට් පොහොර පොස්පේට් කි.ගු. / හෙක්.
ඩූලික පොහොර	75	200	60
පැල මතුවී සති 4 පසු	75	-	60
පැල මතුවී සති 8 පසු	75	-	60

ජල කම්තාදානය

බිජ පැලවී අවසන් වන තෙක් දිනපතා ජලය යොදන්න. පසුව දින 5 - 7 ට වරක් ජලය යේදීම සැනේ.

වලු පැළුවී පාලනය

බිජ පැලවී සති 3 කින් වල් නෙළීම සිදුකර වසුනක් ලෙස පිදුරු යොදන්න. (අතින් වල් නෙළීම වචා සුදුසුය)

කෘම් පාලනය

මුළු මැස්සා

මෙම මැස්සාගේ ගැහැණු සතා කුඩා ගෙඩි වල පොත්ත විද බිත්තර දැමීම නිසා ඇතිවන කිටයන් (පනුවන්) ඇතුළත කොටස් කා දැමීමෙන් ලපට එල හා මල භැඳීම සිදුවේ. අවසානයේ ගෙඩි කුණු වියාම සිදුවේ.

භාලනය

- පිළුරු වලින් එල ආවරණය කිරීම
- පෙරමෝන් උගුල් හාවිතය.
- ආසාදිත ගෙඩි කඩා විනාශ කර දැමීම
- ප්‍රෝටීන ඇම යෙදීම

රෝග පාලනය

යට්පුස් රෝගය

වර්ජා කාලවලදී බහුලව වැළඳිය හැකිය. මෙම දිලිර රෝගය නිසා පත් මත කහ පැහැති කේත්තාකාර පුල්ලි ඇති වේ. පසුව පත් දුම්බුරු පැහැ ගැන්වී හැකිලි යයි. පත් යටි පැත්තේ අප්‍රාප්‍ය පැහැති බේජාණු සමූහ දක්නට ලැබේ.

පිරීපුස් රෝගය

වැඩි පරිසර උෂ්ණත්වයක් පවතින විදි වැළඳිය හැකිය. දිලිරයක් මගින් ඇති වේ. පත් කහ පැහැ වේ. පත්වල දෙපැත්තේම සුදු පැහැති බේජාණු සමූහ දිස් වේ.

භාලනය

- බාරක පැලැටි හා කුකර්බ්‍රේසි කුලයට අයත් වල් පැලැටි වර්ග විනාශ කිරීම.
- හානිය වැඩි විට නිරදේශීත දිලිරනාභක හාවිතා කිරීම.

යට්පුස් රෝගය සඳහා තිශ්ඨේකින දිලිරනාභක

දිලිරනාභකය	ඡලය ලිටර 10 ක දියකළ යුතු ප්‍රමාණය
මැන්කොසෙබ් 64% + මෙටලැක්සිල් 8% WP	ගැම් 12.5
මෙටර්ම් 55% + පසිරක්ලොස්ට්‍රොවානින් 5% WG	ගැම් 20
ඇසොස්ට්‍රොවානින් 250g/1 SC කෙරොක්සිම් මීතයිල් 500g/ 1EC	මිලිලිටර 10 මිලිලිටර 14

යට්පුස් රෝගය සඳහා තිශ්ඨේකින දිලිරනාභක

දිලිරනාභකය	ඡලය ලිටර 10 ක දියකළ යුතු ප්‍රමාණය
ඉළුවයිපොල් 25% SC (Flutriafol) සාන්ද තෙතලෝදය, 25%	මිලිලිටර 10
පොටැසියම් බයිකාබනේට් 82% කුඩා	ගැම් 15
කැබීරියෝටොප් Krescxim methyl 500g/EC	ගැම් 20 මිලිලිටර 14

මඹ කුණුවීමේ රෝගය

දිලිර හෝ බැක්ටීරියා මගින් ඇති වේ. කදෙහි පාමුල හා, එල මත්තිට මඹ කුණුවීමක් හට ගනී.

භාවනය

- අධික තෙතමන හා ආර්ද්‍රතාවය මග හැරීම.
- පස බුරුල්කර වාතාගුය දියුණු කිරීම.
- නිරදේශීත දිලිරනාශකයක් යෙදීම.

විච්‍රානු වෛවරස් රෝගය

පතු මත කොළ හා කහ පැහැති පූල්ලි ඇති වේ. පතු බොකුව වී රැලි වැටී, පැල්ලම් ද ඇතිවේ.

භාවනය

- රෝග ලක්ෂණ දුටු විශය රෝගී පැල ගලවා විනාශ කරන්න.
- කෘමිනාශක යොදා සුදු මැස්සන් වැනි රෝග වාහකයන් මරදනය කරන්න.

වැඩි විස්තර කරවිල වගාවේ වෛවරස් රෝග පාලන ක්‍රම යටතේ සඳහන් කර ඇත.

වැඩි විස්තර කරවිල වගාව, ඉල් මැස්සා පාලනය බලන්න.

අක්වැනු නොලිම

ගෙඩි මත පිටිමය ස්වභාවයක් දිස්වන විට නෙලා ගන්න.

ඒ.එන්.කේ. රුහුණු - මල් පිළි දින 40 කින් දේශීය වර්ග - මල් පිළි දින 60 කින්

අක්වැනු

සැම වර්ගයකම අස්වැන්න හෙක්වයාරයකට කිලෝග්‍රැම් 15,000 - 25,000 වේ.

පැන අක්වනු කටයුතු

හොඳින් මේරු ගෙඩි වියලි ස්ථානයක මාස 6-8 ක කාලයක් ගබඩාකර තබාගත හැක.

කැකිරි

අප්‍රේ රටේ වියලි පුද්ගලවල සරුවට වැශෙන කැකිරි රසවත් ව්‍යාජනයක් පිළියෙල කළ හැකි ජනලිය පහතරට එළවල බෝගයකි. මෙය *Cucumis melo* (කුකුමිස් මොලො) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර කුකර්බ්‍රේසියේ කුලයට අයත්වේ.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

උෂේණ පරීසර තත්ත්ව ප්‍රිය කරන බෝගයකි. සේන්ටීගේඩ් 30°-35° අතර පරාසයක බෝගය සාර්ථකව වර්ධනය වේ. වියලි කළාපයේ මෙන්ම තෙත් කළාපයේද වගා කළ හැකි බෝගයකි. මෙම බෝගය මූහුදු මට්ටමේ සිට මේටර් 1000 ක් පමණ උස් වූ පුද්ග දක්වා වගා කළ හැකි වේ. වසර පුරාම වගා කළ හැකි බෝගයකි.

පක

පුළුල් පරාසයක පස් වර්ග පවතින ඉඩම්වල වගා කළ හැකි වන අතරම කාබනික ද්‍රව්‍ය අඩංගු හොඳින් ජල වහනය වන පස වගාව සඳහා වඩාත් සුදුසුය. පැසෙහි පි.එච්. අගය 5.5-7.5 අතර වීම මෙම බෝගය සඳහා සුදුසු වේ.

නිරදේශීත ප්‍රෘශ්ඨ

කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිරදේශ කළ ප්‍රහේදයන් නොමැති නමුත් දේශීයව වගා කරන ප්‍රහේද රාජීයක් ගොවීන් අතර ප්‍රවලිතය.

ධිර අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට බේජ ගැමී 500 ප්‍රමාණවත් වේ. ගැමෙනෙකට බේජ 90-100 පමණ අඩංගු වේ.

පරානය

මේටර් 1x1 කි.

ධිම් සැකසීම

සේන්ටීමීටර් 20-30 ගැමුරට පස පෙරලා තරමක් රළ වයනයක් ඇති වන ලෙස කැට පොඩි කර ගන්න. දිග, පළල හා ගැමුර සේන්ටීමීටර් 30 බැහින් වන පරිදි වළවල් සකස් කර ගත හැකිය. සැකසු වළවල් දිරු කාබනික ද්‍රව්‍ය වැඩි ප්‍රමාණයකින් පුරවා මතුපිට පස සමග මිශ්‍ර කර ගන්න. පොලව මට්ටමේ සිට සේන්ටීමීටර් 10 ක් පමණ උසට වල මුදුන්කර ගන්න.

බිජ සිවුවීම

සකසා ගත් වලවල් වල බිජ 3-4 පමණ සිටුවා ගන්න. සති 2 දි එක වලක සාර්ථකව වැඩි ඇති පැළ 2 ක් පමණක් ඉතිරිවන ලෙස වැඩි පැළ ගලවා දමන්න.

පොහොර යේදීම

යේදීය පුන කාලය	යේදීය කි.ගුණ / හෙක්.	නිත්ව සුපර් පොස්පෝර් කි.ගුණ / හෙක්.	මිශ්‍රීලයේව් ඔරු පොටැඡ් කි.ගුණ / හෙක්.
මූලික පොහොර	75	200	60
පැළ මතු වී සති 2 පසු	75	-	60
පැළ මතු වී සති 05 පසු	75	-	60

තුළ සම්පාදනය

බිජ පැළ වන තෙක් දිනපතා ජලය යේදීම අවශ්‍ය වේ. ඉන්පසු අවශ්‍යතාවය හා දේශගුණික තත්ත්ව අනුව දින 3-4 කට වරක් ජලය යේදීම ප්‍රමාණවත් වේ. අනවශ්‍ය ලෙස ජල සම්පාදනය වැළැ හා ගෙඩි කුණු වී යාමට හේතු විය හැකිය. පස් වියලී යාම අඩු කිරීමට පිළුරු වැනි වසුනක් යොදා ගත හැකිය.

වුල තැපුරි තාලනය

වගාව ස්ථාපනය කර මූල් කාලයේදී වල් පැළ පාලනය කිරීම වැදගත් වේ. වසුනක් යේදීම මගින් ද වල් පැළ පාලනය කරගත හැකි වේ.

කෘම් තාලනය

ඉල් මැස්සා, අව්‍යාලකපෝර් කුරුමිණියා, එපිලැක්නා කුරුමිණියා, කුඩා සහ සුදු මැස්සා කැකිරි වගාවට හැනි කරන කෘමින් වේ.

ඒකාබද්ධ පළිබෝධ පාලන කුම අනුගමනය කිරීමෙන් කෘම් හානි පාලනය කර ගත හැකි වේ.

රෝග තාලනය

යටි පුස් රෝගය, පිටි පුස් රෝගය හා මැදු කුණු වීමේ රෝගය කැකිරි වගාව සඳහා වැළදිය හැකි දිලිර රෝග කිහිපයකි. ජල වහනය දියුණු කිරීම, පස බුරුල් කර වානනය දියුණු කිරීම හා නිරදේශිත දිලිර නාශක යේදීම මගින් පාලනය කර ගත හැකි වේ. (පිළිස්ස්සා රෝග පාලනය බලන්න.)

අකවැනීන නෙළීම

ගෙඩි හොඳින් මේරු විට පිහියක් වැනි ආයුධයකින් නැවුව කපා නෙලා ගන්න.

අකවැනීන

හෙක්ටයාරයකට කිලෝගුරුම් 25,000 - 30,000 කි.

පැහැ අකවැනු බටුරු

හොඳින් මේරු ගෙඩි වියලී තත්ත්ව යටතේ සති 2-3 පමණ කාලයක් ගබඩා කර තබා ගත හැකිය.

තුඩිකරවිල

දේශගුණික අවශ්‍යතා

පහතරට වියලි කළාපය වඩාත් සූදුසුය.

පක

රතු දුම්බුරු වූර්ණමය නොවන රතු දුම්බුරු පස් කාණ්ඩා වල හොඳින් වගා වූවද කාබනික ද්‍රව්‍ය බහුල හොඳින් ජලය බැස යන පස් වල සාර්ථකව වගා කිරීමේ හැකියාව ඇත.

තිරදෙශීක්‍ර ප්‍රෘෂ්ඨ

තුඩි කරවිල අතිතයේ වන ගතව වැඩුණු එහෙත් වර්ථමානය වන විට වගාවක් ලෙස සිදු කිරීමට විහාරයක් ඇති එළවල බෝගයකි. වර්ථමානයේ ඉහළ මිලක් ඇති මෙන්ම ඉහළ ඉල්ලුමක් ඇති තුඩි, රසවත් මෙන්ම ගුණාධික එළවලවකි. එය උද්ඒක්‍ර විද්‍යාත්මකව *Momordica dioica* ex Roxb. Willd (මෙමොචිකා ඩියොසිකා) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර කුකරුවේ තුඩියේ කුලයට අයත් වේ.

පහතරට වියලි කළාපයේ හේත් වගා ආශ්‍රිතව මහ කන්නයේ පමණක් වැවෙන ද්විගැහි තුඩිකරවිල වැල්වල හටගන්නා බදරි (ගෙඩි) දුලබ එළවල විශේෂයකි. කරවිල පවුලට අයත් වූවද මේවායෙහි තිත්ත රස නොමැති වීමත්, දියවැඩියාව සහ ආමාග වරණ සූව කිරීමේ හැකියාව තිබෙන ආහාරයක් බවට විශ්වාසයත් නිසා එළවලවක් ලෙස වඩාත් ජනප්‍රිය වී ඇත.

ගෙඩිවල හැඩිය අනුව අණ්ඩාකාර, සිලිණ්ඩරාකාර සහ ගෝලාකාර යන උද්ඒක්‍ර ප්‍රහේද ඇත.

ජායාංගි ප්‍රහේද - කුම්බිකා, ගෝලිකා, විසල්, කේසර, විශ්ම

ප්‍රමාංගි ප්‍රහේද - පැරකුම්, වන්දු

ගෙඩි හට ගැනීමට නම් ජායාංගි (ගැහැණු) සහ ප්‍රමාංගි (පිරිමි) ප්‍රජ්ප දරණ වැල් දෙවරුගයම අවශ්‍ය වේ. බිජවල එම අනුපාතය $1:1$ වේ. ජායාංගි ගාකවලට සාපේක්ෂව ප්‍රමාංගි (පිරිමි) ප්‍රජ්ප දරණ ප්‍රමාංගයක් දරණ අතර ඒවායෙහි මණිපත්‍ර ප්‍රමුඛය. සමහර ජායාංගි වැල්වල හටගන්නා මල්වල මණිපත්‍ර පිහිටා තිබිය හැකියි. එවිට ඩිම්හකේක්ෂය මණිපත්‍රයෙන් ආවරණය වී ඇති නිසා වෙන්කර හඳුනා ගැනීම අපහසු වේ. දෙවරුගයේම පත්‍ර බණ්ඩිකාවලට බෙදීමේ තීව්‍යතාවය අනුව ආකාර කිහිපයක්

ඇති අතර මල් පිළිමෙන් පසු පත්‍ර වල බෙදීමේ ප්‍රමාණය අඩු වී යා හැකිය.

පරතරය

පරතරය ජේලි අතර මිටර් 1.5 හා පැල අතර මිටර් 1 ක් වන සේ තිබිය යුතුය.

බ්‍රිත්‍ය සකස්මා

එෂ්පිහෙලි කර ගත් භුමියේ සෙන්ටීමිටර් 30 බැඟින් දිග, පළල හා ගැහුර වලවල් සකසා කාබනික පොහොර හා මතුපිට පස් මිශ්‍ර කර පුරවා ගන්න. ජලය බැස යන සේ කානු පද්ධතිය සකසා ගත යුතුය.

රෝත්තා ද්‍රව්‍ය අවශ්‍යතාවය

වැළැ කැබලි මුල් ඇද්දවීමෙන් පහසුවෙන් පැළ ලබාගත හැකිය. මේ සඳහා අගුස්පියේ කොළ පාටින් යුතු වැළැ කැබලි පුරුක් 2-4 ක් සිටින සේ කපා එම කැබලි රෝපණ මාධ්‍ය සහිත බදුන්වල සිටුවන්න. බදුන් සඳහා ගේප් 150 කළ පොලිතින් හාවිතා කරන්න. උස සෙන්ටීමිටර් 15 ක් හා පළල සෙන්ටීමිටර් 15 ක් පමණ වන සේ බදුන් සකසා ගන්න. බදුනේ උසින් සෙන්ටීමිටරුක් පමණ පහළට සිටින සේ දහසියා අගුරු, ගොම පොහොර හා පූඩිස් මැටි හෝ මතුපිට පස් 1:1:1 අනුපාතයේ මිශ්‍රණයකින් පුරවා ගන්න. වැළැ වල කැපුම පත්‍ර නවුව වැළට සවිවන ස්ථානයට (පරවයට) ඉහළින් හා පහළින් සෙන්ටීමිටර් 1 ක් පමණ විය යුතුය.

අල මගින් ප්‍රවාරණය කිරීමේදී පෙර කන්නයේ වැළකින් මාස 4 ක් පමණ පවතින සුජ්‍යත (අක්‍රිය) කාලය ගතවීමට හැර අල ලබා ගන්න. එම අල ඇස් කිහිපයක් සහිත බර ගුම් 40 ක් පමණ වන කැබලිවලට කපා වැළි තවානක සිටුවන්න. සහි දෙකකින් පමණ අංකුර හටගත් පසු ඉහත පරිදි සකස් කරගත් බදුන්වලට මාරු කරන්න.

වීජ සිටුවන්නේ නම් පෙර කන්නයේ වගාවකින් ලබාගත් බීජ සාමාන්‍ය තත්ත්ව යටතේ මාස 9 ක් පමණ ගෙඩා කර තබා එක ස්ථානයක බීජ 4 බැඟින් සිටුවා ජායාංගි පූමාංගි අනුපාතය පිළිවෙළින් 6 සිට 10 කට එකක් පමණ සිටින සේ එක් ස්ථානයක එක වැළක් ඉතිරි වන ලෙස අනෙකුත් පැළ ඉවත් කරන්න. වැළැ කැබලි මගින් ලබා ගන්නා පැළ හා අල වලින් ලබා ගන්නා පැළ බීජ වලින් ලබා ගන්නා පැළ වලට වඩා දිරිමත් හා ජායාංගි පූමාංගි වැළවලින් වෙන් කර ලබා ගැනීමෙන් අවශ්‍ය අනුපාතයට තබා ගැනීම පහසු වේ. එබැවින් වැළැ කැබලි හා අල මගින් ප්‍රවාරණය වඩා සුදුසුය. මේ අමතරව පටක රෝපණයෙන් විශාල වශයෙන් පැළ නිපදවා ගැනීමේ හැකියාවද ඇත.

හෙක්ටයාරයක්	සඳහා	6:1
අනුපාතයෙන් නම් නිරෝගී ජායාංගි පැළ 5555 ක් හා පූමාංගි පැළ 1111 ක් ද 10:1		
අනුපාතයෙන් නම් නිරෝගී ජායාංගි පැළ 6000 ක් හා පූමාංගි පැළ 666 ක් අවශ්‍ය වේ.		

සිටුවීම

මහ - සැපේතැම්බර - ඔක්තෝබර්

යල - මාර්තු - අප්‍රේල්

අමතර ජල පහසුකම් ඇත්තම් මහ කන්නයේ තද වර්ෂාව අවසන් වූ පසු දෙසැම්බර් මස මැයි සිට සිටුවීම සුදුසුය. ජල පහසුකම් ඇත්තම් වසරේ ඕනෑම අවස්ථාවක සිටුවීම කළ හැක.

වැළැ ප්‍රත්‍යුම් කිරීම

පැල සිටුවා සති 2 දී පමණ පහුරු ආධාරයෙන් ඉහළට නැගිය හැකි මේටර් 2 ක් පමණ උස ආධාරක වලට වැළැ යොමු කරන්න. ආධාරක එක් එක් වැළැ සඳහා වෙන වෙනම හෝ ජායාරූප වැළැ කිහිපයක් සඳහා ද්වීත්ව ආනත පන්දලම් ඉදිකළ හැකිය. පෙර කන්නයේ ස්ථාපනය කළ වගාචක මාර්තු මැයි සිට අප්‍රේල් මැයි අතර කාලයේදී ද තැවත සැපේතැම්බර් මැයි සිට ඔක්තෝබර් මැයි අතර කාලයේදී ද මැරුණු වැළැ කපා ඉවත් කර අලුතින් ලියලීමට ඉඩ හරින්න.

පොහොර යෙදීම

වලවල් සැකසීමේදී කාබනික පොහොරවලට අමතරව පහත සඳහන් අන්දමට රසායනික පොහොර යොදන්න.

(හෙක්ටයරයකට කිලෝග්‍රැම්)

යෙදීමේ අවස්ථාව	දුරිය	ඉන්ව සෞජනීය	මිශ්‍රයේට් පොටැස්
සිටුවන විට	75	200	65
වැළැ කප්පාදු	75	200	65
කිරීමෙන් පසු			
වගාචක සති	75	-	65
4-8 දි			

ජල සම්බාධනය

වගාචක ප්‍රමාණවත් වන පරිදි පසෙහි තෙතමනය නිසි ලෙස පවත්වා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී ජලය සම්පාදනය කරන්න. පසෙහි අනවශ්‍ය ලෙස ජලය යේවීම වගාචක අහිතකරය. වියලි කාලවලදී වැළැ අවට වසුනක් යොමෙන් පස ඉක්මණීන් වියලීයැම වළකී.

වැළැ පැළුටි තාලනය

කුඩා කාලයේදී පැළ පසල වල් පැළ උදුරා දමන්න. වගාචක පසු කාලයේදී පාදස්ථානයට හානි නොවන පරිදි උදාළ ගා දමන්න.

කෘම් තාලනය

කෘම්භානි

එපිලැක්නා කිටයින් පත්‍රවලට හානි කිරීමෙන් පත්‍ර තැනින් තැන දැල් ආකාරයෙන් දිස්වී වියලි යයි. පාලනය සඳහා සුළු වගයෙන් කිටයින් ඇති විට අතින් ඉවත් කර

විනාග කළ හැකිය. එසේ කළ තොහැකි විට ව්‍යික්ලෝරොන් මිලි ලීටර් 30-40 ක් ජලය ලීටර් 10ක මිශ්‍ර කර පත් හොඳින් තෙමෙන සේ යොදන්න. මිට අමතරව ඉල් මැස්සන් සහ ගෙඩි කන දළඹුවන්ගෙන් (*Diaphania indica*) හානි සිදුවිය හැකිය. පාලනය කිරීමට කරවිල සඳහා නිරදේශීත විධි හාවිතා කළ හැකිය.

රෝග තාබුනය

පාදස්ථ කුණුවීම ඕනෑම වර්ධන අවධියකදී වැළඳිය හැකිය. මෙය දිලිර හෝ බැක්ටීරියා නිසා ඇතිවන රෝගී තත්වයකි. ක්ෂේත්‍රයේ හොඳින් ජලවහනය පවත්වා ගැනීම වැදගත් වන අතර රෝගී වැල් ඉවත් කර පැතිරීම වැළැක්වීම සඳහා දිලිරනාශකයකින් (තයෝගනේව් මෙතිල් 85% + තිරාම 35% හෝ කාබෙන්චිසිම්) වැල් අවට පස හොඳින් තෙමෙන සේ යොදන්න. මිට අමතරව යටි ප්‍රස් රෝගයද වැළඳිය හැක. එහිදී පත් මත කහ පැහැති කේෂකාර පූල්ලි හට ගනී. පසුව මෙම පූල්ලි දුමුරු පැහැ වේ. අඟ සුදුපැහැති දිලිර බිජාණු පත්‍රවල යට පැත්තේ හටගනී. රෝගී පත් වියලි යයි. මැන්කොසෙඩ් 64% + මෙටලැක්සිල් 18% (රිභ්‍යාමිල්) දිලිර නාශකයෙන් ගුණීම 12 ක් ජලය ලීටර් 10 ක දියකර පත් යටි පැත්ත හොඳින් තෙමෙන සේ යොදන්න.

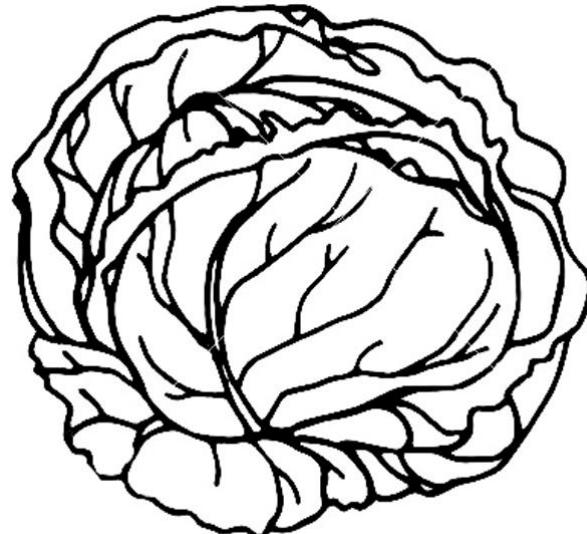
අභ්‍යන්තර

බේජ සිට්ටු විට මාස 3 ක දී පමණ ද අල හෝ වැල් සිට්ටු විට මාස 2 1/2 ක දී පමණ ද මල් පිළිම ඇරණී. වැල් කැබලි යොදා ගන්නා විට වැල් හොඳින් වර්ධනය වීම සඳහා මාස 2 1/2 පමණ වනතුරු ඇතිවන මල් ඉවත් කරන්න. පරාගනයෙන් පසු සති 2-3 අතර දී අස්වනු තෙලිය යුතුය. සති දෙකේදී ගෙඩි වල ඇට මෝරා තැති අතර සති තුනේදී ඇට මෝරා ඇත. සති 3-4 අතර දී ගෙඩි ඉදේ. සති තුනෙන් අස්වනු තෙලිමේ දී ලැබෙන ප්‍රමාණය වැඩි වුවත් සති 2 න් තෙලිමේ දී කල් තබා ගැනීමේ හැකියාවද වැඩි වේ. මෙසේ එක් ජායාංහි වැලකින් වර්ෂයකට කිලෝ ගුණීම 6-8 දක්වා ගෙඩි අස්වන්නක් ලබාගත හැකිය.

සාමාන්‍ය තත්ත්ව යටතේ ජායාංහි වැලක හට ගන්නා මල්වලින් 30-40% පමණ ප්‍රමාණයක් ගෙඩි දක්වා වර්ධනය වේ. මල් කාන්තිම්ව පරාගනය කරන්නේ තම සැදෙන ගෙඩි ප්‍රමාණය 95% දක්වා වැඩි කරගත හැකිය. මල් පිළිම සිදුවන්නේ ප.ව. 7.00 සිට පසු දින පෙ.ව. 8.00 පමණ දක්වා වන අතර පරාගනය නිශාවර කාමින් මගින් සිදු වේ.

ගෝවා

පක

ගෝවා අපේ රට කුළ හොඳ මිලක් පවතින ජනප්‍රියතම උඩරට එළඹවකි. උඩරට එළඹවක් වුවත් බෝහෝට්ට වියලි කලාපයේ ද වග කළ හැකිය. *Brassica oleracea* (බ්‍රසිකා මලෙරාසියා) ලෙස උද්ධිද විද්‍යාත්මකව හඳුන්වනු ලබන ගෝවා මැසිකේසි කුළයට අයත් වේ.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

යිත දේශගුණයට ගෝවා හෝගය වඩාත් හොඳින් ඔරෝත්තු දෙන අතර, වියලි කලාපයේද වගාකළ හැකිය. නමුත් විවිධ කෘෂි පාරිසරික කලාපවලට නිරදේශීත ප්‍රෙශ්ද වගාකළ යුතුවේ.

පි.එච්. අගය 6 - 6.5 වන පස වගාව සඳහා ඉතාමත් සුදුසුය. ආම්ලික බව වැඩි වූ විට ගෝවා බරවා රෝගයට පාතුවීමේ ඉඩකඩ වැඩි වේ. කාබනික ද්‍රව්‍ය අඩ්ඡ සාරවත් පසක් වගාව සඳහා තෝරා ගන්න.

නිරදේශීත ප්‍රශේද

උඩරට තොත් කලාපය
වික්සේරික්

කොල පැහැති ගෙඩිය සාමාන්‍ය තද ගතියෙන් යුත් පැතලි රුම් හැඩයෙන් යුත්ත වේ. දින 80-85 දී අස්වැන්න නෙලාගත හැක.

හර්කිපුලස්

කොලපාට ගොරෝසු පත්‍රවලින් යුත් ඉතාමත් තද ස්වභාවයක් සහිත රුම් ගෙඩි වේ. දින 100-105 දී අස්වැන්න නෙලාගත හැකිය.

මඳරට

වික්සේරික්

ගෙඩිය කොල පැහැ සාමාන්‍ය තද ගතියෙන් යුත් පැතලි සිට රුම් හැඩයෙන් යුත්ත වේ.

ඒ.වස්. තොස්

දින 85-90 අස්වැන්න නෙලාගත හැකි මධ්‍යස්ථා තද ගතියෙන් යුත්ත පැතලි ගෙඩී වේ.

කේ.වස්. තොස්

දින 85-90 අස්වැන්න නෙලාගත හැකි මධ්‍යස්ථා තද ගතියෙන් යුත්ත රවුම ගෙඩී වේ.

ග්‍රින් භොටි

තද ගතියෙන් යුතු ගෝලාකාර ගෙඩී සහිත මෙම ප්‍රහේදයේ අස්වැන්න දින 90-95 දී ලබාගත හැක. කිලෝගුම් එකක පමණ බරකින් යුතු ගෙඩී ඇතිවේ.

ග්‍රැන්ඩ් මොයිස්ට්

තද ගතියෙන් යුතු ගෝලාකාර ගෙඩී සහිත මෙම ප්‍රහේදයේ අස්වැන්න දින 90-95 දී ලබාගත හැක. කිලෝගුම් එකක පමණ බරකින් යුතු ගෙඩී ඇතිවේ.

විශ්‍රාත ප්‍රාග්‍රාමය

හෙක්ටෝරයකට ගුණීම 200 - 250 කි.

පරතරය

ගෝවා වගාවෙහිදී හාවිතා කරන සම්මත වගා පරතරය සෙන්ටිමිටර් 50x40 කි. බොහෝ ගෝවා ප්‍රහේද මෙම පරතරය පවත්වාගත් විට කිලෝගුම් 2-2 1/2 ප්‍රමාණයේ ගෙඩී ඇති කරයි. එහෙත් වෙළෙඳුන් හා පාරිභෝගිකයින් වැඩි කැමැත්තක් දක්වන්නේන් ගුණීම 750-1000 ප්‍රමාණයේ ගෙඩී වලට බව සම්ක්ෂණ වලින් පැහැදිලිවි ඇත. මෙම ප්‍රමාණයේ ගෙඩී ලබා ගැනීම සඳහා පේලි අතර පරතරය සෙන්ටිමිටර් 40 හා පලළ සෙන්ටිමිටර් 30 පවත්වා ගැනීම සුදුසුය.

බ්‍රිම් සැකක්ම

සෙන්ටිමිටර් 30-40 ගැනීමට පිසි පෙරලා හොඳින් බිම් සකස් කරන්න. ආම්ලික පසක් නම් හෙක්ටෝරයකට වොන් 2 ක් පමණ අඛණ්ඩ යෙදිය යුතුය.

තවාන් තේලියෙල කිරීම

නිරෝගී දිරිමත් පැල ලබා ගැනීම සඳහා තවාන් පිළියෙල කිරීම වැදගත් වේ. මේ සඳහා සුදුසු ස්ථානයක් (ජල පහසුව තිබෙන, නිතර පරික්ෂාකාරී විය හැකි, නිරුචිලිය වැවෙන, පෙරදී ගෝවා කුලයේ බෝගයක් වගා තොකළ ඉඩමක් විම) තොරාගත යුතුවේ. ආම්ලික පසක් තොවන බිමක් වීමද ඉතාමත් වැදගත්ය.

මිටර 1x3 ප්‍රමාණයේ පාත්තියක උස සෙන්ටීමිටර 12 - 15 විය යුතුය.

කොමිපෝස්ට්‍රි හා මතු පිට පස් 1:1 වනසේ පිළියෙල කළ පස් මිශ්‍රණයක්, තවාන මතුපිටට සෙන්ටීමිටර 6-8 පමණ දමන්න. දියමලන්කැම හා භානිකර රෝගකාරක පිවින් විනාග කිරීම සඳහා පෝමෝස්සාල්ගොටේ (තිරාම්) තවාන් පාත්ති වලට යොදන්න. හෙක්වයාරයකට කිලෝග්‍රැම 2 කි.

පේලි අතර පරතරය සෙන්ටීමිටර 10 වනසේද ගැහුර සෙන්ටීමිටර 1 ට නොවැඩි වනසේද පේලිවලට බිජ දමන්න. ජීවානුහරණය කරන ලද පස්වලින් බිජ වසා වසුනක් යොදන්න.

දින 4-5 දී බිජ පැළවූ විගස වසුන ඉවත් කර දිනපතා දෙවරක් බැහින් ජලය යොදන්න.

ආවරණයක් යොදා තද වැස්සෙන් සහ සතුන්ගෙන් ලපටි පැළ ආරක්ෂා කර ගන්න. පැළ සිටුවීමට දින 10 කට පමණ පෙර සිට පැළ දැඩි කරගන්න. මේ සඳහා සූර්යාලෝකයට පැළ නිරාවරණය කරනු ලබන කාලය කුමයෙන් වැඩි කරන්න. බිජ ගැමීම් 1 කින් පැළ 250 පමණ ලබා ගත හැකිය.

පැළ සිටුවීම

සති 3-4 පමණ වයසැති නිරෝගී දිරිමත් පැළ ගලවා සවස් කාලයේදී සිටුවීම ඉතාමත් වැදගත්ය. පැළ සිටුවා දිනකට දෙවරක් ජලය යොදන්න.

පොහොර යේදීම

- ආම්ලික පසක් නම් පැළ සිටුවීමට දින 14 කට පෙර අභ්‍යනු යොදන්න.
- පැළ සිටුවීමකට සතියකට පමණ පෙර කුකුල් පොහොර හෙක්වයාරයකට මොන් 10 වනසේ වලවල්වලට දමා පස් සමග භාඳින් මිශ්‍ර කරන්න.
- පැළ සිටුවීමට දින 2 පමණ පෙර මූලික පොහොර වශයෙන් නිරදේශීත රසායනික පොහොර මිශ්‍රණය යොදන්න.

නුවරේලිය දිස්ත්‍රික්කය සඳහා

යෙදිය යුතු කාලය	සුරිය කි.ග්‍රෑ./ හෙක්	මුළුව සුපර් පොක්ස්පර් කි.ග්‍රෑ./ හෙක්	මිශ්‍රයේ ඔරු පොටැස් කි.ග්‍රෑ./ හෙක්
මූලික	-	275	75
පොහොර			
සති 2 දි	110	-	
සති 5 දි	110	-	75
සති 8 දි	110	-	-

බඳුලු හා සේවු ප්‍රදේශ සඳහා

යොධිය	දුරිය	ත්‍රිත්ව සූපර්	මිශ්‍රීයෝට්
දුණු	කි.ග්‍රෑ./	පොස්පේට්	මින් පොටැස්
කාලය	හෙක්	කි.ග්‍රෑ./හෙක්	කි.ග්‍රෑ./හෙක්
මුළුක	110	275	75
පොහොර			
සත් 3 දි	110	-	-
සත් 6 දි	110	-	75

තුළ කම්තාඛනය

පැල සිට්ටු මුල් දිනවල, දිනකට දෙවරක් බැඳීන් ජලය යොදන්න. ඉන්පසු දිනකට එක් වරක් ජලය සැපයීම සැහේ. එහත් වගාවට මාස 1 1/2 පමණ වූ අවස්ථාවේ සිට (ගෙඩි හට ගැනීම සහ විශාලවන අවස්ථාවේදී) ප්‍රමාණවත් ජල සැපයුමක් ලබා දැමට වගබලා ගන්න.

වලු පැලුවී තාඛනය

වල් මරුනය පිළිබඳව විශේෂයෙන් සැලකිලිමත් විය යුතුය. මතුවිට පොහොර යෙදීමට පෙර වල්පැල ඉවත් කරන්න.

කාම් තාඛනය

කියන් පණුවා

පැල කුඩා කාලයේදී මෙම හානිය ඇතිවන බැවින් පැල සිට්ටු විශේෂ ප්‍රාග්‍රෑනොපොස් 50% (සෙලිකොළ්න්) මිලිලිටර් 25-28 ජලය ලිටර් 10 ක මිශ්‍රකර යෙදීම සුදුසු වේ.

ඹපර දැලුම්වා, දියමත්ති සළබයා, කොල කන දැලුම්වා සහ ගෙඩි විදින දැලුම්වා මරුනය සඳහා එතොගෙන්ප්‍රාක්ස් 10% (ටබෝන්), ක්ලෝස්ප්ලුවසුරෝන් (අටබෝන්) නිරදේශිත ප්‍රමාණය යෙදිය යුතුවේ.

රෝග තාඛනය

දියමලන් කිම

(*Fusarium, Phythium, Rhizoctonia* විශේෂ)

තවාන් දැමීමට පෙර පිළිස්සීම මගින් හෝ දිලිරනායක හාවිතයෙන් (තයෝගිනේට මිතයිල් හෝ තිරාම් අඩංගු) පසෙහි පවතින රෝග කාරක අවම කිරීම, බිජ ප්‍රරෝගණය වූ පසු රෝගය ඇතිවන්නේ නම් ඉහත දිලිර නායක උච්චා ප්‍රමාණයක් පස හොඳින් තෙත්වන ලෙස යෙදීම.

යටිපුස් රෝගය

(*Peranospora parasitica*)

ගෝවා තවාන්වල දැකිය හැකි රෝග යකි. වර්ෂාව සහිත කාලගුණය ඇතිවිට බහුලය. පාලනය සඳහා තවාන් වර්ෂාවෙන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ආවරණය කිරීම, උදැසන හිරුළිලිය පවතින විට ආවරණය ඉවත්කොට සුරුයාලෝකය ලැබෙන්නට සැලැස්වීම හා වෙළුකොනාසේල් අඩංගු දිලිර නායකයක් (මිලිලිටර් 3.5 ජලය ලිටර 10 ට මිශ්‍ර කර) එක්වරක් පමණක් යෙදීම සුදුසුය.

කල කුණුවීම

(*Xanthomonas campestris*)

මේරු ගෝවා පත්‍ර වල දාරයේ කහ පැහැතිපැල්ලම් ඇතිවේ. පාංශුබැක්ටීරියාවක් වන මෙය ජල සම්පාදනයේදී හෝ අධික වර්ෂාව නිසා පස් විසිරෙන විට පත්‍ර මතට වැට්මෙන් රෝගය වැළදේ. බැක්ටීරියාව සඳහා රසායනික පාලන කුම නැත. නින්ඡා හා සමුරායි යන ගෝවා ප්‍රහේද මෙම රෝග යට මරෝත්තු දෙන බව පර්යේෂණ මගින් තහවුරු වී ඇත. කුඩා පරිමාණ වගා වලදී පසට වැළුණක් යෙදීම හා ජල සම්පාදනයේදී පස් නොවිසිරෙන ලෙස ජලය යෙදීම, අස්වැන්න නොවැන්න පසු ආසාදිත පත්‍ර ක්ෂේත්‍රයෙන් ඉවත් කොට විනාශ කිරීම ආදිය මගින් හානිය අවම කළ හැක.

සුද පුස් රෝගය

(*Sclerotinia sclerotiorum*)

යිත දේශගුණය සහිත නූවරජ්ලිය දිස්ත්‍රික්කයේ දැකිය හැක. ගෝවා ගෙඩියෙහි මතුපිට පත්‍ර කළපැහැ වීම හා කදෙහි පාමුල කුණුවීම සිදුවේ. තෙතමනය වැඩි උදෑසන කාලයේදී කදෙහි පාමුල සුදුපැහැ දිලිර ජාලය හෝ දුමුරු පැහැයට ඩුරු අඩ ඇට වැනි ගෝලාකාර ස්කේලරෝසියා දැකිය හැකිය. දිලිර තාශක යෙදීම සාර්ථක විසඳුමක් නොවන හෙයින් ආසාදිත ගාක පස් සමගම ගලවා ඉවත් කිරීම සුදුසුය.

මෘදු කුණුවීම

(*Erwinia carotovora*)

බැක්ටීරියා රෝගයකි. වර්ෂාව සහිත උණුසුම් කාලගුණ තත්ත්ව ඇතිවිට හානිය වැඩිවේ. ගෝවා ගෙඩියෙහි අභ්‍යන්තර කොටස දුගැඳක් සහිතව කඩ පැහැති කුණුවීමකට ලක්වේ. හොඳින් ජලය බැසියන ලෙස පස සකස් කිරීම, ආසාදිත ගාක ක්ෂේත්‍රයෙන් ඉවත් කිරීම මගින් රෝගය අවම කළ හැක.

බරවා රෝගය

(*Plasmodiophora brassicae*)

පී.එච්. අගය අඩු (ආම්ලික) පස්වල වගාකළ විට වගාවට බරපතල හානි ඇතිකරන රෝගයකි. ගාකවල මුල් මහත්වී අලයක් වැනි ස්වභාවයකට පත්වේ. හානිය නිසා වගාවෙහි අස්වැන්න මුළුමනින්ම විනාශ විය හැක. රෝග කාරකය පසෙහි දැරස කාලයක් පවතින නිසාත් දිලිරය ඇතිකරන දැඩි බේජාණු රසායන ද්‍රව්‍ය වලින් විනාශකළ නොහැකි නිසාත් මරුධනය අපහසුය. වගාවට පෙර පස් පරික්ෂාකර බලා අවශ්‍ය තම අභ්‍යනු යොදා පී.එච්. අගය ඉහළ නැංවීම, රෝගය වැළඳුනු ගෝවා ගාකවල මුල් ගලවා පුළුස්සා දැමීම (මේවා කොම්පෝස්ට් සකස් කිරීම සඳහා හාවිතා නොකළ යුතුය.) හා ගෝවා කුළයේ නොවන බෝග (බෝංචි, තක්කාලි, අර්තාපල්) සමග වසර හතරක් පමණ බෝග මාරුවක් සිදුකිරීම මගින් රෝගය අවම කළ හැක.

අස්වහු හෙළිම

ප්‍රජේදය අනුව අස්වනු නෙලීමේ කාලය වෙනස් වේ දින 90-110 අතර). ප්‍රමාණයට වඩා මේරීම නිසා ගෙඩි පුපුරන බැවින් අස්වනු නෙලීමට සූදුසු තත්ත්වයට පත් වූ විට නෙලාගත යුතුවේ.

උදේ වරුවේ අස්වනු නෙලිය යුතු අතර, තද හිරු එළිය ඇතිවිට අස්වනු නෙලීම නුසුදුසුය. ගෙඩියට හානි නොවන සේ පිටතින් ආවරණ පත්‍ර 2-3 සමග ප්‍රවේශමෙන් නෙලා ගන්න.

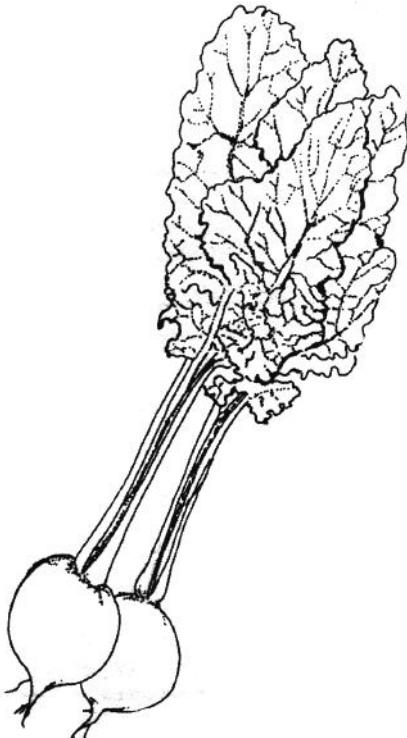
අස්වැන්න

සාමාන්‍ය අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 40 පමණ වේ.

අස්වැන්න කැකීම

අස්වැන්න නෙළු පසු පළුදු වූ ගෙඩි ඉවත් කරන්න. මතා වාතාගුරුයක් ලැබෙන ගෝනි වල ගෝවා ඇසිරීම කළ යුතුවේ. මෙය ඉතා වැදගත්ය. හැකි ඉක්මනීන් වෙළඳපාල වෙතට අස්වැන්න යවන්න. මෙමගින් පසුවට සිදුවන අස්වනු හානිය වළක්වාගත හැකිය.

රාඛ

රාඛ ලද්ධිද විද්‍යාත්මකව
Raphanus sativus (රූගුස් සැටයිවස්)
ලෙස හදුන්වනු ලබන අතර (බුසිකේසියේ)
කුලයට අයත්වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම කාමි
දේශගුණීක කළාපවල රාඛ වගාකළ හැකිය.
හොඳින් ජලය බැසියන පී.එච්. අගය 6-7.5
අතර වූ පසක් වගාව සඳහා වඩාත් සුදුසුය.

කිරුදෙකින ප්‍රශ්න

ඡේපන් බෝල රාඛ

සුදු පැහැති අල නිපදවයි. පත්‍ර
කණ්ඩිකාවලට බේදී ඇති අතර මැද
නාරටිය ප්‍රදේශයේ බුව සහිතය. දින 45 -
55 දී අස්වැන්න තෙලාගත හැකිය. මැදරට
හා උඩිරට ප්‍රදේශවලට වඩා සුදුසුය.

බේරල් රාඛ

සුදු පැහැති තරකු හැඩැති අල හටගනී.
පත්‍ර බේදී හෝ බුව සහිත ස්වභාවයක් හෝ
තැන්. දින 45 - 50 දී අස්වැන්න තෙලාගත
හැකිය. පහතරට ප්‍රදේශ සඳහා වඩා සුදුසුය.

බේර අවශ්‍යතාවය

හෙක්වයාරයකට කිලෝග්‍රැම් 5 කි.

පරතරය

පේලි අතර සෙන්ටීමිටර් 25-30 හා
පැලි අතර සෙන්ටීමිටර් 10 කි.

බේර සකසීම

සෙන්ටීමිටර් 30-40 පමණ ගැහුරට
පස පෙරලා හොඳින් කැට පොඩිකර ගන්න.
උස් පාත්ති සකසා ගන්න.

කිටුවීම

සකසා ගත් පාත්ති වල සෙන්ටීමිටර් 1
ක් පමණ ගැහුරට ඇලි සකසා බේර තුනීවට
දමා සියුම් පස් වලින් වසා දමන්න. බේර
පැලුවේ සහිතයක් පමණ ගත වූ පසුව නියමිත
පරතරයට සිටින සේ වැඩි පැල උදුරා
දමන්න. මල් හට ගැනීම වළක්වා ගැනීම
සඳහා උඩිරට ප්‍රදේශවල රාඛ වගා කළ
යුත්තේ මාර්තු - මැයි සහ අගෝස්තු -
මික්තොබර් කාලවලදීය.

පොකොර යේදීම

හොඳින් දිරු කාබනික පොහොර
හෙක්වයාරයට වොන් 10 ක් වන සේ පසට

මිශ්‍ර කරන්න. මෙයට අමතරව පහත පරිදි රසායනික පොහොර යොදන්න.

යෙදිය යුතු කාලය	පුරීය කි.ගුණ./ හෙක්.	ඉත්චුපාර පොස්පේට් කි.ගුණ./ හෙක්.	මුදුරියේට් බැං පොට්ස් කි.ගුණ./ හෙක්.
මූලික පොහොර (සිටුවීමට දින 2කට පෙර)	85	110	65
සති 3 දි	85	-	65

ජල කම්තාදානය

මුල් දින 4-5 දි දිනපතා ද ඉන්ජුව් සැම දින 3-4 කට වරක් බැහින් ද ජලය සපයන්න.

වලු ජැඳ තාලනය

එක් වරක් අතින් වල් ගැලවීම ප්‍රමාණවත්ය. උඩරට ප්‍රදේශවල සති 4 දි ද වෙනත් ප්‍රදේශවල සති 2 දි පමණක් වල් ගලවා දමන්න.

කෘමි තාලනය

පතු කන දළඹු වර්ග නිසා දරුණු හානියක් පවතින විට නිරදේශීත කාම් නාගකයක් යොදන්න.

පතු කනින්නා

ග්‍රීස් තැවරු කන පැහැති පොලිතින් උගුල් වගාවේ යෙදීම, බෝග මාරුව, හානි වූ කොටස් විනාශ කිරීම, ඇසුචියක්වීන් කාම් නාගකය යෙදීමද කළ හැකිය.

කියන් පණුවා

කුඩා පැල කපා දමයි. නිරදේශීත කාම්නාගකයක් වගාවට යොදන්න. වගාවේ පස අවුස්සා, පිලා අවස්ථා විනාගකර දමන්න.

රෝග තාලනය

බරවාජාද රෝගය

පැලැටියේ වර්ධනය බාල වේ. මුළු ඉදිමීම නිසා විකෘති වේ. බෝගය සිටුවීමට පෙර පසට භුණු යෙදීම, ගෝවා, රාඛු වැනි බෝග එකම ඉඩමේ නිතර වග තොකිරීම හා වල් අඛ නැමැති පැලැටි ඉඩමේ වැඩීමට ඉඩ තොදීම වැනි ක්‍රියා මගින් රෝගය පාලනය කරගත හැකිය.

අකවතු තොළීම

නියමිත දින ගණනට පැමිණී විට අස්වනු නෙළන්න. අස්වන්න ප්‍රමාද වී නෙළීම මගින් අස්වන්නෙහි ගුණාත්මය අඩුවේ.

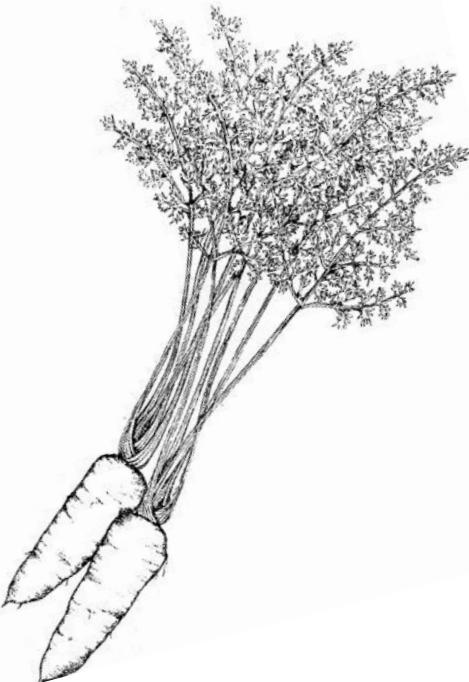
අකවතුන්න

ඡපන් බෝල	- හෙක්ටයාරයකට වොන් 40 - 50
විරල්	- හෙක්ටයාරයකට වොන් 20 - 30

අකවතුන්න කැකකීම

අලවල ප්‍රමාණය අනුව අස්වන්න ග්‍රීස් කරන්න. වාතාග්‍රෑය හොඳින් ලැබෙන පරිදි කුඩාවල අසුරා වෙළඳපොළට යවන්න.

කැරටි

කැරටි අපේ රටේ ජනප්‍රිය වර්ගයේ උඩරට එළවෘතකි. උද්ඒෂීද විද්‍යාත්මකව *Daucus carota* (චිවුකස් කැරෝටා) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර *Umbelliferae* (අම්බලොරිසියේ) කුලයට අයත් වේ. කැරටි සඳහා ද හොඳ පාරිභෝගික ඉල්ලුමක් ඇති අතර වසර පුරාම හොඳ මිලක් ද පවතී.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

මූහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 1300 ට වඩා ඉහළ එසේම උෂ්ණත්වය සෙන්ටිග්‍රේචි 15° - 20° පවතින ප්‍රදේශවල කැරටි බෝගය ඉතා හොඳින් වගාකළ හැකිය. එසේ වුවද මීටර් 1300 වඩා පහළ හා මධ්‍යම ප්‍රදේශවල ද සාර්ථකව වගාකළ හැකි කැරටි ප්‍රහේදි පවතී.

ප්‍රකාශනය

කැරටි වගාව සඳහා කාබනික ද්‍රව්‍ය බහුලව අඩංගු වැළි ලෝම පසක් වඩාත් යෝග්‍ය වේ. සැමවිටම ගල් බොරල්වලින් තොර පසක් වීම වඩාත් සුදුසුය. ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන රතු කහ පොඩිසොලික් පස්වල කැරටි හොඳින් වගා කළ හැකිය.

නිරදේශීත ප්‍රහේදි

දෙමුහුම් හොඳන ප්‍රහේදි

නිව් කුරෝඩා (මාස 3 - 3 1/2)

සිලින්බරාකාර හැඩයක් ඇති අල තද තැකිලි පැහැයක් ගනී. දැනට උඩරට ප්‍රදේශ වල ගොවීන් අතර වඩාත් ජනප්‍රිය වන්නේ නිව් කුරෝඩා වර්ගයයි. මෙම වර්ගය උඩරට මෙන්ම පහතරට ප්‍රදේශවලද වගා කිරීමට හැකියාව තිබේ.

ලංකා කැරටි

කාපිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් නිරදේශීත කැරටි ප්‍රහේදයක් වන අතර මෙම ප්‍රහේදයේ බීජ දේශීයව නිෂ්පාදනය කළ හැකිය. මාස 2 1/2-3 දී අස්වනු ලබා ගත හැක. අධික වර්ෂා කාලයේදී පවා හොඳින් වගා කළ හැක. පූර්ව අංගමාරයට ප්‍රතිරෝධී වේ. කොළඹකාර හැඩයක් ඇති කැරටි මුල දිගින් සෙන්ටිමීටර් 12-15 පමණ වන අතර කහ පාටට හුරු තැකිලි පැහැයක් ගනී.

දෙමුනුම් ප්‍රහේද (මාස 3 - 3 1/2)

- වෙරාකොටා
- මැග්මා
- ගයර්වේජ්
- වී.ආර්.අයි. 083
- සී.ආර්.එස්. 042 (Master Carrot)
- රේසර්
- රෙක්ස්
- හර්කියුලස් (අලවල හැඩය සහ පැහැය තිවි කුරෝබා වලට සමානය)

විෂ අවශ්‍යතාවය

විෂ කිලෝග්‍රැම 4 ක් පමණ හෙක්ටයාර් එකක් වගා කිරීමට අවශ්‍යවේ.

පරතරය

කුරටි බිජ කෙශේතුයේ වැඩිරීම කුම 2 කට සිදු වේ.

- උස් පාත්තිවල විසුරුවා හැරීම
- පේලි කුමයට ඉසීම (සෙන්ටීම්ටර් 25 x සෙන්ටීම්ටර් 5)
 - උස් පාත්ති
 - ඇලවේලි

විෂ පැළවී සති 3-4 කින් පැළ තුනි කිරීම අවශ්‍යවන අතර සති 8 දී නියමිත පරතරයට සිටින සේ පැළ තුනි කළ යුතුය. පේලි කුමයට බිජ වැඩිරීම මගින් පැළ තුනි කිරීම හා වගාව නඩත්තු කිරීම පහසු වේ. එමෙන්ම විසුරුවා හැරීමේ කුමයට

වඩා පේලියට බිජ දැමීම මගින් 50% බිජ ප්‍රමාණයක් ඉතිරි කරගත හැකියි. එසේම නියමිත ප්‍රමාණයක ගැඹුරට බිජ වැවෙන නිසා ඒකාකාරී පැලුවීමක් දක්නට ලැබේ. ඒකාකාරී කුරටි අල අස්වැන්නක් ද ලබා ගත හැකිවේ.

බිම් කැක්සීම

කුරටි බිජ කුඩා බැවින් බිජ කෙශේතුයේ කෙලින්ම වැඩිරීම සිදු කළ යුතුවේ. මේ නිසා කුරටි වගාව සඳහා හොඳින් බිම් සකසා ගත යුතුය. සෙන්ටීම්ටර් 20 x 30 ගැඹුරට සි සැමෙන් හෝ කෙටිමෙන් පසු සියුම්ව පස සකස් කර ගන්න. මිටර් 1 පමණ පළල පාත්ති සකසා ගැනීම මගින් වගා නඩත්තුව පහසුවේ.

සිටුවීම් කාලය

කුරටි බිජ එකවරම පාත්තිවල වැඩිරීය යුතුය. මෙම වගාව උචිරට දී වසර පුරාමත් පහතරට දී යල හා මහ කන්නයේන් වගා කරයි. ජලය සපයා ගැනීම හා අනෙකුත් පහසුකම් මත මහ කන්නයේ වගා වපසරිය යල කන්නයට වඩා තරමක් වැඩිය.

තොකොර් ගෙදීම

හෙක්ටයාරයකට යෙදිය යුතු රසායනික පොහොර ප්‍රමාණය පහත දක්වා තිබේ.

මිට අමතරව පාත්ති සකසා ගන්නා අවස්ථාවේදී කාබනික පොහොර (ගොම පොහොර හෝ කොම්පෝස්ට්) ටොන් 10ක් පමණ හෙක්ටයාරයක් සඳහා යොදන්න.

යෙදිය	ශුරිය	චින්ච සුපර්	මිශුරියේට්
පුතු	කි.ගු. /	පොස්පේට්	ඩැංස්
කාලය	හෙක්.	කි.ගු. / හෙක්.	පොංච් / හෙක්.
මූලික පොහොර	-	270	-
සති 3 දි	55	-	43
සති 6 දි	82.5	-	63.5
සති 8 දි	82.5	-	63.5
සති 9 දි	110	-	85

තුළ කමිතාදානය

කැරට් වගාවේ ජල අවශ්‍යතාවය හෝගේ වර්ධනය අනුව වෙනස් වේ. මුළු වගා කාලය පුරාම හොඳ ජල සැපයුමක් ලබා දීම අවශ්‍ය වේ. පස විටන්විට තෙත් වීමට හා තදින් වියලිමට හාජනය වීමෙන් කැරට් අල පැලී යාම දැකිය හැකිය. අධික තෙතමනය නිසා අල කුණුවීම සිදුවේ.

වුල ජැලුවී තාලනය

අතින් වල්නෙලීම හෝ වල්නාගක හාවිතා කිරීමෙන් හෝ වල් පැල පාලනය කළ හැකිය. මත්තිට පොහොර යෙදීමට කිලින් වල්නෙලීම කළ යුතුය.

වල් නාගක ලෙස මෙට්‍රිචියුසින් (සෙන්කර) 2g/l හෝ පෙන්ඩ්මෙන්ලින් (ස්ටෝම්ප්) $8.8 - 10\text{ml/l}$ ලෙස යොදු බීජ සි-

ටුවා දින 3 ක් ඇතුළත යෙදීම කළ හැකිය. බීජ පැල වීමෙන් සති 4ට පසු අවශ්‍යතාවය පරිදි මෙට්‍රිචියුසින් 1g/l ලෙස යෙදිය හැකිය. මිගු වගාවක දී වල් නාගක හාවිතා කිරීම නොකළ යුතුය.

කෘම් තාලනය

කියන් පණුවා

කුඩා පැල අවධියේදී පැල කපා දමයි. හානිය වළක්වා ගැනීම සඳහා වගාවට සති 6 ක් පමණ වනතුරු වගාව පරීක්ෂා කර නිරදේශීත කාම් නාගක යොදන්න.

මුළ ගැටින වටපණුවන්

අලවලට හානි කරයි. හානි වූ විට අලවල ගැට වැනි ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරයි. ගාකයේ මූල් වර්ධනය වන අවධියේදී හානිය ඇති වූ විට බෙදුනු, විකෘති අල දැකිය හැකිය. පාලනය සඳහා හොඳින් පස පෙරලා හිරු එළියට විවෘත කරන්න. බෝග මාරුව සිදුකරන්න. බීජ වැළිඵීමට සතියකට පෙර කුකුල් පොහොර හෙක්ටයාරයකට ටොන් 10 පස සමග මිගු කරන්න.

රෝග තාලනය

පතු අංගමාරය

මෙරු පතු වල කජ දුම්මිරු පැහැති අකුමවත් ලප ඇතිවේ. ලප වටා කහ පැහැති දාරයක් දැකිය හැක. ආර්ද්‍රතාවය වැඩි වැසි සහිත කාල වලදී රෝගය වේගයෙන් ගාකය පුරාම පැනිරේ.

නිරදේශීත දිලිර නාගකයක්
යෙදීමෙන් අංගමාරය වළක්වා ගත හැකිය.

බැක්ටීරියා මණු කුණු වීම

කුරට් අලයේ බාහිරින් සිදුවන හානි වීම හේතුවෙන් මෙම රෝග කාරකය අලය තුළට ඇතුළු වී ආසාදනය සිද්ධිය හැකිය. එම හේතුවෙන් අලය කුණුවී විනාශ වී යා හැක. එයට කොළ වල පෝෂණ උග්‍රතා දැකිය හැකිවෙයි. ක්ෂේත්‍රය පිරිසිදුව තබා ගැනීමෙන් හා වැඩිපුර ජලය සැපයීමෙන් වැළකි සිටීමෙන් බැක්ටීරියා කුණු වීම වළක්වා ගත හැකිය.

කබොල් රෝගය

පස් පී.එච්. අගය නියමිත පරිදි පවත්වා ගැනීමෙන් කබොල් රෝගය වළක්වා ගත හැකිය.

නොයෙක් දළඹු වර්ග, මයිටාවන්, කුඩාතන්, වෙශයන් වැනි කාම් හානි, නිරදේශීත කාම් නාගක යෙදීමෙන් පාලනය කළ හැකිය.

අක්වනු නේෂීම

කුරට් වගාවට දින 85-100 පමණ වන විට අක්වනු නෙලාගත හැකිය. වැඩි කාලයක් වගාව ක්ෂේත්‍රයේ තැබීම මගින් අල පැලීම මෙන්ම කුඩා මූල් හට ගැනීමත් තිසා වෙළඳපොල වට්නාකම අඩුවේ.

අක්වනු

ඉතා භොඳින් නඩත්තු කළ දෙමුහුම් නොවන වගාවකින් හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික් ටොන් 30-35 වඩා වැඩි අස්වැන්නක් මෙන්ම දෙමුහුම් ප්‍රමේද වගා කිරීමෙන් හෙක්ටයාරයකට ටොන් 55-60 වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගත හැකිය.

ඡනු අක්වනු කටයුතු

කුරට් අල ගැලවීමෙන් පසු හිරු එළියට නිරාවරණය නොවන ලෙස සෙවනේ තැබිය යතුය. කොළ කපා ඉවත් කළ කුරට් අල ගෝනිවල හෝ ප්ලාස්ටික් ඇසුරුම්වල අසුරා වෙළඳපොලට යැවිය හැකිය. අවශ්‍යතාවය අනුව ක්ලෝරින් මිශ්‍ර පිරිසිදු ජලයෙන් සේදා තෙතමනය අවම මූ පසු අලයේ ප්‍රමාණය අනුව ග්‍රේනිකර වෙළඳපොලට යැවීම සිදුකළ හැකිය.

බැක්ටීරියා විශේෂ, අලවල රදි සිටීමෙන් කුණුවීම සිද්ධිය හැකි නිසා සැලකිලිමත් විය යුතුය.

බේටි රුට්

බේටි රුට් උද්ඒනීද විද්‍යාත්මකව *Beta vulgaris* (ලිඩා වුල්ගාරිස්) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර Chenopodiaceae (කිනොපොචියේසි) කුලයට අයත් වේ. මෙය සිත හා උෂ්ණ දේශගුණික තත්ත්ව දෙකටම හොඳින් අනුවර්තනය වූ බෝගයකි. එනිසා ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම කාමි දේශගුණික කලාපවලට අයත් ප්‍රදේශයන්හි සාර්ථකව බේටි රුට් වගාකළ හැකිය.

ඡක

හොඳින් ජලය බැසයන කාබනික ද්‍රව්‍ය අඩංගු පස්වල බේටි සාර්ථකව වගාකළ හැකිය. පසෙහි තිබිය යුතු පී.එච්. අගය 6.3 - 7.3 වේ.

තිරඟුණිත ප්‍රශ්න

ක්‍රිමිසන් ග්ලෝබ් (දෙමුහුම් නොවන)

පැල සිටුවා දින 70-90 දී අස්වනු නෙලාගත හැකිය. බේටි අලය බාහිරව රතු දම් පැහැතිවන අතර ඇතුළතින් තද රතු දම් පැහැති වේ. අලයේ මැද කොටස ලා රතු පාට වේ.

රෙඩ් රේස් (දෙමුහුම්)

පැල සිටුවා දින 70-80 දී අස්වනු නෙලාගත හැකිය.

රෙඩ් රේගල් (දෙමුහුම්)

පැල සිටුවා දින 70-80 දී අස්වනු නෙලාගත හැකිය.

ලිබර් - HT 1505 (දෙමුහුම්)

පැල සිටුවා දින 70-80 දී අස්වනු නෙලාගත හැකිය.

මෙම දෙමුහුම් ප්‍රහේද වල අලයේ පැහැය ක්‍රිමිසන් ග්ලෝබ් වලට සමානය.

බිජ අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රැම් 5-6

පරතරය වියලු කළාපයේ

පේලී අතර - සෙන්ටීමිටර් 30
පැල අතර - සෙන්ටීමිටර් 10

උඩරට ප්‍රදේශවල

පේලී අතර - සෙන්ටීමිටර් 30
පැල අතර - සෙන්ටීමිටර් 15

බ්‍රිත්‍යා සැකකීම

වග කිරීමට බලාපොරොත්තු
වන ඉඩමේ සෙන්ටීමිටර් 20-30 ගැහුරට
පස පෙරලා මේටරයක් පමණ පළල හා
සෙන්ටීමිටර් 20 පමණ උස පාත්ති සකසා
ගන්න. හොඳින් දිරාපත් වූ කාබනික
පොහොර හෙක්ටයාරයකට ටොන් 10
පමණ දමා පසට කළවම් කරන්න.

පසසි pH අගය 5.0 ට අඩු වූ විට
නිරදේශීත පරිදි (1-2 ටොන්/හෙක්) පසට
අල්හුණු යොදන්න. අල්හුණු යොදීම පැල
සිටුවීමට සති 2 කට පමණ පෙර සිදු කළ
යුතු අතර හොඳින් පසට මිශ්‍ර කරන්න.

තවාන් සැකකීම හා තබාතුව

හොඳින් හිරුඩ්ලිය ලැබෙන ජලය
රඳා තොපවතින ස්ථානයක් මේ සඳහා
තෝරා ගන්න.

විම පෙරලා මේටරයක් පළල හා
සෙන්ටීමිටර් 20 පමණ උස පාත්ති සකසා
ගන්න. මෙම පාත්තිවලට හොඳින් දිරාපත්
වූ කාබනික පොහොර දමා පස සමග මිශ්‍ර
කරන්න.

බ්‍රිත්‍යා සිටුවීමට පෙර තවාන් පාත්ති
පීවාණුහරණය කර ගන්න. දහසියා හා
පිදුරු තට්ටු කිහිපයක් පාත්ති මත දමා
සෙමින් පිළිස්සියාමට සැලසීම, දිලිරනායක
යොදීම හෝ තද හිරු රස් පවතින කාලයක
විනිවිද පෙනෙන පොලිතීනයකින් තවාන
ආවරණය කර සති 2 පමණ තැබීම මගින්
මෙය ඉටුකර ගත හැකිය.

සෙන්ටීමිටර් 10 පරතරය සහිත
පේලී දිගේ බ්‍රිත්‍යා සිටුවන්න. සති 4-6 පමණ
වයසැති හා අලය තරමක් වර්ධනය වී ඇති
පැල සිටුවීම සඳහා යොදා ගැනේ.

මෙයට අමතරව සෙක්තුයේ
සකසාගත් පාත්තිවල එකවරම බ්‍රිත්‍යා සිටුවීමද
කළ හැකිය.

විටි ඇටයකින් බ්‍රිත්‍යා පැල 2-3 ක්
ලැබෙන අතර බ්‍රිත්‍යා සිටුවා සති 4-6 කට පසු
වැඩි පැල ගලවා ඉවත් කළ යුතුය. මෙසේ
ගලවා ඉවත් කරන පැල වෙනත් ක්ෂේත්‍රයක
සිටුවීම කළ හැකිය.

පැල සිටුවීම

පැල සිටුවීමට දින 2 ට පමණ පෙර
මූලික පොහොර වශයෙන් යොදිය යුතු

රසායනික පොහොර ප්‍රමාණය පාත්තිවලට යොදා හොඳීන් කළවම් කරන්න.

සිටුවීමට සුදුසු අවස්ථාවට පත්වූ පැල ප්‍රවේශමෙන් ගලවා ඒවායේ පත්‍රවල කෙළවර ප්‍රදේශයෙන් කපා දමන්න. ඉන්පසු මුදුන් මුලද තරමක් කපා දමා මුදුන් මුල නොනැමෙන ලෙස පාත්තිවල සිටුවා ජලය සපයන්න.

සැලකිය යුතුයි

හිරු එළිය අඩු වර්ෂාව වැඩි කාලයේදී බේවි කොළ රතු පැහැලී වර්ධනය අඩු වීම සිදුවේ. මෙය රෝග තත්ත්වයක් නොවේ.

අඩු හිරු එළිය සහ වර්ෂාව අධික කාලය මගහැර වගා කිරීම වඩාත් යෝග්‍ය වේ.

පොහොර ගෙදීම

බේජ පැල වී සති 2 පමණ ගත වූ පසුව තවානෙහි වර්ග මිටර 5 පමණ ප්‍රදේශයකට යුරියා සහ මියුරියේවි ඔර් පොටැඡ් පොහොර ගුෂ්ම 5 බැඩින් යොදන්න.

කාබනික පොහොර ගෙදීමට අමතරව වගාවට පහත සඳහන් අන්දමට රසායනික පොහොර ද ගෙදීමට කටයුතු කරන්න.

යෙදිය	යුරිය	තිත්ව සුපර්	මියුරියේවි
යුතු	කි.ගු. /	පොස්පේට්	මි. පොටැඡ්
කාලය	හෙක්.	කි.ගු. /	හෙක්.
මූලික පොහොර	165	270	125
සිටුවා			
සති 4	165	-	125
කට පසු			

ජල කම්තාදානය

පසෙහි තෙතමනය සැලකිල්ලට ගනිමින් දින 3-4 වරක් බැඩින් ජලය සපයන්න.

වල් තැපෑටි පාලනය

වගාවේ පැල සිටුවා සති 2 දී පළමුවරට වල් පැල ගලවා දමන්න. ඉන්පසු මතුපිට පොහොර ගෙදීමට පෙර, එනම් සති 4 දී පමණ නැවත වරක් වගාවේ වල් පැල ඉවත් කරන්න.

කාම් පාලනය

කියන් පැණුවා

පැල පාමුල ප්‍රදේශයෙන් කපා දමා විනාග කරයි. වර්ධනය වූ පසු අලය කා දමයි. දරුණු හානියක් පවතින විට නිරදේශිත කාම්තාශකයක් පැලවලට යොදන්න.

රෝග පාලනය

දියමලන්කීම

(*Phytophthora spp.*, *Pythium spp.*)

වීත පැළ වලට වයස සහි 2 පමණ වනතෙක් වැළදෙන රෝගයකි. රෝග කාරක දිලිරය මුදුන් මුලට හා බේජාධරයට හානි කිරීම තිසා කුඩා පැළ මැලවී මැරියයි. මේ සඳහා තිරාම්, කැප්ටාන් වැනි දිලිර නාශකයක් තවානට යොදන්න.

සර්කස්පෝරා පත්‍ර ප්‍රලේඛ රෝගය

ආර්ද්‍රතාවය වැඩි උෂ්ණ කාලගුණික තත්ත්ව යටතේ වගාචට බහුලව වැළදෙන රෝගයකි. නිර්දේශිත දිලිර නාශක යොදා රෝගය පාලනය කළ හැකිය.

අල කබොලු රෝගය

පසේ pH අගය වැඩි විට අල වල කබොලු වැනි ස්වභාවයක් මතුවේ. පසේ pH අගය පාලනය මගින් රෝගය වළක්වා ගත හැකිය. අල සඳහා වෙළඳපොල වටිනාකම අඩු වේ.

හියුස්රෝගානු කණු වීම

බෝගයේ නඩත්තු කටයුතු සිදුකිරීමේදී අලයට සිදුවන හානි තිසා දිලිර ආසාදනය සිදු වී අලයේ පැලුම් හටගෙන කණු වීමට ලක්වේ. හෝගය නඩත්තුවේදී

අලයට හානි සිදුතොවන ලෙස සිදු කිරීම වැදගත්ය. පසේ ජලය බැස යාම හොඳින් සිදුවන ලෙස පස සැකසිය යුතු අතර රෝග ආසාදනයක් දුටු විට නිර්දේශිත දිලිර නාශකයකින් පාංණ ප්‍රතිකාර සිදුකළ යුතුය.

අකවැනීන නෙළීම

පැළ සිටුවා දින 70-90 දී අස්වැන්න නෙළාගත හැකිය.

අකවැනීන

දෙමුහුම් නොවන

හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික් වොන් 12-15 කි.

දෙමුහුම්

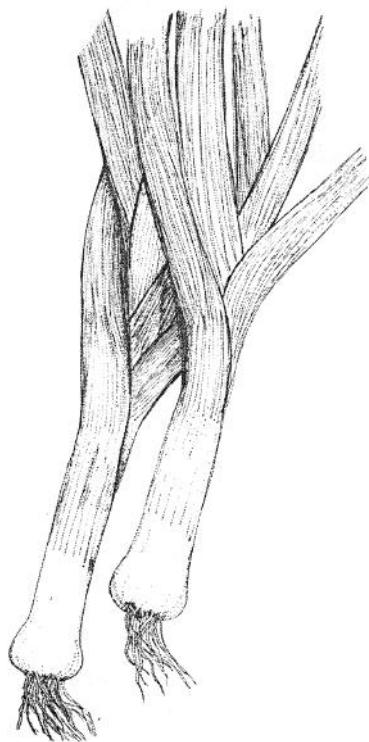
හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික් වොන් 16-18

අකවැනීන කැකීම්

විට රැඩි අල ගැලවීමෙන් පසුව අවශ්‍යතාවය මත මෙරු පත්‍ර පමණක් ඉවත්කර හෝ පත්‍ර සම්පූර්ණයෙන්ම කඩා දමා හෝ වෙළඳපොලට ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

හොඳින් වාතාගුය ලැබෙන සේ ලණු ගෝනි වල හෝ අවශ්‍යතාවය අනුව ජ්ලාස්ටික් ඇසුරුම්වල දමා වෙළඳපොලට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

ලික්ස්

ලික්ස් උදීනිද විද්‍යාත්මකව

Allium ampeloprasum cv *porrum* (ඇලියම ඇමුපෙලෝප්පසම් කල්ටිවාර පෝරම්) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර මෙය අයත් වන්නේ ලුණු අයත්වන ඇලියේසි කුලයටමය. නමුත් මෙම බෝගයේ ප්‍රධාන වෙනස වන්නේ එහි බල්බ නොසැදීමයි. අප රටේ විවිධ ආකාරයට ලික්ස් ආහාරයට ගන්නා නිසා එය සැම විටම වෙළඳපොලෙහි සැලකිය යුතු මිලකට අලෙවි වේ. කෙසේ වූවද ලුණු වර්ගවල මිල ඉහළ මට්ටමක පවතින අවස්ථාවලදී ලුණු සදහා ආදේශකයක් ලෙසද ලික්ස් හාවිතා කිරීම ශ්‍රී ලංකිකයන් අතර ජනමිය වී තිබේ.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

ලික්ස් වගාව සදහා වඩා සුදුසු වන්නේ අප රටේ උඩිරට ප්‍රදේශයයි. උඩිරට තෙත් කළාපයට හා අතරමද කළාපයට අයත් තුවරජ්ජිය හා බඳුල්ල දිස්ත්‍රික්කවල පවතින සිසිල් කාලගුණික තත්ත්ව යටතේ මෙම බෝගය හොඳින් වර්ධනය වේ. එමෙන්ම මහ කන්නයේදී යාපනය අරදද්වීපයේදී ද ලික්ස් සාර්ථකව වගාකළ හැකිය.

ඡක

කාබනික ද්‍රව්‍ය බහුලව අඩංගුවන සැහැල්ල වයනයක් ඇති, ජලවහනය හොඳින් සිදුවන සාරවත් පස් බෝගය සදහා වඩා සුදුසුය. පසෙහි තිබිය යුතු යෝග්‍යතම පි.එච්. අගය 5.6 - 7.5 වේ.

තිරදෙශීත ප්‍රශ්න

ලාංඡල ලෙස් සමර්

පතු පටුය. දිගුය. සංපුර්ව පිහිටා ඇත. තද තිල් කොළ පැහැතිය. කද ලා කොළ සුදු පැහැතිය.

මෙම ප්‍රහේදයට අයත් විවිධ වරණයන් වෙළඳපොලෙදී එක් එක් වෙළඳ නාමයන්ගෙන් ලබා ගත හැකිය. එවායේ වගාකාලය අනුව එම වරණයන් එකිනෙකට වෙනස් වේ.

බිජ අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට ගුණීම් 3750 කි.

පැල සිටුවීම් හා පර්තරය

තවානෙහි නියම ප්‍රමාණයකට වැඩි ඇති නිරෝගී පැල ප්‍රවේශමෙන් ගෙවන්න. සෙන්ටීමිටර් 12-15 පමණ උස හා මිලිමිටර් 7 - 8 පමණ මහත් වූ කදක් සහිත ලික්ස් පැල සිටුවීමට සුදුසු වේ. මෙවැනි පැල තවානෙන් ලබා ගැනීම සඳහා සති 8-10 ක පමණ කාලයක් ගතවේ. එකී පැලවල පත්‍ර හා මුල් කෙළවරින් මදක් කපා දමා සිටුවන්න.

පේල අතර සෙන්ටීමිටර් 15 සහ පේලයක පැල අතර සෙන්ටීමිටර් 10 වනස් එක් ස්ථානයක එක පැලය බැඟින් සිටුවන්න.

කේතුය පිළියෙළ කිරීම

සෙන්ටීමිටර් 30-40 ගැහුරට පස පෙරලා හොඳින් කැට පොඩිකර ගන්න. හෙක්ටයාරයකට ටොන් 10-20 පමණ දිරාපත්වූ කාබනික ද්‍රව්‍ය පසට යොදන්න. පෙසනි පී.එච්. අගය 5 වඩා අඩු නම් නිරදේශීත පරිදි අවශ්‍යවන අභ්‍යනුතු ප්‍රමාණය පසට යොදන්න. මිටර් 1 පමණ පළල පහසු දිගෙකින් යුත් පාත්ති සකසා ගන්න (මිටර් 1 x මිටර් 3). මෙවැනි පාත්ති 2750 පමණ

සංඛ්‍යාවක් හෙක්ටයාරයක වගාවක් සඳහා අවශ්‍ය වේ.

තවාන් තාලනය

විම පෙරලා ඉතා හොඳින් සියුම්ව පස සකසා ගන්න. හෙක්ටයාරයක් සඳහා මිටර් 3 ක් දිග, මිටරයක් පළල හා සෙන්ටීමිටර් 20 පමණ උස පාත්ති 200-225 අවශ්‍ය වේ.

උස් පාත්ති සැකසීමේදී ගිල්ටු පාත්ති සකස්කර එය ගොමවලින් පුරවා මතුපිට සමතලා වන ආකාරයට පස් දමා මට්ටම කර ගත යුතුය. ත්‍රිත්ව සුපර් පොස්පේට් වර්ගමිටර් 1 ට ගුණීම් 5 ක් වන ලෙස විසුරුවා හොඳින් මිශ්‍ර කරන්න.

පසනි පී.එච්. අගය 5.5 ට වඩා අඩු වූ විටදී නිරදේශීත අන්දමට පසට භුණු යොදන්න. (1-2 ටොන්/ හෙක්.)

භුණු යොදීම බිජ වැළිරීමට සති 2 කට පමණ පෙර සිදු කළ යුතු අතර හොඳින් පසට මිශ්‍ර කරන්න.

තවාන් දැමීය යුතු කාලය

උචිරට තෙත් කළාපය - වසර යුරාම
උචිරට අතරමැද කළාපය - ඔක්තොබර් නොවැම්බර්

සියුම් මතුපිටක් සිටිනස් සකසාගත් තවාන් පාත්තිවල එකිනෙකට සෙන්ටීමිටර්

15 පරතරයකින් වූ ජේලි දිගේ බේජ දැමීම හෝ වැපිරිම කළ හැකිය. බේජ දැමීමෙන් පසු තුනී පස් තටුවුවකින් වසන්න.

තවානට අවශ්‍යවන පරිදි තෙතමනය ලබා දෙන්න. තවාන් පැළවලට උමද් පාන්දරින් පත්‍රවල පිණි සේදී යන පරිදි ජලය සපයන්න. තවානේ වල් පැළ හා කාම් රෝග අඇය පාලනය කර ගැනීම කෙරෙහිද සැලකිලිමත් වන්න. පැළ කුඩා අවධියේදී කියන් පණු හානිය වළකා ගැනීම සඳහා තිරදේශීත පලිබෝධනාගක පාන්තිවලට යෙදිය හැකිය. ලික්ස් පැළ කුඩා කාලයේදී වැඩි අවධානයකින් යුතුව රැක බලාගත යුතුය. සිටුවීමට සුදුසු තත්ත්වයේ ඇති පැන්සලක් පමණ කඩ මහත්වූ පැළ තවානෙන් ලබා ගැනීම සඳහා මාස 2 1/2-3 පමණ කාලයක් ගත වේ.

පොහොර ගේටුම

යෙදිය හුණ කාලය	දුරිය කි.ගු./ හෙක්.	ඩින්ච සුපර් පොස්පේර් කි.ගු./ හෙක්.	මියුරියේව් ඡල් පොටැෂ් කි.ගු./හෙක්.
මූලික	85	275	50
පොහොර			
සති 4 දි	85	-	-
සති 8 දි	85	-	50
සති 12 දි	85	-	-
සති 16 දි	85	-	50

ජල කම්තාදානය

පැළ සිටුවා දින 4 පමණ තෙක් දිනපතා වගාවට ජලය සපයන්න. ඉන්පසු අවශ්‍යතාව මත දින 3-4 වරක් බැඟින් ජලය සපයන්න.

වලු තැපෑව් තාලුනය

පැළ සිටුවා නිරදේශීත වල් නායක යෙදීම සිදුකළ හැකිය. සති 2 දී පාන්තිවල වැඩි ඇති වල් පැළ පළමු වරට ගලවා දමන්න. ඉන්පසු සැම පොහොර යෙදීමකටම පෙර ද වල් පැළ ඉවත් කරන්න. පොහොර යොදන සැම අවස්ථාවකටම පසුව ගස් අසලට පස් එකතු කරන්න. මෙමගින් ලික්ස් ගාකයේ දැක්ඩා සංපුර්ව සහ සුදු පැහැකිව තබා ගැනීමට හැකිවේ.

මිශ්‍ර වගාවක් ලෙස

නුවරඑළිය පුදේශයේ බොහෝ ගොවීන් විසින් ලික්ස් වගා කරන්න් එකම පාන්තියෙහි බේජ රුටු, කුරට්, සලාද වැනි බේග සමඟ මිශ්‍ර වගාවක් ලෙසය. ලික්ස් වගාවන් අස්වැන්න ලබා ගැනීමට මාස 4 1/2-6 පමණ ගතවන තිසා මෙමගින් වැඩි ආදායමක් මෙන්ම තුම්යෙන් වැඩි එලදායීකාවයක්ද ලබා ගැනීමට ඔවුනට හැකිවී තිබේ.

කෘමි පාලනය

මුල්කන පණුවා

සූඩුමුලා කාබනික ද්‍රව්‍ය සහිත පසේහි බිත්තර දමයි. බිත්තර වලින් පිටවන කිටසින් පැල සිටුවීමේදී හානි වූ මුල් මගින් පැලයට ඇතුළුවේ මැද කොටස ආහාරයට ගනී. හානිය නිසා ගාකයේ වර්ධනය බාල වේ. මෙමගින් වගාවම විනාශ වීම සිදුවේ. වර්ධනයේ මුල් මාසය තුළදී හානිය බහුලව දැකිය හැකිය. හානිය වළක්වා ගැනීම සඳහා පැල ගැලවීමට දින 1-2 ට පෙර තවානට හෝ පැල සිටුවීමෙන් පසු පාත්ති වලට නිරද්ධිත කෘමි නාශක යොදන්න.

පාලනය

- පැල සිටුවූ විගස සූඩුමුලන් පාලනයට ග්‍රීස් යෙදු කහ හෝ නිල් පොලිතින් උගුලක් ලෙස යොදා ගැනීම.
- පැල සිටුවීමට දින 3-4 කට පෙර Fipronil (Regent) 3 ml/ l ක් තවානට යෙදීම හෝ පැල එහි ගිල්වා තබා සිටුවීම.

කියන් පණුවා

පැල පාමුල පුදේශයෙන් කපාදමා විනාශ කරයි. දරුනු හානියක් පවතිනවිට නිරද්ධිත කෘමි නාශකයක් පැලවලට යොදන්න.

රෝග පාලනය

දම් පුල්ලි රෝගය (*Alternaria porri*)

මෙරු සහ ලපටි පත්‍ර වල අක්ෂි ආකාරයට පැල්ලම් හට ගනී. පැල්ලම් වල මැද දුමුරු වන අතර පැල්ලම වටා දම් පැහැයක් ගනී.

පාලනය

- රෝග මාරුව
- නිරද්ධිත දිලිර නාශක යෙදීම

අගුස්ථ වියලීම (*Phytophthora porri*)

පතුයේ අගුස්ථය කහ වී වියලී මැරි ගොස් සුදු පැහැ වේ. පසුව අගුස්ථයේ සිට පහලට පැතිරේ යයි.

පාලනය

- නිරද්ධිත දිලිර නාශක යෙදීම
- සෙල්සියස් අංශක 18-20 උෂ්ණත්ව පරාසයේදී රෝග තත්ත්වයට පාතු වීම අයිත බැවින් එවැනි පාරිසරික තත්ත්ව වලදී නිරද්ධිත දිලිර නාශක යෙදීම මගින් වගාව ආරක්ෂා කිරීම.

පාදස්ථ කණු වීම (Crown rot)

Fusarium, Colletotrichum වැනි දිලිරයන් රෝග කාරක වේ. ගොවීන් විසින් මොරියන් ලෙස හඳුන්වන මෙම රෝගය වැළදුන විට කදේ පාදස්ථ කණු වී කද ඇඹිරි විකෘති වී ගොස්, පසුව ගාකයේ වර්ධනය බාල වේ. ද්විතීයික බැක්ටීරියා ආසාදනය මගින් කද කණු වී මූල්‍ය ගාකයම විනාශ වී යයි.

පාලනය

- ජලවහනය දියුණු කිරීම
- නිරදේශිත දිලිරනායක (Thiophaéite methyl + Thiram/ Cabendisine)
පස තෙත් වන ලෙස යෙදීම.
- බොෂ මාරුව

අකවැනු කැකීම

අස්වනු නෙලාගත් ලික්ස් ගස් වල මුල් කෙලවරින් කඩා ඉවත් කිරීම, පත්‍රවල වියලි ගිය කෙලවර කපා ඉවත් කිරීමෙන් සිත් ගන්නා සුද්‍ය ලෙස අස්වැන්න සැකසීම කළ යුතුය. ගස්වල කදෙහි ප්‍රමාණය අනුව ග්‍රෑන් කර වාතාගුය ලැබෙන පරිදි ජ්ලාස්ටික් කුඩා වල අසුරා වෙළඳපොලට යැවිය හැකිය.

අකවනු නෙළුම

ක්ෂේත්‍රයේ පැල සිටුවා සති 16-18 දි පමණ අස්වනු නෙළුම ආරම්භ කළ හැකිය. මෙහිදී කදේ විෂකම්භය 2.5 සෙන්ටීමිටර් සහ කද කොටසේ උස සෙන්ටීමිටර් 10-15 පමණ වූ විට අස්වනු නෙළුමට සුදුසු වේ.

අකවැනු

හෙක්ටයාරයට මොන් 20-25

සලාද

සලාද උද්ඒකී විද්‍යාත්මකව
Lactuca sativa L (ලැටුකා සැටසිවා) ලෙස
 හඳුන්වනු ලබන අතර මෙය අයත් වන්නේ
 Asteraceae (ඇස්ටරෝසියෝ) කුලයටය.

දේශගුණික අවශ්‍යතාවය

සිසිල් දේශගුණික තත්ත්වයන්
 යටතේ වර්ධනය වන බැවින් වසර පුරාම
 උඩිරට තෙත් හා උඩිරට අතරමැද කළාප
 වල වගා කළ හැක. වර්ධනය සඳහා ප්‍රාග්ධන
 උෂ්ණත්වය 20°C වඩා අඩු විය යුතුය.
 උණුසුම් දේශගුණික තත්ත්ව වලදී සලද
 කොල වල නිත්ත රස ඇතිවීම, ඉක්මනින්
 මල් හට ගැනීම සහ පර්ව අතර පරතරය
 වැඩිවී සලාද ගස උස යාම දැකිය හැකිය.

පෙනීම

ලිජිල් පාංශු ව්‍යුහයක් ඇති කාබනික
 ද්‍රව්‍ය බහුල ජලය ගොදුන් බැස යන
 වැළි ලේඛ්ම පසක් මනා වර්ධනය සඳහා
 අවශ්‍යවේ.

නිරදේශීත සලාද වර්ග කහ එවායේ ප්‍රෘථිදායක

01. *Lactuca Sativa*

Common lettuce - L.S. var

Oak leaf lettuce

(Red & Green)

Cos/ Romain lettuce

(Red & Green)

Butter head lettuce

(Red & Green)

Curl leaf lettuce

(Red & Green)

Lollo Rosso lettuce

(Red)

Lollo Bionda lettuce

(Green)

Crisp head lettuce

Iceberg lettuce

02. *Cichorium endivia*

Curly endives (Frisea)

Broad leaved endives (Escarole)

03. *Cichorium intybus*

Radicchio Palo Rosa

බ්‍රේ සකකීම

සෙන්ටීමිටර 30 ක් පමණ ගැහුරට පස පෙරලා කැට පොඩිකර සියුම්ව පස සකසා ගන්න. පසුව මිටර 1ක් පමණ පළල, පාලනයට පහසු දිගකින් යුතු උස් පාත්ති සකසා ගන්න.

සලාද බීජ සිටුවීම

සලාද බීජ තවාන් දැමීම මගින් සිටුවීම සිදු කළ හැකිය.

තවාන් නාලනය

- සෙන්ටීමිටර 30-40 ගැහුරට පස පෙරලා කැටපොඩිකර සියුම්ව සකසා ගන්න.
- මිටර 1 x 3 ප්‍රමාණයේ පාත්ති උස සෙන්ටීමිටර 12-15 වන ලෙස සකසා ගන්න
- කොමිපෝසට සහ මතුපිට පස 1:1 වන මිශ්‍රණයක් පාත්ති මතුපිට සෙන්ටීමිටර 6-8 ක් පමණ සනකමට දැමීන්න. හානි කර රෝග කාරක පිවින් විනාශ කිරීම සඳහා තිරාම් තවාන් පාත්ති වලට යොදන්න ($7\text{g}/1\text{m}^2$).
- බීජ වැලි සමග මිශ්‍ර කර තවාන් පාත්ති මතට එකාකාරිව ඉසින්න. පසුව තුනී පස් තටුවකින් වසා වසුනක් යොදන්න.
- දින 4-5 න් බීජ පැලුවූ විගස වසුන

ඉවත් කරන්න. දිනකට දෙවරක් ජලය දමන්න.

- තද වැස්සෙන් හෝ සතුන්ගෙන් ආරක්ෂා වීමට ආවරණයක් යොදන්න.
- දින 25-30 න් පසු තවාන් පැල සෙෂ්තුයේ සිටුවීය හැක.

තවාන් පැල සිටුවීම

එස් පාත්ති සකසා පේලී අතර සෙන්ටීමිටර 30 පරතරය සහ පැල අතර සෙන්ටීමිටර 15 පරතරයක් ඇතිව සිටුවීය යුතුය. බොහෝවිට සලාද, කැරවී සහ ලික්ස් සමග මිශ්‍ර බෝග යක් ලෙස සිටුවන බැවින් එවිට පැල අතර සෙන්ටීමිටර 20 ක පරතරයකට සිටුවයි.

සිටුවීය ග්‍රුත් කාලය

සෙෂ්තුයේ සිටුවීමට විශේෂීත වූ කාලයක් නොමැති වුවත් මනා වර්ධනයක් හා හොඳ අස්වැන්නක් සඳහා ජනවාරි-අප්‍රේල් අතර කාලය සෙෂ්තුයේ සිටුවීම සුදුසුය. (ජනවාරි හා පෙබරවාරි මාසයේදී ඇතිවන මල් තුහින මගින් ඇතිවිය හැකි හානි වළක්වා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකළ යුතුය.)

පොහොර හාවිතය

වර්ගය	යොදන අවස්ථාව	ප්‍රහවය	ප්‍රමාණය (ටොන්/ හෝස්.)
*ඩුඩු	පැල සිවුවීමට සති 2 කට පෙර	ඩුඩු/ බොලමයිටි	1-2
කාබනික පොහොර	පැල සිවුවීමට දින 3-5ට පෙර	**කුකළ් පොහොර/ ගොම පොහොර/ කොම්පෝස්ටි	10

වර්ගය	යොදන අවස්ථාව	යුරිය කි.ගු/ හෝස්.	වේ.වස්.පී. කි.ගු/ හෝස්.	විම්.චි.පී. කි.ගු/ හෝස්.
රසායනික පොහොර	සිවුවීමට පෙර	215	130	75

*ඡාංඩු ඩී.එච්. ඇඟ 5.5 ට ඇතු නම් තමන්ක යොදාන්න.

ඩුඩු යෙදීම පැල සිවුවීමට සති 2ට පමණ පෙර කළයුතු අතර හොඳින් පසට මිශ්‍ර කරන්න.

ඩුඩු සහ රසායනික පොහොර එකවර යෙදීම තොකල යුතුය.

**කුකළ් පොහොර යොදන්නේ නම් වේ.චස්.පී. හා එම්.චි.පී. යොදන ප්‍රමාණයෙන් 25% ක් අඩු කරන්න.

ජල කම්තාදනය

සලාද වර්ධනයට හා අස්වැන්නේ ගුණාත්මයට ඉහළ පාංශු ජල සැපයුමක් අවශ්‍ය වේ. එබැවින් පැල සිවුවා මූල් දින කිහිපය තුළ දිනපතා ජල සම්පාදනය කළ යුතුය. සති දෙකක් පමණ වයස වූ විට දින හතරකට වරක් වර්ෂාපතනය අනුව ජලය සිපයන්න.

වලු පැපැටි තාලනය

බෝගයේ නිසි වර්ධනයට වල් පැල වලින් තොරව ක්ෂේත්‍රයේ පවත්වා ගත යුතුය.

කෘම් තාලනය

මූල් කන පනුවන්

බිත්තරවලින් බිභින් මූල් සහ කදේ පහළ කොටස්වලට හානි කර කද තුළින් ගාකයට අතුල්වේ.

පාලනය

ග්‍රීස් යෙදු කහ හෝ නිල් පැහැති පොලිතින් යොදාගෙන සුහුණුලන් අල්ලා විනාශ කිරීම.

කියන් පණුවා

පැල පාමුලින් කපා දැමීම නිසා වගාවට හානි වේ.

පාලනය

වගාව පරීක්ෂා කර දරුණු හානියක් පවතින විට නිරදේශීත කාමිනාභක යොදන්න.

රෝග පාලනය

මෙද කුණුවීම (*Erwinia* spp.)

වායුගේලීය ආර්ද්‍රතාවය වැඩි අවස්ථාවලදී දැකිය හැක. ගාකවල පහළ පත්‍ර පස් සමග ගැටීමෙන් රෝගය ආසාදනය වේ. ගාකයේ පහළ පත්‍රවල සිට ඉහළට කුණු වී යයි.

පාලනය

නියමිත පරතරයට සෙක්තුයේ පැල සිටුවීම සහ ගාකයේ පහළ පත්‍ර පස් සමග ගැටීම වලක්වාලීම මගින් රෝගය පාලනය කරගත හැකිය.

ස්කේලෝරෝටියම් කුණු වීම

(*Sclerotium* spp.)

ගාකයේ පහළ සහ පත්‍රවල කදේ කුණුවීම් ඇතිවී පසුව ඉහළ පත්‍රවලට පැතිරි යයි.

පාලනය

ජල වහනය දියුණු කිරීම, නියමිත පරතරයට සෙක්තුයේ පැල සිටුවීම සහ

ගාකයේ පහළ පත්‍ර පස් සමග ගැටීම වලක්වාලීම මගින් රෝගය පාලනය කරගත හැකිය.

අක්වෑනු හෙළීම

බීජ පැල සිටුවා දින 50-60 ත් අතර කාලයේදී අස්වනු නෙලාගත හැක අස්වනු නෙලීමේදී සම්පූර්ණ පැලයම ගලවා මූල් කොටස කපා දැමීය හැකිය. හොඳින් වැඩුණු ගාකයක් අස්වනු නෙලන අවස්ථාව වන විට බර ගුණ 200 - 400 පමණ විය යුතුය. ගෙවතු වගාවකදී නම් අවශ්‍යතාවය පරිදි පත්‍ර වෙන් වෙන් වශයෙන් කඩා පරිභෝජනය සඳහා යොදා ගත හැකිය.

අක්වෑනු

තනි වගාවකදී හෙක්වයාරයකට මොන් 15-17 පමණ වේ.

ජකු අක්වනු ක්‍රියාකාරකම්

අස්වනු නෙලීමෙන් පසු දුර්වර්ණ වූ පත්‍ර ඉවත් කර පිරිසිදු කළ යුතුය. පසුව පත්‍ර වලට හානි නොවන ලෙස ඒලාස්ටික් කුඩා වල අසුරා වෙළඳපොලට යැවිය හැක.

තක්කාලි

Solanum lycopersicon (සොලනම් ලයිකොපර්සිකන්) ලෙස හදුන්වනු ලබන තක්කාලි සොලනේසි කුලයට අයත් අජේරට තුළ ජනප්‍රිය එළවෘතකි. අජේරට උඩිරට තෙත් කළාපයේ හැර අනිකුත් සියලුම කෘෂි දේශගුණීක කළාපවල තක්කාලි වගාකළ හැකිය. එය ගොවියාට සාර්ථක ආදායමක් උපයාදෙන, සැලකිය යුතු අපනයන විහාරයක් ඇති හා විව්මින් ඒ, සි හා බණිජ පදාර්ථ අඩංගු එල සහිත බෝගයක් ද වේ.

නිරදේශීත ප්‍රශ්න

කේ.ච්.ච්.ආර්. (ඒ.62)

පදුරු තක්කාලි ප්‍රහේදයකි. බැක්ටීරියා හිටු මැරිමේ රෝගයට හොඳින් ඔරොත්තු දේ. ගෙඩියක සාමාන්‍ය බර ගුෂ්ම 50 ක් පමණය. තුනී පොත්තක් සහිත වන බැවින් තැලීමෙන් සිදුවන අස්වනු හානිය වැඩිය.

T 245

පදුරු ආකාර වර්ධනයක් සහිතය. ගෙඩියක සාමාන්‍ය බර ගුෂ්ම 85 ක් පමණ වේ. තරමක් පැතලි සහ තරමක් තද පොත්තක් සහිත තැකිලි රතු ගෙඩි සහිතය. හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 20 ක පමණ අස්වනු විහාරයක් ඇත. බැක්ටීරියා හිටුමැරිමේ රෝගයට ඔරොත්තු දෙන අතර වටපණුවන්ගේ හානියට සහ කොළ කොඩ් වැමී වෙටරස් රෝගයට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාවක් තිබේ.

රචි

පදුරු ආකාර වර්ධනයක් හා හඳුකාර හැඩැති ගෙඩි සහිත ප්‍රහේදයකි. ගෙඩික් සාමාන්‍යයෙන් ගුෂ්ම 60 ක් පමණ බර වේ. අස්වනු විහාරය හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික් ටොන් 50 ක් පමණ වේ. මෙම ප්‍රහේදය වැඩි උෂ්ණත්වය සහිත පරිසර වලදී පවා මල් තැලීමකට ලක් තොවේ. බැක්ටීරියා හිටුමැරිමේ රෝගයට ද ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඇත.

තරඳ

පදුරු ආකාර වර්ධනයක් ඇත. රවුම් හැඩැති ගෙඩි සහිත වන අතර ගෙඩියක් ගුණීම් 45 ක් පමණ වේ. සෝස් වැනි නිෂ්පාදන සඳහා යෝගා වේ. බැක්ටීරියානු හිටුමැරිමේ රෝගයට ඔරොත්තු දෙන අතර විහා අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 40 ක් පමණ වේ. තද රතු පාට මධ්‍යයක් සහිත රවුම් ගෙඩි දරන ප්‍රහේදයකි.

තිලිණ

අර්ධ අපරිමිත වර්ධන විලාශයක් ඇත. දිග රවුම් දික්කත හෘදාකාර හැඩැති ගෙඩි සහිත වන අතර, ගෙඩියක බර ගුණීම් 85 ක් පමණ වේ. ඉතා තද පොත්තක් සහිතය. ගෙඩි පිපිරිමට ලක් නොවේ. ඉදුණු ගෙඩි තැකිලි රතු පැහැතිය. බැක්ටීරියා හිටුමැරිමේ රෝගයට මධ්‍යස්ථාව ඔරොත්තු දේ. විහා අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 40 ක් පමණ වේ. එක් ගසකින් කිලෝගුණීම් 3 1/2 ක පමණ අස්වැන්නක් නොලා ගත හැකිය.

රුපීත

පදුරු ආකාර වර්ධනයක් හා තරමක පැතැලි ගෙඩි සහිත ප්‍රහේදයකි. ගෙඩියක බර ගුණීම් 100 ක් පමණ වේ. ගසකින් කිලෝගුණීම් 3 ක පමණ සාමාන්‍ය අස්වැන්නක් සහ හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 30 ක විහා

අස්වැන්නක් සහිත ප්‍රහේදයකි. බැක්ටීරියා හිටුමැරිමේ රෝගයට හා කොල කොච්චිමේ වෛරස් රෝගයට ඔරොත්තු දේ. ගෙඩි හැලි යාම අඩුය.

රුම්මු

පදුරු ආකාර වර්ධනයක් සහිත හා තරමක පැතැලි ගෙඩි සහිත වේ. ගෙඩියක සාමාන්‍ය බර ගුණීම් 185 ක් පමණ වේ. විහා අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 28 ක් පමණ වේ. බැක්ටීරියා හිටුමැරිමේ රෝගයට මධ්‍යස්ථාව ලෙස ඔරොත්තු දේ.

මෙකා සවීරු

දේශීය ජාත සම්පත් තුළින් වරණය කර ඇති මෙම ගොරකා තක්කාලී ප්‍රහේදය වැඩි ඇඹුල් රසයකින් යුක්ත එල දරයි. ඉදුණු ගෙඩියක් ගුණීම් 122 ක් පමණ බර වේ. විහා අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික් තොන් 29 ක් පමණ වේ. බැක්ටීරියා හිටුමැරිමේ රෝගයට ඔරොත්තු දේ.

මහේෂ (දෙමුහුම්)

ඉදුණු ගෙඩියක බර ගුණීම් 125 ක් පමණ වන හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 55 ක පමණ ඉහළ විහා අස්වැන්නක් සහිත දේශීය දෙමුහුම් ප්‍රහේදයකි. සනකම් පොත්තක් සහිත හා බැක්ටීරියා හිටුමැරිමට ප්‍රතිරෝධ වේ. ගෙඩි තරමක් පැතැලි හැඩැති වේ.

භාතිය (දෙමුහුම්)

අපරිමිත වර්ධනයක් සහිත, දේශීයව නිපදවන ලද දෙමුහුම් තක්කාලී ප්‍රහේදයකි. බැක්ටීරියා හිටුමැරිමට ඔරෝත්තු දේ. කරලි රොප් වෙවරස් රෝගයට සෙෂ්තු ප්‍රතිරෝධීතාවයක් දක්වයි. රඩුම් හැඩැති ගෙඩියක බර ගුම් 85 ක් පමණ වේ. පොත්ත සනකමය. දිලිසෙන සුළුය. විහව අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 60 ක් පමණ වේ.

කේ.සී. 01

පැලුරක් ලෙස පරිමිත වර්ධනයක් සහිත, උසින් අඩු, වැඩි පරිසර උෂණත්වයක් සහිත වියලි කළාපයේ වගා කළ හැකි ප්‍රහේදයකි. ගෙඩියක බර ගුම් 55 ක් පමණ සහ පැතැලි හැඩැති වන අතර පුෂ්ප අන්තයෙන් (Blossom end) තරමක බෙදීම් සහිත වේ. විහව අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 40ක් පමණ වේ.

ලංකා වෙර

අපරිමිත වර්ධන විලාසයක් සහිත ප්‍රහේදයකි. ගාකය හොඳින් අතු බෙදෙන අතර, බැක්ටීරියා හිටුමැරිමේ රෝගයට ප්‍රතිරෝධී වේ. හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 17 පමණ සාමාන්‍ය අස්වැන්තක් ලබා දේ. ගෙඩියක බර ගුම්

04 ක් පමණ වන අතර සෙන්ටීමිටර් 3 ක් පමණ දිග වේ. ගෙඩි පෙයාරස් හැඩැති වේ. මෙම ප්‍රහේදයේ ගෙඩි වියලි මැද සකසන ආකාරයට ද සකසා ගත හැකි වන අතර ජීවා සලාද වැනි සැකසීම් සඳහා ප්‍රධාන ලෙස හාවිතා කෙරේ.

ඩිර් අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට - ගුම් 200-250 වේ.

තරතරය

සෙන්ටීමිටර් 80 x 50 කි.

තවාන් පිළියෙළ කිරීම

මිටර් 1 ක් පළල, මිටර් 3 ක් දිග හා සෙන්ටීමිටර් 15-20 ක් උසට තවාන් පාත්ති සකසා ගන්න. පාත්ති වටා කාණුව සෙන්ටීමිටර් 45 ක් පළලට සකසන්න.

පාත්ති සකසන මතුපිට පස් හා කොමිපේස්සට් සම ප්‍රමාණ වලින් මිශ්‍රකර, සෙන්ටීමිටර් 5 ක් පමණ සනකම තවිටුවක් සේ පාත්තිය මත අතුරන්න.

ත්වානුකරණය

රසායනික ද්‍රව්‍ය යේදීමෙන් -
කැප්ටාන්/ තිරාම්

පිළිස්සීම මගින් - පාත්තිය හොඳින් තෙමා මාරුවෙන් මාරුවට දහයියා හා පිදුරු තවිටු වශයෙන් දමා ප්‍රාථ්‍යාග්‍ය ගන්න.

බිජ තවාන් දැමීමට

තවාන් දැමීමට පෙර බිජ ගැමීම් 125 කට කැඳවාන්/ තිරාම වැනි දිලිරනායක ගැමීම් 2 ක් වනසේ මිශ්‍ර කර ගන්න.

තවානේ ජේලි අතර පරතරය සෙන්ටිමිටර 12-15 ක් වනසේ බිජ දමන්න. තවානේ බිජ යොදන ජේලියක් තුළ බිජ 2 ක් අතර පරතරය සෙන්ටිමිටර 01 ක් පමණ තැබීමෙන් වැඩි දිරිමත් බවක් ඇති පැළ ලබා ගතහැකිය.

සිටුවන ගණුර

සෙන්ටිමිටර 0.5-1.0 ක් පමණ ගැඹුරකින් ලකුණු කර ගත් ඇලි තුළ දමා තුනී පස් තවිටුවකින් වසන්න. ඉත්පසු පාත්තිය පිරිසිදු පිදුරු වැනි ද්‍රව්‍යයකින් තුනීව වසන්න. දිනපතා ජලය දමන්න.

අධික වැස්සෙන්/ හිරු එළියෙන් ආරක්ෂාකර ගැනීම සඳහා තවාන ආවරණය කරන්න. දින 7 කින් පසු වසුන ඉවත් කරන්න. දින 8-10 ක් තුළදී පැළ තුනී කරන්න. වල් පැළැටි අතින් ගලවා දමන්න.

පැළ ගැලවීමට දින කිහිපයකට කළින් පැළ දැඩිකිරීම සඳහා තවානට ජලය අඩුවෙන් සැපයීම හා වැඩි වේලාවක් හිරුඑළියට පැළ නිරාවරණය කිරීම වැදගත්ය.

කේතුය තේලියෙල කිරීම

පෙර කන්නයේ සොලනේසියේ කුලයේ (මිරිස්, බටු, අර්තාපල්) බෝග වගා නොකළ ඉඩමක් වගාව සඳහා තෙව්රා ගන්න. ගැඹුරු පස් පෙරලිමකින් පසු පොලොව මට්ටම් කොට මනාව ජලය බැසියන පරිදි ඉඩම සකසා ගන්න. පසුව උස් පාත්ති හෝ සමතලා පාත්ති සකසා ගන්න.

නිරදේශීත පරතරයට වළවල් කපා කාබනික පොහොර වලින් පූරවා ගන්න. මේ සඳහා හෙක්ටයාරයකට කාබනික පොහොර මෙට්‍රික්මොන් 6-12 ක් අවශ්‍ය වේ. සිටුවීමට දින 2-3 කට පෙර නිරදේශීත මූලික පොහොර මිශ්‍රණ එකතු කර හොඳින් කළවම් කර ගන්න.

කේතුය සිටුවීම

තවානේ වයස දින 14-18 කාලයේදී සිටුවීම සඳහා පැළ ගලවා ගත හැකිය. පැළ සිටුවීම සවස් වරුවේ සිදුකිරීම වඩාත් යෝග්‍ය වේ. පැළ ගැලවීමට දිනකට පෙර තවාන් හොඳින් තෙත් කරන්න. පැළ සිටුවා අධික හිරු රස් ඇති නම් පැළවල මූල් වැඩින තෙක් ආවරණය කොට තබන්න. මේ සඳහා ග්ලිරිසිචියා කුඩා අතු කැබලි, විශාල පත්‍ර වැනි දෙයක් යෙදා ගත හැකිය.

පොහොර ගේට්ටිම්

සකසා ගත් වළවල්වලට පැළ සිටුවීමට දින 2-3 පෙර කාබනික පොහොර සහ මූලික පොහොර වශයෙන් යෙදිය යුතු රසායනික පොහොර යොදා පස් සමග මිශ්‍ර කරන්න. කාබනික පොහොර වශයෙන් හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 10 ක් පමණ කුකුල් පොහොර ද යෙදිය හැකිය.

රකාශනික පොහොර

බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කය හැර සෙසු පුදේශ සඳහා

යෙදිය කුතු කාලය	මුත්‍රිය කි.ගු. / හෙක්.	ත්‍රිත්ව පොස්පේට් කි.ගු. / හෙක්.	මියුරියෝට් පොවැස් කි.ගු. / හෙක්.
මූලික පොහොර			
(පැළ සිටුවීමට දින 1-2 කට පෙර)	65	325	65
පැළ සිටුවා සති 3 පසු	65	-	-
පැළ සිටුවා සති 6 පසු	65	-	65

බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කය සඳහා ඉහත නිරද්‍යිත ත්‍රිත්ව සුපර පොස්පේට් හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රැම් 215 ක් වන ලෙස යොදන්න.

ජල කම්තාදනය

බෝගයට ප්‍රමාණවත් ලෙස ජලය ලබා දෙන්න. වැඩිපුර ජලය යෙදීම සුදුසු නැත. විශේෂයෙන් වියලි කාලයකට පසු වැඩිපුර ජලය යෙදුවහොත් ගෙඩි පිළිටීමට ඉඩ තිබේ.

වලු පැළුටි තාලනය

හැකි සැම විටම වගාව වලු පැළැටි වලින් තොරව තබා ගන්න. පැළ සිටුවා සති 3 දී හා 6 දී වගාව වලු පැළැටි වලින් තොරවීම විශේෂයි. තවද, විශේෂයෙන් සැම පොහොර යෙදීමකට පෙර ක්ෂේත්‍රයේ වලු මරුදනය කරන්න.

ආධාරක සිටුවීම

ගස් ඇද වැටීම වලකාගැනීම සඳහා මල් පිළිම ආරම්භ වීමට කළින් ගස් අසල සිටුවාගත් කෙටුවලට ගස් තබා ප්‍රවේශමෙන් බැඳින්න.

කෘමි තාලනය

තක්කාලි ගෙඩි විදින පණුවා

Helicoverpa armigera

කීටයා කහ තොළ පාටය. ගේරයේ දික් අතට දුමුරු පැහැයට පුරු තද සහ ලා පාට ඉරි දක්නට තිබේ. තක්කාලි ගෙඩිවල රවුම් හැඩැනි සිදුරු සැදීම මෙම කීටයාගේ

ප්‍රධානම හානියයි. එම සිදුරු තුළ කිටයින් සහ අපද්‍රව්‍ය දැකිය හැකිය. ලපටි කොළ හා මල් ද ආහාරයට ගනී.

ජාලනය

- හානිවූ ගෙඩි කඩා ඉවත් කර ගැමුරට වළෙන්න.
- කිටයන් දුටු විගස නිර්දේශීක කෘමිනාගකයක් යොදන්න.

කෘමිනාගකය	යොදුන	හෙක්.ට ප්‍රමාණය ඡලය ලිටර 10කට
	ප්‍රමාණය	
	හෙක්.ට	
	ඡලය	
නොවැලිපුරෝන් 100 g/l EC	මි.ලි 10	මි.ලි 320-600
ක්ලෝරෝෂ්පුරෝන් 50g/l EC	මි.ලි 15	මි.ලි 480-900
ක්ලෝර්න්තුනිලෝප්ල් 185 g/l SC	මි.ලි 2	මි.ලි 90-130
ස්පීනොසාඩ් 450 g/l SC	මි.ලි 3	මි.ලි 140-220
අළුබෙන්ඩියමයිඩ් 24% WG	ගැම් 2	ගැම් 86-140

තක්කාලි පත්‍ර කනින්හා / සිතියම් පණුවා

Liriomyza sativae

සුහුමුල් සතා කෝදුරුවකු තරම් වන කුඩා මැස්සේකි. ගැහැනු මැස්සන් පත්‍ර විද බිත්තර දමයි. ඒවායින් පිටවන කිටයින් පත්‍රය තුළ සර්පිලාකාර උමං මාරුග සාදයි. එම මාරුගවල කෙළවර කහ පැහැති කුඩා කිටයින් දැකිය හැකිය.

ජාලනය

- පහළ පත්‍ර වල පමණක් හානිය ඇති විට අස්වැන්තට එතරම් බලපැමක් නැත. එම හානිවූ පත්‍ර කඩා සෙෂ්තුයෙන් ඉවත් කර විනාග කිරීම (ගිනි ගොඩකට දැමීම) මගින් බෝවීම පාලනය කළ හැකිය.
- හානිය අඩු අවස්ථාවේ කෘමිනාගක යෙදීම සුදුසු නැත. එමගින් හානිය උගුවීය හැකිය.
- හානිය අධික අවස්ථාවේදී විෂ අඩු කෘමිනාගකයක් නියමිත මාත්‍රාවෙන් යෙදීම සුදුසුය.

කෘමිනාගකය	යොදුන	හෙක්.ට ප්‍රමාණය ඡලය ලිටර 10කට	හෙක්.ට අවග්‍රහ ප්‍රමාණය
	ප්‍රමාණය		
ඇබලුක්ටීන් 18 g/l EC	මි.ලි.6	මි.ලි. 240	
කොහොඳී ඇට තිස්සෝරකය	මි.ලි.400	-	
ඇසැබිරක්ටීන් 50 g/l EC	මි.ලි.20	-	

කුඩින්හා *Myzus persicae*

කහ කොළ පාට මුදු ගරීරයක් ඇති කුඩා සතුන්ය. සමුහ (සනාවාස) ලෙස දැකිය හැකිය.

පත්‍ර කිඩිවන් *Amrasca* spp.

කොළ පාට ත්‍රිකෝෂාකාර හැඩයක් ඇති කෘමියෙකි. පත්‍රවල යටි පැන්තේ සිට යුළ උරා බොයි. මෙම කෘමින් හැමවීම සෙෂ්තුයෙදී දැකිය නොහැක.

සුදු මැස්සා *Bemisia tabaci*

සුදු පැහැති ඉතා කුඩා මැස්සේක් වැනිය. බොහෝවිට පත්‍ර යටි පැත්තේ දැකිය හැකිය.

පැල මැක්කා

ඉතා කුඩා දික් හැබැති කොල පාට කාමියෙකි. වේගයෙන් එහා මෙහා යනු දැක්නට ලැබේ.

යුෂ උරා බොහ කෘමින් මගින් සිදුවන හානිය

- වෙටරස් රෝග වාහකයන් ලෙසි කියා කරයි.
- කුඩානා - පිපියුෂ්සා, විවිතු වෙටරස් රෝගය කිඩුවා - කරුණ මොජ් වෙටරස් රෝගය
- සුදු මැස්සා - කොල කොබවීමේ වෙටරස් රෝගය
- පැල මැක්කා - කක්කාලී මැල්වීමේ වෙටරස් රෝගය
- යුෂ උරාවීම නිසා ගාකවල වර්ධනය බාලවීම, පත්‍ර යටි අතට රෝල්වීම, රලිවීම, කහවීම, මැල්වීම වැනි ලක්ෂණ ඇතිවේ.

යුෂ උරා බොහ කෘමින් පාලනය

- වගාව තුළ හා අවට වල් පැලැටි මරුදාය කිරීම.
- කහ පැහැති ඇලෙන සුළු උගුල් කෙළුත්තෙය් තැනින් තැන සවි කිරීම.
- කොහොම් ඇට නිස්සාරකය

- සතියකට වරක් පමණ පත්‍රවල යටි පැත්තට හොඳින් වැඩින ලෙස ඉසීම.
- සතුන්ගේ ගහණය වැඩිනම් නිර්දේශීත කාමිනාගකයක් නියමිත මාත්‍රාවෙන් යෙදීම.
- කාමිනාගක නියමිත සාන්දුණයට වඩා යොදා ඉසීම මගින් සහ එකම කාමිනාගකය එක දිගට ඉසීමෙන් ප්‍රතිරෝධී සතුන් (මරාත්තු දෙන සතුන්) ඇතිවිය හැකිය. එම නිසා නිර්දේශීත කාමිනාගක නියමිත සාන්දුණයට මාරුවෙන් මාරුවට ඉසීන්න.

කෘමිනාගකය	යොදානු ප්‍රමාණය ඡලය ලිටර 10කට	හෙක්.ට අවශ්‍ය ප්‍රමාණය
තයෝසික්ලේසිම් 50% SP	ගුම් 25	-
ගිජ්රෝතිල් 50 g/l EC	මි.ලි. 10	-
තයමෙනාක්සාම් 25% WG	ගුම් 3	-
කාබෝසල්ගාන් 200 g/l SC	මි.ලි. 20	මි.ලි. 640-800

මූල ගැටි වටපණුවා *Meloidogyne spp*

ඇසට නොපෙනෙන කුඩා පීවියෙකි. පීවින් මූල් තුළ පීවත්වීම නිසා හානිය සිදුවේ. හානිය ආරම්භයේදී හඳුනාගැනීමට නොහැකිවීම ප්‍රධාන ගැටළුවකි.

භාතිය

- ගාක මැලව්‍යු ස්වභාවයක් පෙන්වීම.
- වර්ධනය බාලවී කුරුවීම.
- පත්‍ර කුඩාවීම සහ කහ පැහැවීම.
- ගාක ගලවා බැඳුවීට මුල්වල ගැටිති දක්නට ලැබේ.

පාලනය

- බේග මාරුව.
- බේගය සිටුවීමට පෙර පස පෙරලා අව්‍යවත නිරාවරණය කර තැබීම.
- බේග අවශේෂ (මුල්) පුළුස්සා දැමීම.
- ආසාදිත සෙශ්තුයක් නම්, අලිත් කුකුල් පොහොර යොදා දින කිහි-පයක් නොදින් ජලය සපයා පසුව බේග සිටුවීම හෝ දාස්පෙනියා, සන්හෙම්ප් වැනි බේගයක් සිටුවා මල් පිපෙන අවස්ථාවේ පසට එක් කර පසුව බේග සිටුවීම.

කොළකන පත්‍රුවන්/ කිටයින්

Spodopter exigua

කොළ පාට සිට තද කළ දුනුරු පැහැය දක්වා කිටයාගේ පාට වෙනස් වේ. මෙම කිටයන් කොළ, මල්, ගෙඩි ආදිය ආහාරයට ගනී.

පාලනය

භාතිය අධික නම් පමණක් නිරදේශිත කාමිනාඡකයක් යොදන්න.

ඉල්මැස්සා

Bactocera diversa/Bactocera cucarbitae

සූජුමූල් මැස්සා ගෙඩි විද බිත්තර දමයි. එම බිත්තර පුපුරා ඇතිවන කිටයන් ගෙඩි කුල ආහාර ගනිමින් පිවත් වේ. ඒ නිසා ගෙඩි ඉදෙන විට කුණුවීම සිදුවේ. ගෙඩි ඇතුළත පත්‍රුවන් දැකිය හැක.

පාලනය

- භාතිවූ ගෙඩි සෙශ්තුයේ තොදමා එකතුකර ගැහුරට වැළැළීම හෝ විනාඡ කිරීම.
- ඇම උගුල් තැබීම.

තක්කාලී මකුණා *Necidiochoris tenuis*

සමහර ප්‍රදේශවල කළාතරකින් දැකිය හැකි භාතියකි. මල්, ලපටි පත්‍ර ආදියේ යුෂ උරා බොයි. එමනිසා මල් හැලීම, ලපටි කොටස මැලවීම සිදුවිය හැකිය. මල් කිනිති වලට වැළැළීම නිසා සිදුකරන භාතිය මගින් ඒවා කඩා වැටීම සිදුවේ.

රෝග පාලනය

තවාන් රෝග

දිලිර වර්ග කිහිපයක් නිසා දියමලන්කැම තොහොත් පාමුල කුණුවීම ඇතිවිය හැක. රෝගී පැලවල කඳෙහි පාමුල ප්‍රදේශය කුණුවී පැල ඇදවැටීම හෝ මැලවී පසුව මැරි යාම සිදුවේ.

දිලිරනාගකය	බිජ කිලෝග්‍රැම් 1 කට යෙදිය යුතු ප්‍රමාණය
කැප්ටාන් 50% WP	ගුණීම් 6
තිරාම 80%	ගුණීම් 7
තයෝගනේට මිතයිල්	ගුණීම් 3
තයෝගනේට මිතයිල් 50% + තිරාම 30%	ගුණීම් 5

පාලනය

තවාන් පසේ රෝග ඇති කරන දිලිර වර්ග ඇති බැවින් තවාන් සකස් කරන විට තවාන් පාත්තිවල පස ප්‍රාථමික ගන්න. එසේ තොමැති නම් පහත සඳහන් දිලිර නාගක වලින් එකක් භාවිතා කර බිජ ප්‍රතිකාර කර සිටුවන්න.

දිලිරනාගකය	බිජ කිලෝග්‍රැම් 1ට මිශ්‍ර කළ යුතු ප්‍රමාණය
කැප්ටාන් 50% තෙත් කුඩා	ගුණීම් 6
තිරාම 80% තෙත් කුඩා	ගුණීම් 5
තයෝගනේට මිතයිල් 50% + තිරාම 30% WP	ගුණීම් 4

දිලිර මැලවීම

දිලිර වර්ග කිහිපයක් නිසා ඇතිවේ. දිලිර ආසාදනය වූ විට ගස මැලවී යයි. ගසේ පාමුල හා මුල් කුණු වී යයි. සමහරවිට මුල් හා පාමුල කොටසේ සුදුපාට දිලිර තාලය දැකිය හැකිය.

පාලනය

කාණු ගැහුරුකර තොදින් ජලය බැසි යාමට සලස්වන්න. ඉහත දිලිර නාගක රෝගී පැලයේ මුල් හා ඒ අවට ඇති පැලවල මුල් තොදින් තෙමෙන සේ බාලදීයකින් යොදන්න.

බැක්ටීරියා හිටුමැරුම

පසේ ඇති බැක්ටීරියාවක් මගින් ඇති වේ. ආසාදනය වූ විට පැල මැලවීම සිදු වේ. ගසේ පාමුල හෝ මුල් කුණුවීමක් පිටතින් දක්නට නොලැබේ. පස මට්ටමට අගලක් පමණ උචින් කද කපා පිරිසිදු වතුර භාර්ත්‍යකට

දැමුවිට කිරිපාට තුළ් මෙන් බැක්ටීරියා පිටතට පැමිණේ නම්, මෙය බැක්ටීරියා හිටුමැරිම බව ස්ථීරවම නිගමනය කළ හැකිය. මේ අනුව දිලිර හිටුමැරිමෙන් මෙය වෙන්කර හඳුනාගත හැකිය.

පාලනය

- රෝගී ගාක පස් සමග සෙෂ්තුයෙන් ඉවත් කරන්න.
- කාණු ගැහුරුකර හොඳින් ජලවහනය ඇති කරන්න.
- ප්‍රතිරෝධී වර්ග වග කරන්න. KWR ඉතාමත් ප්‍රතිරෝධීය.
- T- 146 තරමක් මෙයට ප්‍රතිරෝධී වේ.
- පසට කාබනික පොහොර යොදන්න.

අංගමාරය

කොළවල හා කදේ දුම්රිරු හෝ කඩපාට පුලුලි ඇති වේ. ඒවා වැසි හෝ මීදුම සහිත කාලගුණයේදී ඉක්මණින් විශාල වී කුණු වී යයි. පුලුලිවලට උඩින් ඇති ගස් කොටස් කඩා වැටීම හෝ මැලුවීම සිදුවේ. මෙම පුලුලි ගස් ඕනෑම තැනක ඇතිවිය හැක. ගෙඩිවලද එම පුලුලි ඇතිවි ගෙඩි කුණුවි යයි.

පාලනය

වැසි සහිත කාලගුණයක් ඇතිවිටදී රෝගය ඉක්මණින් පැතිරී ගස් සියල්ලම විනාශ වී යා හැකි බැවින් රෝග ලක්ෂණ දුටුවහාම පහත දිලිරනාභකවලින් දෙකක් තෝරාගෙන මාරුවෙන් මාරුවට සති 2 කට වරක් යොදන්න.

ඡලය ලිටර දිලිරනාභකය	ඡලය ලිටර 10 ක දියකළ යුතු ප්‍රමාණය
ක්ලෝරෝතැලොනිල් (ඛිංකානිල්)	මිලිලිටර 30
පෙපිනෙබ් (ඇන්ට්‍රොක්ල්)	ගැම 20
මැන්කොසේබ්	ගැම 20
මැනෙබ්	ගැම 20
ප්‍රොපමොකාබ් (පෙවිකර්)	මිලි ලිටර 30

ඉහත දිලිරනාභක ප්‍රමාණය ජලය ලිටර 10 ක දියකර ගස් හොඳින් තෙමෙන සේ යොදන්න.

නිරදේශීත ආකාරයට පොහොර මිගුණ යොදන්න. වැඩියෙන් යුරියා පොහොර නොයොදන්න. රෝගී ගස් හා ගෙඩි සෙෂ්තුයෙන් ඉවත්කර විනාභකර දමන්න.

පිටපුස් රෝගය

මූලින්ම සුදුපාට පිටි වැනි දිලිරයේ කොටස් කොළවල යටි පැත්තේ ඇති වේ. මේ නිසා කොළවල උඩ පැත්ත කහපාට වේ.

පාලනය

රෝග ලක්ෂණ දුටු වහාම සල්ංච කුඩා ගැමීම 50 ජලය ලිවර් 10 ක දියකර ඉසින්න. අවශ්‍ය නම් තැබූත සතියකින් ඉසින්න.

අන්ත්‍රකේනෝස් රෝගය

ගෙඩි කුණුවීම හා කද ඉහළ සිට කුණුවීම, මල් හැලියාම සිදු වේ. වැසි සහිත කාලගුණයේදී රෝගය දරුණු වේ.

පාලනය

පහත සඳහන් දිලිරනාගක වලින් එකක් යොදන්න.

දිලිරනාගකය	ඡලය ලිවර් 10 ක දියකළ යුතු ප්‍රමාණය
ක්ලෝරෝකැලොනිල් (ඛැකානිල්)	ගැමීම 20
මැන්කොසේබි	ගැමීම 20
මැනෙබි	ගැමීම 20
කාබන්ඩිසීම (බැවිස්ටන්)	ගැමීම 7

ඉහත දිලිර නාගක ප්‍රමාණ ජලය ලිවර් 10 ක දියකර ඉසින්න.

ගෙඩ්වල යට කුණුවීම

මෙය බෝගයකට ලැබෙන ජල ප්‍රමාණය වැඩිවීම හෝ අඩුවීම නිසා ඇතිවන්නකි. ගෙඩියේ යට පැන්ත කුණු වියයි.

පාලනය

වතුර වැඩි කාලවලදී කාණු ගැහුරුකර වතුර බැස යාමට සලස්වන්න. වතුර හිග කාලවලදී වතුර සපයන්න.

තෙතමනය ඒකාකාරීව පවත්වා ගැනීමට පිදුරු, කොළ වර්ග ආදිය යොදා පැල අවට වසුන් කරන්න.

වෙටරස් රෝග

ලංකාවේ තක්කාලී වගාවට බලපාන වෙටරස් රෝග කිහිපයකි.

- පිපික්ක්කා විවිත වෙටරසය (CMV)
- දුම්කොළ විවිත වෙටරසය (TMV)
- මොමැටෝ ස්පොටඩ් විල්ට් වෙටරසය (TSWV)
- තක්කාලී කහපැහැ කොළ කොඩ්වීමේ වෙටරසය (TYLCV)
- කර්ලි ටොප් වෙටරසය (CT)

පිපික්ක්කා විවිත වෙටරස් රෝග ලක්ෂණ (CMV)

උක කුරුවීම, පතු කහවීම, පතු සිහින්වීම, ගෙඩි කුඩාවීම, අඩුවීම හා ප්‍රමාදවී මෙරිම.

බෝවීම

කුඩාතන් මගින් රෝගී ගාකවල යුළු නිරෝගී ගාකවල තැවරීමෙන් කෘෂි උපකරණවල තැවරීමෙන් බෝවීය හැක.

දුම්කොළ විවිතු වෛද්‍ය වෛද්‍ය රෝග ලක්ෂණ (TMV)

- ගාක කුරුවීම
- පත්‍ර, මේවන පත්‍ර මෙන් සිහින්ව දික්වීම.
- පත්‍ර විවිතුය හා පත්‍ර රැලි ගැසීම.
- ගෙඩි ඉදිම ජ්‍යෙකාකාරව සිදුනොවීම.

බෝවීම

- රෝගී ගාකවලින් ලබාගත් බිජ මගින්
- රෝගී වගාවන්හි පස් හා මූල් මගින්
- රෝගී ගාක කොටස්වලින්

තක්කාලි මැලුවීමේ වෛද්‍ය රෝග ලක්ෂණ (TSWV)

- පත්‍රවල තං පැහැයක් ඇති වේ.
- ලපටි පත්‍ර මත තද පැල්ලම් හට ගනී.
- අගුස්ථය මියයාම හා ගාක මත ඉරි ඇතිවේ.
- අතු මැලුවී කඩා වැවේ. ගෙඩි මත රුම් පැල්ලම් ඇති වේ.

බෝවීම

පැලු මැක්කන් මගින්, බිජ මගින් ගාක යුළු මගින්.

තක්කාලි කොළ කොඩ්වීමේ වෛද්‍ය රෝග ලක්ෂණ (TYLCY)

- කෙදෙහි අගුස්ථය සංඡුව තිබීම හා පසුව කෙටි වීම.
- පත්‍ර කුඩාවීම
- පත්‍ර උඩි හෝ යටට හැකිලීම.
- වර්ධනය බාලවීම

බෝවීම

සුදු මැයේසා මගින් බෝවී. නමුත් බිජ හා ගාක යුළු මගින් මෙම රෝගය බෝ නොවේ.

කිරුල්ලටාප් වෛද්‍ය රෝග ලක්ෂණ (CT)

කුඩා කළ රෝග ගාක වියලි මිය යයි. ගාක කුරු වේ. පත්‍ර තවු පහතට කඩා වැවේ. පත්‍ර උඩි අතට හැකිලේ. පත්‍ර දුමුරු පැහැවී නාරටි දම් පැහැවේ. ගෙඩි මත දුමුරු පැහැති පැල්ලම් හටගනී.

බෝවීම

කොළඩාට කීඩැවන් මගින් බෝවන මෙම රෝගය ගාක යුළු මගින් ව්‍යාප්ත නොවේ.

වෙටරස් රෝග පාලනය

වෙටරස් රෝග වැළදුන පසු සුවකිරීම සඳහා ප්‍රතිකාර නොමැති බැවින් පැලැටි කුඩා අවධියේ රෝගය වැළදීම වලක්වා ගැනීම වැදගත්ය. මේ සඳහා ජීකාබද්ධ වෙටරස් රෝග පාලන කුම යොදා ගත යුතුය. මේ සඳහා,

- අලුත් වගාව සිටුවීමට පෙර පැරණි වගාවේ පුන්බුන් පුළුස්සා විනාග කිරීම.
- පැල සිටුවීමට පෙර කේතුය වටා බඩුරිගු වැනි සපිටි කාම් බාධක වැටක් යෙදීම.
- මිරිස්, පිපියුරුස්දා වැනි බෝග සමග මිශ්‍ර බෝග ලෙස තක්කාලී වගා නොකිරීම.
- කන්නයට හෝ යායක් ලෙස එකවර වගා කිරීම.
- නිරෝගී බිජ භාවිතය.
- බෝග මාරුව.
- වල් සහ වෙනත් ධාරක ගාක විනාග කිරීම.
- රෝගී ගාකයක් යුතු වහාම කේතුයෙන් ඉවත් කිරීම
- කාම් උගුල් භාවිතය - කේතුයෙහි තැන තැන වාහක ඇම ලෙස ප්‍රීස් ආලේපකර කහපැහැනි පොලින් කැබලි එල්ලීමෙන් වෙටරස් වාහකයන් පාලනය කළ හැකිය.

වෙටරස් රෝග වාහකය පාලනය සඳහා බිජ සිටුවීමට පෙර ක්රුසර් (Thiamethoxam 70% WS) හෝ ග්‍රුලෝර් (Imidacloprid 70 WS) මගින් බිජ ප්‍රතිකාර කිරීම හා තවාන් පැල සඳහා දෙවරක් කොහොම් ජලිය නිස්සාරකය යෙදීම සහ කේතුයෙෂ් සිටුවූ පසු දින 7කට වරක් කොහොම් ජලිය නිස්සාරකය යෙදීම.

අකවතු නෙළුම්

ගෙඩි කොළ පැහැයේ සිට කහ පැහැයට හැරෙන අවස්ථාවේදී නෙලාගන්න. අස්වතු නෙළුම 10-12 වරකට පමණ කළ යුතුය.

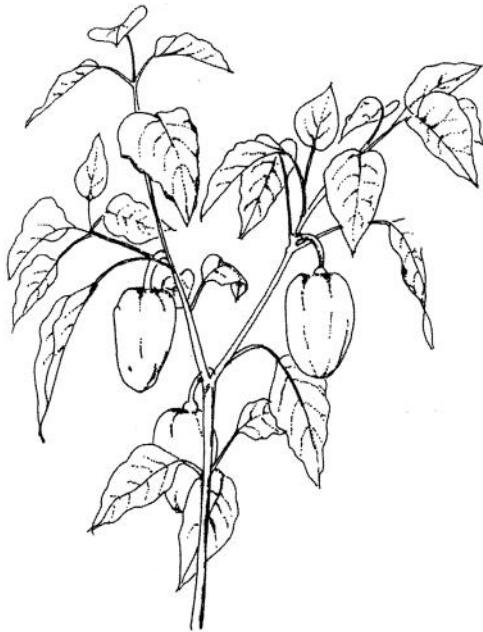
අකවැන්න

හොඳින් තබන්තු කළ වගාවකින් හෙක්වයාරයකට ටොන් 20-30 පමණ අස්වතුන්නක් ලබාගත හැකිය.

අකවැන්න කක්ෂා ගැනීම

නෙලාගත් ගෙඩි, ප්‍රමාණය අනුව වර්ගකර, හොඳින් වාතාගුය ලැබෙන පරිදි ලි පෙවටිවල අසුරා වෙළඳපොළට යවන්න.

මාල් මිරස්

මාල් මිරස් උද්භිද විද්‍යාත්මකව *Capsicum annuum* (කැප්සිකම් අන්තුම්) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර සොලනේසි කුලයට අයත්වේ. මාල් මිරස් වසර පුරාම වගා කළ හැකි අතර අනෙකුත් හෝග වලට සාපේක්ෂව වසර පුරාම හොඳ මිලක් ද පවතී. එසේම ඒ සඳහා හොඳ පාරිභෝගික ඉල්ලුමක් ද පවතී.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම දේශගුණික කළාපවලම පාහේ වගාකළ හැකි බෝග යකි. මූහුදු මට්ටමේ සිට මිටර 1500 පමණ දක්වාවූ උස් ප්‍රදේශයන්හි වසර මුළුල්ලේම මාල් මිරස් වගාකළ හැකිය. යල කන්නයේදී බෝගය වවන විට අතිරේක ජල සම්පාදනය කළ යුතුය.

පෙන්වන පිළිබඳ ආයතන

මාල් මිරස් සඳහා හොඳින් ජලය බැස යන, ගැහුරු සාරවත් ලෝම් පසක් අවශ්‍ය වේ. අවශ්‍ය තරම් කාබනික පොහොර යෙදීමෙන් සැහැල්ලු වයනයකින් යුත් පස්වලද බෝගයෙන් සාර්ථක අස්වැන්තක් ලබාගත හැකිය. පසෙහි පී.එච්. අගය 5.5 - 6.8 අතර විය යුතුය.

තිරයේකින් ප්‍රශ්නය

හන්ගේරයන් යෙලෝ වැක්ස් (H.Y.W.)

කහ පැහැති කරල්වල දිලිසෙන සුළු පෘෂ්ඨයක් ඇත. කරල්වල හැඩය කේතු ආකාර වේ. හොඳ වගාවක කරලක දිග සෙන්ටීමිටර 15-20 පමණ වන අතර කරල් ගාකයේ උඩු අතට හට ගනී.

මෙම ව්‍යුහය පහතරට සහ මැද රට තෙත් කළාප සඳහා නුසුදුසු වන්නේ බැක්ටීරියා හිටුමැටිමට දක්වන අධික සංවේදිතාවය නිසාය.

සි.එෂ. - 8

1. කොළ පැහැති කරලෙහි රැලි සහිත දිලිසෙන සුළු පෘෂ්ඨයක් ඇත. කරල් අග, අලි හොඳක් මෙන් ඇතුළට තැමි ඇත. දිග සෙන්ටීමිටර 15-20 ක් පමණ වේ. කරල අගක හැඩය දරයි.

ලංකා යෙලෙල් වැක්ස්

ලා කහ/ කොළ පැහැති කරල් පවතින අතර කරල් දිගට තිකෙශ්ණාකාර වෙයි. කරලක දිග සෙන්ටීමිටර් 12-14 ක් පමණ වන අතර, කරල් ගාකයේ උපු අතට හට ගනියි.

බැක්වීරියානු හිටු මැරීමට මධ්‍යස්ථා ලෙස ප්‍රතිරෝධී වන අතර HYW සහ CA 8 ප්‍රහේද දෙමුහුම් කර වරණය කිරීම මගින් විවෘත පරාගන ප්‍රහේදයක් ලෙස වැඩි දියුණු කර ඇත.

ප්‍රාර්ථනා

දේශීයව සංවර්ධනය කරන ලද ප්‍රථම දෙමුහුම් ප්‍රහේදය වෙයි. කරලක දිග සෙන්ටීමිටර් 13 - 15 ක් පමණ වේ. කරල් පහලට හැරී ඇත. කරල් දික් තිකෙශ්ණාකාර හැඩැති වන අතර දිලිසෙන සූපු කොළ පැහැති වේ. බැක්වීරියානු හිටුමැරීමට මාධ්‍යස්ථා ලෙස ප්‍රතිරෝධී වේ.

සාමාන්‍ය අස්වැන්න හෙක්ටයාරයට වොන් 22-25 අතර වේ.

විශ්‍ය අවශ්‍යතාවය

සී.එෂ. 8 - හෙක්ටයාරයට ගුණීම් 1000
H.Y.W. - හෙක්ටයාරයට ගුණීම් 1750
L.Y.W. - හෙක්ටයාරයට ගුණීම් 1750
ප්‍රාර්ථනා - හෙක්ටයාරයට ගුණීම් 1000

පරාන්‍ය

දින 21 පමණ වයස් වූ පැල, සෙක්තුයේ සිවුවේමට සුදුසු වේ.

H.Y.W. - සෙන්ටීමිටර් 15 x සෙන්ටීමිටර් 30

C.A. 8 - සෙන්ටීමිටර් 40 x සෙන්ටීමිටර් 40

L.Y.W. - සෙන්ටීමිටර් 40 x සෙන්ටීමිටර් 40

ප්‍රාර්ථනා - සෙන්ටීමිටර් 40 x සෙන්ටීමිටර් 40

විම් සැකකීම්

හුමිය සෙන්ටීමිටර් 15-20 ක් දැක්වා සිසැමෙන් අනතුරුව දෙවරක් කැට පොඩි කිරීමෙන් පසු පාත්ති සකස්කර ගන්න. බෝගය සඳහා සාර්ථක ජලවහනයක් පසෙහි පැවතීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

පැල සිවුවේ කාලය

මහ කන්නය - නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් යල කන්නය - අප්‍රේල් සහ මැයි

තවාන් තිළියෙලු කිරීම

තවාන් සඳහා භොඳින් ජලය බැසි යන සෙවන නොමැති ස්ථානයක් තෝරා ගත යුතුය.

පැල සෙක්තුයේ සිවුවේමට මසකට පෙර තවානෙහි බිජ දමන්න. මිටර් 3 x සෙන්ටීමිටර් 90 ප්‍රමාණයේ පාත්ති සකසන්න. මෙම පාත්ති සෙන්ටීමිටර් 15 පමණ උස්විය යුතුය.

තවාන් පාත්තියෙහි වර්ග මීටරයකට හොඳින් දිරාපත්වූ කාබනික පොහොර කිලෝග්‍රැම් 3-4 බැංශින් යොදා පස සමග කළවම් කරන්න.

තවානේදී පැළවලට වැළඳිය හැකි රෝග පාලනය කිරීම සඳහා බේජ තවාන් කිරීමට පෙර තවාන් පාත්ති ජීවානුභරණය කළයුතුය. මේ සඳහා පාත්ති මත පිදුරු සහ දහයියා තටුව කිහිපයක් අතුරා හොඳින් පූජ්‍යස්සා ගන්න. මෙහිදී රෝගකාරක ජීවීන් හා වල් පැළ බේජ විනාශ වී යයි.

විනිවිද පෙනෙන තරමක් සහකම් පොලිතිනයක් මගින් තවාන් පාත්ති වසා සති දෙකක් පමණ හිරු රස්වලට තිරාවරණයකර තද පස තම්බා ගැනීම මගින් ද කැප්ටාන් හෝ තිරාම වැනි දිලිර නායකයක් යෙදීම මගින් ද රෝග පාලනය කර ගත හැකිය.

මිට අමතරව දියමලන් කැම සහ ඇන්තුක්නොස් වැනි දිලිර රෝග මරදනයකර ගැනීම සඳහා තවාන් දැමීමට පෙර කැප්ටාන් හෝ තිරාම වැනි දිලිර නායකයක් යොදා බේජ ප්‍රතිකාර කර ගන්න.

සකස් කරගත් තවාන් පාත්තිවල වල් මරදනය සහ පොහොර යෙදීම වැනි කටයුතු පහසු වනස් සෙන්ටීමිටර් 10-15 පරතරයකින් පේලි සකසා ජේලිය දිගේ සෙන්ටීමිටර් 01 පමණ ගැහුරට

සෙන්ටීමිටර් 1-2 පරතරයකින් බේජ දුමා සියුම් පස් තටුවුවකින් වසන්න. පිරිසිදු පිදුරු වැනි ද්‍රව්‍යයක් හාවිතාකර තවාන් වසුන් කරන්න.

බේජ තවාන්කර දින 05-06 කින් වසුන ඉවත් කරන්න. බේජ දුමා දින 08-10 ක් ගතවන විට සියලුම බේජ පැළවී අවසන් වේ. ලපටි පැළ වර්ජාවෙන් සහ තද හිරු එළියෙන් ආරක්ෂාකර ගැනීම සඳහා විනිවිද පෙනෙන පොලිතින් හෝ පොල් අත්වලින් ආවරණයකර ගන්න.

කේතුයේ සිටුවීමට පෙර පැළ දැඩි කරගත යුතු හෙයින් කේතුයේ සිටුවීමට දින 10 කට පමණ පෙර පැළවලට ජලය සපයනු ලබන කාලාන්තරය වැඩිකර ආවරණය ඉවත් කරන්න.

පොහොර යේදීම්

යෙදිය	ශුරිය	ඕන්ව සුජර	මියුරියේට්
යුතු	කි.ගු/	පොස්පේට්	ඡන් පොටැස්
කාලය	හෙක්.	කි.ගු/ හෙක්.	කි.ගු/ හෙක්.
මුලික			
පොහොර (සිටුවීමට දින 2ව පෙර)	100	220	65
සති 4 දි	100	-	65

ඡල කම්තාදනය

මාඟ මිරිස් යනු ජලය සඳහා ඉතා සංවේදී හෝගයක් වන බව දැඩි ලෙස අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණකි.

දින 4-5 කට වරක් මුල් කාලයේදී දැඟැන්පසු සතියකට පමණ වරක් වන පරිදි ද ජල සම්පාදනය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද වර්ෂාපතනයේ ව්‍යාප්තිය අනුව ජල සම්පාදන කටයුතු වෙනස් වේ. පොහොර යෝදීමට පළමු හා පසු ජල සම්පාදනය අනිවාර්ය වේ.

පුෂ්ප පිපිමේදී හා එල හට ගැනීමේදී බෝගයට ඇතිවන ජල උණුකාවය නිසා පුෂ්ප සහ කරල් වැවි යාමට හේතුවේ. එම නිසා ඒ අවස්ථාවේදී ප්‍රමාණවත් පාංශ තෙතමනයක් පවත්වා ගැනීම වැදගත්ය.

වුලු පැළුටි තාලනය

සිටුවා සති 2 න් පසු ගස් පාමුලට පස් එකතු කරමින් අතින් වල් මරධනය කරන්න. මේ මගින් ගාකය හොඳින් පසේ සංස්ථාපනය වේ. සති 2, 4 හා සති 8 කාලයේදී වල් තෙලීම කළ යුතුය. රසායනික ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරන්නේ නම් සිටුවා දින දෙකකට පසු ඇලක්ලෝර් 45% කිලෝ ගැමීම් 1.4-2.4 හෙක්ටයාරයකට යෙදිය හැකිය.

කෘම් තාලනය

සුදු මැස්කා/ පැළ මැස්කා/ කුඩින්තා/ පිටි මකුණා

කෘම්නාගකය	ඡලය ලිටර් 10 ක දියකළ පුතු ප්‍රමාණය
සල්ගොක්සල් 50% WG	ගැමී 8
පයිමෙටෝසින් 50% WG	ගැමී 5
බියුප්‍රාගෙසින් 25% SC	මිලිටර 28
බියුප්‍රාගෙසින් 40% SC	මිලිටර 15
ඇබමැක්ටින් 1.8 EC	මිලිටර 6

මයිටා භානිය

Abamactine 18g/l EC - 10ml/16l

රෝග තාලනය

දියමලන්කීම

තවානේ තැනින් තැන කුඩා කළාප වශයෙන් පැල ඇද වැටීම, පැලයේ පොලවට ආසන්නයේ පටක වල තෙත් කුණුවීමක් ඇතිවේ.

දියමලන්කීම රෝගය පාලනය

- දිලිර නාගක යෙදීම
- හොඳින් තවාන් පාලනය
- ජලවහනය හොඳින් සිදුකිරීම

දියමලන් ක්සම රෝගය සහ පාදස්ථී කුණුවෙම පාලනය සඳහා

- තිරාම 80% WP - 7g/5l/m²
- තයෝගනේට් මිතයිල් 70% WP - 3g/5l/m²
- තයෝගනේට් මිතයිල් 50 % + තිරාම 30% WP - 5g/5l/m²
- කැප්ටොන් 50% WP - 6g/5l/m²

ආන්ත්‍රික්ස් රෝගය

කරල්වලට වැළදේ. කරලේ දුනුරු පුල්ලි ඇති වේ. පුෂ්පවෘත්ත, පුෂ්ප අංකර හා රිකිලි දුර්වර්ණ වේ. රෝගය ගාකය පුරා පැතිරි පසුව මැරි යයි.

ආන්ත්‍රික්ස් රෝගය පාලනය

- නිරෝගී බිජ භාවිතය
- බිජ ප්‍රතිකාර කිරීම
- බෝග මාරුව
- රෝගය බහුල වශයෙන් පවතින ප්‍රධේශ වල රෝගය වළක්වා ගැනීම සඳහා මල් පිපෙන අවධියේ පටන් දින 7-10 ට වරක් බැහින් තිරදේශීලිරනාශක ඉසීම.

නිශ්චේදීන දිලිජ්‍යායක

ඩුලය ලිටර දිලිජ්‍යායකය	ඡලය ලිටර 10 ක දියකල හුණ ප්‍රමාණය
මැන්කාසේබ් 75% WP	ඡැම් 20
තයෝගනේට් මිතයිල් 70% WP	ඡැම් 10
කාබෙන්චිම් 50% WG	ඡැම් 7
කාබෙන්චිම් 500g/15C	මිලිලිටර 7
ක්ලෝරෝතැලොනිල් 500g/1SC	මිලිලිටර 30
ප්‍රාපිකානසේස්ල් 250g/1EC	මිලිලිටර 10

නිවුමැරම

ක්ෂේකිව ගස් මැලවේ. මූල් හා පාදස්ථී කොටස් කුණුවේ. බෝග මාරුව හා ජලවහනය දියුණු කිරීම මගින් මෙය වලක්වා ගත හැකිය.

නිවුමැරම පාලනය

- රෝගී ගාක පසුත් සමග ඉවත් කිරීම.
- රෝගී කේත්තු හරහා නිරෝගී කේත්තු වලට ජල සම්පාදනය නොකිරීම
- සොලනේසියේ කුලයේ නොවන බෝග සමග බෝග මාරුව
- පාලනය සඳහා රසායනික ප්‍රතිකාර නොමැත

කොල කොඩිවිමේ වෙටරස් රෝගය

- සුදු මැස්සා මගින් පැතිරේ
- පතු කහ වී ප්‍රමාණයෙන් කුඩා වීම
- පතු බෝට්ටුවක ආකාරයට උඩු අතට වතු වීම
- ගාකයේ පුරුෂ් අතර දුර කෙටි වීම
- ගාක කුරු වීම

කොල කොඩිවිමේ වෙටරස් රෝග පාලනය

වාහකයා පාලනය කිරීම

- බීජ ප්‍රතිකාර කිරීම - ක්රුසර් හෝ ගබුලෝ මගින්
- ශේෂුයේ පැල සිටුවූ පසු දින 7 කට වරක් කොහොම් ජලිය නිස්සාරකය යෙදීම.

පතු ලප රෝගය

- පතු මත ලා අඟ් පැහැ සහ වටෙට තද පුමුරු පැහැ වන වටකුරු ලප ඇතිවේ.
- රෝග පාලනය සඳහා දිලිර නායක යොදන්න.

ඡාලනය

අැන්තුක්නොස් ආකාරයටම පාලනය කළ හැකිය.

පිටි පුස් රෝගය

දින 7 කට හෝ 14 කට වරක් නිරදේශීත දිලිර නායකයක් යොදන්න.

නිශ්චේදිත දිලිර නායක

ඡ්ලිංකාගකය	ඡලය ලිටර් 10 ක දියකළ පුතු ප්‍රමාණය
කාබෙන්චිම 50% WP	ගැම් 7
කාබෙන්චිම 500g/15C	මිලිලිටර 7
තයෝගනේට් මිතයිල් 70% WP	ගැම් 10
සල්ංච 80% WP	ගැම් 50
පොටැසියම් බයිකාබනේට් 82% SP	ගැම් 15

අකවැනු

සිටුවා දින 75 කදී පමණ පළමු අස්වැන්න නෙලා ගත හැකිය.

H.Y.W. - (අකවැනු වාස 3-4)

හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික් වොන් 10-15

C.A. 8 - නෙත කළාභයේදී (අකවැනු වාස 8-10)

හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික් වොන් 6-8

වියලු කළාභයේදී (අකවැනු වාස 8-12)

හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික් වොන් 10-15

ප්‍රාථමික (අකවැනු වාස 15 - 18)

මහ කන්නයේදී - හෙක්ටයාරයට මෙට්‍රික් වොන් 22-23

යල කන්නයේදී - හෙක්ටයාරයට මෙට්‍රික් වොන් 14-15

අස්වනු තොටීම

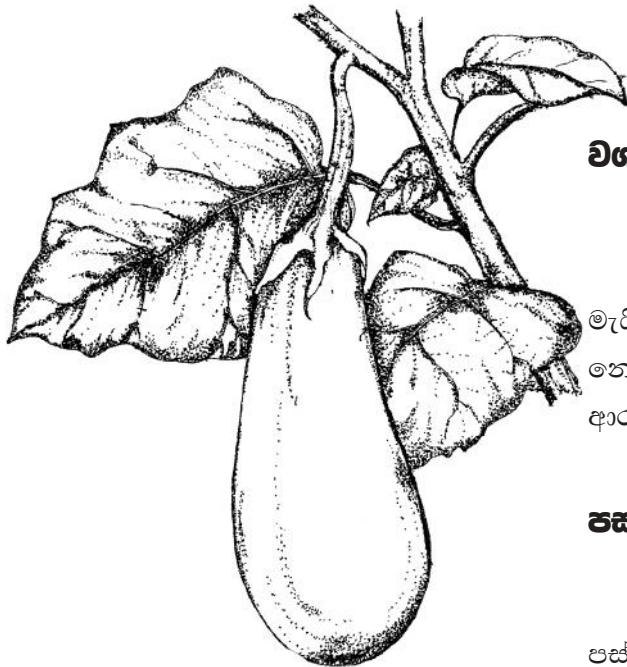
කරල් මත පිනි නොමැති, වියලි දිනයක් අස්වනු තොටීම සඳහා යෝගය වේ. වර්ෂාව සහිත දිනයන්හිදී අස්වනු තොටීමෙන් හැකි පමණ වළකින්න.

හැකු අස්වනු කටයුතු

අස්වන්න නෙලා ගත් පසු හැකි ඉක්මනින් ප්‍රවාහනය සහ අලෙවිය කළ යුතුයි. මෙහිදී භෞදින් වාතාග්‍රය ලැබෙන සිදුරු සහිත උර හෝ ප්ලාස්ටික් පෙටිටි හාවිතා කළ හැකිවේ.

ප්‍රවාහනයට පෙර ඉදිමට ආසන්න කරල් වෙන් කිරීමෙන් මේරු කරල්වල ඉදිම ප්‍රමාද කළ හැකි වේ. ශිත ගබඩා තුළ තැන්පත් කිරීම සාර්ථකව කල් තබා ගැනීමේ ක්‍රමයකි.

වම්බටු

වග කාලය

යල කන්නය සඳහා අප්පේල් - මැයි කාලයේදී සහ මහ කන්නය සඳහා නොවැම්බර - දෙසැම්බර අතර වගව ආරම්භ කිරීම යෝගා වේ.

පක

හොඳින් ජලවහනය සිදුවන සැහැල්ල පස් වම්බටු වගවට සුදුසුය. පසේහි පි.එච්. අගය 5.5-5.8 අතර පැවතීම වඩා යෝගාය.

මෙය උද්ඒකිද විද්‍යාත්මකව
Solanum melongena (සොලනම් මෙලන්ඡිනා) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර අයත් වන්නේ සොලනේසි කුලයටය. මූහුදු මට්ටමේ සිට මීටර 1300 පමණ උස්වූ ප්‍රදේශ දක්වා වම්බටු වගකළ හැකිය. පහතරට තෙත්, අතරමැදි හා වියලි කළාපවලද මැයිරට තෙත් හා අතරමැදි කළාපයේද, උඩිරට අතරමැදි කළාපයේ ද මෙම යෝගය ඉතා සාර්ථකව වග කෙරේ.

දිවා කාලයේ උෂ්ණත්වය 27°C-32°C අතර සහ රාත්‍රි කාලයේ උෂ්ණත්වය 21°C-27°C අතර වඩාත් යෝගා වේ.

නිරදේශීත ප්‍රශ්න

එස්.එම්. 164

(නිරදේශ කරන ලද වසර 1940)

මෙම ප්‍රහේදය බැක්ටීරියා හිටුමැරිමට මධ්‍යස්ථ ලෙස ඔරෝත්තු දෙන, ලා දම් වර්ණයෙන් යුතු එල ලබා දෙන ප්‍රහේදයකි. එල මධ්‍යම ප්‍රමාණයෙන් යුත්තවන අතර, හැඩියෙන් සිලින්ඩිරාකාරය. මෙම ප්‍රහේදය තෙත්, වියලි හා අතරමැදි කළාපවලට සුදුසුය. ජල සම්පාදනය සහිතව වග කිරීමෙන් හෙක්ටයාරයකට ටොන් 15-18 දක්වා අස්වැන්නක් ලබා ගත හැකිය.

නින්නවේලි දීම්

(නිරදේශ කරන ලද වසර 1968)

තෙත් හා අතරමදි කලාපයේදී බැක්ටීරියා හිටුමැරිමට පාත්‍රී වේ. මෙම ප්‍රහේදයේ එල තද දම් පාට දිලිසෙන ස්වභාවයකින් හා දිගැටි හැඩියකින් යුතුය. පූජ්ප, කද හා පත්‍ර නාරටි ද දම්පාටය. වැඩි වියලි දේශගුණයක් සහිත උතුරු ප්‍රදේශයට වඩාත් සුදුසුය. විහව අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට ටොන් 20-25 අතර වේ.

පාදුගොඩ

(නිරදේශ කරන ලද වර්ෂය 1968)

මෙම ප්‍රහේදයේ එල, දම්පාට පසුබිමේ සුදු පැහැ ඉරි සහිතය. එල තරමක් පිම්බුනු සිලින්චරාකාර හැඩියක් ඇත. කද හා පත්‍ර නාරටි කොලපාටය. පූජ්ප ලා දම්පාටක් ගනී. බැක්ටීරියා හිටුමැරිමට ඔරෝත්තු දෙන ප්‍රහේදයකි. තෙත් හා අතරමදි කලාපවලට යෝග්‍යය. විහව අස්වැන්න හෙක්ටයාරයට ටොන් 20-25 වේ.

අමන්දා - දෙමුහුම්

(නිරදේශ කරන ලද වසර - 2005)

එලය දම්පාට දිලිසෙන ස්වභාවයක් සහිතය. දිගැටි හැඩිතිය. ලංකාවේ ඔනැම කලාපයක වගාව සඳහා සුදුසු වන අතර බැක්ටීරියා හිටුමැරිමේ රෝගයට මධ්‍යස්ථාව ප්‍රතිරෝධී වේ. හෙක්ටයාරයකට ටොන් 35-40 ක පමණ විහව අස්වැන්නක් ඇත.

අංඡලි - දෙමුහුම්

(නිරදේශ කරන ලද වසර - 2005)

එල තද දම් පැහැති වන අතර දිගැටි සිලින්චරාකාර වේ. වගාව සඳහා ලංකාවේ ඔනැම කලාපයක් සුදුසු වන අතර බැක්ටීරියා හිටුමැරිමේ රෝගයට ප්‍රතිරෝධී වේ. හෙක්ටයාරයකට ටොන් 40-45 පමණ විහව අස්වැන්නක් ඇත.

හෝඩ ලේන මුර - දෙමුහුම්

(නිරදේශ කරන ලද වසර 2012)

එලය දම් සහ සුදු ලේන ඉරි ප්‍රහේදයකි. ලංකාවේ ඔනැම කලාපයක වගාව සඳහා නිරදේශ කර ඇත. බැක්ටීරියා හිටුමැරිමේ රෝගයට මධ්‍යස්ථාව ලෙස ප්‍රතිරෝධී වේ. හෙක්ටයාරයකට මෙරික් ටොන් 35-40 ක පමණ විහව අස්වැන්නක් ඇත.

බිජ ඇවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයට ගැම් 200-300 අතර (75% ප්‍රරෝධණය සහිත බිජ)

පරතරය

සෙන්ටීමිටර 90x60 පරතරය ඇතිව සෙන්ටීමිටර 30x30x30 ප්‍රමාණයට පිළියෙල කරගත් වලවල්වලට කාබනික පොහොර යොදා දින 25-30 වූ බිජ පැල, එක් වලක එක බැහින් සිවුවන්න.

ඉන්පසු ජල සම්පාදනය කොට, හිරු රුම්මිය අධිකව ඇත්තාම් කොළ අතුවලින් ආවරණය කරන්න. සවස් වරුවේ පැළ සිටුවීම වඩා යෝගාය.

ව්‍යුත් කක්ෂ කිරීම

උදැල්ලකින් හෝ වැක්ටරයක් මාරුග යෙන් හෝ බිම පෙරලා, මට්ටම් කරන්න. වම්බවු, මිරිස්, තක්කාලී වැනි සෞලන්සි කුලයේ බෝග කන්න දෙකක්වන් වගා නොකළ බිමක් විම විශේෂයෙන් වැදගත්ය.

තවාන් පිළියෙළ කිරීම

වම්බවු සඳහා හොඳින් තිරුවැලිය ලැබෙන ස්ථානයක සැකසු උස් තවාන් සූඩුසුවන අතර, බිජ සිටුවීමට පෙර තවාන් පාත්ති ජීවානුහරණය කළ යුතුය. මේ සඳහා පහත කුම වලින් සූඩුසු එකක් තෝරා ගත හැකිය.

පිළිස්සීම මගින්

පිදුරු හා දහයියා තව්ව කිහිපයක් එක මත එක තබා ගිනි තැබීම සිදුකරයි.

සූර්යාලෝකය මගින්

හොඳින් ජලය යොදා තෙත් කර ගත් තවානට සෙන්ටීමිටර් 4 පමණ උසකින් විනිවිද පෙනෙනෙ පොලිතින් ආවරණයක් යොදා වට්ටට පස් දමා හොඳින් සීල් කර දින 14 ක් තබන්න.

පාත්ති මතුපිට යොදන ලද පස්, ගොම 1 : 1 තුනි තව්ව මතුපිට අගල් 6 පරතරය ඇතිව පේලි දිගේ බිජ දමා සියුම් පස් වලින් වසා, පිදුරු තව්වකින් තවාන් ආවරණය කරන්න. මීටර් 1 පළල, මීටර් 3 දිග තවාන් පාත්තියක් සඳහා බවු බිජ ගැමීම 30 ක් පමණ සැහේ. දින 25-30 ගතවු පසු, පැළ ක්ෂේත්‍රයේ සිටුවීමට යෝගා තත්ත්වයට පත් වේ.

පැළ සිටුවීම

යිල කන්නයේදී වර්ෂාව ලැබීමත් සමග හා මහ කන්නයේ අධික වර්ෂාවෙන් පසු පැළ සිටුවන්න.

පොහොර යේදීම

වම්බවු වගාවේ දී බිජ පැළ සිටුවීම සඳහා පිළියෙළ කළ වලවල්වලට කාබනික පොහොර අවම වශයෙන් දේශක් (ගැමීම 500) පමණවන් යේදීම කළ යුතුය. පැළ සිටුවීමට දින 2 කට පෙර, මූලික පොහොර ලෙස යේදිය යුතු රසායනික පොහොර ප්‍රමාණයද වලවල්වලට යොදා පස් සමග කළවම් කරන්න.

රංකායනික පොහොර

යෙදිය සුතු	සුරියා	ත්‍රිත්ව සුපර්	මියුරියේට්
කාලය	කි.ගු./	පොඩලේට්	ඩී
හෙක්.	හෙක්.	කි.ගු./	පොටැඡ්
මූලික පොහොර			
පැල			
සිවුවීමට	75	325	85
පෝර			
මතුහිටි පොහොර			
පැල			
සිවුවා	75	-	-
සති 4 දී			
පැල			
සිවුවා	75	-	85
සති 8 දී			
පැල			
සිවුවා	75	-	-
සති 12 දී			

ජල සම්බාධනය

වියලි කළාපයේ වර්ෂා ජලයෙන්ද වම්බවු වගාකළ හැකිය. සාර්ථක අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට හා ලාභදායී වගාවක් ලෙස පවත්වා ගැනීම සඳහා ජල සම්පාදනය කළ යුතුය. වියලි කාලගුණයක් ඇතිවිට පස වියලි යාමට තොරිදි සුදුසු දින පරතරයකින් ජල සම්පාදනය කරන්න.

අධික ලෙස ජල සම්පාදනය වම්බවු වගාවට යෝගා නොවේ. සැම පොහොර යෙදීමක් සමගම ජල සම්පාදනය කරන්න.

වල් පැළැටි තාලුනය

වගාව ස්ථාපනය කර අස්වැන්න නෙලන තෙක් අවශ්‍ය සැම විටම වගාව වල් පැළැටි වලින් තොරවීම ඉතාම සුදුසු ක්‍රමයයි. කෙසේ වුවද වම්බවු පැල සිවු මුල් සති 2ක තුළදී හා මල් පිළිම, ගෙඩි හට ගැනීම සිදුවන කාලයේදී විශේෂයෙන්ම ක්ෂේත්‍රය වල් පැළැටි වලින් තොරවිය යුතුය. තවද, සැම මතුපිට පොහොර යෙදීමකට පෙරදීත් වල් මරුදනය කළ යුතුයි.

කම්මි තාලුනය

කරටි හා ගෙඩි විදින පණුවා

දිගින් දිගටම එකම සේෂ්‍රයක බවු වගා කිරීමේදී මෙන්ම බවු වගාවෙන් පසු ගාක කොටස් නිදැල්ලේ තුමියේ දිරායාමට සැලැස්වීමෙන් රළුග කන්නයේදී මෙම හානිය උත්සන්න වීමට ඉඩ ඇතේ. මේ හානිය මගින් 80% පමණ එලදාවට හානි විය හැක. කරටි මැලැවී එල්ලා වැටීම හා එල වල කඩපාට සිදුරු මගින් හානිය හදුනාගත හැක. සිදුරු තුළ බහිසාවීය ද්‍රව්‍ය පිරි ඇතේ. හානි කළ කරටි හා ගෙඩි කපා බැඳු විට කිටයින් දක්නට ලැබේ. කිටයා හානි කිරීම තීසා ගාකයේ වර්ධනය බාල වේ.

බවු ක්ෂේත්‍රය වටා සැපිට් හෝ අපිට් බාධකයක් (බඩුරිගු, සේෂ්‍රම හෝ කෘම් ප්‍රතිරෝධී දැලක්) මිටර් 2 පමණ උසට යොදා ගැනීම)

වගාකර ඇති ගාකවල කරවීවල මෙම හානිය පළමුවෙන්ම දක්නට ලැබූනු විට එම කරවී කොටස හානි කළ ස්ථානයට පහලින් කපා ගාකයෙන් ඉවත් කර විනාග කර දමන්න. සතියකට වරක් වගාව පරික්ෂා කරන්න.

50% මල් හටගත් අවස්ථාවේදී සුෂ්සි කාම් නාඟකයක් ඉසීමෙන් මෙම හානිය පාලනයකර ගත හැකිය.

- මල් පිළිමත් සමග ස්පිනොසාරඩ් 450g/lEc (වෛසර) මිලි ලිටර 3 ක් වතුර ලිටර 10 යන අනුපාතයට මිශ්‍රකර යෙදීම හෝ ක්ලෝමොනොසයිඩ් 50g/lEc (මැට්‍රික්) මිලි ලිටර 20 ක් වතුර ලිටර 10 යන අනුපාතයට මිශ්‍රකර යෙදීම හෝ පළුබෙන්චියාමයිඩ් 24%/ WG (බෙල්ට්) ග්‍රෑම් 3 ක් ජලය ලිටර 10 ක දියකර යෙදීම හෝ ක්ලෝරන්තුනිලිප්‍රෝල් 20%SC (කොරුජන්) මිලි ලිටර 2 ජලය ලිටර 10 ක දියකර යෙදීම.

අස්වනු තෙළීමේ දී හානි කර ඇති ගෙඩි සංඛ්‍යාව පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම හා හානිකළ ගෙඩි ගණන 5% වඩා වැඩි නම් පමණක් නිරද්‍යිත කාම්නාඟකයක් යෙදීම. පෙර අස්වනු කාලය ගැනු සැළකිලිමත් විම හා එකම කාම්නාඟකය දිගින් දිගටම හාවිතා නොකිරීම.

අස්වනු තෙලන අවස්ථාවේ කාම්නාඟක යොදන විට පෙර අස්වනු කාලය ගැන සැළකිලිමත් වීම.

රකායනික නම	ඡලය ලිටර	පෙර අස්වනු කාලය (දින)
ලැම්බාසයිහලෝත්‍රින් (කරාවේ)	මි.ලි. 7.5	07
ස්පිනොසාඩ් 450g/1 sc (වෛසර)	මි.ලි. 3.0	07
තොමපෙනොසයිඩ් 50g/1 sc (මැට්‍රික්)	මි.ලි. 20	07
ක්ලෝරන්තුනිලිප්‍රෝල් 200g/1 sc (කොරුජන්)	මි.ලි. 02	03
පළුබෙන්චියමයිට් 24% WG (බෙල්ට්)	ගුණීම් 03	05
ස්පිනොටොරාම් 25% WG (බේඩියේටර්)	ගුණීම් 03	03

කොල හකුලන දළඹුව

(*Psara bipunctalis*) (Order-Lepidoptera, Family-Pyralidae)

ගාකයේ පත්‍ර කිහිපයක් ගොටු ගසා ඒ තුළ කිටයින් පෝෂණය වේ. මෙහිදී පත්‍ර නාරට් හැර ඉතිරි කොටස කා දමයි. අගුස්ථ පත්‍ර මෙලෙස විනාග කිරීම නිසා ගාකයේ වර්ධනය බාලවේ.

පාලන ක්‍රම

- තදින් ගොටු ගසා ඇති පත්‍ර කඩා විනාග කර දැමීම
- හානිය පැතිරි යයි නම් නිරද්‍යිත

කාම් නාගකයක් යොදා පාලනය කිරීම, නොවැලියුරෝන් 100g/lEc මිලි ලිටර 10 ජලය ලිටර 10 අනුපාතයට මිශ්‍රකර යෙදීම හෝ ක්ලෝර්ලුඩසියුරෝන් 50g/lEc මිලි ලිටර 10 ජලය ලිටර 10 අනුපාතයට මිශ්‍රකර යෙදීම.

නිරදේශීත කාම්නාගකයක් යොදා අවම වශයෙන්දින 7 - 10 ගත වූ පසු පමණක් අස්වැන්න නෙලන්න.

පතු කිබේවා

(*Amrasca Spp.*) (Order-Homoptera,
Family-Cicadellidae)

සුහුමුලා ලා කොල පැහැති වන අතර සුහුමුල් සහ හිෂු අවස්ථා දෙකම ගාකයට භානි කරයි.

පතුයේ යට පැත්තේ සිට පතු වලින් යුතු උරාබීම නිසා පතු කුඩාවීම, රැලි වැටීම, පතු දාරයේ සිට මධ්‍යනාය දෙසට කහ පැහැවීම සිදුවේ. එම නිසා ගාකයේ වර්ධනය දුරටත වේ. බටු බෝග යට වැළඳෙන ගයිටොල්ලාස්මා (කුඩාපතු රෝගය) රෝගයේ වාහකය ලෙසද ක්‍රියා කරයි.

පාලන ක්‍රම

- මනා බෝග නඩත්තුව සහ අවශ්‍ය පමණට (විශේෂයෙන් වියලි කාලගුණ තත්ත්ව යටතේ) ජලසම්පාදනය, ජල උගා වශාවන් භානියට පාත්‍රී වීම වැඩිය. ඉස්නා ජල සම්පාදනය මගින් බෝගයේ මයිටා ගහණය අඩුකර ගත හැකිය.

- ඇසිටම්පිඩ් 20% SP ගුෂීම 16 ක් ජලය ලිටර 16 ක හෝ තයමෙනාක්සාම් 25% WG ගුෂීම 8 ක් ජලය ලිටර 16 ක දියකර යොදන්න.

මයිටා භානිය

මයිටාවන් පතු හා එල වලින් යුතු උරා බොයි. එල වලින් යුතු උරා බ්බු විට එලාවරණය ගොරෝසු වී දුමුරු වී යයි. එල විකාති වේ. වෙළඳ වටිනාකම අඩු වේ. පතු වලට භානි කරන විට මයිටාවන් යට පැත්තේ බහුලව දැකිය හැකි අතර පතු රෝල් වීම දුමුරු පැහැ වීම, වියලි මැරි යාම දක්නට ලැබේ. මකුලු මයිටාවන්ගේ පතු භානියේ දී මුලික අවස්ථාවේදී පතු මතුපිට තැනින් තැන කහ පැහැයට හැරී තිබෙනු දැකිය හැක.

පාලන ක්‍රම

- මනා බෝග නඩත්තුව සහ අවශ්‍ය පමණට (විශේෂයෙන් වියලි කාලගුණ තත්ත්ව යටතේ) ජලසම්පාදනය, ජල උගා වශාවන් භානියට පාත්‍රී වීම වැඩිය. ඉස්නා ජල සම්පාදනය මගින් බෝගයේ මයිටා ගහණය අඩුකර ගත හැකිය.
- භානිය පැතිරී යයි නම් නිරදේශීත කාම්නාගකයක් යොදා පාලනය කිරීම.
- ඇසැච්චරින් 10g/lEc මිලි ලිටර 5 ජලය ලිටර 10 දියකර යෙදීම

හෝ සල්ංච 80% WP/WG ගුණම් 80 ජලය ලිටර් 10ක දියකර යෙදීම හෝ ඇබමෙක්ටින් 18 g/IEC මිලි ලිටර් 6 ජලය ලිටර් 10 දියකර යෙදීම හෝ හෙක්සිතයසාක් 5% EC ගුණම් 5 ක් ජලය ලිටර් 10 ක දියකර යොදන්න.

රෝග පාලනය

දියමලන් කෘම

මෙම රෝගය දැලීර කිහිපයක් මගින් තවාන් අවධියේදී බවු පැළ වලට ආසාදනය වේ. එම රෝග කාරක දැලීර වර්ග නම්, පිතියම්, ගියුසාරියම්, රයිසොක්ටෝනියා වේ. තවාන් පැළවල මුළු කුණුවීම, කඳ පාමුල කුණු වීම, තවාන් පැළ කඩා වැළීම සහ මිය යාම රෝග ලක්ෂණ වේ.

පාලනය

- තවාන් පීවානුහරනය කිරීම
- තවාන් පිළිස්සීම
- රසායනික ප්‍රතිකාරක

බිජ ප්‍රතිකාරක

දිලිංනාගකය	ජලය ලිටර් 5 ක දියකළ ගුණ ප්‍රමාණය
තයෝගන්වී මිතයිල් 50% WP + තිරාම 30% WP (හෝමායි)	ගුණම් 4
තිරාම 80 WP	ගුණම් 5
කැප්ට්ටාන් 50% WP	ගුණම් 12

පාංණ ප්‍රතිකාරක

දිලිංනාගකය	ජලය ලිටර් 5 ක දියකළ ගුණ ප්‍රමාණය
තිරාම 80 WP	ගුණම් 7
තයෝගන්වී මිතයිල් 50% WP + තිරාම 30% WP (හෝමායි)	ගුණම් 5
කැප්ට්ටාන් 50% WP	ගුණම් 6

ඉහත ප්‍රතිකාරක ජලය ලිටර් 5 ක දියකර මල් බාලදියකින් පස හොඳින් තෙම් යන සේ වර්ග මිටර් 1 කට යොදන්න.

අභ්‍යන්තුක්නොස්

කොලෙටොල්ටිකම් ග්ලිංස්පොරිඩ්ස් නම් දැලීරය මගින් මෙම රෝගය ඇති කරන අතර, රෝගය අසාදනය වූ විට මල් හැලි යාම, කඳ ඉහළ සිට කුණු වීම, දිය උරාගත් ආකාරයේ ගිලුණු රවුම් පුල්ලි ගෙවී මත ඇති වීම හා පසුව ගෙවී කුණු වීම සිදුවේ.

පාලනය

- රෝගය වැළඳුන ගෙවී වගා ශේෂ්‍යයෙන් ඉවත් කර විනාශ කර දැමීම.
- පහත සඳහන් දැලීර තාගකයක් ජලය ලිටර් 10 ක දියකර ඉසින්න.

දිලිරනායකය	ඡලය ලිටර 10 ක දියකළ ශ්‍රී ප්‍රමාණය
මැන්කොසේඩ් 75% WP	ගුණීම් 20
ක්ලෝරෝනැතැලොනිල් 500 g/l SC	මිලිලිටර 30
තයෙවිංනෙට් මිතයිල් 70% WP	ගුණීම් 6
කාබේන්චිසිම් 500 SC	මිලිලිටර 7
කාබේන්චිසිම් 50% WP	ගුණීම් 7

ගොමොප්සිස් අංගමාරය

මෙම රෝගය ගොමොප්සිස් නම් දිලිර විශේෂයක් මගින් ඇති කරන අතර, රෝගය ආසාදනය වූ විට පත් මත හේතු කද මත පලමුව ලප ඇති වේ. පත් ලප රවුම් හැඩිවන අතර අගලක ප්‍රමාණයේ විෂේෂිතයෙන් යුත්තය. පත් ලප දුනීරු පැහැයට තුළ ඇති පැහැයක් ගනී. ගෙඩි මත දම් පැහැ ගිලුණු ලප ඇති වේ.

පාලනය

- රෝගය වැළදුන ගෙඩි කඩා ඉවත් කිරීම හේතු විනාශ කිරීම.
- පහත සඳහන් දිලිර නායකයක් ජලය ලිටර 10 ක දියකර ඉසින්න.

දිලිරනායකය	ඡලය ලිටර 10 ක දියකළ ශ්‍රී ප්‍රමාණය
මැන්කොසේඩ් 75% WP	ගුණීම් 20
ක්ලෝරෝනැතැලොනිල් 500 g/l SC	මිලිලිටර 30
වෙඩුකොනාසෝල් 250 g/l EC	ගුණීම් 6
කාබේන්චිසිම් 500 SC	මිලිලිටර 7
කාබේන්චිසිම් 50% WP	මිලිලිටර 7

පාදස්ථා කුණු වීම

ස්කේලොරෝටියම් රෝල්ස්සි, රයිසොක්ටෝටියම් සොලනි, රියුසාරියම්, ආදි පාංශු රෝග කාරක දිලිර මගින් පාදස්ථා කුණුවේමේ රෝගය ඇති කරයි. රෝගය ආසාදනය වූ විට පත් කහ පැහැ වීම, ගාකය මැලුවී යාම හා කද පාමුල කුණු වීම දක්නට ලැබේ.

පාලනය

- ජල වහනය දියුණු කිරීම
- අපද්‍රව්‍ය වගා කේත්තුයෙන් ඉවත් කිරීම හා වගාව පිරිසිදුව තබා ගැනීම
- දිලිරනායකයක් පහත සඳහන් පරිදි වර්ග මිටරයකට ඉසින්න.

දිලිරනායකය	ඡලය ලිටර 5 ක දියකළ ශ්‍රී ප්‍රමාණය
තිරාම 80% WP	ගුණීම් 7
තයෝගනේට් මිතයිල් 70% WP	ගුණීම් 3
තයෝගනේට් මිතයිල් 50% WP + තිරාම 30% WP	ගුණීම් 5
කැප්ටාන් 50 WP	ගුණීම් 6

ඉහත දිලිර නායක ජලය ලිටර 5 ක දියකර රෝගී ගාක සහ ඒ අවට ගාක වල මුලට යොදන්න.

බැක්ටීරියා හිටු මධ්‍යම

මෙම රෝගය රල්ස්ටොනියාරුම් මගින් ඇති කරන අතර, රෝගය ආසාදනය වූ විට එක්වරම සිදුවන ගාක මැලවී යාම සිදුවේ. මෙය ජලය යෙදීමෙන් නැවත යථා තත්ත්වයට පත් නොවේ. කැපු ගාකයක් ජලය විදුරුවකට දැමුවිට කැපු අගුස්ථියෙන් සුදු පැහැති දුමාරයක් පිටවීම දක්නට ලැබේ.

ඡාලනය

- රෝගී ගාක දුවු වහාම ශේෂ්‍යායෙන් ඉවත් කිරීම.
- පසට කාබනික පොහොර යෙදීම.
- ජල වහනය දියුණු කිරීම.
- සොලනේෂියේ කුලයේ නොවන බෝග සමග බෝග මාරුව
- මෙම රෝගය සඳහා රසායනික ප්‍රතිකාරක කුම නොමැත.

කුඩා පත්‍ර රෝගය

ඉයිටොප්ලාස්මා මගින් මෙම රෝගය ඇති කරන අතර, රෝගය ආසාදනය වූ විට පත්‍ර කුඩා වීම, පර්ව අතර දුර කෙටි වීම, එක් ස්ථානයකින් පත්‍ර සමුහයක් ඇති වීම (සෙවිවන්දියක්), මල් සහ ගෙඩි කොල පැහැ වීම දක්නට ලැබේ. මෙම රෝගය සඳීමේ ප්‍රවණතාවය 1% - 2% වේ. මෙම රෝගය පත්‍ර කිඩිවා මගින් පැතිරෙයි. පැතිරීම පාලනය කිරීම සඳහා රෝගී ගාක දුවු වහාම උදුරා ඉවත් කිරීම සිදුකළ යුතුය. රෝගී තත්ත්වය පැතිරී යයි නම් නිරදේශීත කෘමි නාඟකයක් (Acetamiprid 20/SP - මොස්පිලාන්) භාවිතා කිරීම මගින් කෘමි වාහකයා පාලනය කළ හැක.

බවු වගාචක හානිදායක ප්‍රධානතම රෝගය බැක්ටීරියා හිටුමැරිමයි. පොලවී පිවත්වන බැක්ටීරියාවක් මාරුගයෙන් වැළදෙන මෙම රෝගය නිසා පළමුවෙන්ම පැල මලානික වීමත්, පසුව පැල මිය යැමත් සිදුවේ. මෙම රෝග පාලනය සඳහා ඔරොත්තු දෙන ප්‍රහේදයක් වගා කිරීම හා බෝග මාරුවක් අනුගමනය කිරීම වැදගත්ය.

අක්වැන්න හෙළිම

වගාකර ඇති ප්‍රහේදය හා පාරිසරික තත්ත්ව අනුව පැල සිටුවා සති 10-12 අතර දී පළමු අස්වැන්න නෙලාගත හැකිය. මින්පසුව දින 7 කට වරක් බැගින් නැවත අස්වැන්න නෙලිය හැකිය. පිහියකින් නැවුව කපා කරල් වෙන්කර ගන්න.

අක්වැන්න

බවු වගාචක අස්වැන්න, ප්‍රහේදය හා වගා පාලනය මත වෙනස් වේ. ජල සම්පාදනය කොට නිරදේශීත ප්‍රහේදයක් වගා කිරීමෙන් හෙක්ටාර එකකට ටොන් 15-18 දක්වා අස්වැන්නක් ලබා ගත හැකිය. මෙම අස්වැන්න නෙලීම් වාර 8-10 මගින් ලබා ගත හැකිය.

ඡනු අක්වනු කටයුතු

නරක්වූ හා කෘමි හානිවලට ලක්වූ ගෙඩි ඉවත් කරන්න.

ඒලබු

මෙය උද්භිද විද්‍යාත්මකව *Solanum insanum* (සොලනම් ඉන්සානම්) ලෙස හඳුන්වන අතර සොලනේසි කුලයට අයත්ය. පහතරට තෙත්, අතරමැදි හා වියලි කලාප වලද, මැදිරට තෙත් හා අතරමැදි කලාපවලද මෙම බෝගය ඉතා සාර්ථකව වගා කළ හැක. අතීතයේ හේත් හෝගයක් ලෙස වගාකරන ලද මෙය මේ වන විට ගෙවතු මට්ටමෙන් ඉදිරියට ගොස් වාණිජ මට්ටමෙහි වගාවක් දක්වා ව්‍යාප්තව පවතී.

පක

හොඳින් ජලවහනය සිදුවන සැහැල්ල ලෝම පසක් එලබු වගාව සඳහා සූදුසුය. පසේ පි.එච් අගය 5.5-5.8 අතර අගයක පැවතීම වඩා යෝගා වේ.

නිරදේශීත ප්‍රශ්න

කාමිකරම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් මේ දක්වා ප්‍රහේද නිරදේශ කර නොමැති අතර ගොවීන් බොහෝ විට වගා කරනුයේ විදේශයන්ගෙන් මෙරට ගෙන්වනු ලබන දෙමුහම් ප්‍රහේද සහ දේශීය බිජ නිෂ්පාදකයින් විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන එලබු දුරශයන් වේ.

ඩිජ් අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටෝරයට ගුණීම් 250 - 300

පරතරය

සෙන්ට්‍රීටර 90 x 60 පරතරය ඇතිව සෙන්ට්‍රීටර 30 x 30 x 30 ප්‍රමාණයට පිළියෙළ කර ගත් වලවල් වලට කාබනික පොහොර යොදා දින 25ක් 30ක් වූ බිජ පැල එක් වලකට එක බැගින් සිටුවන්න. හිරු රුශීමිය අධිකව ඇත්තම් කොළ අතුවලින් ආවරණය කරන්න. සවස් වරුවේ පැල සිටුවීම වඩාත් යෝගා වේ. පැල සිටුවා මූල් අවධියේදී පැලය සේෂ්තය තුළ හොඳින් මූල් අල්ලාගන්නා තෙක් අවශ්‍ය පරිදි ජල සම්පාදනය කරන්න.

බිම් සකසක කිරීම

තැව් නගුලක් මගින් සේ.ම්. 30 පමණ ගැමුරට පස පෙරලා කැට පොඩිකර මට්ටම් කිරීමෙන් වගාව ආරම්භ කළ හැකි අතර සොලනේසි කුලයේ

හෝගයක් කන්න දෙකක්වත් වගා තොකල බිමක් විම විශේෂයෙන් වැදගත් වේ.

තවාන් පිළියෙළ කිරීම

එළඹටු තවාන් දැමීම සඳහා හොඳින් හිරු එළිය ලැබෙන, පහසුවෙන් ලැගාවිය හැකි, පහසුවෙන් ජලය බැස යන උස්වීමක් වඩා යෝගා වේ. මිටර් 01 ක් පළලට සහ මිටර් 03 පමණ දිගට පොලවේ සිට සෙන්ටීමිටර් 15-20 අතර උසකට පාත්ති සකස් කළ යුතු අතර පාත්තිය මතුපිට අගල් 4-6 ක් අතර ප්‍රමාණයකට, හලාගත් මතුපිට පස් කොමිපෝර්ස්ට් 1:1 අනුපාතයට සකස් කරගත් මිශ්‍රණයක් යොදන්න. බිජ තවාන් කිරීමට පෙර පිළිස්සීම හෝ සුදුසු රසායන ද්‍රව්‍යයක් මගින් තවාන් පාත්ති ජීවානුහරණය කරගත යුතු වේ. පසුව මතුපිට තුනී පස් තව්වුව මත අගල් 04 පරතරය ඇතිව ජේලි දිගේ බිජ දුරා ජීවානුහරණය කරන ලද සියුම් පස් වලින් වසා පිරිසිදු වියලි පිදුරු තව්වුවකින් ආවරණය කරන්න. බිජ තවාන් කිරීමට පෙර කැඳ්වාන්, තිරාම්, හෝමායි වැනි දැනීර නායකයකින් බිජ ප්‍රතිකාර කිරීම මගින් තවානෙන්දී ඇතිවන දියමලන්කීම වැනි රෝගී තත්ත්ව වලින් කුඩා පැල ආරක්ෂා කරගත හැක. දින 25-30 ගතවූ පසු පැල සෙන්තුයේ සිටුවීමට යෝගා තත්ත්වයට පත්වේ. පැල සිටුවීමට සතියකට පෙර සිට හිරු එළියට නිරාවරණය කිරීම හා ජල සම්පාදන කාලාන්තරය වැඩි කිරීම මගින් පැල දැඩි කිරීම සිදුකර ගත හැකිය. යල

කන්නයේදී වර්ෂාව ලැබීමත් සමග සහ මහ කන්නයේ අධික වර්ෂාවෙන් පසුව පැල සෙන්තුයේ සිටුවීම වඩාත් යෝගා වේ.

පොහොර යේදීම

එළඹටු වගාවේ බිජ පැල සිටුවීම සඳහා පිළියෙළ කළ වලවල් වලට කාබනික පොහොර අවම වශයෙන් දේශක් (ග්‍රැම 250-300) පමණවත් යේදීම කළ යුතුය. පැල සිටුවීමට දින 02 කට පෙර මූලික පොහොර ලෙස යෙදිය යුතු රසායනික පොහොර ප්‍රමාණයද වලවල්වලට යොදා පස් සමග කළවම් කරන්න.

පොහොර තිරඳුණය

පොහොර යොදන අවස්ථාව
(හෙක්වයාරයට කිලෝග්‍රැම්)

යොදන අවස්ථාව	ශුරියා	ව්‍යුත් කුපර පොස්පෝර්	මිශ්‍රීලයේවී ගණ පොටැස්
මූලික පොහොර	75	325	80-85
මතුපිට පොහොර			
සිටුවා මාස 01 පසු	75	-	-
සිටුවා මාස 02 පසු	75	-	85
සිටුවා මාස 03 පසු	75	-	-

ජල සම්බන්ධය

වියලි කළාපයේ වර්ෂා ජලයෙන්ද එළඟට වගාකළ හැකිය. සාර්ථක අස්වැන්ත්තක් ලබාගැනීමට සහ ලාඛදායි වගාවක් ලෙස පවත්වාගැනීම සඳහා ජල සම්පාදනය කළ යුතුය. වියලි කාලගුණයක් ඇතිවිට අවම වශයෙන් දින 05 කට වරක් වත් ජල සම්පාදනය කළයුතු වේ.

වල් පැලැටි තාලනය

බොහෝ කෘමින්ගේ ධාරක ගාක ලෙස වල් පැලැටි කියාකරන බැවින් වල් පැලැටිවලින් තොරව කෙළේතුය පවත්වාගැනීම තුළින් කෘමි හානි අවම කර ගත හැක. තවද සැම පොහොර යේදීමකටම පෙර වල් පැල ඉවත් කිරීම සිදුකළ යුතුය.

කෘමි තාලනය

කරට හා ගෙඩි වේළා පණුවා

රෝග කාරකය - *Leucinodes orbonalis*

එළඟට වගාවේ දක්නට ලැබෙන ප්‍රධානතම කෘමි හානියකි. සූහුමූල් කෘමියා විසින් දමන ලද බිත්තර වලින් නිදහස් වන කිටයන් එළඟට එළය තුළ සහ ගාකයේ කරවිවල අභ්‍යන්තර පටක මත යැපීම නිසා කරට මැලැවීම හා ගෙඩි ආහාරයට ගත නොහැකි තත්ත්වයට පත්වේ. දිගින් දිගටම එකම කෙළේතුයේ බවු වගා කිරීමේදී මෙන්ම වගාවෙන් පසු ගාක කොටස් නිදැල්ලේ භූමියේ දිරා යාමට සැලැස්වීමෙන් ර්ලග

කන්නයේදී මෙම හානිය උත්සන්න වීමට ඉඩ ඇත.

වගාකර ඇති ගාකවල මෙම හානිය පළමුවෙන්ම දක්නට ලැබුණු විට එම කරට කොටස් ගාකයෙන් කඩා ඉවත් කර විනාශ කර දමන්න. 50% මල් පිළෙන අවස්ථාවේදී නිරද්ධිත කෘමිනාශකයක් යෙදීම. හානි කළගෙඩි වල දැමීම මගින් විනාශ කිරීම හා නිරද්ධිත කෘමිනාශක අත්‍යවශ්‍ය අවස්ථාවේ පමණක් යෙදීම. එකම කෘමිනාශකය දිගටම හාවිනා නොකරන්න. අස්වනු නෙළීමට පෙර යොදන ලද කෘමි නාශකයේ පසු අස්වනු කාලය පිළිබඳව විමසිලිමත්වන්න.

පනු කිඩිවා

රෝග කාරකය - *Amrasca spp*

එළඟට ගාකයේ පත්වල යටි පැන්තේ යුතු උරා බීම සිදුකරයි. ආසාදිත පත්‍ර දාර උඩු අතට රෝල්වීම දක්නට ලැබෙන අතර හානිය ඉතාමත් වැඩි වූ විට පත්‍ර දාර කහ පැහැවී පිළිස්සුනු ස්වභාවයක් ගැනීම, පත්‍ර කුඩා චීම හා පත්‍ර මත කහ පැහැති විවිත ස්වභාවයක් ගැනීම සහ අස්වන්ත අඩුවීම දක්නට ලැබේ. වල් පැලැටි වලින් තොරව කෙළේතුය තබන්තු කිරීම සහ නිරද්ධිත කෘමිනාශක හාවිතය මගින් කෘමි පාලන කටයුතු සිදුකරගත හැක. මෙයට අමතරව මයිටාවන් හා පත්‍ර රෝල් කරන පනුවන් නිසාද එළඟට වගාවට හානි ඇතිවිය හැකිය.

රෝග භාජනය

බැක්ටීරියා හිටු මැරම

රෝග කාරකය - *Ralstonia solanacearum*

එලබටු වගාවට හානි කරන ප්‍රධානම රෝගය බැක්ටීරියා හිටු මැරමයි. පසේ පිටත් වන බැක්ටීරියාවක් මගින් වැළඳෙන මෙම රෝගය ගාකයේ තුවාල වූ මුළු මගින් ගාකයට ඇතුළු වී ගාකයේ ජලය සංසරණය කරන පටක (ගෙළමය) තුළ ගුණනය වී ගාකය තුළ ජල පරිවහනයට බාධා ඇති කරයි. මේ නිසා පළමුවෙන් ගාකය මලානික වීමත් පසුව ගාකය මියයාමත් සිදුවේ. ඉහළ උෂ්ණත්වයක් සහ ආර්ද්‍රතාවයක් ඇති විට මෙම රෝගයේ වැඩි ව්‍යාප්තියක් දක්නට ලැබේ. තවද රෝගී සෙශ්තුයන් හරහා ජල සම්පාදනය කිරීම මගින් නිරෝගී වගාවන්ටද මෙම රෝගය ව්‍යාප්ත වේ. මෙම රෝගය පාලනය සඳහා ඔරෝත්තු දෙන ප්‍රහේද වගා කිරීම, බෝග මාරුව සහ සෙශ්තුයේ ජල වහනය හොඳින් පවත්වා ගැනීමට පියවර ගැනීම මෙහිදී වඩාත් වැදගත්වේ.

අකවැනු නෙළීම

පැල සිටුවා දින 50-55 ක් අතර කාලයේදී මල් පිළිම ආරම්භ වන අතර සති 10-12 අතරේදී පළමු අස්වැන්න නෙළිය හැකිය. මෙලෙස අස්වැන්න නෙළිම වාර 8-10 මගින් ලබාගත හැක.

තිබුබටු

පහතරට වියලි කලාපයේ හේත් වගාවෙන් පසු කනතු වල ස්වාභාවිකව තිබුබටු වගා වූ අතර නියගයට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව, පෝෂණීය ගුණය මෙන්ම ක්‍රියාකාරී ආභාරයක් ලෙස දළ තන්තු සහ ප්‍රතිඵල්සිකාරක මෙන්ම වෙළදපොලේ ඉහළ මිල නිසා වාණිජ වගාවක් ලෙස ප්‍රවලිත වෙමින් පවති.

ඒ අනුව කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2005 වසරේදී බිංදු ප්‍රහේද සහ වගා තාක්ෂණයන් හඳුන්වා දී ඇත.

වගාවට තුළු ප්‍රශ්න

පහතරට වියලි සහ අතරමැදි කලාප වඩාත් යෝගාය. ආභාරයක් ලෙස හාවිතා කළ හැකි විශේෂ දෙකක් ඇත.

- රට තිබුබටු (*Solanum torvum*)
- තිත්ත තිබුබටු (*Solanum indicum*)

මෙයින් තිත්ත තිබුබටු දේශීය සාම්ප්‍රදායික වෙදකම අනුව වඩා වැදගත් ව්‍යවද ගාකයේ ඇති කටු, බදරි (ඒල) වල තිත්ත සහ සාපේක්ෂ කුඩා බව නිසා අඩු කටු සහ තිත්ත රහිත විශාල බදරි ඇති රට තිබුබටු සඳහා වගාවක් ලෙස වැඩි ඉල්ලමක් හිමි වේ. ඒ අනුව වාණිජ වගාව සඳහා “බිංදු” නැමති ප්‍රහේදය නිරදේශ කර නිදහස් කර ඇත.

රෝගණ ද්‍රව්‍ය

රෝගණ ද්‍රව්‍ය ලෙස බේජ හාවිතා කරයි. එසේ ව්‍යවද ඉතා සිමිත පැළ සංඛ්‍යාවක් අවශ්‍යවන අවස්ථාවලදී මුල්වලින් හට ගන්නා පැළ හෝ රිකිලි මුල් ඇදේවීමෙන් අවශ්‍යතාවය සිපුරා ගත හැකිය. බේජ ලබා ගැනීම සඳහා ආ කොළ පැහැයෙන් අදුරු කොළ පැහැයට හැරි නැවත තද කහ කොළ පැහැයට පත්වී මෙරු බදරි හාවිතා කිරීම සුදුසුය. එම බදරි වලින් ලබාගන්නා බේජ හොඳීන් සෝදා පවතේ වියලා ගත යුතුය. බේජ කල් තබාගන්නේ නම් සිසිල් වියලි ස්ථානයක ගබඩා කර තබා ගත යුතුය. අංත් හෝ සිසිලන

තත්ත්වයේ ගබඩා කර තබාගත් බීජ තවාන් කිරීමට ප්‍රථම 40°C පමණ උෂ්ණත්වයේ පැය 72 ක් පමණ තබා ගැනීමෙන් ඒවායෙහි පැවතිය හැකි සුද්ධතාවය ඉවත් කර ගැනීමට ඉවහල් වේ.

බිජ අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරකට බීජ ගුෂ්ම 5 ක් ප්‍රමාණවත් වේ. බීජ පුරෝගණය සඳහා සති 2 සිට 3ක් පමණ ගතවේ. බීජ ඉතාම කුඩාවන බැවින් සංවිත ආහාර ඉතා අඩුවීම නිසා පුරෝගණයෙන් පසු පැල වල වර්ධන වේය ඉතා අඩුය. මේ නිසා කුඩා පැල බඳුන් ගත කර සති 3 කින් පමණ සිවුවීමෙන් වර්ධන වේය වැඩි කර ගත හැකිය. මේ සඳහා සෙන්ටීමිටර් 15 පළල හා සෙන්ටීමිටර් 15 උස කළේ පොලිතින් බඳුන්වල කොමිපෝස්ට්‍රි හෝ ගොම පොඨොර හා මතුපිට පස් 1 : 1 අනුපාතය හාවතා කිරීමට පුළුවන.

පරාරායන

පැල සහ පේෂී අතර පරතරය මිටර් 2 x මිටර් 2.5 සුදුසු වේ. පේෂී 2ක් අතර මිටර් 1/2 ක ඉඩ ප්‍රමාණය රෝපණ කටයුතු සහ වියලි තත්ත්ව යටතේ ජලය රද්වා ගැනීමට හෝ අධික තෙතමනය සහිත අවස්ථාවලදී ජලය බැසයාමට අවශ්‍ය වූහ සකසා ගැනීමට හාවතා කළ හැකිය.

බිම් සකසීම

හොඳින් එළි පෙහෙලි කර ගත් බීමක දිග, පළල හා ගැමුර සෙන්ටීමිටර් 60 බැංශින් වන සේ වළවල් සාදා එය මතුපිට පස් සහ කාබනික පොඨොර මිගුණයකින් පුරවා ගැනීම සුදුසු වේ.

ඡාක ප්‍රහුණු කිරීම කහ තුරුදුව

රෝපණ කටයුතු පහසු කරගැනීම සඳහා මිටර් 2 ක උසකින් හා මිටර් 1 විෂ්කම්භයකින් යුතුව පදුරක් ආකාරයට පවත්වා ගත යුතුය. පොලව මට්ටමේ සිට සෙන්ටීමිටර් 30 ක් පමණ උසට අතු නොපිහිවන සේ සකසා ගැනීම වචා සුදුසුය.

සිවුවිය යුතු කාලය

මහ කන්නයේ - ඔක්තෝබර්, නොවැම්බර යල කන්නයේ - අප්‍රේල්, මැයි

රකායතික පොඨොර යේදීම

හෙක්ටයාරයකට කිලෝගුෂ්ම

යෙදුමේ අවස්ථාව	යුරිය	නිත්ව කුපර ගොස්ගේට්	මිහුරෙට් ඔග්‍රැස්
සිවුවන විට	75	320	85
සිවුවා සති 4, 8 හා 12	35	-	-
මාසයකින් පසු මාස 2කට වරක්	30	-	40

එක් ගසකට මෙම මිගුණයෙන් ගුෂ්ම 240 යොදුන්න.

ජල සම්බාදනය

සාමාන්‍යයෙන් පේ.ව. 9.00ට පෙර සහ ප.ව. 5.00ට පසු පත් මැලුවූණු ස්වභාවයක් පෙන්වන්නේ නම් පසේ ජලය ප්‍රමාණවත් පරිදි නොපවතින බව තහවුරු වේ. එම අවස්ථාවේදී ජල සම්පාදනය සිදු කළ යුතුය.

වියලි තත්ත්ව යටතේ මල් හැලීම සිදුවන අතර තත් සහිත තත්ත්ව යටතේ මල් හට ගැනීම ද අඩුවේ. එබැවින් වියලි අවස්ථාවලදී වැඩි ජලය බැසෝමට කාණු සැකසීමද වැදගත් වේ.

වල් පැලැටි කළමනාකරණය

විශේෂයෙන් පැල අවධියේ පත් වියනෙන් තුමිය ආවරණය වන කුරු පැලර ආසන්නයේ වල් පැලැටි අතින් උදුරා දැමීම හෝ උදාළ ගා දැමීම කළ යුතුය. වියලි කාලයේදී පැල අවට වියලි තණරෝඩු හෝ පිදුරු ව්‍යුහනක් ලෙස යෙදීමෙන් තෙතමනය ආරක්ෂා කර ගැනීම සහ වල් පැලැටි වැඩිම යටපත් කර ගත හැකිය.

කාම් පාලනය

කරට හා ගෙඩී වැදින්නා
(*Leucinodes orbonalis*)

සුහුමුලා සලබයෙකි. මොහු හානිය සිදුකරන්නේ කිට අවස්ථාවේදීය. ඔවුන් ගෙඩී හා කරට ආභාරයට ගැනීමෙන් ඒවා විනාශ වේ.

පාලනය

- කරට කැඳීම හා හානි කළ ගෙඩී විනාශ කිරීම
- හානිය පැතිරී යයි නම් 50% මල් පිපෙන අවස්ථාවේදී (බටු වර්ග සඳහා) නිරදේශීත කාම්නාශකයක් කරට හා ගෙඩී වැදින්නා සඳහා යෙදීම
- හානිය ඇත්ත්නම් පමණක් කාම්නාශක යෙදීම හා නිරදේශීත එකම කාම්නාශකයක් නිතර නිතර හාවිතා නොකිරීම.
- අස්වනු නෙළු පසු මේ සඳහා කාම්නාශක යොදන්නේ නම් පෙර අස්වනු කාලය ගැන සැලකිලිමත් වීම.
- හානි කර ඇති කොටස් කඩා විනාශ කළ යුතුය.

පත්‍රකීඩිච්චන්

කොළ පැහැති කීඩිච්චන් බොහෝවිට පත් යට් පැත්තේ යුතු උරාබොයි. සුහුමුල් සහ කිට අවස්ථා දෙකම යුතු උරාවීම සිදු කරයි. සුහුමුලන් මිලිමිටර් 1ක පමණ මහතකින් සහ මිලිමිටර් 3ක පමණ දිගකින් යුතුක්ත වේ. හානි කළ පසු පත් දාර දිගේ කහ පැහැති වීම හා ගොටු ගැසීම සිදුවේ.

කීඩිච්චන් හානිකර මට්ටමින් සිටිනවිට නිරදේශීත කාම්නාශක පත් යට් පැත්තවද හොඳින් වැඩින සේ යෙදිය යුතුය.

කාණ්ඩීය කද විදින්නා

(*Euzophera perticella*)

වගාවට මාස 5 ක් පමණ වන විටදි හානිය ආරම්භ වේ. මෙරු කදේ පාදස්ථා කොටසේ කද සිදුරු කර එහි පටක ආහාරයට ගනිමින් පිවත්වේ. පිලා අවස්ථාව කද තුළම ගත කරන අතර හානිය සිදුකරනුයේ කිට අවධියයි. මේ නිසා ගස මුලින්ම කැඩී ඇද වැටීම සිදුවිය හැක. තවද ද්වීතීයික ආසාදනවලට ලක් වේ. කිටයින් ඇතිවිට කද පාමුල ඔවුන්ගේ මළ ද්‍රව්‍ය ලි කුවු මෙන් දැක ගත හැකිය.

හානිය අවම කර ගැනීම සඳහා ක්ෂේත්‍රය පිරිසිදුව තබා ගත යුතුය. වගාව ආරම්භ කරන විට ක්ෂේත්‍රයේ හෝ ඉතා ආසන්නයේ ඇති බව හෝ තිබුබු පැරණි වග අත්තම් ජ්‍යෙෂ්ඨ ඉවත් කළ යුතුය. කෘෂිකාරක තවමත් තිරේදේ කර තොමැති.

රෝග පාලනය

බැක්ටීරියානු හිටුමැරම

බරපතලම රෝගය ලෙස බැක්ටීරියානු හිටුමැරීම හඳුනාගත හැකිය. රෝගයට ගොදුරු වූ ගස් පස් සමග ගලවා ඉවත් කළ යුතුය. රෝගී ගාක තිබෙන ස්ථාන අතරින් මතුපිට ජල සම්පාදනය කිරීමෙන් වැළැකිය යුතුය. මෙම රෝගය සඳහා රසායනික ප්‍රතිකාර තොමැති. හානිය දරුණු නම් බෝග මාරුවක් සිදුකළ යුතුය.

මිට අමතරව දිලිර තිසා ඇතිවන මුල්/ගෙල/පාදස්ථා කුණුවීමද ඇතිවිය හැකි අතර කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රශ්නය තෙතමනය සහ තිරේදේ දිලිර නාගක යොදා ගත හැකිය.

අකවතු තෙළිම

කිනිතිවල මුලින් සඳහා බදී හොඳින් වැඩී අදුරු කොළ පැහැයට හැරීමට පෙර නෙලාගත යුතුය. සිවුවා මාස 3 කින් පළමු අස්වැන්න ලබාගත හැක. ඉන්පසු සතියකට වරක් බැගින් මාස 3ක් පමණ යනතුරු අස්වැන්න නෙලිය හැකිය. ඉන්පසු ගුද්ධ ක්ෂේපාදුවකට බඳුන් කර මසකට පමණ පසු තවත් මාස 3ක් පමණ යනතුරු අස්වැන්න නෙලාගත හැකිය. ඉන්පසු නුසුදුසු සහ සෙන්ටීමිටර් 50 කින් පමණ ඉහතින් ඇති සියලු කොටස් ඉවත් කරනු ලබන තීවු ක්ෂේපාදුවකින් පසු නැවත මාස 2 කට පමණ පසු තවත් මාස 3ක් පමණ යන තුරු ආර්ථික අස්වනු ලබාගත හැකිය.

අකවැනීන

උසස් පාලන තත්ත්ව යටතේ පළමු වසරේදී හෙක්ටාරයකට මෙටික්ටොන් 15ක් පමණ අස්වැන්න ලබාගත හැක

බත්‍යාචක්කා

මෙය උදිහිද විද්‍යාත්මකව

Abelmoschus esculantus ලේස හඳුන්වත්තු ලබන අතර අයත් වන්නේ මැල්වේසි කුලයටය. ශ්‍රී ලංකාවේ, උචිරට තෙත් කළාපය හැර අනෙක් ඕනෑම දේශගුණික කළාපයක වගාකළ හැකි එළවල බෝග යකි. පහසුවෙන් වගා කිරීමට හැකි වීමත්, ඕනෑම කාලයක වගාකළ හැකිවීමත් නිසා බොහෝ එළවල ගොවීන් අතර බණ්ඩක්කා බොහෝ එළවල එස්ට්‍රියානිය එළවලවක් ලේස ආහාරයට ගැනේ.

මෙහි ප්‍රධාන වගයෙන්ම තොමේරු කරල් ආහාරයට ගනු ලබයි. නමුත් ඉන්දියාව, අල්ඩිකාව වැනි රටවල බණ්ඩක්කා කොළඳ ජනප්‍රිය එළවලවක් ලේස ආහාරයට ගැනේ.

විවිධ ආකාරයට ආහාර සඳහා සකස්කර ගත හැකි වීමත්, එහි පෝෂණ ගුණයත් නිසා පාරිභෝගිකයන් අතර බණ්ඩක්කා සඳහා හොඳ ඉල්පුමක් තිබේ. ලපටි කරල්වල ප්‍රෝටීන, කෙදි වර්ග, බණිජ, මේද සහ විටමින අඩංගු වේ. බණිජ අතරින් කැල්සියම් හා අයුබින් ප්‍රධාන තැනක් ගනී. එනිසා අයුබින් උග්‍රණතාවය නිසා ඇඟිවන ගලගන්ධිය වැනි රෝග වළක්වා ගැනීමේදී වැදගත් මෙහෙයක් ඉටුකරයි.

ජක

ආම්ලික හෝ ක්ඡාරීය තොවන මනා ජල වහනයක් සහිත පසක් බෝගයේ සාර්ථක වර්ධනය සඳහා යෝගා වේ.

නිරදුෂීත ප්‍රශ්නය

එම්.අයි. 5

වියලි කළාපයේ මාස් කන්නය සඳහා ද අනෙක් කළාපවල යල මහ දෙකන්නයමම ද යෝගා වේ. කරල් ලා ගොල පැහැයට පූරුෂය. පත්‍ර විවිතු වෙරස් රෝගයට පාත්‍ර වේ. දින 55-60 කදී පළමු අස්වැන්න තෙලා ගත හැක.

එම්.අයි. 7

වියලි කලාපයේ යල් කන්නය සඳහා ද අනෙකුත් කලාපවල යල, මහ දෙකන්නයටම ද යෝගා වේ. ලා කහ පැහැති කොළ පාටකරල්හට ගනී. පත්‍ර විවිත වෙටරස් රෝගයට පාතු වේ. දින 55 - 60 කදී පලමු අස්ථින්න තෙලා ගත හැක.

OKH1

දෙමුහුම් ප්‍රහේදයකි. තෙත් සහ අතරමදී කලාපයේදී පත්‍ර විවිත වෙටරස් රෝගයට ඔරෝත්තු දේ. ලා කොළ පැහැති මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ කරල් හටගනී. දින 50 - 60 දී පලමු අස්ථින්න තෙලාගත හැක.

හරන

තෙත් කලාපයට වඩා වියලි කලාපයේදී වඩාත් හොඳ වර්ධනයක් පෙන්වයි. යල මහ දෙකන්නයටම යෝගා වේ. කරල් කොළ පැහැතිය. පත්‍ර විවිත වෙටරස් රෝගයට ඔරෝත්තු දේ. දින 50 කදී පමණ පලමු අස්ථින්න තෙලා ගත හැකිය.

බීජ අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රැම් 4.5 කි.

සිවුවන කාලය

මහ කන්නයේදී සැපැෂුම්බර මස මුල සිට මක්තෝබර මස මුල දක්වාත්, යල කන්නයේදී අප්‍රේල් මස සිට මැයි මස මුල දක්වාත් වගාව ඇරැණිම සඳහා පූදුසුය.

සිවුවීම කා ජරතරය

පේලි අතර පරතරය සෙන්ටීම්බර 90 ක් හා පැළ අතර සෙන්ටීම්බර 60 පරතරයට (සෙන්ටීම්බර 90 x සෙන්ටීම්බර 60) වලවල් සකස්කර ඒවා දිරාපත්වූ ගොම පොහොර හෝ කොම්පෝස්ට්ට් වලින් පුරවා ගැනීමෙන් පසු බීජ 3-4 ක් එකිනොකට තරමක් දුරින් එක වලක සිවුවන්න. බීජ පුරෝහණය වේගවත් කිරීම සඳහාත්, ඒකාකාරී වගාවක් ලබා ගැනීම සඳහාත් බීජ සිවුවීමට පෙර පැය 24 ක කාලයක් ජලයේ පොගවන්න. බීජ සිවුවා සති 2 කට පසු එක් වලක නිරෝගී ගක්තිමත් පැළ දෙකක් බැහින් ඉතිරිවන සේ වැඩි පැළ ඉවත් කරන්න.

පොහොර ගෙදීම

හොඳින් දිරු කාබනික පොහොර හෙක්ටයාරයට වොත් 10 ක් පමණ යොදා හොඳින් පසට කළවම් කරන්න. මෙයට අමතරව පහත සඳහන් පරිදි රසායනික පොහොර වගාවට ලබා දෙන්න.

යෙදිය යුතු කාලය	පුරිය කි.ගු. / හෙ	ඉත්තව සුපර් පොස්පේට් කි.ගු. / හෙ	මියුරෝයේට් මැන් පොටැස් කි.ගු. / හෙ
මූලික පොහොර	50	195	25
සිටුවා	50	-	25
සති 2			
සිටුවා	100	-	50
සති 5			
සිටුවා	100	-	50
සති 8			

කෘමිනායකය	දියකළ යුතු ප්‍රමාණය
ක්ලෝරන්තුනිලපෝල් 20% SC	මිලිලිටර 3 / ඡලය ලිටර 16
බෙඩුනොසයිඩ් 200g/l SC	මිලිලිටර 25 / ඡලය ලිටර 16
Neem seed kernel Extract	ගැමී 40 / ඡලය ලිටර 1
Azadirachtin 1% EC	මිලිලිටර 4 / ඡලය ලිටර 1

වලු පැලැටි තාලුණය

පැලු කුඩා අවධියේදී පැලු වටා වල් පැලැටි අතින් ගලවා ඉවත් කරන්න. සැම විටම වගාව වල් පැලැටි වලින් තොරව තබා ගන්න. එමගින් රෝග හා පළිබෙද හානි අවම කර ගත හැක.

කෘමි තාලුණය

පත්‍ර කිඩිවන්

වගාවේ වයස සති 2-3 සිට කිඩි උවදුරට පාතු විය හැක. රෝගය බරපතල නම් නිර්දේශිත කෘමිනායක යොදන්න. Acetamiprid 200g/l SL - 16 ml/ 16l

කරටි සහ කරල් විදින්නා

ලපටි පැලු වල කරටි විදිම හා කරල් මත සිදුරු ඇති කරයි. හානිය අධික නම් නිර්දේශිත ක්ලීරනායකයක් යොදන්න. තයෝගනේට් මිතයිල් (වොප්සීන්) 70% WP 6g, ක්ලොරෝතැලෝනිල් (බැකොනිල්) 20g හෝ වෙටරාකොනසෝල් (බොරමාරක්) 15ml ඡලය ලිටර 10ක දියකර ඉසින්න. කාබන්චිරසම් 20 WG/ 7g ඡලය ලිටර 10.

කොල හකුලන දුළුම්වා

පත්‍ර හැකිලිම සිදුකරයි. හානි වූ පත්‍ර විනාය කිරීම මගින් රෝගය වලක්වා ගත හැකිය. හානිය අධික නම් පමණක් නිර්දේශිත කෘමිනායක යොදන්න.

රෝග තාලුණය

පිටිප්පස් රෝගය

පත්‍ර මතුපිට සුදු පැහැති පැල්ලම් දැකිය හැකිය. හානිය අධික නම් නිර්දේශිත දිලිරනායකයක් යොදන්න. තයෝගනේට් මිතයිල් (වොප්සීන්) 70% WP 6g, ක්ලොරෝතැලෝනිල් (බැකොනිල්) 20g හෝ වෙටරාකොනසෝල් (බොරමාරක්) 15ml ඡලය ලිටර 10ක දියකර ඉසින්න. කාබන්චිරසම් 20 WG/ 7g ඡලය ලිටර 10.

විවිත වෛවැක් රෝගය

බෝගයේ මූල් වර්ධන අවධියේදී මෙය වැළදුනහාන් අස්වැන්න 80% ක් පමණ අඩු වේ.

සුදු මැස්සා මගින් මෙම රෝගය ව්‍යාප්ත වන අතර, රෝගය වලක්වා ගැනීම සඳහා නිරදේශීත කාලයේදී බිජ සිටුවීම වාහක කාමින් විනාශ කිරීම, ධාරක ගාක විනාශ කිරීම, රෝගයට පාතු වූ පැළ ගලවා විනාශ කිරීම කළ යුතුය. නමුත්, වඩාත් සාර්ථක වන්නේ ප්‍රතිරෝධ ප්‍රෙහේද වගා කිරීමයි.

අස්වනු තෙලීම

බිජ සිටුවා දින 50 සිට 100 දක්වා කාලය තුළ අස්වනු වාර 25 ක් පමණ තෙලීය හැක. ගුණාත්මය පවත්වා ගැනීම සඳහා දිනක් හැර දිනක් ලපටි කරල්වල තවුව පිහියකින් කපා තෙලා ගන්න.

අස්වැන්හ

දේශගුණීක කළාපය, කන්නය හා ප්‍රෙහේද අනුව අස්වනු ප්‍රමාණයන් වෙනස් වේ. සාමාන්‍යයෙන් හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 10-15 ක් පමණ අස්වැන්නක් ලබා ගත හැකිය. OKH1 ප්‍රෙහේදය හෙක්ටයාරයට ටොන් 30 ක පමණ වැඩි අස්වැන්නක් ලබා දේ.

අස්වැන්හ කැකකීම්

හැකිතාක් උදෑසන අස්වනු තෙලීම ආරම්භ කරන්න. තෙලාගත් පසුව තද සූර්යාලෝකයට නිරාවරණය තොකරන්න. රෝග හා කාම් හානිවලට ලක්වූ කරල්, විකෘති හැඩයක් සහිත හා මේරු කරල් තෙව්රා ඉවත් කරන්න.

හොඳින්	වාතාගුය	ලැබෙන
අසුරුම්වල	බහා	ප්‍රවේශමෙන්
වෙළඳපොලට යවන්න.		

බෝංචි

මෙය උද්ඒනිද විද්‍යාත්මකව *Phaseolus vulgaris* (ඡැසීමිලස් වුල්ගාරිස්) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර ගැබේසියේ කුලයට ඇයත් වේ.

බදුල්ල, නුවරඑළිය, මාතලේ හා මහනුවර දිස්ත්‍රික්කවල දැනට බෝංචි බහුලව වගාකෙරේ. උෂ්ණත්වය ඉතා වැඩි හා තද වර්ෂාව සහිත කාලගුණික තත්ත්ව පවතින ප්‍රදේශ බෝංචි වගාවට සූදුසු තැන. මල් හටගන්නා අවධියේදී උෂ්ණත්වය සෙන්ටිග්‍රේඩ් අංගක 30 ව වඩා අඩුවිය යුතුයි. උඩරට තෙන් කළාපය ද බෝංචි වගාවට සූදුසු නොවේ.

පෑම

මතා ජල වහනයක් ඇති ලෝම් පස් හා වැලි ලෝම් පස් සූදුසුය. රතු කහ පොඩිසොලික් පස බෝංචි වගාව සඳහා වඩාත් උවිත පස් වර්ගයයි. පී.එච්. අගය 6.5 සිට 7.5 අතර ඇති පසක් වගාවට වඩාත් හිතකර වේ.

නිරදුෂීත ප්‍රශ්නය

ප්‍රධාන වගයෙන් පදුරු හා වැල් බෝංචි ලෙස ආකාර දෙකකි.

වැල් බෝංචි ප්‍රශ්නය

කෙන්වකි වන්ඩර ලින් (K.W.G.)

කොළඹපැහැති, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ, කෙදි සහිත, නැමුණු අග සහිත කරල්වලින් යුතුක්තය.

කැප්පෙරිපොල නිල්

සෙන්ටිමිටර් 18-20 පමණ දිග කොළඹපැහැති කරල් සහිත වැල් බෝංචි ප්‍රශ්නයකි. පලමු අස්වැන්ත දින 60-65 දි ලබා ගත හැකි අතර, අස්වනු වාර 6 - 8 ලබාගත හැකිය. එක් වැලක සාමාන්‍යයෙන් කරල් 46ක පමණ සංඛ්‍යාවක් හටගනී. බණ්ඩාරවෙල ප්‍රදේශයේ ගොවීන්ගේ සෙක්ටුවල සාමාන්‍යයෙන් හෙක්වයාරයකට මෙට්‍රික් වොන් 17-18 පමණ අස්වැන්නක් ලබාගත හැකිය. මෙම ප්‍රශ්නය මලකඩ්, ප්‍රශ්නය සංඛ්‍යාව සංඛ්‍යාවක් හටගනී.

අැන්තුක්නොස් සහ බිජ පැල කුඩා අවධියේදී වැළදෙන මුල් කුණුවේමේ රෝග යට ඔරොත්තු දේ. බිජ තද දම් පාටය.

බලංගොඩ තිල්

සෙන්ටිමේටර 14 ක් පමණ දිගැති රවුම්, කොල පැහැති කරල් හට ගන්නා වැළ් බෝංචි ප්‍රහේදයකි. බිජ දුනුරු පැහැතිය. වැලෙහි ඒකාකාරිව පැතිරි කරල් හට ගනී. මලකඩ හා මුල් කුණු වේමේ රෝගවලට ඔරොත්තු දේ. සාමාන්‍ය අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට මෙරික් ටොන් 12-14 පමණ ලබා ගත හැකිය.

ලංකා බවර්

සෙන්ටිමේටර 16-17 පමණ දිගැකින් යුත් කහ පැහැති, රවුම් කරල් හටගන්නා වැළ් බෝංචි ප්‍රහේදයකි. බිජ කඩ පැහැතිය. සාමාන්‍ය අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට මෙරික් ටොන් 16 පමණ වේ. මුල් කුණු වීම, ඇන්තුක්නොස් හා මලකඩ රෝගවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාවක් ද මෙම ප්‍රහේදය සතුය.

ගන්නොරුව ත්‍රින්

මල් පිළිම දින 41 කින් ආරම්භ වේ. කොල පැහැති කරල් හටගනී. අස්වනු නෙලීමට දින 52-58 ක් පමණ ගතවේ. අස්වනු නෙලීම දින 5 කට වරක් කළ හැකිය. අස්වන්න හෙක්ටයාරයට ටොන් 28 කි.

බණ්ඩාරවල ත්‍රින්

පළමු මල් පිළිමට දින 40-45 ක් ගතවේ. පළමු අස්වන්න නෙලීමට දින 55-60 ක් පමණ ගතවේ. කොල පැහැති රවුම් හැඩැති කරල් හට ගනී. කෝනාකාර පත්‍ර පුලුලි රෝගය, බෝංචි මලකඩ රෝගය සහ ඇන්තුක්නොස් රෝගයට ප්‍රතිරෝධීය. අස්වන්න හෙක්ටයාරයට ටොන් 18 - 20 කි.

ගන්නොරුව BIL

පළමු මල් පිළිම දින 32 ක් ගතවේ. අස්වන්න නෙලීම දින 45 න් ආරම්භ කළ හැක. කොල පැහැති රවුම් හැඩැති කරල් හට ගනී. අස්වන්න හෙක්ටයාරයට ටොන් 30 කි.

පළරු බෝංචි ප්‍රහේද

වේඩි

තදකොල, රවුම්, මාංගල, කෙදි රහිත, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ කරල් හට ගනී.

වොජ් කුළුජ්

කරල් ලා කොල රවුම්, කෙදි සහිත මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ විශාලත්වයකින් යුක්තයි.

වෙරෝකි වැක්ස්

පැතැලි ඕවලාකාර, කෙදි සහිත කරල් කහපාටට තුරුය.

සංජය

පදුරු ආකාරයකි. මධ්‍යම දිග, රඩුම්, කොලපාට කරලේ හට ගනී. දින 45 කදී පළමු අස්වැන්න තෙලාගත හැක. අස්වැන්න හෙක්ටයාරයට වොන් 12 කි.

බිත් අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට වැළැ බෝංචි බිජ කිලෝග්‍රැම 50 ක් පමණ ද, පදුරු බෝංචි බිජ කිලෝග්‍රැම 75 ක් පමණද අවශ්‍ය වේ.

පරතරය

පදුරු බෝංචි සඳහා :-

පේලි අතර පරතරය සෙන්ටීමිටර් 40 ක් සහ පැළ අතර පරතරය සෙන්ටීමිටර් 10 ක් (සෙන්ටීමිටර් 40 x සෙන්ටීමිටර් 10)

වැළැ බෝංචි සඳහා :-

පේලි අතර පරතරය සෙන්ටීමිටර් 45 ක් සහ පැළ අතර පරතරය සෙන්ටීමිටර් 30 ක් (සෙන්ටීමිටර් 45 x සෙන්ටීමිටර් 30)

බ්‍රිම් සැකකීම්

අචියක් පමණ ගැඹුරට පස පෙරලා හොඳින් කැට පොචිකර ගන්න.

බිත් සිවුවිය යුතු කාලය

බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ මහ කන්නයේදී නොවැම්බර දෙසැම්බර මාසවලත්, යල කන්නයේදී මාර්තු/ අප්‍රේල් මාසවලත් බිජ සිවුවීම කරනු ලැබේ.

බිත් සිවුවීම සහ පැළ තුන් කිරීම

එක් වළකට බිජ 3 - 4 ක් එකිනෙකට තරමක් දුරින් සිවුවන්න. බිජ පැළවී සති 2 කින් නිරෝගී ගක්තිමත් පැළ දෙකක් ඉතිරි වන සේ අනෙක් පැළ ප්‍රවේශමෙන් ගලවා ඉවත් කරන්න.

ආධාරක සැකකීම සහ වැළ ප්‍රත්‍යුම් කිරීම

වගාවේ වයස සති 2-3 වූ විට වැළ බෝංචි සඳහා ආධාරක සිවුවීම අවශ්‍ය වේ. මේ සඳහා අඩි 7 ක් පමණ උස කොටු එක් වළකට එක කොටුව බැහින් වල ආසන්නයෙන් සිවුවා වැළ ඇදෙනවාත් සමගම කොටුවට වැළ ප්‍රහුණු කරන්න.

ජොජොර ගෙදීම

හොඳින් දිරාපත් වූ කාබනික පොහොර හෙක්ටයාරයට වොන් 10 ක් පමණ යොදා හොඳින් පසට කළවම් කරන්න. එයට අමතරව පහත සඳහන් පරිදි රසායනික පොහොරද වගාවට යොදන්න.

වැල් බෝංචි

යෙදිය සුනු කාලය	ගුරිය කි.ගු./හෙක්.	ඩින්ව සුපර් පොස්පේට් කි.ගු./හෙක්.	මියුරියේට් ඔර් පොටැශ් කි.ගු./හෙක්.
මූලික පොහොර (සිටුවීමට දින 2 කට පෙර)	110	270	75
පැල මතුවී සති 3 දි (සිටුවීමට දින 2 කට පෙර)	110	-	75

පදුරු බෝංචි

යෙදිය සුනු කාලය	ගුරිය කි.ගු./හෙක්.	ඩින්ව සුපර් පොස්පේට් කි.ගු./හෙක්.	මියුරියේට් ඔර් පොටැශ් කි.ගු./හෙක්.
මූලික පොහොර	85	165	65
පැල මතුවී සති 3 දි	85	-	65

තු කම්නාඩාය

පසේ තෙතමනය උවිත අසුරින් පවත්වා ගැනීමෙන් වැඩි අස්වැන්නක් ලබාගත හැකිය. වර්ෂාපතනය අඩුවිට ජල සම්පාදනය කළ යුතුය. මල් හා කරල් හටගන්නා කාලයේදී විශේෂයෙන් ජල සම්පාදනය කිරීම වැශ්‍යත්ය.

ව්‍යු පැළුවී තාලනය

මත්පිට පොහොර යේදීමට පළමුව වල් මරුදනය කරන්න. සැමවිටම වගාව වල් පැළුවී වලින් තොරව තබා ගැනීමෙන් රෝග හා ප්‍රිඛ්‍යා අවම කරගත හැක.

කෘම් තාලනය

බෝංචි මැස්සා, කරල් විදින පණුවා හා පත්‍ර කනින්නා බෝංචි වගාවට හානි කරන ප්‍රධාන කාම් ප්‍රිඛ්‍යා කයන්ය.

බෝංචි මැස්සා

බෝංචි වගාවේ මූලින්ම හානි කරන ප්‍රිඛ්‍යා කය ලෙස සැලකේ. මුල් අවස්ථාවේ සිටම සැලකිලිමත් වීමෙන් වගාව ආරක්ෂා කර ගත හැක.

කෘසර් (තයමෙතොක්සාම 25% WS)

ගැමී 1.5 ක් බිජ බිජ කිලෝගුම් 1 ක් සඳහා යේදීම හේ පත්‍ර කහ වීමේ වෙරසයට පාත්‍ර වන ප්‍රදේශයක නම් කෘසර් (තයමෙතොක්සාම 25% WS ගැමී 3.5 ක් බිජ කිලෝගුම් 1 යොදා ජලය ස්වල්පයක් (මිලිලිටර 10 ක් පමණ යොදා හොඳින් කළවම් කර පැය 24 තබා සිටුවන්න. මල් පිපෙන අවස්ථාවේදී හානිය දක්නට ලැබේනම් නිර්දේශිත කාම්නාගකයක් යොදන්න)

නිශ්චේෂිත කෘම්නායක

කෘම්නාගකය	ඡලය ලිටර් 16 ක දියකළ සුනු ප්‍රමාණය
කාබොසල්න් 200g/l	මිලිලිටර 50
බියිසිනොෂ් 500g/l EW	මිලිලිටර 64

කරල් විදින පණුවා

කරල් විදින පණුවා සඳහා, මල් පිපිම ආරම්භ වීමත් සමග සුදුසු කාම් නාංකයක් යෙදිය යුතුය.

නිශ්චේෂිත කෘෂිකාශක

කෘෂිකාශකය	ඡලය ලිටර 16 ක දියකළ යුතු ප්‍රමාණය
නොවැලුරෝන් 100g/l EC	මිලිලිටර 16
ංලුබෙන්චියාමයිඩ් 24% WG	ගැමී 2
Chloranthraniliprole + Thaiomethoxam (Vertako)	ගැමී 2.4
Chloranthraniliprole 200g/l SC	මිලිලිටර 3

රෝග තාලුනය

අැන්තුක්නොස්, මලකඩ රෝගය හා බෝංචි විවිත වෙවරස් රෝග බෝංචි වගාවේ ප්‍රධාන රෝග වේ.

අැන්තුක්නොස් රෝගය

අැන්තුක්නොස් බෝංචි පත්‍ර වලට මෙන්ම කරල් වලටද හට ගනී. දුමුරු පාට ගැමුරට තිල්වූ පැල්ලමක් ලෙස දිස්වේ. මෙම දිලිරය බීජ මගින් බෝංචිය හැකි බැවින් සැලකිලිමත් විය යුතුය. මර්ධනය සඳහා නිරද්දිත දිලිර නාංකයක් යෙදීම හෝ බීජ ප්‍රතිකාර කිරීම මේ සඳහා දිලිර නාංකයක් (කැප්ටාන්) හාවිතා කළ හැකි අතර බීජ කිලෝගැමී 1 ට කැප්ටාන් ගැමී 05 යෙදිය හැක.

මලකඩ රෝගය

වැඩියෙන්ම දැකිය හැක්කේ අධික වර්ෂා කාලයට පසු ඇතිවන වියලි කාලයේදීය. පත්‍ර යටි පැත්තේ මෙන්ම උඩු පැත්තේ ද දුමුරු පාට පුල්ලි ඇතිවේ. මලකඩ රෝගය මර්ධනය සඳහා දිලිර නාංකයක් යෙදීම හා ඔරොත්තු දෙන ප්‍රහේද වගා කිරීම කළ යුතුවේ.

අැන්තුක්නොස් හා මලකඩ රෝග පාලනය සඳහා දිලිරනාංක යෙදිය යුතු ප්‍රමාණය

දිලිරනාංකය	ඡලය ලිටර 10 ක දියකළ යුතු ප්‍රමාණය
ප්‍රාපිනාසේල් 250g/EC	මිලිලිටර 3.5
හෙක්සාකොනසේල් 50g/l EC	ගැමී 3.5
හෙක්සාකොනසේල් 5% SC	මිලිලිටර 3.5
වෛකොනසේල් 250//1 EW	මිලිලිටර 6
වටටයම් 55% + පයිරක්ලොස්ලෝට්ටින්	ගැමී 20

ඉහත සංස්ථානික දිලිරනාංක වාර 2 කට වඩා නොයෙදිය යුතුයි.

බෝංචි විවිත වෙවරස් රෝගය

සුදු මැස්සා වෙවරස් වාහක ලෙස ක්‍රියාකරයි. ආසාදිත ගාක වල මේරු පත්‍ර මත විවිතාකාර ලෙස කහ පැල්ලම් ඇතිවේ.

පාලනය

- යායක එකවර වගාව ස්ථාපිත කිරීම, පෙර කන්නයේ හෝග

- අවශ්‍ය නිසි පරිදි ඉවත්කර පිරිසිදු කිරීම අවශ්‍ය වේ.
- බිජ සිටුවීමට සති තුනකට පෙර බැඩුරිගු හෝගය බෝංචි ක්ෂේත්‍රය වටා සෙන්ට්මේටර් 10 පරතරයකින් යුත්ත්ව පේලි තුනක්වත් සිටුවීම හෝ කෘමි ප්‍රතිරෝධී දැල් වගාව වටා මේටර් 2 ක් වත් උසට ඉදිකිරීම.
 - බිජ සිටුවීමට පෙර තයමොනාක්සාන් 70% WS කෘසර් මගින් බිජ ප්‍රතිකාර කිරීම. කෘසර් ගැමී 3.5/ බිජ 1 කිලෝග්‍රැම්/ ජලය මිලි ලිටර 10 සමග මිශ්‍ර කර පැය 24 තබා බිජ සිටුවීම.
 - ග්‍රීස් යොදා ගැනීමෙන් සාදාගත් කහ පැහැති ඇලෙන උගුල් ක්ෂේත්‍රයේ ස්ථාපිත කිරීම හා සතියකට වරක් එම උගුල් අඟත්වැඩියා කිරීම. අක්කරයකට උගුල් 25 ක් පමණ තැබීම සිදුකරන්න.
 - බෝංචි වගාවට සති 3-4 වන විට පත්‍ර ලප (පත්‍ර කහවීම) පෙන්නුම් කරන පැල ගලවා ඉවත් කිරීම.
 - බිජ සිටුවා දින 7-10 කාලාන්තරයකින් සූදු මැස්සා පාලනයට තිරදේශීත කෘමිනාගක යෙදීම.

කෘමිනාගකය	ඡලය ලිටර් 16 ක දිගකළ පුණු ප්‍රමාණය
තයොසයික්ලාම් 50% SP (ඒම්සේක්ට්‍රි)	ගැමී 40
ක්ලේරෝනුනිලිප්‍රෝල් 20% SC + තයමෙනාක්සාම් 20%WG (වරකෝ)	ගැමී 4
බුප්පාගෙසින් 10% WP (ඇශ්ලේඩ්බි)	ගැමී 10

අක්වනු තෙළිම

පදුරු බෝංචි දින 45 කින් පමණද වැල් බෝංචි දින 60 කින් පමණද අස්වැන්න නෙලිය හැකිය. කරල් මෙරිමට කලින් අස්වැන්න නෙලා ගත යුතුයි. ගන්නොරුව BIL ප්‍රහේදයේ සැම දින 4 කට වරක් හා අනෙකුත් ප්‍රහේද වල සතියකට වරක් ද අස්වැන්න නෙලිය යුතුය.

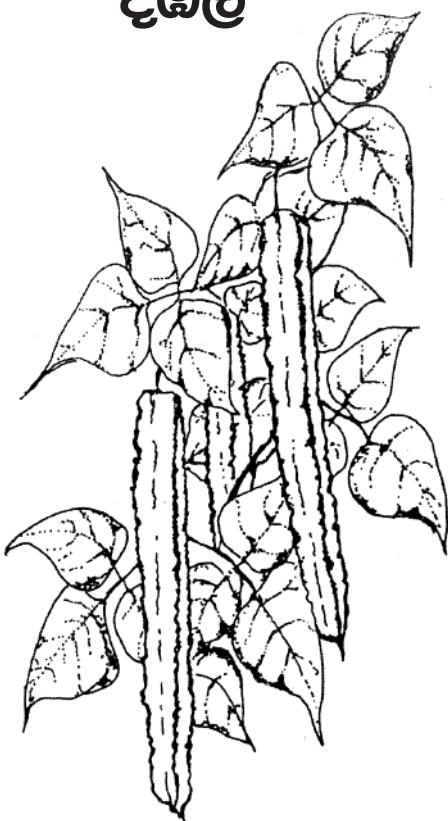
අක්වැන්න

පදුරු බෝංචි - හෙක්ටයාරයට වොන් 5-10 ගන්නොරුව ග්‍රීන් - හෙක්ටයාරයට වොන් 18-20 ගන්නොරුව BIL - හෙක්ටයාරයට වොන් 30 අනෙකුත් වැල් බෝංචි ප්‍රහේද - හෙක්ටයාරයට වොන් 12-16

ඡනු අක්වනු කටයුතු

අස්වනු නෙලිමේදී කරල්වලට හානියක් නොවන ලෙස කළ යුතුය. ප්‍රවාහනයේදී හොඳින් වාතාගුය සහිත ඇසුරුම්වල බෝංචි කරල් ඇසිරීම වැදගත්ය.

දූජල

මෙය උද්භිද විද්‍යාත්මකව
Psophocarpus tetragonolobus
 (සොගොකාපස් වෙටුරාගොනාලෝබස්)
 ලෙස හදුන්වනු ලබන අතර අයන් වන්නේ
 ගැබේසියේ කුලයටය. මුහුදු මට්ටමේ සිට
 මිටර් 2000 පමණ උස් වූ ප්‍රමද්‍ර දක්වා
 වගාකළ හැකි හෝගයකි. පාරම්පරිකව
 වගාකරන ලද දශිල ප්‍රහේදවලින් අස්වනු
 ලබාගත හැකිවූයේ මහ කන්තයේදී
 පමණකි. එයට හේතුව එම ප්‍රහේදවල මල්
 පිවිම සඳහා කෙටි දිවා කාල තිබිය යුතුවූ
 නිසාය. නමුත් වර්තමානයේදී වසර පුරාම
 වගාකර අස්වනු ලබාගත හැකි නව ප්‍රහේද
 බිභිකර තිබේ.

පක

හොඳින් ජලය බැසියන, කාබනික ද්‍රව්‍ය මැනවින් අධිංග වැළි ලේම් සහ මැටි ලේම් පස් වගාව සඳහා වඩා සුදුසුය. නමුත් වැළි සහිත පස්වල මෙන්ම මැටි අධික පස් වලද වගා කළ හැකි හෝගයකි.

තිරංගේශිත ප්‍රජේද

චිස්.වල්.චිස්. 44

වසර පුරාම වගාකර සාර්ථක අස්වැන්නක් ලබාගත හැකි වර්ගයකි. මල් සුදු පැහැතිය. කරල් කොල පැහැතිය. කරලක සාමාන්‍ය බර ගුෂ්ම 15 ක් පමණ වේ. බිජ ක්‍රිම් පැහැතිය

ක්‍රිජ්‍යා

වසර පුරාම වගාකර ඉහළ අස්වැන්නක් ලබාගත හැකි ප්‍රහේදයකි. මල් දම් පැහැතිය. කරල් දම් පැහැතිය. කරලක දිග සෙන්ටීමිටර් 27 ක් පමණ වේ. පළමු අස්වැන්න නෙලීමට සිටුවා දින 70 ක් පමණ ගත වේ. බිජ තද දම් පැහැතිය.

බිජ අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයකට කිලෝගුෂ්ම 21 - 23 කි.

පරාතරය

පේලී අතර සෙන්ටීමිටර් 75 සහ පැල අතර සෙන්ටීමිටර් 60 කි.

බම් සකකීම

ගැහුරට බිම පෙරලා පොඩිකර ගන්න. ඉඩමෙහි ජලය රදා සිවේමේ අවදානමක් පවතිනම උස් පාත්ති හෝ වැටිනා කානු ආකාරයට ඉඩම සකස්කර ගන්න.

වග කාලය

වර්ෂා කාලය ආරම්භයන් සමග බිජ සිටුවන්න. එක් වලක බිජ 2-3 පමණ සිටුවිය යුතුය.

පොහොර ගේට්ටිම්

හොඳින් දිරාපත් වූ කාබනික පොහොර, හෙක්ටයාරයට ටොන් 10 ක් වන සේ සකසාගත් වලවල්වලට යොදා පස් සමග හොඳින් කළවම් කරගන්න. මෙයට අමතරව පහත සඳහන් ආකාරයට රසායනික පොහොර ද වගාවට ලබාදෙන්න.

යෙදිය යුතු කාලය	සුරියා/ කි.ගු.එ./ හෙක්.	මින්ව සුපර් පොඩ්ලේට් කි.ගු.එ./ හෙක්.	මියුරියේට් ඔර් පොටැස් කි.ගු.එ./ හෙක්.
මූලික පොහොර (සිටුවීමට දින 2කට පෙර)	45	215	65
පැල මතුවී සති 4	20	-	-
පැල මතුවී සති 10	20	-	-

ආධාරක සිටුවීම

වලවල් අසලින් සිටුවාගත් අඩි 7 ක් පමණ උස ආධාරක කණු වෙත වැල් ප්‍රහුණු කරන්න.

ජල කම්තාදනය

වියලි කාලගුණික තත්ත්වයක් පවතින අවස්ථාවල දී සතියකට වරක් පමණ බැඟින් වගාවට ජලය සපයන්න. වැලි අධික පස් සහිත ඉඩම්වල වගාකර ඇතිවිට මෙයට වඩා අඩු කාල පරතරයකින් ජලය ලබා දීමට සිදුවනු ඇත.

වලු පැපැටි නාලනය

ආරම්භක අවස්ථාවේදී දශුල හෝගය ඉතා සෙමින් වර්ධනය වන නිසා මෙම කාලයේදී වල් පැලැටි පාලනය පිළිබඳව විශේෂයෙන් සැලකිලිමත් වන්න. බිජ ප්‍රරෝහණය වී සති 1,3,5,7 සහ 12 දී වල් පැලැටි පාලනය කිරීම විශේෂයෙන් තිරදේශ කරනු ලැබේ.

කම් හා රෝග නාලනය

දශුල වගාවට විශාල වශයෙන් හානි පමුණුවනු ලබන කෘමින් සහ රෝග පිළිබඳ වාර්තා වී තැත. සමහර අවස්ථාවලදී පත් ආහාරයට ගන්නා දළඹුවන් හා කරල් වැදින පත්‍රුවන් වැනි කෘමින් නිසා සුළු හානි

ඇතිවිය හැකිය. බැක්ටේරියා මැලුවීම, පාමුල කුණු වීම නිසා වැළ්වලට හානි වී ඇති අවස්ථා පිළිබඳව ද කළාතුරකින් වාර්තා වී තිබේ.

අකවනු තොළීම

නිරදේශිත ප්‍රහේද වල පළමු අස්වැන්ත දින 70-75 දී පමණ ලබාගත හැකිය. නමුත් බහුල වශයෙන් වගාකරනු ලබන වෙනත් ප්‍රහේදවල මේ සඳහා දින 90-100 පමණ කාලයක් ගතවේ. එම අවස්ථාවේ සිට සති 6-7 පමණ කාලයක් තුළ අස්වනු ලබාගත හැකිය. දින 3-4 කට වරක් බැඟින් ලපටි කරල් නෙළාගන්න.

අකවැන්න

එස්.එල්.එස්. 44 - හෙක්.ට වොන් 15-20
ක්‍රිං්කා - හෙක්.ට වොන් 27

මැ

මෙය *L'hd* විද්‍යාත්මකව
Vigna *unguiculata* (විශ්නා
 අන්ගුදිකීපුලාටා) ලෙස හඳුන්වනු ලබන
 අතර ගැබේසියේ කුලයට අයත් වේ. ශ්‍රී
 ලංකාකිකයන් අතර බෙහෙවින් ජනප්‍රිය
 එළවල් බෝගයක් ලෙස මැ හැඳින්විය
 හැක. මැ වර්ග ඉතා හොඳින් වගාකල හැකි
 වන්නේ පහතරට තෙත්, අතරමැදි හා වියලි
 කළාපීය ප්‍රදේශවලය.

රෙක

වැලි ලෝම් පස් වගාව සඳහා වඩා
 සුදුසුය. පැසහි පි.එච්. අගය 5.6-7 අතර වීම
 වගාවට යෝගා වේ. රු වහනය දුර්වල
 මැටි අධික පස වගාවට සුදුසු නැත.

තිරඟේංගිත ප්‍රශ්නද

හවර මැ

වැලක් ආකාරයට වර්ධනය වේ. ලා
 කොල පැහැති දිගු කරල්වල අග කෙළවර
 දම් පැහැතිය. ඩිජ කඩ් පැහැතිය. දින 60-70
 අස්වනු නෙලීම ආරම්භ කළ හැකිය.

පොලොන් මැ

වැලක් ආකාරයට වර්ධනය වේ.
 තද කොල පැහැති කරල්වල දම් පැහැති
 පැල්ලම් ඇත. ක්‍රිම් පැහැති බේජවල ඩිජ
 ලපය ප්‍රදේශය කඩ්. දින 60-70 දී අස්වනු
 නෙලීම ආරම්භකළ හැකිය.

ඩූජ්ඩාවෝ (දේශීය)

පදුරක් ආකාරයට වර්ධනය වේ. ලා
 කොල පැහැති මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ දිගෙකින්
 යුත් කරල් හටගනී. ක්‍රිම් පැහැති බේජවල ඩිජ
 ලපය ප්‍රදේශය දුමුරු පැහැතිය. දින 45-50
 දී අස්වැන්න නෙලීම ආරම්භකළ හැකිය.

ඩි.එස්. 1

පදුරක් ආකාරයට වර්ධනය වන
 අතර කරල් ලා කොල පාටය. ක්‍රිම් පැහැති
 ඩිජ වල දුමුරු පැහැති පැල්ලම් ඇත. දිග
 45-50 දී අස්වැන්න නෙලීම ආරම්භ කළ
 හැකිය.

සේන

පදුරු ආකාරයට වර්ධනය වන මෙම ප්‍රහේදයේ හටගන්නා මාංසල කරල් කොල පැහැතිය. බිජ ක්‍රිම් පැහැතිවන අතර, බිජ ලපය රතු දුම්බුරු පැහැතිය. දින 45-50 දී අස්වැන්න තෙලීම ආරම්භ කළ හැකිය.

පදුරු පොලොන් මැ

පදුරු ආකාරයට වර්ධනය වන මෙම ප්‍රහේදයේ හටගන්නා කරල් මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ දිගකින් යුක්ත වේ. කොල පැහැති කරල් මතුපිට දම් පැහැති පැල්ලම් දක්නට ලැබේ. බිජ ක්‍රිම් පැහැතිවන අතර, බිජ ලපය කළ පැහැතිය. දින 45-50 දී අස්වැන්න තෙලීම ආරම්භ කළ හැකිය.

ගේනොරුව හවර

වැලක් ආකාරයට වර්ධනය වේ. ලා කොල පැහැති දිග කරල් හටගනී. බිජ රතු දුම්බුරු පැහැතිය. මල් පිළිමට දින 35-40 ක් ගත වේ. පළමු අස්වැන්න දින 45-48 දී තෙලාගත හැකිය.

ගේනොරුව A - 9 මැ

වැලක් ආකාරයට වර්ධනය වේ දින 40-45 ක් මල් පිළිම ආරම්භ වේ. දිග මාංසල කොල පැහැති කරල් හට ගනී. පාමුල කුණුවේමේ රෝගයට ඔරොත්තු දේ. කළ පැහැති බිජ වල ක්‍රිම් පැහැ ලපයක් දක්නට ලැබේ. කරල්වල කළේ තබා ගැනීමේ හැකියාව වැඩියි.

ඩිජ ඇවශ්‍යතාවය

පදුරු ආකාරයේ වර්ග

හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රැම 17-20

වැල් ආකාරයේ වර්ග

හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රැම 16-20

පර්තරය

පදුරු මැ වර්ග - පේලි අතර සෙන්ටීමිටර 60-75 සහ පැල අතර සෙන්ටීමිටර 20,

වැල් ආකාරයේ මැ වර්ග - පේලි අතර සෙන්ටීමිටර 90 සහ පැල අතර සෙන්ටීමිටර 30. ආධාරක කෝට්‍ර වෙත වැල් වැඩිමට සලසන්න.

බම් සැකසීම

සෙන්ටීමිටර 15-20 පමණ ගැඹුරකට පස පෙරලා කැට පොචිකර ගන්න. තද වර්ෂා කාලයන්හි ජලය රඳා සිටීමට ඉඩ ඇති ස්ථානවල උස් පාත්ති හෝ වැට් හා කාණු සකසාගන්න.

ඡල සම්පාදනය යටතේ වගාකරන අවස්ථාවේදී වැට් හා කාණු සකසන්න. පාත්ති නොසාදා සමතලා බිමෙහි වගා කරන්නේ නම්, විශේෂයෙන් මහ කන්නයේදී ඉඩමෙහි ජලවහන කාණු සැකසීම වැදගත්ය.

ඩීජ සිටුවීම

එක් වලකට බීජ 3 - 4 ක් පමණ එකිනෙකට තරමක් දුරින් සිටුවන්න. සිටුව බීජවලට හොඳින් ජලය සපයන්න.

තැල තුන් කිරීම

බීජ පැලවී සති 2 කින් නිරෝගීමත් පැල 2 ක් එක් වලක ඉතිරි කර අනෙක් පැල ගලවා දමන්න.

ආධාරක කැජසීම සහ වැල ප්‍රත්‍යුම් කිරීම

වැල් ආකාරයේ මැ ප්‍රහේද සඳහා ආධාරක සැපයීම අවශ්‍යය. ඒ සඳහා අඩි 7 ක් පමණ උස ආධාරක කේටු එක් වලකට එක බැඟින් සිටුවා එම ආධාරක කේටුවකට වැල් ප්‍රහුණු කිරීම හෝ තැනින් තැනා ආධාරක කේටු සිටුවා සිරස් අනට ලැබූ ඇද, ලැබූ දිගේ වැල් ප්‍රහුණු කරන්න.

වග කාලය

වියලි කළාපයේ මහ කන්නයේදී නොවැමිලර මස අවසාන භාගයේදී වගාව ආරම්භ කරන්න. යල් කන්නයේ අපස දියෙන් වගා කරන්නේ නම් මාර්තු හෝ අප්‍රේල් මාසවලදී බීජ සිටුවිය යුතුවන අතර, ජල සම්පාදනය යටතේ නම් අප්‍රේල් හෝ මැයි මාසවලදී වගාව ආරම්භකළ යුතුයි. තෙත් කළාපයේ මෙම හෝග වගාකළ යුත්තේ තද වර්ෂා කාලයට පසුවය.

ජොජොර යෙදීම

බීජ සිටුවීමට පෙර දිරාපත් වූ කාබනික පොහොර හෙක්වයාරයට මොන් 10 ක් පමණ යොදා පසට කළවම් කරන්න. එයට අමතරව පහත සඳහන් අන්දමට රසායනික පොහොරදී වගාවට ලබා දෙන්න.

යොදාය	ශුරුය	ත්‍රිත්ව	මියුරියේට්
යුතු කාලය	කි.ගු. / හෙක්.	සුපර් පොස්පේට්	ඕල් පොටැස් කි.ගු. / හෙක්.
ඉලික පොහොර (සිටුවීමට දින 2කට පෙර)	35	130	35
මාසයකට පසු	55	-	35

තුළ කම්තාදානය

වගාවේ මූල් අවධියේ දී දින 4 කට වරක් බැඟින් ද, ඉන්පසු සතියකට වරක් බැඟින් ද, ජලය සපයන්න. පසෙහි තෙතමනය වැඩි වුවහොත් පාමුල කුණුවීමේ රෝගය වැළඳීමට ඉඩ තිබේ.

වල තැපැටි තාලානය

සති 2 සහ 4 දී වගාවේ වල් පැලැට් ඉවත් කරන්න.

කාම් පාලනය

කිහිප වර්ගයකට අයත් කරල් වැදෙන දළඹුවන්, බෝංචී මැස්සා, පත්‍ර කිඩිවන්, කුඩින්තන් සහ පිටි මකුණන් තිසා හානි සිදුවිය හැකිය. දරුණු මට්ටමේ හානියක් පවතින අවස්ථාවලදී පමණක් නිරද්ධිත කාම්ත්‍යාගක යොදා එකී කාම්ත්‍යා පාලනය කිරීමට කටයුතු කරන්න.

කරල් වැදෙන පණුවා

කාම්ත්‍යාගකය	ඡලය ලිටර් 16ක දියකළ දුන ප්‍රමාණය
නොවැශ්‍රරෝන් 100g/l EC	මිලිලිටර 16
ඉලුබෙන්චියාමයිඩ් 24% WG	ගැම් 2
Chloranthraniliprole + Thaiomethoxam	ගැම් 2.4
ක්ලෝරෝනැනිලිප්ල් 200g/ l SC	මිලිලිටර 3

බෝංචී මැස්සා

වීජ ප්‍රතිකාර කිරීම

- Thaimayhoxam 70% WS - 1.5g/ 1kg seed (තයමෙනාක්සම්) යොදා වීජ ප්‍රතිකාර කර පැය 24 තබා සිටුවීම. හානිය උගු නම් පහත කාම්ත්‍යාගක යොදා හානිය පාලනය කිරීමට කටයුතු කරන්න.

කාම්ත්‍යාගකය	ඡලය ලිටර් 16ක දියකළ දුන ප්‍රමාණය
කාබොසල්න් 200g/l	මිලිලිටර 50
චියිසිනොශ්න් 500g/l EW	මිලිලිටර 64

(බෝංචී වගාව බලන්න)

සුදු මැස්සා/ පැල මැස්කා/ කුඩින්තා/ පිටි

මකුණා

කාම්ත්‍යාගකය	ඡලය ලිටර් 16ක දියකළ දුන ප්‍රමාණය
Dinotofuran 20% WP (ඩිනොමොරියුරාන්) 14.5g/	ගැම් 14.5
Dia fenthuron 50% WP	ගැම් 10
Thiocyclam (තයෝසයිකල්ම්)	ගැම් 40
Chloranthraniliprole + Thaiomethoxam (Vertako) (ක්ලෝරෝනැනිලිප්ල් + තයමෙනාක්සම්)	ගැම් 4

(වැඩිපුර විස්තර සඳහා පැලබෝධනාගක නිරද්ධිය බලන්න)

කාම්ත්‍යාගක යෙදීමට පෙර සුදුසු අවස්ථාවට පත්වී ඇති කරල් නෙලා ගැනීමට කටයුතු කරන්න. කාම් නාගක ලේඛලයේ සඳහන් පෙර අස්වැනු කාලය ගත වීමට පෙර, නැවත අස්වැන්න නෙලීම පාරිභෝගික සෞඛ්‍යයට අනිතකරය.

රෝග පාලනය

පාමුල කුණුවීම/ මුල් කුණුවීම

පත්‍ර කහ පාටවන අතර, රෝගී පැල මැලැවී යයි. කද පාමුල ප්‍රදේශයෙන් දුම්මුරු පැහැති දුරවර්ණ වීමක් ඇති වී එය කුම්යෙන් ඉහළ ප්‍රදේශය දක්වා වර්ධනය වේ. මෙය ස්කේලරෝටියම් දිලිර විශේෂය හෝ රියුසාරියම් දිලිරය නිසා හට ගනී.

හෝග මාරුව, පසෙහි අධික තෙතමන තත්ත්වයක් ඇති නොවීමට වග බලා ගැනීම හා නයිට්‍රොන් අඩංගු රසායනික පොහොර වැඩිපුර නොයේදීම ආදිය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යේදීමෙන් රෝගය පාලනය කරගත හැකිය. රෝගය දරුණු තත්ත්වයට පත්ව ඇත්තම් රසායනික ප්‍රතිකාර වලින් සාර්ථක නොවේ. පාමුල කුණුවීමේ රෝගි තත්ත්වය සේතුයේ තැනීන් තැන ඇතිවන බැවින් රෝග ලක්ෂණ දක්නට ලැබෙන මූල් අවස්ථාවේම හානි වූ ගාකය පස් සමග සේතුයෙන් ඉවත් කර නිරදේශිත දිලිර නායකයකින් හානි වූ ස්ථානය සහ ඒ අවට පස හොඳින් තෙත් කරන්න. දිලිර නායක මූල් සේතුයටම යේදීම ආර්ථික නොවේ.

අව පැහැති කදු අංගමාරය

මෙය තෙත් කළාපයේ වගාවන් සඳහා බහුල වශයෙන් වැළඳිය හැකි රෝග යකි. රෝග ඇතිවන්නේ මැණුගොම්නා ගේසියෝලි නැමැති දිලිරය නිසාය. මෙම රෝගය කුඩා පැළවලට මෙන්ම තරමක් වැඩිනු පැළවලටද වැළඳිය හැකිය. මූලික රෝග ලක්ෂණ වශයෙන් අල් දුම්පුරු පැහැති තිල්වුන ස්වභාවයක් ගන්නා වියලි පැල්ලම් කළදහි පාදස්ථා ප්‍රදේශයෙහි ඇතිවේ. ගාකය කුමයෙන් වැඩ්ඩිත්ම, මෙම රෝග පැල්ලම් පැළැටියේ අගස්ථා ප්‍රදේශය දක්වා කුමයෙන් විශාල වේ. එවිට කුම කුමයෙන් පැළැටිය මැලවී පසුව මැරි යයි. රෝගි ගස්වල පතු කහපාට වී මැරියාමද සිදුවේ. රෝගය දරුණු මට්ටමින් පවතින වගාවන්හි විශාල අස්වනු හානියක් ඇතිවිය හැකිය.

පදුරු පොලොන් මැ ප්‍රහේදිය මෙම රෝගයට හොඳින් ඔරෝත්තු දෙන අතර බ්.එස්. 1 ප්‍රහේදිය ඒයට විශාල වශයෙන් ගොදුරු වේ. සේන සහ බුෂ්ඩාවෝ දේශීය ප්‍රහේදි මෙම රෝගය මධ්‍යස්ථා මට්ටමකින් ඔරෝත්තු දේ. වගාවට සති 4 පමණ වයස් වූ විට වෙබුකොනසෝල් (ගොලිකර්) දිලිර නායකය යේදීමෙන් සාර්ථකව රෝගය පාලනය කරගත හැකිය.

අකවැත්ත නෙළුම්

පදුරු සහ වැල් ආකාර දෙකෙක් අස්වැන්න නෙළුම සැම දින 2 කට වරක් කිරීමෙන් අස්වැන්නේ ගුණාත්මය පවත්වා ගත හැකියි. පදුරු ආකාරයේ ප්‍රහේදි වලින් අස්වනු වාර 7-12 පමණ ලබාගත හැකිය. වැල් ආකාරයේ වර්ග වලින් අස්වනු වාර 15 - 16 පමණ ලබාගත හැකිය.

අකවැත්ත

පොලොන් සහ හවරි මැ

හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 12 බුෂ්ඩාවෝ දේශීය

හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 10 පදුරු පොලොන් මැ

හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 9 ගන්නොරුව හවරි

හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 35 ගන්නොරුව A9

හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික්ටොන් 21-24

ඒලවල් තවාන් ජාලනය

එලවල හෝග බොහෝමයක බේජ කුඩා වේ. එවැනි බේජ සහිත එලවල වර්ග වගා කිරීමේදී නඩත්තුව පහසු වීම හා තිරේගි, දිරිමත් පැල ලබා ගැනීමට ඒවායේ බේජ තවාන් කරනු ලැබේ. මේ අන්දමට තවාන් සකසා වගා බිමෙහි සිටුවීමට සූංසු ආකාරයේ පැල නිපදවා ගනු ලබන හෝග වන්නේ බටු, මිරිස්, මාඟ මිරිස්, තක්කාලී, ගෝවා, මල් ගෝවා, ලික්ස්, බේට්, නොකේල්, සලාද අදියයි. කැරවී හා රාඛු බේජද ඉතා කුඩා වූවත්, මේ අන්දමට තවාන් සකස්කර පැල නිපදවා ගැනීමක් සිදු නොවේ. කැරවී හා රාඛු තවාන්කර පැල ගලවා සේතුයේ සිටුවීම කළහොත් මුදුන් මුලට හානි ඇතිවී අල විකාති වී වෙළඳ අයය අඩුවීමට හේතු විය හැක. මෙයට අමතරව, විශේෂ හේතුන් මත විශාල බේජ සහිත එලවල් බෝග සඳහා ද විශේෂ තවාන් කුම උපයෝගිකර පැල නිපදවාගත හැකියි.

කුඩා කාලයේදී පහසුවන් පැල රැකබලා ගත හැකිවීම, ගක්තිමත් හා තිරේගි පැල වැඩි සංඛ්‍යාවක් නිපදවා ගත හැකිවීම සහ ඉච්චෙම් එකවර බේජ සිටුවීම සඳහා අවශ්‍යවන බේජ ප්‍රමාණයට වඩා අඩු බේජ ප්‍රමාණයකින් අවශ්‍ය පැල සංඛ්‍යාව නිපදවා ගත හැකි වීම ආදි කරුණු, බේජ තවාන්කර පැල නිපදවා ගැනීමේ ප්‍රධාන වාසි වශයෙන් සැලකිය හැකිය.

ප්‍රධාන එලවල් තවාන් වර්ග

එලවල පැල නිපදවීමට යොදා ගත හැකි තවාන් වර්ග කිහිපයක් ඇත. එහෙත් ඒවා සකස් කරන ආකාරය පදනම් කරගෙන ප්‍රධාන කාණ්ඩා 2 කට බෙදිය හැක.

- පිහිටි බිමෙහි සකස් කරනු ලබන තවාන්
දදා :- උස් තවාන්, ගිල්ටු තවාන්
- තවාන් මිශ්‍රණයක් යොදා ගනීමින් සකස් කරනු ලබන තවාන්
දදා :- නොරිදේකේ (කුට්ටි) තවාන්, බඳුන් තවාන්, පෙවිටි තවාන්, තවාන් තැටි සහ අපත් යන ද්‍රව්‍ය (යෝගට කේප්ප, පොල්කටු, ටින් වැනි) වලින් සකස් කරන තවාන්,

දැනට එලවල වගාකරුවන් බහුල ලෙසම යොදාගනු ලබන්නේ උස් තවාන් වන අතර බඳුන් තවාන්, නොරිදේකේ තවාන් වැනි තවාන් කුම උඩිරට පුදේශයේ සමහරක් වගාකරුවන් අතර ජනප්‍රිය වෙමින් පවතී. හරිතාගාර තාක්ෂණයත් සමග ප්‍රවිලිත වූ තවාන් කුමයක් ලෙසින් තවාන් තැටි හඳුන්වා දිය හැක.

ඩික්ටරි බිලෙකි සහකතු ලබන තවාන් සුදුසු බීමක් තෝරා ගැනීම

සිටුවේම සඳහා සුදුසු නිරෝගී හා දීරිමත් පැල වැඩි සංඛ්‍යාවක් නිපදවා ගැනීම කෙරෙහි බලපාන සාධක අතුරින් පළමුවැන්න වශයෙන් තවාන් දැමීම සඳහා සුදුසු ස්ථානයක් තෝරා ගැනීම සැලකිය හැකිය.

නොකඩවා එළවළ වර්ග වගාකරන ලද බීමක් තවාන සඳහා කිසිවිටෙකත් තෝරා නොගත යුතුය. එසේම, එම ස්ථානයට ද්‍රව්‍යෙක් වැඩි කාලයක් නොකඩවා හිරුළුලිය ලැබේමත්, එහි අනවශ්‍ය අන්දමට ජලය රඳා නොපැවතීමත් බෙහෙවින් වැදගත්ය. මෙයට අමතරව පසෙහි ගල්, බොරල් ආදිය අඩුවෙන් පැවතීමද වැදගත් වේ. අපහසුවකින් තොරව ජලය ලබා ගැනීමට හැකි ස්ථානයක තවාන සැකසීම ද කළ යුතුය. පාලනය කිරීමට අපහසු ඉඟක්, අශ්‍රවරා, කළාදුරු වැනි කරදකාරී වල් පැලැටි එම ස්ථානයෙහි නොපැවතීම ද වැදගත්ය.

තවාන් බීම සැකසීම

බීජ තවාන් කිරීමට සති 3-4 කට පමණ පෙර සිට තවාන සකස් කිරීමට බලාපොරොත්තු වන ස්ථානයෙහි වල් පැලැටි ආදිය ඉවත්කර සෙන්ටිමිටර් 20 පමණවත් ගැනීම සැකසීම පස පෙරලිය යුතුය.

මේ අන්දමට පස පෙරලිමේදී මතුවන ගල්, බොරල් ආදිය ඉවත් කරන්න. එයට අමතරව පස් පෙරලිමේදී හමුවන නොදිරු ගාක කොටස්, පොලිතින් වැනි දේ ඉවත් කිරීමට උනන්දුවන්න. තවද පස් පෙරලිමේදී සමග පසෙන් මතුවන කියත් පෘතුවන් හා සුදු පෘතුවන් වැනි අහිතකර පාඨ කාමීන් ද තෝරා ඉවත් කරන්න.

පළමු පස් පෙරලිමේදී සතියකට පසු දෙවන වරටද එම ස්ථානයෙහි පස පෙරලා පස තෙත් කළ යුතුය. මේ අන්දමට කිහිප වරක් පස පෙරලිමේන් එම ස්ථානයෙහි මතුවන වල් පැලැටි විනාශ වේ. මෙයට අමතරව යටි පස හිරුළුලියට නිරාවරණය වීමෙන් පසෙහි සිටිය හැකි රෝගකාරක පීවින් ද පාලනය වේ.

උක් තවාන් මතින් ව්‍යුවන් තැප් තිපදාවීම

උක් තවාන් පරිමිතියන්

වැසි වැඩි කාලවලදී හා මැටි වැඩි පස් සහිත පුදේශවලදී යොදා ගැනීමට සුදුසු තවාන් ක්‍රමයකි. එසේ වුවත් වැසි අඩු කාලවලදී හා වෙනත් පාඨ ලක්ෂණ සහිත පුදේශ වලදී පවා මෙය යොදා ගැනීමට හැකිවීම මත මෙම තවාන් ක්‍රමය දැවයින පූරා සිටින එළවළ වගාකරුවන් අතර ජනප්‍රිය වී ඇත.

පාලන කටයුතු වල පහසුව උදෙසා උස් තවානේ පළල සෙන්ටීමිටර් 90 නොඉක්මවන ලෙස සකස් කළ යුතු වේ. අවශ්‍ය වන ප්‍රමාණයට දිග වෙනස්කර තවාන සකස්කර ගත හැක.

තවානේ සම්පූර්ණ උස සෙන්ටීමිටර් 15 ක් පමණ වන අතර, එයින් පළමු සෙන්ටීමිටර් 10 තවානේ පිහිටි පස් වලින් සකස්කර ගත යුතු වේ. එම පස් තව්වුව මතුපිටින් සෙන්ටීමිටර් 5 ක පමණ සනකමට පස් මිශ්‍රණයක් යෙදිය යුතුවේ. මෙය භලන ලද ගොම හා භලන ලද මතුපිට පස් 1:1 අනුපාතයට මිශ්‍රකර ගැනීමෙන් සකස් කර ගත හැක. උස් තවානේ පාත්ති එකකට වැඩි ගණනක් සකස් කරන්නේ නම් පාත්ති දෙකක් අතර අවම වශයෙන් සෙන්ටීමිටර් 30 ක පරතරයක්වන් තැබිය යුතු වේ.

තවාන් නාත්ති ජීවානුහරණය

සකස්කර ගත් උස් තවානට ඩිජ්‍යෝන් යෙදීමට පෙර එහි ඇති පාංශු රෝග කාරකයින් අවම කර ගැනීම සඳහා තවාන ජීවානුහරණය කළ යුතු වේ. මේ සඳහා යොදා ගත හැකි උපක්‍රම කිහිපයක් ඇත.

- පිළිස්සීම
- සූර්යාලෝකය ආධාරයෙන් ජීවානුහරණය
- රසායනික ජීවානුහරණය

පිළිස්සීම

සකස්කර ගත් තවානට ජලය එකතුකර තෙත් කරගන්න. වැඩිපුර ඇති ජලය බැස්සාමට පැයක පමණ වේලාවක් තැබීමෙන් පසු එය පිළිස්සීමට යොදාගත හැකිය.

පිළුරු හා දහයියා තව්වු ලෙස අතුරා තවාන සකස්කර ගන්න. ඉන්පසු සූලං හමන දිගාවට විරැද්‍ය දිගාවෙන් යටින් ඇති පිළුරු තව්වුවට ගිනි ඇවිලීම කළ යුතුය.

මෙම ක්‍රමය මගින් දිගු වේලාවක් තවාන තැම්බීම සිදුවන අතර එමගින් දියමලන් කැමට හේතුවන රෝගකාරකයින් හා වෙනත් රෝගකාරකයින් ද, වල් පැලැටි බිජ ද විනාශ කෙරේ.

සූර්යාලෝකය ආධාරයෙන් ජීවානුහරණය

සකස්කර ගත් තවාන ජලයෙන් තෙත්කර ගැනීම පළමුව කළ යුතුය. ඉන්පසු විනිවිද පෙනෙන පොලිතින් ස්ථිරයකින් තවාන සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය කරගන්න. තවාන වටා ඇති පොලිතින් කොටස තෙත් පස් දමා ඒළුකර ගන්න. මෙලෙස සකස්කර ගත් තවාන සති 2 ක පමණ කාලයක් නොක්වා සූර්යාලෝකයට නිරාවරණය කර තැබීම මගින් තවාන ජීවානුහරණය වේ.

රසායනික පීවානුහරණය

මිට ඉහත දී විස්තර කළ පීවානුහරණ ක්‍රම දෙකම භාවිතා කිරීමට අපහසුවන අවස්ථාවන්හි දිලිර නාංක භාවිතා කරමින් තවාන පීවානුහරණය කර ගැනීමට ද පූර්ව මුද්‍රා ප්‍රතිඵලිය යොදා ඇති නාංක භාවිතා කරමින් තවාන පීවානුහරණය කර ගැනීමට ද පූර්ව මුද්‍රා ප්‍රතිඵලිය යොදා ඇති නාංක භාවිතා කරමින් එක් වර්ගයක් (වග අංක 1 නි) සඳහන් කරන ආකාරයට ජලයේ දියකර සාදාගත් උච්චතා මල් බාල්දියක් භාවිතා කරමින් තවාන් පස හොඳින් තෙත්වන ලෙසට යොදාන්න. මෙම රසායනික උච්චතා භාවිතා කර දින 1-2 ක් ගතවූ පසු බිජ යෝං මුද්‍රා ප්‍රතිඵලිය.

වගුව :- 1 - තවානට දිලිරනාංක යෙදීම

දිලිරනාංක	තවානේ වර්ග මිටර් 1 කට
කැජ්ටාන් 50% W.P.	ගුණීම් 06 ක් ජලය ලිවර 05 ක දියකර හෝ
තයෝගනේට් මිතයිල් 50% + තිරාම 30% W.P.	ගුණීම් 05 ක් ජලය ලිවර 05 ක දියකර
අශ්‍රුවලොනීල් 50% WP	ගුණීම් 03 ක් ජලය ලිවර 05 ක දියකර (මෙම දිලිර නාංකය බිජ වැෂිරීමට දින 3 ට කළින් යෙදිය යුතුය).

තයෝගනේට් මිතයිල් වලින් ගියුසාරියම්, ස්කොලරෝටියම් යන දිලිර වර්ග දෙක පමණක් පාලනය කෙරෙන අතර පිතියම්, ගයිවොප්පතෙරා යන දිලිර වර්ග පාලනය නොවේ. මේ නිසා රසායනික පීවානුහරණය සඳහා වඩාත් සුදුසු දිලිරනාංක වන්නේ හෝමායි, තිරාම හෝ කැජ්ටාන් වේ.

වගුව 2 - බිජ ප්‍රතිකාර සඳහා දිලිරනාංක භාවිතය

දිලිරනාංකය	බිජ විශාලත්වය	නිරදේශන ප්‍රමාණය බිජ කි.ග්‍රම් 1 කට
කැජ්ටාන් 50% W.P.	කුඩා බිජ	ගුණීම් 06
තිරාම 80% W.P.	විශාල බිජ	ගුණීම් 03
තයෝගනේට් මිතයිල් 50% + තිරාම 30% W.P.	කුඩා බිජ	ගුණීම් 07
	විශාල බිජ	ගුණීම් 02
	කුඩා බිජ	ගුණීම් 04
	විශාල බිජ	ගුණීම් 02

බිජ ප්‍රතිකාර කිරීම

ආනයනය කරනු ලබන එළවුල් බිජ වර්ග බොහෝ විට රසායනික හෝ වෙනත් උපක්‍රම යොදා ප්‍රතිකාර කිරීමෙන් පසු වෙළඳපෙළ නිකුත්කර ඇත. දේශීයව නිපදවන බිජ සඳහා බිජ ප්‍රතිකාර කර ඇලෙවි කිරීම බොහෝවිට සිදු නොවේ. දේශීයව නිපදවා ගන්නා බිජ තවාන් කිරීමට පූර්ම දිලිරනාංකය සමඟ හොඳින් කළවම් කර සිටුවීම කළ යුතුවේ.

විජ මගින් පැතිරෙන රෝග කාරකයින් හේතුවෙන් තවානේදීම බිජ පැලවලට රෝග ඇති කිරීමට ඇති අවදානම අසු කිරීමට බිජ පැතිකාර කිරීම උපකාරී වේ.

බිජ ගේට්ම

පළමුව තවාන මතුපිට ඇති පස් මිශ්‍රණය ලැබූ පටියක් ආධාරයෙන් හොඳින් තදකර මට්ටමිකර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. මෙම ක්‍රියාව වඩාත් සාර්ථක වන්නේ තවානේ ප්‍රශ්නයේ තෙකමන තත්ත්වයන් පැවතුනහොත් පමණි. ඉන්පසු කුඩා එප්ප පටියක් ආධාරයෙන් හෝගයට ගැලපෙන පරතරයන් ඇතිවන ලෙස හා නොගැනීමැ කුඩා ඇලි සකසා ගන්න.

බිජවල විශාලත්වය	පේලු අතර පරිතරය	පේලුයක ගැණුර
කුඩා බිජ	සෙන්ටීමිටර 10 (අගල් 4)	මිලිමිටර 6 (අගල් 1/4)
විශාල බිජ	සෙන්ටීමිටර 12 (අගල් 5)	මිලිමිටර 12 (අගල් 1/2)

මෙම ඇලි දිගේ ජේලියට ඒකාකාරීව හා තුනීව වැවෙන ලෙසට බිජ යෙදීම කළ යුතු වේ. ජේලිවලට යෙදු බිජ වසා දැමීමට වඩාත් යෝග්‍ය වන්නේ පිවානුහරණය කරගත් පාත්තියකින් ලබාගත් පස් වේ. මේ තිසා තවාන පිවානුහරණය කරගත් පසු තවානේ මතුපිටින් පස් විකක් මේ සඳහා වෙන්කර තබා ගැනීම වඩාත් යෝග්‍ය උපක්‍රමය වේ. බිජ යෙදු පසු එය වැශෙන ලෙස ජේලිවලට මෙම පස් මිශ්‍රණය යොදා නැවත ලැබේකින් තදකර ගැනීම කළ යුතු වේ.

වැකුණ ගේට්ම

තවානට බිජ දැමු පසු එය හොඳින් පැළවීමටත්, බිජවල ආරක්ෂාව සඳහාත්, තවාන මතුපිට ආවරණයක් යෙදීම අවශ්‍ය වේ.

මෙම ආවරණය වසුන ලෙසින් හැඳින්වෙන අතර, ඒ සඳහා ගෝනී හෝ දිරාපත් නොවූ පිදුරු හෝ යොදාගත හැකිය. පිදුරු යොදාගත්නේ නම් ඒ සඳහා අල්ත් පිදුරු යොදාගතීම වඩාත් උච්ච වේ. වරක් හාවිතා කළ ගෝනී යොදා ගත්තේ නම් ඒවා හොඳින් සෝදා පිරිසිදු කර තද අව්වේ වියලා ගැනීම වඩාත් සුදුසුය.

ආවරණ කැරසීම

වසුන ඉවත්කළ පසු තද වර්ෂාව මගින් ලපටි බිජ පැලවලට හානි ඇතිවිය හැකිය. එය වළකා ගැනීමට තැමෙන සුළු කේටුවලින් හෝ උණ ගස්වලින් පලාගත් උණ පටිවලින් හෝ සකසා ගත් ආරක්ෂක ආධාරයෙන් විනිවිද පෙනෙන පොලිතින් යොදා ආවරණයක් සකස්කර ගත යුතුය.

වර්ෂාව හා පින්න පවතින අවස්ථාවලදී පොලිතින් ආවරණයෙන් තවාන වසා තැබිය යුතුවේ. වර්ෂාව නොමැතිවිට ආවරණය ඉවත් කරන්න.

ජලය සැපයීම්

තවානේ මුල් අවස්ථාවේදී මල් බාලදී මගින් ජලය සැපයීම වඩාත්ම උචිත කුමය වේ. වාරි ජලයෙන් තවාන ගිල්වා ජලය සැපයීම කිසිදු විටක තොකල යුතුය.

පවතින කාලගුණ තත්ත්ව මත දිනකට වාර 1-2 පමණ ජලය සැපයීම කළ යුතුය. එහෙත් ජලය වැඩිපුර යේදීමෙන් රෝග හානි වැඩිවන හෙයින් ඒ පිළිබඳව සැලකිලිමත් වන්න.

පළුබේධාරක භාවිතය

රෝගවලින් තවාන ආරක්ෂාකර ගැනීමට නිරදේශීත දිලිරනාරක භාවිතා කළ යුතුවේ. මිට අම්තරව තවාන් පසේ සිරින කියත් පණුවන්, සුදු පණුවන්, වේයන් හා කුඩාමුවන් වැනි සතුන්ගෙන් බීජ හා පැළවලට හානි ඇතිවිය හැකිය. එය වළකාලීමට වසුන් යෙදු අවස්ථාවේදී කාමිනාරක පසට යේදීම අවශ්‍ය විය හැකිය.

ජල දූෂ්‍ය කිරීම

ජල ගැලවීමට දින කිහිපයකට පෙර සිට තවානට ජලය යොදන වාර ගණන අඩු කිරීම (ජලය යොදන කාල අන්තරය වැඩි කිරීම) මගින් සෙෂ්තු තත්ත්ව වලට ඔරොත්තු දෙන තත්ත්වයට තවාන් ජල සකසා ගත හැකිය. මෙමගින් ජල සිටුව පසුව පාලු ඇතිවීම අවම වේ.

ජල ගැලවීම

තවානේ ඇති පැළ සිටුවීමට වඩා සුදුසුම අවස්ථාව බෝග වර්ග අනුව වෙනස් වේ. එම අවස්ථාවට පත්වූ ගක්තිමත් හා නිරෝගී පැළ සකසාගත් බිමෙහි සිටුවීම ප්‍රමාදයකින් තොරව සිදුකළ යුතුය. වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගැනීම සඳහා මෙය බෙහෙවින් වැදගත් වේ.

ජල ගැලවීමට පෙර තවාන් පස හොඳින් තෙත් කිරීම වැදගත්ය. පැළ ගැලවීමට හාවිතා කරන අත් මුල්ලුව මගින් පේලී අතර, පස් බුරුල් කරමින් පස් සමග මුල් තොකැබෙන ලෙස පැළ ගලවා ගන්න.

ගලවන ලද පැළවල මුල් තොකැබෙන ලෙස පස් සමග සිටුවීමට බලාපොරොත්තුවන ස්ථානය වෙත ගෙනයා යුතුය.

තවාන මිශ්‍රණයක (මාධ්‍යයක) යොදා ගනීමින් සකකනු ලබන තවාන

වගාකරුවන් අතර බෙහෙවින් ජනප්‍රිය වී ඇති සම්පූදායික එළවුල් තවාන්වලින් මෙම තවාන් වර්ග වෙනස් වන්නේ එළවුල් බීජ පැළකර ගන්නේ විශේෂයෙන් සකස්කරගත් තවාන් මාධ්‍යයක නිසාත්, පිහිටි පොලුව සහ තවාන් ජල අතර සෘජු සම්බන්ධයක් නැති නිසාත් වේ. මෙයට අමතරව මෙම තවාන්වල දී පැළවල වර්ධනය සාර්ථක කරගැනීම සඳහා අවශ්‍යවන තත්ත්වයන්

බොහෝමයක් වගාකරුවා නට එතරම් අජහසුවකින් තොරව පාලනය කරගත හැකි වීමද වාසියකි. මෙවැනි තවාන්වල නිපදවනු ලබන පැළ නැවත වගා බිමෙහි සිටුවීමේදී ඒවායේ මුල්වලට සිදුවන හානිය ඉතා අවම වේ. එනිසා පැළවල වැඩිම බාල තොවේ. සිටුවීමෙන් පසුව මිය යන පැළ සංඛ්‍යාවද බෙහෙවින් අඩුය. එසේම කේත්තුයේ සිටුවීම කළ පසු වගාවේ ඒකාකාරී වර්ධනයක් ද දැකිගත හැකිය.

මෙයට අමතරව මෙවැනි පැළ සිටුවන ලද වගාවක අස්වැන්න තෙලීම, සාමාන්‍ය තවානකින් ලබාගත් පැළ සිටුවන ලද වගාවකට වඩා සති 1-2 පමණ කාලයකට පෙර සිට ආරම්භ කළ හැකිවීම තවත් වාසියකි.

කුට්ටි තවාන (හොර්ඩ්‍රොක්‍රේ තවාන)

මෙය, ජපානයේ ගොවීන් විසින් එළවුල් පැළ නිපදවීම සඳහා යොදා ගන්නා ලද එක් තවාන් ක්‍රමයකි. මෙහිදී හලන ලද ගොම සහ සරු මතුපිට පස් 1:1 අනුපාතයට මිශ්‍රකර, ජලය අවශ්‍ය පමණට යොදා කුට්ටිවලට කපා ගත යුතුය. එම කුට්ටි මත බිජ හෝ පැළ සිටුවීම මෙහිදී සිදුකරනු ලැබේ. තක්කාලී, බටු, ගෝවා, මිරිස් වැනි කුඩා බිජ සහිත එළවුල් වර්ග පමණක් තොව අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී තරමක් විශාල බිජ සහිත වට්ටක්කා, කරවිල වැනි බෙශයන්හි පැළ නිපදවීමට ද මෙම තවාන් ක්‍රමය උපයෝගී කරගත හැකිය.

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

- සැලකිය යුතු කාලයක් වගා තොකරන ලද ඉඩමකින් ලබාගත් සරුබවින් යුත් මතුපිට පස්
- භාදින් හලාගත් දිරාපත් වූ ගොම
- කර කරගත් දහයියා ස්වල්පයක්
- තවානේ පිටත දාරයට යෙදීම සඳහා ලි රාමුවක් හෝ ඒ සඳහා යොදාගත හැකි ලි පටි හෝ ගබාල්

නිසරු පස් හෝ මැටි ස්වභාවයෙන් වැඩි පස් යොදා ගතහොත් තවාන අසාර්ථක විය හැකිය. ලි රාමුවක් සකසා ගන්නේ නම්, ඒ සඳහා සෙන්ට්‍රිලිටර් 06 ක පටි යොදාගන්න. රාමුවේ පළල සෙන්ට්‍රිලිටර් 90 තොරුක්මවය යුතුය. ඉඩකඩ ඇති ප්‍රමාණය අනුව එහි දිග වෙනස් කරගත හැකිය.

තවාන කැකකීම්

- භාදින් හිරු එළිය වැවෙන සමතලා ස්ථානයක් තවාන සඳහා තොරාගන්න. ඉන්පසු එම ස්ථානයෙහි වල්පැළැටී උදා ගා ඉවත් කරන්න.
- අවශ්‍ය කුට්ටි ප්‍රමාණය අනුව සෙන්ට්‍රිලිටර් 90 ක පළලට සහ පහසු දිගක් සහිත රාමු කුඩ්ඩ් මගින් පොලවට සවි කරන්න. ලි රාමු වෙනුවට සෙන්ට්‍රිලිටර් 06 ක් උස ලි පටි හෝ ගබාල් ආධාරයෙන් ද වට්ටි දාරය සකස්කර ගත හැකිය. තවානෙහි පළල

- සෙන්ටීමිටර් 90 ට වඩා වැඩි වූ විට පොලිතින් වලින් තවාන නිසි ලෙස ආවරණය කිරීම සහ අනෙකුත් පාලන ක්‍රියාවන්ද අපහසු වේ.
- මෙයට පසුව රාමුව ඇතුළත බිම මත, කර කරගන්නා ලද දහයියා හෝ සිහින් වැළි තට්ටුවක් හෝ අතුරන්න. පසු අවස්ථාවකදී තවාන් කුටිට් පොලවෙන් ඉවත්කර ගැනීමට මෙය උපකාර වේ.
 - සරු පස් හා දිරාපත් ගොම, සල්ලඩයක් ආධාරයෙන් වෙන වෙනම හලා ගන්න. මේ අන්දමට හලාගත් ගොම හා පස් සම අනුපාතයකින් (1:1) එකිනෙක සමග හොඳින් මිශ්‍රකර ගන්න. පසුව ජලය යොදුමින් මැටි බදාමයක් ලෙස අනාගත්ත. මේ අන්දමට සකස් කරගත් මිශ්‍රණය රාමුව කුළ අතුරා අතින් තදිකර මට්ටම් කරගන්න.
 - මේ ආකාරයට අතුරා සකසාගත් මිශ්‍රණය තෙක් ගොනී හෝ සිදුරුවලින් වසා පැය 3-4 පමණ කාලයක් පදම්වීමට ඉඩ හරින්න. මේ අන්දමට පදම්කර නොගතහොත් කුටිට් කැපීම අපහසු වේ. එසේම හිරු එළියට නිරාවරණය කළ විට ඉරි තැලි කැඩී යයි.
- තවාන් මිශ්‍රණය හොඳින් පදම්කරගත් පසුව අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට කුටිට් කපා ගන්න. කුටිට්වල විශාලත්වය තවාන් කිරීමට බලාපොරොත්තුවන බෝග වර්ග අනුව තීරණය කරන්න. සාමාන්‍යයෙන් මෙටැනි තවාන් කුටිටියක විශාලත්වය අගල් 1 1/2 x 1 1/2 x 1 1/2 හෝ අගල් 2 x 2 x 2 පමණ දක්වා වෙනස් විය හැකිය.
- පරණ පිහියක් සහ අවශ්‍ය තරම් පළලට සකසාගත් ලී පරියක ආධාරයෙන් කුටිට් කපාගත හැකිය. තවාන් මිශ්‍රණය මත ලී පරිය තබා ඇතුළටම කැපී යන පරිදි පිහියේ ආධාරයෙන් කුටිටිය කපා ගන්න. පිහියෙහි පස් ඇලි, කුටිට් කැඩීයාම වලකා ගැනීම සඳහා වරින්වර පිහිය ජල බදුනක ගිල්වා තෙත්කර, කැපීමට යොදා ගන්න.
- මේ අන්දමට කපා ගන්නා ලද සැම තවාන් කුටිටියකම හරි මැදින් සිදුරුක් සකසා ගන්න. ඉවත දමන බෝල් පොයින්ට පැනක පසුපස කොටස ආධාරයෙන් සිදුර සකසා ගැනීමෙන් ඒකාකාරී ගැටුරකින් මෙම සිදුරු ඇති කරගත හැකිය. මේ අන්දමට කුටිට්වල සකසාගත් සිදුරුවල තවාන් කිරීමට අවශ්‍ය බේජ කෙලින්ම දැමීම හෝ වෙනත් ප්‍රාප්‍රමික තවානක සකසාගත් බේජ පැල ගලවා ගෙනැවීත් සිටුවීම හෝ කළ හැකිය.

විකවරම ඩිජ සිටුවීම

- කුට්ටි තවාන්වල එකවරම බිජ සිටුවන්නේ නම් තවාන් කුට්ටිය මත සකසාගන්නා සිදුරු එතරම් ගැඹුරකට සකසා නොගත යුතුය. එහි ගැඹුර අතල් 1/4 පමණකිම සැන්. මෙම සිදුරු කුළට බිජ 2-3 පමණ දමා ගොම හා මතුපිට පස් සමව මිශ්‍රකර සාදාගත් මිශ්‍රණයෙන්ම බිජ වසා නොදින් තද කර ගන්න.
- මේ අන්දමට බිජ යොදා තවාන මත තෙත ගෝනී හෝ තෙත පිදුරු අතුරන්න. වෙනත් තවාන්වල මෙන් නොව මෙහිදී තවානට බිජ යොදා විගස ජලය යොදීම නොකරන්න. ජලය යොදුවහොත් බිජ කුණුවීම වැඩිවිය හැකිය.
- බිජ පැළඳු විගස වසුන ඉවත් කරන්න. බිජ පැළවලට දින 10 පමණ ගතුව පසුව එක් තවාන් කුට්ටියක එක් නිරෝගී පැළයක් පමණක් ඉතිරිකර සෙසු පැළ ගලවා ඉවත් කරන්න.
- මෙම ප්‍රාථමික තවානෙහි බිජ පැළවල පත් දෙකක් සහිත අවස්ථාවේදී ගලවා කුට්ටි තවාන්වල සිටුවීය යුතුය. මේ අන්දමට බිජ පැළ සිටුවීමේදී තවාන් කුට්ටියේ සකස් කර ගන්නා සිදුරෙහි ගැඹුර සිටුවන පැළයේ මූල මණ්ඩලයේ ගැඹුර අනුව වෙනස් කරගන්න.
- ප්‍රාථමික තවානෙන් පැළ ගැලවීමට ප්‍රථම එය භෞදින් තෙත්කර, මූල මණ්ඩලයට හානි නොවන පරිදි පැළ ගලවා ගන්න. සිටුවීමේදී පැළවල පත්වලින් පමණක් අල්ලා සිටුවන්න. කළේන් අල්ලා පැළ ගැලවීම උචිත නොවේ.
- කුට්ටි තවාන්වල මෙවැනි කුඩා බිජ පැළ සිටුවීමෙන් පසුව පැළවල මූල මණ්ඩලය හා තෙත පස එකිනෙක සමග හෞදින් සම්බන්ධවන පරිදි පස් මිශ්‍රණයෙන් ස්වල්පයක් යොදා මදක් අතින් තද කරන්න. ඉන්පසුව තවාන මදක් තෙත්වන පරිදි මල් බාල්දියකින් ජලය යොදන්න.

තවාන භංජතුව

- මේ සඳහා කුට්ටි තවාන සැකසීමට පෙර වෙනත් ස්ථානයක සාමාන්‍ය ආකාරයේ තවානක් සකසා එහි බිජ වපුරා පැළ නිපදවා ගන්න. මෙය ප්‍රාථමික තවාන ලෙස හැදින්වේ.
- තවාන ආවරණයකර ගැනීම සඳහා ආරුක්කුවක ආකාරයට කුඩා උණ පතුරු තවා එකිනෙකට සෙන්ටි මිටර් 45 ක පරතරයකින් තවාන මත සිටුවා ගන්න. ඉන්පසුව සෙන්ටි මිටර් 75 ක් පළල පොලිතිනයක්

දෙකඩිකර මෙලෙස සකසාගත් උණ පතුරු මත තවාන වැශේන පරිදි අතුරා ගන්න. පාත්තිය දෙපස සවිකරගත් කුස්සේ වලට මෙම පොලිතිනය ගැට ගසන්න.

- පින්න සහිත රාත්‍රී කාලයේදී සහ වර්ෂාව ඇතිවිටදී පොලිතිනයෙන් තවාන වසා තබන්න. දිවා කාලයේදී පොලිතිනය ඉවත් කරන්න.
- තවාන් කුවිටිවල තෙතමනය නිසි මට්ටමක පවත්වා ගත හැකිවන පරිදි කුඩා සිදුරු සහිත මල් බාලේයකින් ජලය යොදන්න. තවානට සති 3 පමණ ගතවූ පසුව එහි වල් පැල තිබෙනම් අතින් ගලවා ඉවත් කරන්න.
- පැලවල වැඩිම දුර්වල නම් වෙළඳපොලෙහි ඇති දියර පොහොරක් තවානට ඉසින්න. එසේ නොමැති නම් යුරියා අවුන්සයක් ජලය ගැඹුම් 2 මිග්‍රිකරගත් දියරය පැලවලට යොදන්න.
- තවාන් පැලවලට රෝග හා කෘමි හානි පැමිණේදැයි තිතර පරික්ෂාකාරී වන්න.

නැඳ සිටුවීම

- තවානට සති 3-4 පමණ ගතවූ පසුව හෝ එක් එක් බෝග වර්ග අනුව තවානෙහි පැල වැඩිමට ඉඩ හැරිය යුතු කාලය අවසන් වූ පසු

කුවිටි තවාන් පැල වග බිමෙහි සිටුවීම සඳහා යොදා ගන්න. මේ සඳහා පළමුවෙන්ම කුවිටි තවානෙහි රාමුව ඉවත් කරන්න.

- ඉන්පසුව තවාන් කුවිටි කැපීම සඳහා යොදා ගත් පිහිය මගින්ම කුවිටි එකිනෙකින් වෙන්කර ගන්න. පිහි තලය කුවිටි යටින් දමා ඉස්සීමෙන් එය පහසුවෙන් ගැලවේ. මේ අන්දමට වෙන්කර ගත් තවාන් කුවිටි සිටුවීම සඳහා වග බිමට ගෙනයාමට සකසා ගත් තැරි හාවිතා කිරීම වචා සුදුසුය.
- පැල සිටුවීමට වික වේලාවකට පෙර, සකසාගත් වලවල්වලට ජලය යොදන්න. පැලය සහිත පස් කුවිටිය වලේ සිටවූ පසු එය වැශේන සේ පස්වලින් ආවරණය කරන්න.

බඳුනු තවාන

එළුවල වග කිරීම සඳහා නිරෝගී වැඩි දිරියකින් යුතු පැල නිපදවාගත හැකි තවාන් තුමයකි. මේ අන්දමට නිපදවා ගන්නා පැලවල භොඳින් වැඩුන ගක්තිමත් මූල මණ්ඩලයක් ඇත. බඳුනේ ඇති තවාන් මාධ්‍ය සමගම වග බිමෙහි පැල සිටුවන නිසා පැලවල වැඩිම බාල නොවේ. පැල සිටුවීමේදී මූල්වලට හානි නොවන නිසා පැල මියයාමක් හෝ තුවාල වූ මූල් හරහා රෝග කාරකයන් පැලයට ඇතුල්වීමක්

හෝ සිදු නොවේ. සිටුවීමට යොදා ගන්නා බේජවලින් වැඩි පැල සංඛ්‍යාවක් ලබාගත හැකි නිසා, මෙම ක්‍රමය මිළ අධික දෙමුහුම් ප්‍රශේදවල බීජ තවාන් කිරීම සඳහා බහුල වශයෙන් යොදා ගනු ලැබේ. මෙය ගෝවා, බටු, තක්කාලී, මිරිස් වැනි කුඩා බීජ සහිත බෝග සඳහා වඩාත් සූදුසු තවාන් ක්‍රමයකි.

බදුන් සකසීම

- විෂ්කම්භය සෙන්ටීමිටර් 13 සහ උස සෙන්ටීමිටර් 17 වූ කුඩා ප්‍රමාණයේ සෙලෝෂ පොලිතින් බදුන් මේ සඳහා සාර්ථකව යොදාගත හැකිය. සාමාන්‍යයෙන් ගෞජරි බැගේස් යනුවෙන් බදුන්වනු ලබන මෙම බදුන් යොදා ගැනීම වඩා ලාභදායක ද වේ.
- පැල වැඩින විට බදුන තුළ එක් රස්වන වැඩි ජලය ඉවත්ව යාම සඳහා බැගයේ පහළ ප්‍රදේශයෙහි කුඩා සිදුරු 6-8 පමණ සකසා ගන්න.
- එසේම බදුන් මිශ්‍රණය පුරවා ගැනීමට පෙර බැගයේ විවෘත පැන්තේ දාරය අගල් 1 1/2 පමණ ඇතුළට තවාගන්න. එමගින් එහි වැශෙනත සුළු බව අඩුකර ගත හැකිය.
- මෙම බදුන් සඳහා තවාන් මිශ්‍රණය ලෙස සරු මත්‍යිලට පස් සහ දිරාපත් වූ ගොම පොහොර වෙන වෙනම සල්ලචිකර, සම ප්‍රමාණවලින් මිශ්‍රකරගන්න. මෙම මිශ්‍රණය තරමක්

තෙත්කර ගැනීමෙන් බදුන්වලට පුරවා ගැනීම වඩාත් පහසු වේ.

- මේ අන්දමට පස් මිශ්‍රණය පුරවාගත් බදුන් එකිනෙකට ආසන්නව සිටින සේ තවාන සඳහා සකස් කරගත් ස්ථානයෙහි අසුරාගන්න. මෙසේ අසුරාගන්නා විටදී සෙන්ටීමිටර් 90ට නොවැඩි පළලක් සහිතව බදුන් අසුරා ගැනීමෙන් රක බලාගැනීම වඩා පහසුවේ.
- මෙවැනි සෙලෝෂපොලිතින් බදුන් වෙනුවට, කඩදාසිවලින් සැකසී බදුන් වුවද හාවිතා කළ හැකිය. මෙයට අමතරව විවිධ ප්‍රමාණයේ තවාන් තැටි ද වෙළඳපොලෙන් මිලිදී ගත හැකිය. එවැනි බදුන් වාර ගණනාවක් පාවිච්චි කිරීමේ හැකියාව ද තිබේ.

බදුන් මිශ්‍රණය පිවානුහරණය

බදුන්වලට පුරවාගනු ලබන තවාන් මිශ්‍රණයෙහි විවිධ රෝග කාරකයින් සිටියහොත් එම රෝග කාරක මගින් කුඩා එළවුල පැලවලට විශාල වශයෙන් හානි සිදුවිය හැක. මෙය වළකා ගැනීම සඳහා බීජ සිටුවීමට දින 1-2 පමණ පෙර සූදුසු දිලිර නාඟකයක් යොදා බදුන් මිශ්‍රණය පිවානුහරණය කරගන්න. මේ සඳහා කැප්ටාන් නමැති දිලිර නාඟකයෙන් ගුණම් 15-20 ජලය ලිටර 10 මිශ්‍රකර සාදාගත් දියරය මල් බාල්දියකින් බදුන්වලට යොදා බදුන් මිශ්‍රණය හොඳින් තෙත් කරන්න.

විෂ ප්‍රතිකාර කිරීම

විෂ සමග පැවතිය හැකි රෝග කාරක විනාශකර දැමීම සඳහා සිටුවීමට පෙර සූදුසු දිලිර නාශකයක් බිජ සමග මිශ්‍රකර ගන්න. (නිර්දේශීත ප්‍රමාණ වගු අංක 2 හි සඳහන් කර ඇත).

බිජ සිටුවීම

එක් බදුනක තිබිය යුතු පැළ ගණන, බොෂ්‍ර වර්ගය හා වගා ක්‍රමය අනුව වෙනස්කළ යුතුය. ඒ අනුව බිජ සිටුවීම සඳහා එක් බදුනක ඇතිකළ යුතු සිදුරු සංඛ්‍යාව එකක් හෝ දෙකක් හෝ විය හැකිය. මෙවැනි සිදුරුක ගැඹුර අගල් 1/4 - 1/2 අතර වීමට පිළිවන.

උදාහරණයක් ලෙස එක් බදුනක ගෙවා එක් පැළයක් ද තක්කාලී නම් පැළ දෙකක් බැහින් ද පවත්වාගත හැකිය. සැම බදුනකම බිජ සිටුවිය යුත්තේ එක සමාන ගැඹුරකිනි. එසේ නොවුනහාත් බිජ පැළවීම ද එකාකාරීව සිදුනොවේ. මේ සඳහා සරල උපකරණයක් සාදා ගත හැකි අතර, එය බදුන් මිශ්‍රණය පිරවූ බදුන මත තබා තද කිරීමෙන් සැම බදුනකම සම ගැඹුරකින් සිදුරු සකසාගත හැකිවේ. ඉන්පසුව සිදුරු තුළට බිජ දමා ජීවානුහරණය කරගත් බදුන් මිශ්‍රණයම යොදා වසා දැමීය යුතුය.

වැකුණ කිරීම

- මෙලෙස බිජ යෙදු බදුන්වල බිජ පැළවන තෙක් මතුපිටින් වැශ්‍යනක් යෙදීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ සඳහා අගල් 2 පමණ සනකම පිදුරු තව්වුවක් හෝ තෙත ගෝනී හෝ යොදාගත හැකිය.
- කුඩා හා වේයන්ගේ හානි සහිත ප්‍රමේණවලදී නම් ඒ සඳහා සූදුසු කාම් නාශකයක් ජලයේ දියකර (වැශ්‍යන යෙදු පසු) වැශ්‍යන ද තෙක්වන ලෙසට බදුන් මතට යොදාන්න.
- දිනපතා බදුන්වල තෙතමනය පරික්ෂාකර බලා අවශ්‍ය පරිදි ජල සම්පාදනය කරන්න. බිජ පැළ පසෙන් මතුවූ විගසම වැශ්‍යන ඉවත් කරන්න. බිජ පැළ පසෙන් මතුවූ මුල් දින කිහිපයේ දී ඒවා ඉතා මැදුවන හෙයින් වර්ෂාවෙන් ආරක්ෂා කරගැනීම අවශ්‍ය වේ. මේ සඳහා පොලිතීන් ආවරණයක්, බදුන්වලට ඉහළින් අර්ථ කවාකාරව සිටින ලෙස යොදා ගන්න.
- බිජ පැළ පතු දෙක සහිත අවස්ථාවට පත් වූ විට (බිජ සිටුවා දින 7-10 දී) බදුන්වල ඇති වැඩි පැළ ඉවත් කරන්න. එලෙස ඉවත් කරන පැළ නැවත, පළමුව සඳහන් කළ අයුරින් සකසා ගත් බදුන්වල සිටුවීමෙන්, පැළ අපන් යාම වළකී.

- බදුන් මාධ්‍යයේ තෙතමනය නිසි ලෙස පවත්වා ගෙන යාම සඳහා ක්‍රමවත්ව ජල සම්පාදනය කරන්න. පැළ ක්‍රමයෙන් වර්ධනයට විටදී පැළ දැඩි කිරීම සඳහා හිරු එළිය ලබාදෙන කාලසීමාව ක්‍රම ක්‍රමයෙන් වැඩි කරන්න.
- කෘමි හා රෝග හානි පිළිබඳව නිතරම පරීක්ෂාකාරී වීම ඉතා වැදගත්වන අතර, අවශ්‍යවන්නේ නම් පමණක් සූදුසු පළිබෝධ නායකයක් ඉසින්න.
- මෙලෙස සැකසු බදුන් පැළ ගෙවතු වගා කරන්නන් හට අලෙවි කිරීම මගින් ආදායම් උපද්‍රවන මාර්ගයක් සකස්කර ගත හැකිය. තවද, සෙස්තුයේ සිටුවන තෙක් පැළවලට හානි තොවන ලෙස තබා ගැනීම පහසු බැවින් එය වගාකරුවනට ද පහසුවක් වේ.

ඡැල සිටුවීම

- නියමිත කාල සීමාව තුළදී පැළ සිටුවන්න. වඩා වැඩි කාලයක් බදුනේම පැළ තබාගත් විට ගැහුරට වැඩෙන මුල්, බදුන පතුලේදී ගැට ගැසේ. එය අහිතකර තත්ත්වයකි.
- තවානේ සිට සෙස්තුයට ගෙනයාමේදී පැළවලට හා බදුන්වලට හානි සිදුවීම වළකා ගැනීම සඳහා පැතැලි පතුලක් සහිත හාජනයක අසුරාගෙන බදුන් සෙස්තුයට ගෙන යන්න.
- බදුනේ සිරස් කැපුමක් යොදා බැගය ඉවත් කරමින්, පස් කුවිටිය සමග පැළ සිටුවන්න. පැළ සිටුවීමේදී ඉවත්කරන සෙලෝපොලිතින් බැං එක් තැනකට එකතුකර විනාග කරන්න.

ව්‍යුත්පන් අභතේ යාම ව්‍යුත්පන් ගැනීම

ගොවින් විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන එළවුල දුර බැහැර ප්‍රදේශවල සිටින පාරිභෝගිකයින් අතට පත්වන විට, ඒවායේ ගුණාත්මය විශාල ලෙස පහළ යාම අප රටේ බහුල වශයෙන් සිදුවන දෙයකි. එපමණක් නොව මෙසේ නිපදවන එළවුල විශිෂ්ටතාවෙන් 20%-30% දක්වා ප්‍රමාණයක් අපතේ යයි.

මෙලෙස අස්වනු නෙළිමේ සිට පාරිභෝගිකයා අතට පත්වන තුරු එනම් සැපයුම් දාමයේ දී සිදුවන හානි පසු අස්වනු හානි ලෙස හදුන්වනු ලැබේ.

මෙ නිසා ගොවියාට ඉතා අඩු මුදලකට තම නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීමට සිදුවන අතර, පාරිභෝගිකයාට විශාල මිළක් ගෙවා අවශ්‍ය එළවුල මිලදී ගැනීමට සිදුවේ.

විශාල වශයෙන් සිදුවන පසු අස්වනු හානි වලට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවන සාධක කිහිකි. ජලය පිටවීම නිසා බර අඩුවීම, මෙරිම, තැලීම හා සිරීම සිදුවීම, ලෙඛ රෝග, කුණුවීම යනාදිය මේ අතුරින් ප්‍රධාන තැනක් ගනී. කෙසේ වෙතත් මෙසේ පසු අස්වනු හානිය නිසා අපතේ

යන ප්‍රමාණය කෙරෙහි පෙර අස්වනු සාධක ද බොහෝ විට බලපැමක් ඇති කරයි.

පෙර අස්වනු සාධක ලෙස හදුන්වනු ලබන්නේ අස්වනු නෙළිමට පෙර කේතුයේදී පැවති තත්ත්වයන්ය. මොද බේඟ තෝරා ගැනීමේ සිට අකුමවත් පොහොර හාවිතය, අඩු ජලසම්පාදනය, අධික ආර්ද්‍රතාවය සහ වෙනත් අයහපත් වගා පාලන කුම අස්වන්නෙහි තත්ත්වය කෙරෙහි අහිතකර බලපැමි ඇති කරයි. පෙර අස්වනු සාධක මතා ලෙස පාලනය කර, උසස් පසු අස්වනු තාක්ෂණ කුම අනුගමනය කිරීමෙන් අපතේ යන එළවුල ප්‍රමාණය බොහෝ දුරට අඩුකර ගත හැකිය.

අස්වනු නෙළිය යුතු අවස්ථා

- තියුණු මූවහතක් සහිත කතුරු, පිහියා අස්වනු නෙළිමට යොදා ගැනීම සුදුසුය.
- තක්කාලී අස්වනු නෙළිමට වඩාත් සුදුසු අවස්ථාව වන්නේ ගෙඩියෙහි රතු පැහැය අවම වශයෙන් 50% ක් වත් දක්නට ලැබෙන විටය. අස්වනු නෙළිමේදී නටුව ගෙඩියට සවිචි තිබෙන පරිදි නෙළිම කළ යුතුය. නටුව වෙන් වුවහොත් ඇතිවන තුවාලය නිසා එම ස්ථානයෙන් කුණුවීමට ඉඩ තිබේ. නටුව සමග නෙළු තක්කාලී නොගැනීමුරු ප්ලාස්ටික් කුඩාවල

ඇසිරීම කළ යුතුයි. නෙලා ගැනීමෙන් පසුව හැකිතාක් දුරට පරිහරණය කරන වාර ගණන අඩු කිරීමෙන් තක්කාලීවල පසු අස්වනු හානිය අඩුකර ගත හැකිය.

- මැ, බේංච් වැනි එළවුල් බෝහෝවිට නාස්ති වන්නේ මෙරිම සිදුවන නිසාය. ලපරි අවස්ථාවේදී නෙලීමෙන් මෙරිම සිදුවන වේය අඩුකර ගත හැකිය. එබැවින් මෙම එළවුල් වර්ග දෙක කරලේ දිග උපරිම මට්ටමට පත් වූ වහාම අස්වනු නෙලීම සුදුසුය. කරල පිරෙන තුරු සිටියහොත් ඉක්මණීන් මෙරිම සිදුවන බැවින් අපතේ යන ප්‍රමාණය වැඩි වේ.
- ලපරිව නෙලාගත් විට, වැඩි කරල් ගණනක් සැදෙන බැවින් ගොවියාට තම වගාවෙන් ලැබෙන අස්වැන්න වැඩිකර ගත හැකිය.
- බණ්ඩක්කා කරල්, උපරිම දිගට පැමිණීමට දින දෙකකට පමණ පෙර නෙලා ගැනීමෙන් මෙරිම නිසා අපතේ යන ප්‍රමාණය අඩුකර ගත හැකිය. ලපරිව අස්වනු නෙළු විට දින දෙකකට වරක් බැගින් අස්වනු නෙලිය හැකි අතර, එවිට ඉඩුම් පැමිණීමෙන් මෙරිම සිදුවන නිසා තත්ත්වය පහළ යයි. ලපරි අවස්ථාවේ අස්වනු නෙළු විට දිගුකාලීනව ඉඩමෙන් ලැබෙන අස්වැන්න වැඩිවීම ගොවියාට වඩාත් වාසිදායක වේ. මෙසේ නෙලන ලද එළ ජ්ලාස්ටික් අසුරනවල අසුරා ප්‍රවාහනය කළ හැකිවේ.
- වැටකොල්, පතොල, කරවිල යන එළවුල් අස්වනු නෙලීමට වඩා සුදුසු වන්නේ එම එළ (කරල්)

උපරිම දිගට පත්වූ අවස්ථාවයි. එළ පිරීමේ අවස්ථාව දක්වා නෙලීම පමා කළහොත් වැටකොල්වල මෙරිමද, පතොල, කරවිලවල ඉදීම ද ඉක්මන් වීම නිසා වෙළඳ අයය අඩුවීම සහ ආහාරයට තුෂුරුසු තත්ත්වයට පත්වීම සිදුවේ. වැටකොල් සහ කරවිල ජ්ලාස්ටික් බඳුන්වල ඇසිරිය හැකි අතර, පතොලවල මැද කුහරයක් ඇති බැවින් තැලීම සිදුවුවහොත් පහසුවෙන් පිපිරීමට ඉඩ තිබේ. එබැවින් කුඩා ප්‍රමාණයේ මිටි වශයෙන් ඇසිරීම කළ හැකිය.

- වම්බවුවල එළ නෙලීමට වඩාත් සුදුසු අවස්ථාව වන්නේ එය උපරිම දිගට පත් වූ විටය. එළ පිරීම දක්වා සිටියහොත් මෙරිම සිදුවන නිසා තත්ත්වය පහළ යයි. ලපරි අවස්ථාවේ අස්වනු නෙළු විට දිගුකාලීනව ඉඩමෙන් ලැබෙන අස්වැන්න වැඩිවීම ගොවියාට වඩාත් වාසිදායක වේ. මෙසේ නෙලන ලද එළ ජ්ලාස්ටික් අසුරනවල අසුරා ප්‍රවාහනය කළ හැකිවේ.

- සලාද සඳහා පිළිස්කුණු යොදා ගැනීමට බලාපොරාත්තු වන්නේ නම්, ඉතා ලපරි අවස්ථාවේදී අස්වැන්න නෙලා ගත යුතුය. මේ සඳහා එළය සම්පූර්ණ වීමට පෙර නෙලා ගත යුතුය. පිසීම සඳහා

- හාවිතා කරන්නේ නම් තරමක් මේරු අවස්ථාව වඩා සුදුසුය. කෙසේ වුවද පිට පොත්ත දුමුරු පැහැ ගැන්වීමට ප්‍රථම අස්වනු නෙලීම වැදගත්ය.
- බේවි, නොකෝල්, රාඛ වැනි එළවල් නියමිත දින ගණනට පසු එනම් නිසි පරිදි මෝරා ඇතිවිට අස්වනු නෙලීමෙන් ගුණාත්මක බවින් වැඩි සහ උසස් තත්ත්වයෙන් යුත් අස්වන්නක් ලබාගත හැකිය. මෙම එළවල් වර්ගයන්හි අස්වනු නෙලන විට, ගාක පත්‍ර නොකැඳවා පරිදි ගලවා ගත යුතුය. මඩ ඉවත් කිරීම සඳහා අල පමණක් ජලයෙන් සේදීම වඩාත් සුදුසුය. පත්‍ර නොකැලන පරිදි ඇසිරීම මගින් මෙම එළවල්වල උසස් තත්ත්වය දින කිපයක් යනතෙක් ආරක්ෂා කරගත හැකිය.
 - ගෙවාවල ගෙඩිය භාදින් වැඩි ඇතිවිට අස්වන්න නෙලීම කළ යුතුය. වට්ටිට පිහිටි පත්‍ර කිපයක් සමඟ ප්‍රවාහනය කිරීමෙන් ගෙඩියට සිදුවන යාන්ත්‍රික හානි බොහෝ දුරට අඩුකර ගත හැකිය.
 - ලික්ස් ගාකය භාදින් වර්ධනය වූ විට, පත්‍ර නොකැඳවා පරිදි ගලවා මුල් කොටස පමණක් ජලයෙන් සේදී මඩ ඉවත්කළ හැකිය. තදකර මිටි බැඳීම නොකළ යුතුය.
 - මාඟ මිරිස් කරල වර්ධනය වූ විට
- අස්වන්න නෙලිය යුතුය. මේරීම වැඩි වූ විට ඉක්මණීන් ඉදෙන බැවින් නියමිත අවස්ථාවේදී අස්වන්න නෙලීම වැදගත්ය.
- මුතුණුවැන්න, කංකු, ගොටුකාල වැනි කාල එළවල මේරීමට ප්‍රථම අස්වන්න නෙලිය යුතුය. නෙළු කාල ශේෂුයේදීම මිටි බැඳ තෙතමනය ඉවත්නොවන සේ තැබිය යුතුය.

නෙළන අවස්ථාවේදී සැලකිලින් වීම

සැම එළවල්වක්ම උදයේ පිනි තිදුනු පසු අස්වනු නෙලීම වඩාත්ම උචිතය. කාල එළවල ශේෂුයේදී තරමක් "හේබාන" තෙක් සිට නෙළුවහොත් ඇසිරීමේදී සහ ප්‍රවාහනයේදී ඇතිවන හානිය අඩුකර ගත හැකිය. කිසිම අවස්ථාවකදී නෙලන ලද එළවල, ශේෂුයේ පස් සමග ගැටීමට සැලැස්වීම සුදුසු නැත. පස් තැවරුණු විට ඒ සමග නොයෙකුත් දිලිර හා බැක්ටීරියා රෝගකාරක පිවින් ඇතුළුවීමට ප්‍රථමවන.

අස්වනු නෙලීමේදී රජ ලෙස එළවල් පරිහරණය නොකරන්න. හැකි ඉක්මණීන් නෙලන ලද එළවල සෙවන සහිත ස්ථානයකට රැගෙන යන්න.

පිරිසිදු කිරීම, තේරීම සහ වර්ග කිරීම කේතුයේදී අනිවාරයෙන්ම කළ යුතුය. පලමුවැනි සහ දෙවැනි පන්තිය වශයෙන් මතුපිට පෙනුම අනුව වර්ගකළ හැකිය. (තැපැලු, අනුමතත් හැඩ, කම් හානි ඒවා ඉවත් කිරීම හෝ වෙන් කිරීම සිදුකළ යුතුය) වර්ගකර විකිණීමෙන් වැශිෂ්ට ආදායමක් ලබාගත හැකිවනවා මෙන්ම, ප්‍රවාහන හානි සහ ලෙඛ රෝග නිසා සිදුවන හානි ද අවම කරගත හැකිය.

අසිරීම

වාතාගුය හොඳින් ලැබෙන ලෙස සැම එළව්ලවක්ම සිදුරු සහිත ජ්ලාස්ටික් කුඩාවල හෝ දාර සූමට වන ලෙස සැකසු ලැළිවැන් තනන ලද පෙවිට් වල හෝ අසුරන්න. එමගින් එළව්ලවල තත්ත්වය ආරක්ෂා කරගත හැකිය. ඇසිරීමේදී රඟ ලෙස එළව්ල පරිහරණය තොකළ යුතු අතර, අනවාය ලෙස තදකර හාජන වල ඇසිරීම ද තොකළ යුතුය. ජ්ලාස්ටික් බදුන් නිතර පිරිසිදු කළ යුතු අතර, ඇසුරුම් කිසිවිටෙකත් අවවට හෝ වැස්සට තිරාවරණය තොකළ යුතුය.

එළව්ලවලට එතිලින් වායුවේ බලපැම ඉතාමත්ම අහිතකර වේ. ඉදෙන තක්කාලි, කෙසෙල්, අඩු, අලිපේර වලින් මෙම වායුව පිටවේ. තාවකාලික ගබඩා ස්ථානයක හෝ මෙම පලතුරු, එළව්ල සමග තැබීමෙන් පලතුරුවලින් පිටවන එතිලින් වායුවට එළව්ල තිරාවරණය වේ. එසේ වුවහොත් මෙරීම ඉක්මන් වීම, කොළ කහපැහැවීම, ඉදීම සහ එළව්ල විනාශවේ යැමට ද ඉහළ ප්‍රවණතාවයක් දක්වයි. එබැවින් ප්‍රවාහනයේදී පවා එළව්ල පලතුරු සමග මිශ්‍ර කොට ප්‍රවාහනය කිරීමෙන් වැළකීම වඩාත් උචිතය.

යාන්ත්‍රික හානි

නිවැරදි මෙරීමේ අවස්ථාවේදී ප්‍රවේශමෙන්, නිසි තත්ත්ව පාලනයක් යටතේ නෙලන ලද එළව්ල වර්ග සඳහා ලෙඛ රෝග වැළදීමේ හැකියාව ඉතා අඩුය. කෙසේ වෙතත් අස්වනු නෙලිමේදී, ඇසිරීමේදී සහ ප්‍රවාහනයේදී සිදුවන තැබීම්, සීරීම වැනි යාන්ත්‍රික හානි නිසා ලෙඛ රෝග වැළදීම සිදුවේ. එනිසා නෙලාගන්නා අස්වන්නේ රෝග හානි පාලනය සඳහා අනිවාරයෙන්ම යාන්ත්‍රික හානි සිදුවීම වැළැක්විය යුතුය.

ඒලවල ප්‍රධානය කිරීමේදී

ප්‍රවේශමෙන් ඇසිරීම කළ යුතුය. රාත්‍රී
කාලයේදී හෝ උදය කාලයේදී ප්‍රධානය
කිරීමෙන් අධික ලෙස උෂ්ණත්වය
ඉහළ යැම වලක්වා ගත හැකිය. තවද
ප්‍රධානයේදී අවශ්‍යවන් සහ වැස්සෙන්
ආරක්ෂා කරගත යුතුය. ව්‍යාහනය සුම්ම
ලෙස පැදිවීමෙන් ප්‍රධානයේදී ඇතිවන
හානි අඩුකර ගත හැකිය. එසේම ඒලවල
බා ගැනීම ද ප්‍රවේශමෙන් කළ යුතුය.

අප රටෙහි ඒලවල නිෂ්පාදනය
ඇවුරුදේද මූල්‍යෝගී සිදුවන බැවින් සිත
කාමරවල දිගු කළක් ගබඩාකර තබා ගැනීම
අනවශ්‍යය. බොහෝමයක් ඒලවල සති 2
ක් හෝ 3 කට වැඩි කාලයක් ගබඩාකර
තබාගත තොගැකිය. එසේ ගබඩා කළද
දැරීමට සිදුවන අමතර වියදම නිසා ආර්ථික
වාසිදායක තත්ත්වයක් ගෙන තොදේ. තවද
සිත ගබඩා තත්ත්ව (෋ෂ්ණත්ව හා ආර්ද්‍රතා
පාලනය කර) අනුගමනය කරන්නේ
නම් එසින් පසු ගබඩා කිරීම, ප්‍රධානය
වෙළඳසැල, නිවසේ සිතකරණයක තැබීම
දක්වා ඒවා අනුගමනය කළ යුතුය.
වඩාත්ම සුදුසු විකල්පය වන්නේ අවාරයේ
නිෂ්පාදනය කිරීමට සැලසුම් කිරීමයි.

එළවුල් වගාච සඳහා කාබනික භා රසායනික පොහොර හාවිතයේ වැදගත්කම

බොහෝ එළවුල් බෝග කෙටි මූල මණ්ඩලයකින් යුත්තය. මේ නිසා මෙම බෝග වර්ගවල ගාක පෝෂක අවශ්‍යතාවය සපුරා ගැනීම සඳහා මූල මණ්ඩලය අවට කුඩා ප්‍රදේශයක සැලකිය යුතු ගාක පෝෂක ප්‍රමාණයක් තිබිය යුතුය.

මිට අමතරව මාස 3-4 ක් වැනි කෙටි කාල සීමාවකදී බොහෝ එළවුල් බෝගවල පිවිත කාලය අවසන් වේ. වෙනත් බෝග හා සසදා බලන කළ, එළවුල් බෝගවල අස්වනු වශයෙන් ප්‍රයෝගනයට ගන්නා කොටස්වල සැලකිය යුතු ගාක පෝෂක ප්‍රමාණයක් අන්තර්ගත වේ. එනිසා එළවුල් අස්වනීන සමග අධික ගාක පෝෂක ප්‍රමාණයක් වගා බිමෙන් ඉවත්වේ. මෙයට අමතරව බොහෝ එළවුල් බෝගවල ආහාරයට තොගන්නා දැඩු හා කොළ වැනි කොටස්වලද සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක ගාක පෝෂක අඩංගු වේ. අස්වනු තොලීමෙන් පසු මෙටැනි බෝග අවශ්‍යතාවය වගා බිමෙන් ඉවත්කර, විනාශකර දැමීම නිසා ද සැලකිය යුතු ගාක පෝෂක ප්‍රමාණයක් පසට අහිමි වේ.

මින් හැඟී යන්නේ එළවුල් භෝග වගා කරනු ලබන බිමෙන් නිරන්තරයෙන් ගාක පෝෂක විශාල ප්‍රමාණයක් ඉවත්වන බවයි. මේ නිසා, එළවුල් වගාවේ සාර්ථක අස්වනීන්නක් සඳහා මනා ගාක පෝෂක කළමණාකරයක් අතිවාර්යයෙන්ම තිබිය යුතුය. මෙසේ නොකළහොත් වෙනත් භෝග වර්ග මෙන් නොව, එළවුල් භෝගවල අස්වනීනෙහි පැහැදිලි අඩුවීමක් සිදුවන බව පරියෝගන මගින් මනාව ඔප්පු වී තිබේ.

ඡාක පෝෂක කළමණාකරනය

මෙසේ පසෙන් ඉවත්වන ගාක පෝෂක වර්ග ප්‍රාථමික (මහ පෝෂක) ද්විතීයික හා අංශ මාත්‍ර මූලද්‍රව්‍ය යන කාණ්ඩ තුනටම අයන් වේ. එනිසා එම සියලුම ගාක පෝෂක වර්ග නැවත පසට ලබයිමේ ක්‍රියාමාර්ග එළවුල් භෝග වගාවේ වැදගත් තැනක් ගනී. මේ නිසා ප්‍රධාන ගාක පෝෂක සපයන නයිට්‍රෝන්, පොස්පරස්, පොටැසියම් (N.P.K.) රසායනික පොහොර වලට අමතරව එමගින් වගාවට අවශ්‍ය ද්විතීයික හා අංශ මාත්‍ර මූලද්‍රව්‍ය සපයයි. (කාබනික පොහොර යොදීම ද වැදගත් වේ.) විවිධ එළවුල් බෝග අතරෙන් වුවද දැගුකාලීන බෝග මගින්, කෙටි කාලීන බෝගවලට වඩා වැඩි ගාක පෝෂක ප්‍රමාණයක් උරා ගනී. මේ නිසා දැග කාලීන මෙන්ම වැඩි අස්වනු ලබාදෙන එළවුල් බෝග සඳහා සාර්ථක ගාක පෝෂක කළමණාකරනයක් විශේෂයෙන්

තිබිය යුතුය. එනිසා එවැනි හෝග සඳහා කාබනික හා රසායනික පොහොර දෙවරුග යම නිවැරදි ආකාරයට යෙදීමෙන්, සාර්ථක මෙන්ම ආර්ථිකව වාසිදායක අස්වැන්නාක් ද ලබා ගත හැකිය.

රසායනික පොහොර

ප්‍රධාන (ප්‍රාථමික / මහා) පෝෂක

වෙනත් හෝග වර්ග සඳහා මෙන්ම එළවුල් හෝග සඳහා ද N, P සහ K පෝෂක වැඩි ප්‍රමාණයකින් අවශ්‍යවන තිසා මූලික ගාක පෝෂක ලෙස සලකනු ලබන නයිට්‍රේන්, පොස්පරස් හා පොටැසීයම් සැපයීම සිදුකරයි. මෙම පෝෂක ගාකවලට වැඩිපුර අවශ්‍ය තිසා එම අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම වඩා පහසුවෙන් කළහැකි වන්නේ වැඩි ගාක පෝෂක ප්‍රමාණයක් අඩංගුවන රසායනික පොහොර මෙනිනි.

රසායනික පොහොර පහසුවෙන් දියවෙන සුළු තිසා පසට යෙදීමෙන් පසු ඉතා සුළු කාලයක් තුළදී හෝගයට ලබාගත හැකිය. එනිසා රසායනික පොහොර යෙදීමෙන් හෝගයේ වැඩිමට හා අස්වැන්නට ඉක්මන් බලපැමක් ඇතිකළ හැකිය. මෙයට අමතරව වැඩි අවශ්‍යතාවයක් පවතින මෙම ගාක පෝෂක තුන් වර්ගය රසායනික පොහොර ලෙස ලබාදීම, වඩාත් ප්‍රතිඵලදායක මෙන්ම ආර්ථිකව ද වාසිදායකය. එළවුල ගොවීන් විසින් රසායනික පොහොර හාවතා කිරීම

කෙරෙහි වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වන්නේ මේ නිසාය. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් එක් එක් බෝගය සඳහා යෙදිය යුතු රසායනික පොහොර නිරද්‍යිතන් ලබා දී ඇත. මෙම නිරද්‍යිත පොහොර ප්‍රමාණය පමණක් හෝග වලට යෙදීම වැදගත් වේ. රසායනික පොහොර අනවශ්‍ය ලෙස නොයෙදීමට වගබලා ගත යුතුවේ. නිරද්‍යිත රසායනික පොහොර සමග කාබනික පොහොර ද වගාවන් සඳහා යෙදීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

එළවුල් හෝග සඳහා රසායනික පොහොර යෙදීමේදී වෙනත් කෙටිකාලීන හෝගවලට මෙන්, සම්පූර්ණ පොස්පරස් අවශ්‍යතාවය මූලික පොහොර ලෙස යෙදිය යුතුය. ඒ සමගම හෝගයේ නයිට්‍රේන් සහ පොටැසීයම් අවශ්‍යතාවයෙන් කොටසක් ද බීජ හෝ පැළ සිටුවීමට පෙර මූලික පොහොර ලෙස, සකසාගත් පාත්නිවලට හෝ වලවල්වලට යොදා පස සමග කළවම් කරගත යුතුය. හෝගයට අවශ්‍යවන ඉතිරි නයිට්‍රේන් හා පොටැසීයම් පොහොර ප්‍රමාණය නිරද්‍යිත අන්දමට එක් වරකදී හෝ වාර කිහිපයකදී හෝ හෝගයට යොදා පසට කළවම්කළ යුතුය. විශාල බිම ප්‍රමාණයකට පොහොර යොදන අවස්ථාවලදී කුඩා කොටස් වගයෙන් වගාවට පොහොර යොදා පසට කළවම් කරන්න. යොදන ලද පොහොර වැඩි වේලාවක් තද හිරු එළියට නිරාවරණය වී විනාශ වීම මෙයින් වළකී.

දුරියා අඩංගු පොහොර සඳහා මෙය විශේෂයෙන් වැදගත් වේ. එසේ පොහොර යොදා පසට කළවම් කිරීමෙන්, හෝගයට මෙම පොහොරවල අඩංගු ගාක පෝෂක වඩා පහසුවෙන් ලබා ගැනීමට හැකිවේ. අපනේ යන පොහොර ප්‍රමාණය ද අඩුකරගත හැකිය.

මේ ආකාරයට හෝගය සිටුවීමෙන් පසු පොහොර යෝම් සාමාන්‍යයෙන් හඳුන්වනු ලබන්නේ “මතුපිට පොහොර යෝම්” වශයෙනි. කෙසේ නමුත් මෙම පොහොර, මතුපිට විසිරුවා හැරීම කළ යුතුයැයි මෙයින් අදහස් තොකේරේ. එනිසා මතුපිට පොහොර යෝදු පසුව එම පොහොර අතිවාර්යයෙන්ම පසට කළවම් කළ යුතුය. සැමවිටම තෙත්වූ පසට පොහොර යෝම් කළ යුතුය.

ත්‍රිත්ව ක්‍රිතර පොක්ජේවී

මූලික පොහොරක් ලෙස පමණක් යොදනු ලබන පොස්පරස් ගාක පෝෂකය, එළවුල බෝග වගාවන් සඳහා ලබාදිය යුත්තේ ත්‍රිත්ව සුපර පොස්පේට් ආකාරයට පමණි. මේ සඳහා විවිධ වර්ගවල රෝක් පොස්පේට් පොහොර හාවිතා තොකළ යුතුය. (ලදා : පොල්, රබර්, තේ පොහොර) මක්නිසාදයන් මෙවැනි බොහෝ පොහොර මිශ්‍රණවල පොස්පරස් පොහොර ලෙස අඩංගු වන්නේ රෝක් පොස්පේට් නිසාය.

වර්ග සඳහා රෝක් පොස්පේට් යෝම් සුදුසු නැත. මෙයට අමතරව, දිග කාලයක් තුළදී සුළු ප්‍රමාණ වලින් පසට නිදහස්වන රෝක් පොස්පේට්වල අඩංගු පොස්පරස් ගාක පෝෂකය, කෙටි වර්ධන කාලයක් ඇති එළවුල හෝගවලට අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී අවශ්‍ය ප්‍රමාණවලින් ලබා ගැනීම අපහසුය. එනිසා රෝක් පොස්පේට් නිරදේශ කරනු ලබන්නේ බහුවාර්ශික හෝග සඳහා පමණකි. කාෂිකරම දෙපාර්තමේන්තුව විවිධ පොහොර මිශ්‍රණ යෝම් නිරදේශ තොකරන අතර එළවුල හෝග සඳහා ද පොහොර යෝම්මේ දී සාප්‍ර පොහොර හාවිතා කරන්නේ නම් වඩාත් සුදුසුය. පොහොර මිශ්‍රණ හාවිතා කිරීමේදී අත්‍යවශ්‍ය පොහොර අනවශ්‍ය අවස්ථාවේදී පසට යෝම් සිදුවේ.

තවද එළවුල හෝග සඳහා වෙනත් බහුවාර්ශික හෝග සඳහා සකස්කර ඇති පොහොර මිශ්‍රණ යොදා තොගත යුතුය. (ලදා : පොල්, රබර්, තේ පොහොර) මක්නිසාදයන් මෙවැනි බොහෝ පොහොර මිශ්‍රණවල පොස්පරස් පොහොර ලෙස අඩංගු වන්නේ රෝක් පොස්පේට් නිසාය.

රසායනික පොහොර පහසුවෙන් ජලයේ දියවන සුළුය. එනිසා හෝගයට ඉක්මණීන් ලබාගත හැකිවාක් මෙන්ම, පහසුවෙන් පසෙන් සේදීයාම සහ හෝගයට ලබාගත තොහැකි ගැහුරක් දක්වා කාන්දුවීමට ද ඉඩ තිබේ. දිගින් දිගටම විශාල ප්‍රමාණවලින් රසායනික පොහොර

පසට යේදීම නිසා, පසෙහි ඇති වෙනත් ගාක පෝෂක වර්ග සමඟ තොයෙක් අන්තර ක්‍රියාවලින් ද ඇතිවිය හැකිය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් හෝගයෙහි තොයෙක් පෝෂක උණුණා ඇතිවිමට ඉඩතිබේ. මෙහි අවසාන ප්‍රතිඵලය වන්නේ අස්ථිතීන අඩුවීමයි.

උදාහරණයක් වශයෙන් පොටැසියම් අඩුවූ රසායනික පොහොර විශාල ප්‍රමාණ වලින් පසට යෝදවීම මැශ්නිසියම් තැමැති ගාක පෝෂකය උරා ගැනීමට බාධාවේ.

පොස්පරස් අඩුවූ පොහොර පසෙහි වැඩි වුවිට හෝගයට ක්‍රත්තනාගම් (සින්ක්) මූලද්‍රව්‍ය උරා ගැනීමට අපහසුවේ. මෙයට අමතරව තොකඩා අධික ප්‍රමාණවලින් රසායනික පොහොර වගාවන් සඳහා යොදුනු ලබන ප්‍රදේශවල, බ්‍රේමට ගන්නා ජ්‍රේය දිජ්ජිය වීමද විමල පරිසර හා සෞඛ්‍ය ප්‍රශ්නයක් වී තිබේ. එසේම මේ අන්දමට රසායනික පොහොර යේදීම නිසා පස ආම්ලිකවීම වීමෙන් වගාවන් අසාර්ථක වීමද බහුලව ඇතිවන ගැටළුවකි. මේ නිසා අනවශ්‍ය ලෙසට පසට පොහොර යේදීමෙන් වළුකින්න.

උතරීම් ප්‍රයෝගන මධ්‍ය ගැනීම කදානා

රසායනික පොහොර යේදීමෙන් උපරිම ප්‍රයෝගන ලබා ගැනීම සඳහා තිරදේශීත රසායනික පොහොර ප්‍රමාණය තිරදේශීත අවස්ථාවේදී යෙදිය යුතුය.

යොදුනු ලබන රසායනික පොහොර හැමවිටම පසට කළවම් කළයුතුය. එසේම නයිටුප්‍රේන් අඩුවූ රසායනික පොහොර යොදුනු ලබන අවස්ථා වලදී වැඩිවාර ගණනකින් බෝගයට ලබාදීම මගින් අපත් යන පොහොර ප්‍රමාණය අඩුකර ගත හැකිය. මෙයට අමතරව රසායනික පොහොර යොදාන අවස්ථාවේදී සැමවිටම තෙත්වූ පසට පොහොර යොදාන්න. වියලි පසට රසායනික පොහොර යේදීමෙන් බෝග යට ප්‍රයෝගනයක් ලබාගත තොහැකිය. මෙයට අමතරව රසායනික පොහොර යේදීමට පෙර වගාවේ වල්පැලැට් පාලනය කිරීම ද බෙහෙවින් වැදුගත් වේ. පොහොර යේදීමෙන් පසු ජල සම්පාදනය තොකළ යුතුයි.

කාබනික පොහොර

කාබනික පොහොර වර්ග පසට යොදා එළවුල වගාකළ පසු පසේ අන්තර්ගත මූලික, ද්විතීයික හා අංගු මාත්‍ර යන කාණ්ඩ තුනටම අයත්වන මූලද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය වැඩිවී ඇතිව පර්යේෂණ මගින් සනාථකර ඇත. සාමාන්‍ය එළවුල වගා කුම්බලදී රසායනික පොහොර ලෙස ද්විතීයික හා අංගු මාත්‍ර මූලද්‍රව්‍ය පසට ලබාදීම සිදු තොකරන බැවින් රසායනික පොහොරවලට අමතරව කාබනික පොහොර යේදීම ද වැදුගත්ය.

වාසි මොනාවාද?

කාබනික පොහොර යෙදීම මගින් බෝගවලට යොදනු ලබන රසායනික පොහොර සේදියාම අඩවී, එම රසායනික පොහොරවල කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි කරනු ලැබේ. මෙය වෙනත් හෝග සඳහා මෙන්ම එළවුල් වගාවේදී ද වැදගත්ය. මේ නිසා එළවුල් වගාවට යොදනු ලබන රසායනික පොහොරවල උපරිම ප්‍රයෝග්‍රන ලබා ගැනීමට කාබනික පොහොර යෙදීම ද අත්‍යවශ්‍ය වේ.

- තෙත් කළාපයේ මෙන්ම, අතරමද කාලපවල ද එළවුල් වගා කරනු ලබන පස්, ආම්ලික බවකින් යුත්තය. එසේම නොකඩවා රසායනික පොහොර යෙදීම නිසා ද පස් ආම්ලික බව වැඩි වේ. මේ ආකාරයට පස ආම්ලිකවීම හේතුවෙන් හෝගවලට සමහර ගාක පෝෂක උරා ගැනීමට බාධා ඇති වේ. එසේම සමහර පෝෂක විෂ වීමද සිදුවේ. කෙසේ නමුත් පසක කාබනික ද්‍රව්‍ය සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් ඇත්තේ, පස් ස්වාරක්ෂක බව වැඩිවන අතර, එමගින් රසායනික පොහොර මගින් පස ආම්ලික වීමට ප්‍රතිරෝධීව ත්‍රිය කිරීමේ වැඩි හැකියාවක් පසට ලැබේ.
- එසේම කාබනික පොහොර ලෙස කුකුල් පොහොර යෙදීම මගින් පස් ආම්ලික බව අඩවී. මෙය කුකුල් පොහොර වල දක්නට

ලැබෙන සුවිශේෂ ලක්ෂණයක්. එනිසා එළවුල් හෝග වගා කිරීමෙන් වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට ද එය හේතුවක් වේ. එනිසා කුකුල් පොහොර යොදා එළවුල් වගාකරනු ලබන අවස්ථාවලදී බොලමයිට හෝ අභ්‍යනු යෙදීම අවශ්‍ය නොවේ.

- බොහෝ එළවුල් හෝගවල ඇත්තේ දුර්වල මෙන්ම කුඩා මූල් පද්ධතියක්. මෙම මූල් පද්ධතිය හොඳින් වර්ධනයකර ගැනීම සඳහා පසෙහි වුළුහය එයට හිතකර ආකාරයට පැවතිය යුතුය. පස් වුළුහය දියුණු කර ගැනීම, රසායනික පොහොර පමණක් යෙදීමෙන් කළ නොහැකිය. ඒ සඳහා කාබනික පොහොර යෙදීම අනිවාර්ය වේ. මේ අන්දමට කාබනික පොහොර යෙදීමෙන් පස් සිදුවන ලිහිල් බව හේතුවෙන් හෝගයේ මූල් පද්ධතිය හොඳින් වැඩිමට හිතකර තත්ත්වයක් ඇතිවන නිසා, එය එළවුල් වගාවේ සාර්ථක අස්වැන්නකට හේතු වේ.
- එළවුල් වගාවට වැළි අධික පසක් මෙන්ම මැටි අධික පසක් ද යෝග්‍ය නැත. වැළි අධික පස් අඩු ගාක පෝෂක ප්‍රමාණයක් අන්තර්ගත වන අතර, ගාක පෝෂක ඉක්මණින් සේදියාමද සිදුවේ. එසේම පස් සාර්ථක බව තීරණය කරනු ලබන වෙනත් බොහෝ සාධක ද වැළි පස් අඩුය. එසේම මැටි පස් අධික මැටි බව හා මැටි අංශ අධික

ලෙස එකිනෙක සමග තද්වීම, හෝගවල මුල් හොඳින් විහිදී යාමට බාධාවකි. එසේම වියලි කාලයේ මැරි පසේ දක්නට ලැබෙන ඉරි තැලීම් නිසා හෝගවල මුල් පද්ධතියට පවා හානි පැමිණේ. හෝග වගාවට වචා සුදුසු වන්නේ ලෝම පස වේ.

- කාබනික පොහොර යෙදීම නිසා පසේ තෙතමනය හෝගවලට අවශ්‍ය මට්ටමකින් පවත්වා ගැනීමට උපකාර වේ. එප්‍රවා බෝගවල දක්නට ලැබෙන වේගවත් වර්ධනය සඳහා පසේ තෙතමනය වැදගත්වන අතර, එය ගාක පෝෂක උරා ගැනීමට හා වෙනත් පාඨ ප්‍රතික්‍රියා සඳහා ද ප්‍රයෝගනවත් වේ. එසේම පසේ ජීවත්වන ගැඩිවිලුන් හා වෙනත් ක්ෂේර ජීවිත්ගේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ද නිවැරදි මට්ටමින් පසේ තෙතමනය පැවතීම අත්‍යාච්‍රාය. මෙලෙස පසේ තෙතමනය රඳවා ගැනීම සඳහා කාබනික පොහොර යෙදීම වැදගත් වේ.
- කාබනික පොහොර යෙදීමෙන් පසේ ව්‍යුහය දියුණු වීම නිසා පසේ අන්තර්ගත වාත ප්‍රමාණය වැඩි වේ. පසහි අඩංගුවන වාත ප්‍රමාණය දියුණු කර ගැනීම විශේෂයෙන් වැදගත් වන්නේ වැඩි වශයෙන් මැරි අඩංගු පස් සඳහාය. පසේ සිදුවන නොයෙක් ප්‍රතික්‍රියා සඳහා මෙන්ම පාංඟ ජීවිත්ගේ

ක්‍රියාකාරීත්වයට ද පාංඟ වාතය බෙහෙවින් වැදගත්ය. කාබනික පොහොර යෙදීමෙන් පසේ වාතනය දියුණු කර ගත හැක.

- කාබනික පොහොර පසේ ජීවත්වන බොහෝ පාංඟ ජීවිත්වන අතර, ඔවුන්ගේ ජීවිකාව පවත්වා ගෙන යාමට පසේ කාබනික ද්‍රව්‍ය අන්තර්ගත වීම අත්‍යාච්‍රාය. සාර්ථක හෝග වගාවක් සඳහා පසහි සිදුවිය යුතු නොයෙක් ප්‍රතික්‍රියා නිසි අන්දමට සිදුවීම පිණිස ක්ෂේර ජීවිත්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය බෙහෙවින් වැදගත්ය. එනම් කාබනික පොහොර යෙදීමෙන් පසේ ජීවිය ගුණාග වැඩි වේ.
- කාබනික පොහොර යෙදීමෙන් එප්‍රවා වගාවේ දක්නට ලැබෙන වටපනු හානිය අවම කරගත හැකිය. මුළු ගැටිති වටපනු හානිය, විශේෂයෙන් සොලනේසි කුලයේ එප්‍රවා හෝගවන තක්කාලි, මාලු මිරිස්, වම්බවු හා අර්තාපල් යනාදියේ සුලබව දැකිය හැකිය. මෙම හානිය කාබනික පොහොර යෙදීමෙන් අඩුකර ගත හැකි අතර, ඒ සඳහා කුකුල් පොහොර යෙදීම වචාත් සාර්ථක ප්‍රතිකර්මයකි.
- කාබනික පොහොර නොයෙදු වගාවල මුළු ගැටිති වටපනු හානිය නිසා අධික ලෙස අස්වැන්න අඩුවන බව එප්‍රවා විශේෂයෙන් වැඩි වශයෙන් මැරි අඩංගු ප්‍රදේශවලින් වාර්තා වී ඇත. මෙම හානිය වළකාලීම සඳහා

කුකුල් පොහොරවල දායකත්වය පිළිබඳව අප රටේ පමණක් නොව විදේශ රටවල සිදුකළ පර්යේෂණ ගණනාවක් මගින් ද පෙන්වා දී ඇත.

කාබනික පොහොර වර්ග

කාබනික පොහොර යෙදීමේදී යොදනු ලබන කාබනික පොහොර වර්ග සහ ප්‍රමාණ පිළිබඳව පමණක් නොව පුද්ගලයේ පහසුවෙන් සපයාගත හැකි ද පොහොර පිළිබඳවද සැලකිලිමත්වීම වැඳගත්ය. විශේෂයෙන් එළවුල් වගාවේදී සත්ත්ව පොහොර සඳහා ලැබෙන්නේ සුවිශේෂ ස්ථානයකි. සත්ත්ව පොහොරවල බොහෝවිට දක්නට ලැබෙන වැඩි ගාක පෙර්ශක ප්‍රමාණය හා වෙනත් කරුණු මේ සඳහා හේතුවේ ඇත. එසේම බොහෝ පුද්ගලවල සත්ත්ව පොහොර පහසුවෙන් සොයා ගැනීමට හැකිවීමද මේ සඳහා බලපා තිබේ.

සත්ත්ව පොහොර ලෙස කුකුල් පොහොර, ගොම පොහොර, එඵල පොහොර, උරු පොහොර හා ව්‍යුල් පොහොර ආදිය සාර්ථකව හාවිතාකළ හැකි බව පර්යේෂණ මගින් පෙන්වා දී ඇත. නමුත් ගොම හා කුකුල් පොහොර, එළවුල් වගාවන් සඳහා වැඩි වශයෙන් හාවිතා කරනු ලබන කාබනික පොහොර වර්ග දෙකකි.

සත්ත්ව පොහොරවලට අමතරව, කාබනික පොහොර ලෙස කොමිපෝස්ට්‍රි පොහොර ව්‍යවද සාර්ථකව හාවිතා කරනු ලබන අවස්ථා එමතය.

එසේම සමහර පුද්ගලවල එළවුල් වගාව සඳහා වසුනක් ලෙස පිදුරු යොදා ගන්නා අවස්ථා ද දක්නට ලැබේ. ගෙවතුවල එළවුල් වගා කිරීමේදී කොළ පොහොර හාවිතා කළද වාණිජ මට්ටම්න් එළවුල් වගාකරන අවස්ථාවලදී එය එතරම් ප්‍රායෝගික නොවේ.

යෙදිය යුතු ප්‍රමාණ

උචිරට එළවුල් බොග සඳහා කුකුල් පොහොර, එඵල පොහොර, උරු පොහොර, ව්‍යුල් පොහොර හා වියලි ගොම යනාදිය අක්කරයකට වොන් 4 ක් පමණ එක් කන්නයකදී යෙදීම සැහේ. මෙය දළ වශයෙන් පොහොර මත් 150-200 ක් පමණ සංඛ්‍යාවක අඩිංගු ප්‍රමාණයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. උචිරට එළවුල් භොග සඳහා වරකට දේශකින් ගතහැකි ප්‍රමණයක් බැඟින් යෙදීමෙන් එම ප්‍රමාණය ලබා දිය හැකිය. බොහෝවිට තෙත ගොම හා ගොම සමග වෙනත් තූකොළ රෝඩු ආදිය මිගු වී ඇතිවිට අක්කරයකට වොන් 8-10 ක් පමණ ව්‍යවද හාවිතා කළ හැකිය. එය දළ වශයෙන් සාමාන්‍ය මුශක්ටර ලෝඩ් 4-5 ක් පමණ පුරවා ගත්විට ලැබෙන ප්‍රමාණයක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

පහතරට එළව්ල හෝග වර්ගවන වැටකාං, පතොල, බණ්ඩක්කා වැනි දැසදහා වුවද ඉහත සඳහන් කළ කාබනික පොහොර හාවිතා කළ හැකිය. කෙසේ නමුත්, අස්වැන්න සඳහා ලැබෙන මිළ, බෝග මගින් උරාගන්නා පෝෂක ප්‍රමාණය හා අස්වනු ප්‍රමාණය සැලකිල්ලට ගැනීමේදී උචිරට එළව්ල බෝගවලට යෙදු ප්‍රමාණයෙන් අඩු පමණ ප්‍රමාණයක් එනම්, අක්කරයකට මොන් 2 ක් පමණ යෙදීම ප්‍රායෝගික මෙන්ම ආර්ථිකව ද වාසිදායකය. මෙය පොහොර මුළු වශයෙන් සැලකිමේදී පොහොර මුළු 80-100 ක පමණ වේ. අමුගාම යොදන අවස්ථාවේදී වැක්ටර ලෝඩ් 2-2 1/2 ක් පමණ වේ. පහතරට එළව්ල බෝග වර්ග වන වැටකාං, පතොල හා කරවිල ආදිය වැඩි පරතරයකින් සිටුවන බැවින් එක් වලකට දළ වශයෙන් කිලෝ 1 ක් හෝ දේශවල් 4 ක් පමණ යෙදීම කළයුතු වේ.

යේදිය ග්‍රුත අවස්ථාව

එළව්ල වගාවන් සඳහා කුකුල් පොහොර හාවිතා කරන විට බෝග සිටුවීමට දින 3-4 කට පෙර වලවල්වලට තියමිත ප්‍රමාණය යොදා පස සමග කළවම් කරන්න. වර්ෂාව නොමැති නම් දින 2-3 ක් පමණ ජලය යොදන්න.

එමගින් එළව්ල බෝගවලට හෝ සිටුවූ කුඩා පැලවලට හෝ කුකුල් පොහොර මගින් සිදුවන හානිය සම්පූර්ණයෙන්ම වලකා

ගත හැකිය. එළව්ල බෝගවලට කුකුල් පොහොර යෙදීමේදී අලුහුණු පසට යෙදීම අවශ්‍ය නොවේ. මෙය අර්තාපල් වගාවේදී ඉතාම වැදගත්ය. එනම් අර්තාපල් වගාවට කුකුල් පොහොර යෙදුවිට අලුහුණු යෙදීම සිදු නොකළ යුතුය. එසේ නොකළ හොත්, අර්තාපල් වගාවට කුකුල් පොහොර යෙදුවිට අලුහුණු යෙදීම සිදු නොකළ යුතුය. එසේ නොකළහොත්, අර්තාපල් අල ස්කැබ් රෝගයට පාත්‍රිවිය හැකිය. මෙසේ කුකුල් පොහොර යෙදීම නිසා අඟ භුණු සඳහා වැයවන මුදල සම්පූර්ණයෙන්ම ඉතිරිකරගත හැකිවන අතර, මෙය කුකුල් පොහොර යෙදීමෙන් ලබාගත හැකි අතිරේක වාසියක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

දියර පොහොර

දියර පොහොර යනු පෝෂ්‍ය පදාර්ථ දාවනයක් ලෙස පත්‍ර මතට ඉසීමෙන් ලබාදෙනු ලබන පොහොර වර්ග වේ. එළව්ල වගා සඳහා දියර පොහොර හාවිතය කාමිකරම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් නිරදේශකර නැතත්, අද එය ගාවීන් අතර ජනප්‍රිය පිළිවෙතක් වී ඇත.

මේ අන්දමට හෝගයකට ලබාදිය හැකි ගාක පෝෂක ප්‍රමාණය ඉතාමත් අල්පය. නමුත් බොහෝවිට දියර පොහොරවල මූලික, ද්විතීයික හා අංගු මාත්‍ර මූලද්‍රව්‍ය ගණනාවක් අන්තර්ගත වන අවස්ථා තිබේ. කාබනික හා රසායනික පොහොර දෙවර්ගයම යොදා සිදුකළ ක්‍රමානුකූල

වගාවකට, නැවත දියර පොහොර
යේදීමෙන් අතිරේක වාසියක් ලබාගත
නොහැකි බව පරයේෂණ මගින් පෙන්වා
දී ඇත. නමුත් විශේෂයෙන් කොල
පරිභෝෂනයට ගන්නා එළවුල හෝග සඳහා,
දියර පොහොර යේදීමෙන් අස්වැන්නේ
පැහැපත් බව වැඩිවීම නිසා මිලදී ගැනීමේදී
පාරිභෝෂිකයා හට වැඩි ප්‍රියමනාප බවක්
අැතිවේ.

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව දියර
පොහොර නිරද්ද නොකරයි. කෘෂිකර්ම
දෙපාර්තමේන්තුවේ නිරද්දය වන්නේ
රසායනික පොහොර සමග කාබනික
පොහොර යේදීමයි. එවිට නැවත දියර
පොහොර යේදීම අවශ්‍ය නැත.